

Parintele Ilie Cleopa - Despre credinta ortodoxa.....	3
PREFATA (la editia a II-a)	4
PREDOSLOVIE.....	4
CUVANT INAINTE (la editia I).....	4
Cuvant inainte (la editia a II-a).....	4
DESPRE ORTODOXIE.....	5
DESPRE BISERICA.....	9
DESPRE SFANTA SCRIPTURA.....	15
DESPRE SFANTA TRADITIE.....	21
DESPRE CULTUL SFINTILOR SI AL INGERILOR.....	29
DESPRE PREACINSTIREA SFINTEI FECIOARE MARIA.....	35
DESPRE CINSTIREA SFINTELOR MOASTE.....	47
CULTUL SFINTELOR ICOANE.....	51
VENERAREA SFINTEI CRUCI.....	58
SEMNUL CRUCII.....	61
RUGACIUNILE PENTRU CEI MORTI.....	64
SIMBOLURI SI RITURI.....	69
DESPRE POST.....	72
DESPRE JURAMANT.....	77
CONDITIILE MANTUIRII SUBIECTIVE.....	79
DESPRE CELE SAPTE TAINES.....	86
DESPRE TAINA BOTEZULUI.....	88
DESPRE TAINA SFANTULUI MIR.....	95
DESPRE TAINA SFINTEI IMPARTASANII.....	99
DESPRE TAINA POCAINTEI.....	103
DESPRE TAINA PREOTIEI (HIROTONIA).....	108
DESPRE TAINA NUNTII (CASATORIA).....	115
DESPRE TAINA SFANTULUI MASLU.....	118
DESPRE PUTEREA DISCIPLINARA.....	121
DESPRE SFINTIREA NATURII.....	123
DESPRE SERBAREA DUMINICII IN LOCUL SAMBETEI.....	125
DESPRE MANCARURI CURATE SI NECURATE.....	136
DESPRE DATA CELEI DE A DOUA VENIRI A DOMNULUI.....	139
DESPRE IMPARATIA DE MII DE ANI (MILENIUL).....	142
STATUL IN CONCEPTIA BIBLICA sau DATORIILE CELOR CREDINCIOSI FATA DE STAT.....	153
DESPRE VORBIREA IN LIMBI (GLOSOLALIA).....	158
VORBIREA CU CEI MORTI (NECROMANTIA SAU SPIRITISMUL).....	169
DESPRE CALENDAR.....	177
DESPRE DEASA SAU RARA IMPARTASIRE CU SFINTELE SI PREACURATELE TAINES ALE DOMNULUI.....	186
DESPRE MISIONARISMUL LAIC IN BISERICA ORTODOXA.....	189
CALAUZA cu indicarea locurilor pe care se bazeaza cele afirmate in aceasta carte.....	193

Parintele Ilie Cleopa - Despre credinta ortodoxa

PREFATA (la editia a II-a)

Asa cum am spus si in cuvintele inscrise pe coperta primei editii, Prea Cuviosul autor lumineaza, convinge si cucereste pe cititori in lamurirea punctelor dreptei noastre credinte, atat prin intemeierea lor amanuntita pe textele Sfintei Scripturi, ale caror adevarate intelesuri le pune in lumina, cat si prin graiul inteles de toti, in care le explica.

Prea Cuviosia Sa se dovedeste si in scris, ca si in grairea vie catre credinciosii care au fericirea sa-l auda, acelasi cunoscator temeinic al Sfintei Scripturi si fermecator maestru al cuvintului ramas credincios indelungatei traditii a graiului bisericesc al poporului nostru, cu totul deosebit, al grairii catre credinciosi cu care este inzestrat Prea Cuviosia Sa, si care, insotit de o memorie a textelor Scripturii si ale sfintilor parinti, cum nu se mai poate intalni la altcineva in rastimpul unei sau mai multor generatii, dau Prea Cuviosiei Sale putinta sa vorbeasca ceasuri indelungate in modul cel mai inchezat, dar, in acelasi timp, in mod zambitor si neobositor atat pentru Prea Cuviosia Sa, cat si pentru auzitori. Abundenta de dovezi din Scriptura si din sfintii parinti se revarsa ca o ploaie peste ascultatori, incat nimeni nu mai poate gasi nici un temei pentru vreo parere opusa invataturii de totdeauna a Bisericii.

Desi in cartea Despre credinta ortodoxa nu mai e de fata autorul care sa spuna lucrurile din ea si textele din sfintii parinti sunt mai putine, dandu-se spatial principal textelor din Scriptura, se simt in ea, totusi, cunostintele rar intalnite ale dreptei noastre credinte si modul usor si fermecator de a se exprima, care e propriu Prea Cuviosiei Sale si care incanta pe cei ce-l asculta cand le vorbeste cu viu grai.

Nu stiu daca s-a luat de cineva vreo masura ca sa se pastreze vreuna din vorbirile prietenesti ale Prea Cuviosiei Sale, extinse pe ore intregi, ca un monument de grai romanesc incantator redand continutul bogat al credintei noastre stramosesti, ca pe un rod plin de seva gradinilor moldovenesti.

Dar, fie ca se va pastra, fie nu in stare graitoare imaginea acestui "Ava" unic al spiritualitatii romanesti, cartea P. C. Sale Despre credinta ortodoxa va pastra, daca nu chipul in stare graitoare al personalitatii sale cu totul remarcabile, macar o frantura din farmecul graiului sau si un rezumat al uimitoarei sale cunostinte a dreptei noastre credinte, intemeiata pe o rara si deosebit de subtire intelegere a textelor Scripturii si ale sfintilor parinti ai Bisericii.

Prea Cuviosia Sa ramane prin aceasta carte un minunat martor viu si cunoscator al Traditiei crestine romanesti din zilele noastre.

Pr. Prof. Dr. D. STANILOAE

PREDOSLOVIE

Parintele Cleopa este unul dintre foarte putinii calugari cu o experienta

DESPRE ORTODOXIE

PREOTUL: Pentru care pricina ai venit dumneata la mine ?

INVATACELUL: Am venit ca sa-mi arati mai deslusit adevarul despre credinta noastra. Si mai intai, ce se intelege prin "ortodoxie".

PREOTUL: Cuvantul ortodoxie, frate, este de origine greaca, format din orthos si doxa, adica dreapta credinta, inchinare adevarata, soborniceasca, invatatura care se plaseaza in continuitatea directa si neintrerupta a traditiei apostolice, prin intermediul teologiei patristice si neopatrstice si care formeaza credinta comuna a Bisericii neimpartite din primul mileniu. Ortodoxia se identifica cu insasi traditia apostolica, asa cum a fost confirmata, interpretata si dezvoltata prin consensul Bisericii Universale. De fapt, didascalica - adica regula de credinta apostolica -, a fost criteriul de baza al Ortodoxiei.

De aceea, orice ruptura in continuitatea traditiei apostolice a fost considerata ca o coruptie sau abandonare a ortodoxiei, care poate sa ia forma fie a unei erezii, fie a unei "confesiuni" separate (Dictionar de teologie ortodoxa, de preot Dr. Ioan Bria, Bucuresti, 1981, p. 272-277).

INVATACELUL: Dar unde se gaseste expusa exact invatatura credintei ortodoxe?

PREOTUL: Scurt, dar cuprinzator, expunerea exacta a credintei ortodoxe se gaseste in Dogmatica sfantului Ioan Damaschin.

INVATACELUL: Dar prin care mijloace s-a mentinut pana in zilele noastre invatatura de credinta ortodoxa exacta si neschimbata?

PREOTUL: Aici, frate, ar fi multe de vorbit, dar asa, cat mai pe scurt, iti voi spune: Sfanta credinta cea dreptmaritoare a Bisericii lui Hristos (Ortodoxia) s-a mentinut neschimbata, de-a lungul veacurilor, prin invatatura Sfintei Scripturi si prin Sfanta Traditie apostolica, prin hotararile celor cinci Sinoade apostolice (vezi Sf. Damaschin, Dogmatica, trad. de Preot Dr. D. Fecioru si Prof. Dr. Olimp Caciula, Bucuresti, 1938, p. 26-27); prin invataturile canoanelor celor sapte Sinoade Ecumenice si ale celor locale, deoarece, dupa invatatura dumnezeiescului parinte Ioan Gura de Aur "Carma Bisericii lui Hristos sunt dumnezeiestile Canoane" (vezi Pidalionul de Neamt, ed. 1844, fila 7); apoi prin Pravilele Bisericesti, asa cum a fost Pravila Mare Bisericeasca indreptarea Legii, 1652, Pravila de la Govora, 1640, Pravila lui Vasile Lupu s.a.

INVATACELUL: Dar ce inseamna Sobor Ecumenic si local si prin ce se deosebesc ele ?

PREOTUL: Sobor Ecumenic se cheama acela la care iau parte patriarhii, mitropolitii, episcopii si alti conducatori spirituali ai Bisericii din toata lumea crestina. Acest Sobor este judecator prea inalt al pricinilor bisericesti, ca cel ce urmeaza Bisericii sobornicesti, adica a toata lumea (vezi Dumnezeiestile Dogme ale Bisericii Ortodoxe, M-rea Neamt, 1816, p. 30; cf. si invatatura de credinta crestina ortodoxa, ed. 1952, p. 167); si iarasi: Sobor Ecumenic este acela la care se vor uni, intr-o singura marturisire a credintei, toti patriarhii si episcopii lumii crestine (vezi Pidalionul de

Neamt, ed. 1844, fila 75).

INVATACELUL: Dar Sinodul local ce este si prin ce se deosebeste de cel ecumenic?

PREOTUL: Sinodul local este acela la care iau parte episcopii dintr-o tara sau numai dintr-o parte a lumii crestine. El se deosebeste de cel ecumenic prin faptul ca acesta se poate intruni numai la porunca celor ce conduc tarile, pe cand cel local se intruneste din porunca celui dintii episcop (vezi Dumnezeiestile Dogme, p. 29).

INVATACELUL: Au mai fost si alte mijloace prin care Ortodoxia si-a mentinut unitatea si integritatea ?

PREOTUL: Multe si felurite au fost mijloacele spirituale si administrative prin care Sfanta Ortodoxie si-a pastrat pana in zilele noastre Utilitatea, precum: Constituirea cultului bizantin din secolele VI-VIII, in care locul principal au ocupat Liturghiile bizantine. Acest rit a jucat un rol capital in mentinerea unitatii cultice si spirituale a Ortodoxiei; apoi, sinteza dogmatica facuta de Sfantul Ioan Damaschin (secolul VIII) si mai ales aportul sau teologic in criza iconoclasmului provocata de islamism; contributia teologica a Patriarhului Fotie (820-895) si mai ales enciclica sa din 867, in care acuza de erezie pe papa Nicolae I (858-867); Sinodul din 879-880, care restaureaza pe Fotie si deci reconcilierea cu Biserica Romana (papa Ioan al VIII-lea 872-889); activitatea misionara in Europa centrala a fratilor macedoneni Chiril (+ 869) si Metodie (+ 884), "apostolii slavilor", trimisi de imparatul bizantin Mihail al III-lea, la cererea printului Rastislav; rezistenta ortodocsilor impotriva Sinoadelor unioniste (Lion 1274 - Ferara - Florenta 1438- 1439), care aveau un caracter antiortodox; Sinodul de la Constantinopol din 1459 sub Ghenadie Scolarul - cel dintai Patriarh dupa caderea Constantinopolului (1453), care a respins unirea de la Florenta, cu toate ca imparatul Ioan al VIII-lea o recunoscuse.

Adaugam innoirea isihasta din secolul XIV, care a condus la formarea adevaratei teologii bizantine. Isihasmul a fost ilustrat de mari teologi si mistici, ca sfintii Maxim Marturisorul (sec. VII), Simion Noul Teolog (sec. XI), Grigorie Sinaitul (sec. XIV) si Grigorie Palama, Arhiepiscopul Tesalonicului. Doctrina palamita despre distinctia intre esenta lui Dumnezeu ca atare, inaccesibila spiritului creat, si energiile divine necreate, prin care omul se impartaseste direct din viata dumnezeirii - doctrina aprobata de Sinoadele de la Constantinopol din 1341, 1347 si 1351 - constituie o noua precizare patristica a Ortodoxiei. Sub influenta ortodoxiei neopatrstice din secolul XIV, care are un caracter defensiv in fata teologiei scolastice latine, se incearca o oarecare disociere a Bisericii de imperiu, deoarece termenii "simfonici" stabiliti de imparatul Justinian (527-565) devenisera prea rigizi. Sinodul de la Constantinopol, din 1484, fixeaza Taina mirungerii ca modalitate de primire a catolicilor la Ortodoxie. Doctrina despre sfintele Taine capata o forma definitiva, mai ales datorita lui Simion al Tesalonicului (sec. XV). Comentariul critic asupra protestantismului, facut de Patriarhul Ieremia al II-lea la raspunsul dat teologilor luterani de la Tubingen (care trimisesera Patriarhului in 1573-1574 "Confesiunea de la Augsburg"); o prezentare a Ortodoxiei, facuta de Patriarhul de mai tarziu al Alexandriei, Mitrofan Kritopoulos (1630-1639), intr-o "Marturisire de credinta" (1625),

adresata teologilor protestanti din Helmstädt.

În 1629, Patriarhul Chiril Lucaris publica la Geneva o "Marturisire de credinta", în care își însușește principalele doctrine ale calvinismului. O serie de sinoade locale condamnă această Marturisire: Constantinopol (1638), Kiev (1640), Iași (1642), Ierusalim (1672) și iarasi Constantinopol, în 1691. Marturisirea Ortodoxa a lui Petru Movila, Mitropolitul Kievului (1633-1646), discutată și îndreptată de Sinodul de la Iași din 1642, este tradusă în grecește de teologul Meletie Sirigul și aprobată de Sinodul de la Constantinopol din 1643.

Alta "Marturisire de credinta" care a ținut Ortodoxia pe drumul ei cel drept a fost și cea a Patriarhului Dositei și actele Sinodului de la Ierusalim din 1672. Acest Sfânt Sinod a respins calvinismul lui Chiril Lucaris. Tot acest Patriarh publica în România o colecție de texte teologice bizantine. Apoi sinoadele locale din secolul XVII (Iași 1642, Moscova 1666--1667 și Ierusalim 1672) au adus o contribuție importantă la redescoperirea materiei sacramentale a Bisericii și la punerea în valoare a caracterului dinamic al Tradiției, ceea ce n-a fost întotdeauna și pretutindeni înțeles în mod corect.

Sinodul de la Moscova condamnă pe "Vechii Credincioși", care reduceau Ortodoxia la o religie ritualistă. Formarea Bisericilor uniute (sau greco-catolice) se realizează prin presiunea autorităților politice din Polonia și Austria, în regiuni ortodoxe: Brest (1596), Uzohograd (1646), Mucacevo (1664), Transilvania (1700).

Rezistența ortodocsilor a arătat nu numai că Orientul nu poate fi o simplă dioceză română, dar și că există o contradicție de fond între sistemul Bisericilor locale în răsărit și sistemul papal în apus. Un sinod al Patriarhilor orientali din 1755 declară invalidat botezul latinilor și al armenilor, fapt pentru care aceștia vor fi primiți la ortodoxie prin rebotezare. "Filocalia", marea colecție de texte de spiritualitate, apare în 1792 la Venetia, alcătuită fiind de către Nicodim Aghioritul (1748-1808, canonizat în 1955), împreună cu Macarie de Corint. Staretul Paisie Velicicovschi (1722-1794) traduce în slavona Filocalia, care apare la Petersburg în 1793 și care a salvat Ortodoxia rusă de latinizare.

În 1848 Patriarhii răsăritului publica o enciclică în care condamnă "papismul" ca erezie, în același sens, Patriarhul Antim, în răspunsul dat în 1894 la enciclica Papei Leon al XIII-lea "Preclara Gratulatis", condamnă dogma catolică despre "Imaculată concepție" și cea despre infailibilitatea papală (vezi despre acestea pe larg în Dicționar de teologie ortodoxă, p. 273-277 s.a.). Au mai ajutat la menținerea nealterată și neschimbată, de-a lungul vremilor, scolile teologice de grad universitar, seminariile teologice, sinoadele locale și naționale, adunările eparhiale, conferințele protopopilor și ale consiliilor parohiale, predicile rostite de preoți spre luminarea poporului la orase și la sate, unele asociații bisericești cu caracter misionar, ca și viața canonică și tipiconală a monahilor din toate sfintele mănăstiri, precum și educația pe care părinții creștini ortodocși au dat-o copiilor lor pentru a ține cu toată sfîntenia dreapta credință în care s-au născut.

Acestea sunt, pe scurt, mijloacele spirituale prin care Ortodoxia s-a ținut pe drumul

cel drept, pana in zilele noastre.

DESPRE BISERICA

INVATACELUL: As vrea sa-mi arati cum intelege Ortodoxia Biserica.

PREOTUL: Biserica este asezamant Sfânt, întemeiat de Cuvântul cel întrupat al lui Dumnezeu, spre sfîntirea și mîntuirea oamenilor (cf. Învatatura de credință creștină ortodoxă, întreb. 259, p. 154).

INVATACELUL: Eu vreau sa știu cum înțelegi Sfîntia Ta ideea de Biserica în Sfînta Scriptura.

PREOTUL: Biserica, în dumnezeiasca Scriptura, are mai multe înțelesuri și mai multe numiri, iar Sfînta Scriptura se folosește cînd de un înțeles, cînd de altul, cînd de o numire, cînd de alta.

INVATACELUL: Care sunt aceste înțelesuri și numiri diferite ale Bisericii în Sfînta Scriptura?

PREOTUL: Mai întai, prin cuvîntul Biserica Sfînta Scriptura a Noului Testament înțelege ierarhia superioară și conducătoare a Bisericii, pe care a întemeiat-o Hristos, Mîntuitorul nostru, la un loc cu totalitatea credincioșilor botezați în numele Sfîntei Treimi.

INVATACELUL: Care este acea ierarhie superioară și conducătoare pusă de Mîntuitorul în Biserica ?

PREOTUL: Această ierarhie o formează sfîntii apostoli și urmașii lor: episcopii, preoții, diaconii (Matei, 18, 18; Ioan, 20, 22-23; Fapte, 6, 3-6; 20, 28; Efes., 4, 11-12; I Tim., 3, 8-12; 4, 14; Apoc., 21, 14; Evr., 13, 17).

INVATACELUL: Cînd a pus Mîntuitorul această ierarhie în Biserica ?

PREOTUL: Atunci cînd a zis către apostolii Sai: "Cine va asculta pe voi pe Mine Ma asculta și cine se leapadă de voi de Mine se leapadă" (Luca, 10, 16) și iarasi, cînd a zis: "Precum M-a trimis Tatăl pe Mine și Eu va trimit pe voi" (Ioan, 20, 21; Efes., 2, 20).

INVATACELUL: Ce puteri deosebite a dat Mîntuitorul acestei ierarhii superioare și conducătoare a Bisericii?

PREOTUL: Mîntuitorul a înzestrat cu multe puteri și daruri această ierarhie superioară a Bisericii Sale (I Cor., 12, 28).

INVATACELUL: Care sunt acele puteri și daruri de care spui ?

PREOTUL: Mai întai, Mîntuitorul a dat ucenicilor Sai puterea de a lega și dezlega pacatele oamenilor, în cer și pe pămînt (Matei, 18, 18; Ioan, 20, 22-23). Le-a dat putere disciplinară în Biserica, de a pedepsi pe cei vinovați de calcarea poruncilor lui Hristos (Matei, 16, 18-19; I Cor., 5, 4-5; I Tim., 1, 20); i-a îmbrăcat cu putere de sus la

Pogorarea Prea Sfantului Duh (Luca, 24, 45; Fapte, 2, 2-4) si i-a binecuvantat cu prilejul inaltarii Sale la cer (Luca, 24, 51); i-a trimis sa propovaduiasca Evanghelia la toata zidirea si sa boteze in numele Sfintei Treimi, al Tatalui, al Fiului si al Sfantului Duh (Matei, 28, 18-20).

INVATACELUL: Se poate spune ca, prin aceasta, ideea de Biserica este intreaga ?

PREOTUL: Nu. Pentru ca, asa cum am mai spus, ideea de Biserica, in Sfanta Scriptura, se intregeste prin totalitatea credinciosilor care sunt botezati in numele Sfintei Treimi (al Tatalui, al Fiului si al Sfantului Duh), care pazesc si lucreaza toate poruncile lui Hristos si care urmeaza asezamantul pus de Mantuitorul si de sfintii Sai apostoli in Biserica (Matei, 16, 18; Efes., 2, 19-22; 4, 11-15; Col., 1, 18-20).

INVATACELUL: Care sunt marturiile din Sfanta Scriptura care adeveresc numirea Bisericii sub acest inteles ?

PREOTUL: Biserica - adica totalitatea credinciosilor (pastor si turma la un loc) - are multe marturii scripturistice, intre care este si aceasta: "Ca precum intr-un singur trup avem madulare multe si madularele nu au toate aceeasi lucrare, asa si noi cei multi suntem in Hristos un trup, iar fiecare dintre noi, madulare unii altora" (Rom., 12, 4-5). Acest trup este Biserica, iar Hristos este Capul Trupului, adica al Bisericii (I Cor., 12, 27; Efes., 1, 22-23; 4, 25; 5, 23; Col., 1, 18, 24).

INVATACELUL: Cum se mai intelege cuvantul Biserica in Sfanta Scriptura ?

PREOTUL: Prin cuvantul Biserica, in Sfanta Scriptura se mai intelege si biserica (materiala) ca locas de inchinare.

INVATACELUL: Ce intelegeti prin biserica - locas de inchinare ?

PREOTUL: Prin biserica - locas de inchinare se intelege locul Sfant menit cultului divin public, precum este templul din Vechiul Testament. Sensul de "biserica" il intalnim in multe locuri ale Sfintei Scripturi. Mantuitorul, inca de copil, a cinstit acest loc Sfant, adica biserica, drept locas de inchinare, caci de la varsta de doisprezece ani a venit cu parintii Lui sa se inchine in templu (Luca, 2, 46-48).

Aceasta biserica-locas de inchinare, Mantuitorul a numit-o "Casa a Mea" (Matei, 21, 13) si in fiecare zi invata poporul intr-insa (Ioan, 18, 20). De asemenea, apostolul Pavel zice, referindu-se tot la acest inteles: "Caci mai intai aud ca, atunci cand va adunati in biserica, intre voi sunt dezbinari si in parte cred". "Ca in toate bisericile sfintilor (crestinilor), femeile sa taca in biserica... caci sade rau femeilor sa vorbeasca in biserica" (I Cor., 14, 33-35). In toate textele de mai sus, intelesul cuvantului biserica este clar si el arata locasul de adunare pentru cultul public.

INVATACELUL: Si care alte nume se mai dau Bisericii in Sfanta Scriptura?

PREOTUL: Biserica se mai numeste si "Ogorul Domnului" (I Cor., 3, 9), "Casa Domnului" (Efes., 2, 19-22), "Mireasa lui Hristos" (II Cor., 11, 2; Apoc., 21, 2, 9; 22, 17

s.a.), "Adunarea cuviosilor" (Ps., 149, 1) sau a "oamenilor drepti" (Ps., 110, 1), "Adunarea celor intai nascuti" (Evr., 12, 23), "Turma lui Hristos" (Ioan, 10, 16), "Sfesnic de aur" (Apoc., 1, 20; 2, 1), "Cetatea lui Dumnezeu" (Ps., 86, 2; Apoc., 3, 12), "Cetatea Dumnezeului celui viu" (Apoc., 21, 2; 22, 19), "Stalp si temelie a adevarului" (I Tim., 3, 15), "Sfatul sfintilor" (Ps., 88, 6), "Trupul lui Hristos" (Efes., 1, 22-23; Col., 1, 24), "Zidire dumnezeiasca" (I Cor., 3, 9), "Biserica Slavei" (Efes., 5, 27), "Mireasa Mielului" (Apoc., 19, 7; 21, 9), "Casa Dumnezeului lui Iacov" (Is., 2, 2-3), "Casa lui Hristos" (Evr., 3, 6), "Ierusalimul cel Nou" (Apoc., 3, 12; 21, 2), "Casa lui Dumnezeu" (I Tim., 3, 15; Evr., 10, 21) s.a.

INVATACELUL: Dar cate Biserici avem noi, crestinii ?

PREOTUL: Biserica lui Hristos este una, deoarece Mantuitorul a intemeiat o singura Biserica (Matei, 16, 18), nu mai multe, pentru ca Biserica are un singur Cap, pe Iisus Hristos, ea fiind infatisata ca Biserica slavita (Efes., 5, 27), ca o casa a lui Dumnezeu si a lui Hristos (Evr., 3, 6; 10, 21), ca un trup unic al lui Hristos (Rom., 12, 5), ca o singura turma (Ioan, 10, 16; 21, 15). Biserica se numeste Sfanta pentru ca Sfânt este Capul ei, Mantuitorul nostru Iisus Hristos (Efes., 5, 25, 27) si in ea locuieste Duhul Sfânt.

INVATACELUL: Dar cum poate fi Biserica noastra Sfanta, daca se pot aduna in ea si pacatosi ?

PREOTUL: Pacatosii nu ating sfintenia Bisericii. Misiunea Bisericii tocmai aceasta este, de a face indreptarea pacatosilor. Toti oamenii sunt pacatosi, asa ca nici unul nu poate spune ca e lipsit de pacate (Iacov, 3, 2; I Ioan, 1, 8). Unii neortodocsi pretind ca in comunitatea lor se aduna numai oameni sfinti. Dar sa stiti ca nu au dreptate, de vreme ce insusi marele apostol Pavel, care era vas al alegerii (Fapte, 9, 15-16), zice despre sine ca este cel dintai pacatos intre pacatosi (I Tim., 1, 15). Mantuitorul a asemanat Biserica Sa, in diferite pilde, cu tarina care cuprinde grau si neghina (Matei, 13, 24-30, 36), cu navodul care prinde pesti buni si pesti rai (Matei, 13, 47-50), iar marele apostol Pavel spune ca Biserica este casa in care se gasesc vase de cinste si vase de necinste (II Tim., 2, 20). Mantuitorul nu a venit sa cheme pe cei drepti, ci pe cei pacatosi, la pocainta, caci "nu au trebuinta cei sanatosi de doctor, ci cei bolnavi" (Matei, 9, 12).

INVATACELUL: Dar de ce zicem noi, ortodocsii, ca Biserica noastra este soborniceasca si apostoleasca ?

PREOTUL: Prin cuvintele "Biserica soborniceasca" noi aratam ca Biserica noastra are menirea de a se raspandi in toata lumea, cuprinzand pe credinciosii din toate locurile, din toate timpurile si de la toate popoarele, ca o incununare a poruncii Mantuitorului, Care a zis: "Mergand, invatati toate neamurile..." (Matei 28, 19). I se spune "soborniceasca" pentru ca invatatura ei este conforma cu intregul adevar primit de la Hristos, spre deosebire de secta sau de erezie, care au numai o parte de adevar. Ea este soborniceasca sau universală (catolica) pentru ca detine adevarul unic si universal. Ortodoxia nu este numai dreapta credinta, ci si deplina credinta, adica adevarul intreg. De aceea i se spune soborniceasca. Iar apostolica se numeste

Biserica ortodoxa pentru ca ea a fost intemeiata de Mantuitorul prin sfintii apostoli (Efes., 2, 20) si a fost raspandita in lume si organizata, de la inceput, tot prin sfintii apostoli. Apoi, pentru ca pastreaza neschimbata invatatura data de Iisus Hristos si de Duhul Sfânt prin sfintii apostoli si, în sfarsit, pentru ca pastreaza darurile Sfantului Duh de la sfintii apostoli, prin succesiune, adica pastreaza legatura harului neintrerupta, de la apostoli, pana astazi. Biserica se mai zice apostolica pentru ca ea este zidita pe temelia apostolilor, piatra din varful unghiului fiind însusi Hristos (Efes., 2, 20- 22; Apoc., 1, 14). Ea traieste viata în Hristos, asa cum a invatat de la sfintii apostoli, care sunt cei mai autorizati interpreti ai cuvintelor Mantuitorului.

INVATACELUL: Ce intelegem noi, ortodocsii, prin Biserica biruitoare si luptatoare si de ce zicem noi ca sunt doua Biserici, una în cer si alta pe pamant?

PREOTUL: Noi nu zicem ca sunt doua Biserici, ci doar una, dupa cum ti-am aratat mai sus. Dar noi marturisim ca Biserica are doua parti: una vazuta si pamanteasca, a celor vii, si alta nevazuta, sau a celor adormiti. Amandoua acestea alcatuiesc o singura Biserica, având acelasi Cap, pe Hristos (Rom., 14, 7-9; Efes., 1, 10; Matei, 22, 32; 28, 18; Luca, 14, 10; Filip., 2, 10; Efes., 2, 19; Col., 2, 10; Evr., 21, 23).

Asadar, intelege ca Biserica celor vii, sau pamanteasca, vazuta, se mai numeste si Biserica luptatoare, fiindca membrii ei sunt inca în lupta cu puterile vrajmase ale raului (Efes., 6, 11-13; Gal., 5, 17; I Petru, 2, 11 s.a.). Iar prin Biserica nevazuta sau a celor adormiti, numita si biruitoare, noi intelegem Biserica pe care o formeaza toti ingerii si sfintii din ceruri, care au biruit puterile celui rau si au trecut în lumea cea nevazuta si cereasca (Evr., 12, 23; Efes., 5, 27; Apoc., 21, 10 s.a.). Biserica este una singura, dar ea cuprinde pe cei vii de pe pamant, precum si pe cei care au adormit în dreapta credinta si ei sunt vii cu sufletul si slavesc pe Dumnezeu alaturi de ingeri.

INVATACELUL: De cand a intemeiat Mantuitorul Hristos Biserica Sa?

PREOTUL: Mantuitorul nostru Iisus Hristos a pus temelia Bisericii Sale prin intrupare si pe Cruce si i-a dat forma concreta dupa înviere, la coborarea Sfantului Duh (Fapte, 20, 28). A facut-o vazuta în a cincizecea zi dupa învierea Sa, la Cincizecime, sau Rusalii, cand a trimis pe Duhul Sfânt în chip de limbi de foc asupra sfintilor Sai ucenici si apostoli care, prin cuvântul propovăduirii lor, au întărit si au organizat prima obște de credinciosi (Fapte, 1, 8; 2, 41-44).

INVATACELUL: Dar cum infatiseaza Descoperirea dumnezeiasca legatura dintre Hristos si Biserica Sa ?

PREOTUL: Descoperirea dumnezeiasca ne arata ca Mantuitorul este Capul Bisericii, iar Biserica este Trupul Lui. Asa ne invata Sfantul apostol Pavel, zicând: "Si mai presus de toate pe El L-a dat Cap Bisericii, care este Trupul Lui, plinirea Celui ce plineste toate întrui toti" (Efes., 1, 22-23).

"El este Capul Trupului, al Bisericii; El este inceputul, întâiul nascut din morti, ca sa fie întrui toate El cel dintai; ca întrui El a binevoit sa locuiasca toata plinirea si printr-insul sa împăce toate cu Sine, fie cele de pe pamant, fie cele din ceruri, facând pace

prin El, prin sangele Crucii Lui (Col., 1, 18-20).

Acelasi apostol al neamurilor, adresandu-se romanilor si corintenilor, ii numeste pe ei madulare ale Trupului lui Iisus Hristos, adica ale Bisericii (Rom., 12, 5; I Cor., 12, 27).

Sfanta Traditie sustine de la inceput ca Hristos este capul Bisericii, iar aceasta este Trupul Lui (Inv. de Cred. Ort., intr. 263, pag. 155).

INVATACELUL: Cum adica este "Trupul lui Hristos" sau "Trupul Domnului" ?

PREOTUL: Sfantul apostol Pavel ne arata in Epistola catre Galateni - cap. 4 - ca noi suntem membre ale Trupului lui Hristos, care este Biserica. Mantuitorul insusi ne-a anuntat ca noi trebuie sa ne hranim cu trupul Sau, atunci cand a intemeiat Taina euharistiei, iar apoi ne-a aratat ca El este vita din care noi facem parte ca mladite (Ioan, 15, 1-6). Deci noi crestinii suntem parte din trupul Domnului, care este Biserica.

INVATACELUL: Cum prelungeste Biserica intruparea Mantuitorului?

PREOTUL: Biserica prelungeste intruparea Mantuitorului prin neintrerupta prezenta a Fiului lui Dumnezeu cel intrupat, in sanul Ei, si prin lucrarea Sfantului Duh, in madularele Ei (Ioan, 14, 16).

In calitatea Lui de Cap nevazut al Bisericii, Domnul Iisus Hristos este in Biserica permanent prin continua Sa intrupare pe altarele la care se savarseste liturgia. Caci Hristos este nu numai Cap al Bisericii, ci si trup al Ei, dandu-Se pe Sine spre cuminecare credinciosilor.

Biserica are doua infatisari, una vazuta, fiindca oamenii fac parte din Ea cu trupuri, si alta nevazuta, care e lucrarea Sfantului Duh ai lui Hristos sau Dumnezeuiescul Har, izvorul vietii, lucrarii si unitatii ei. El este cel care face posibila transformarea painii si a vinului euharistie, in trupul si sangele Domnului.

Fericitul Augustin spune: "Ceea ce este sufletul pentru trupul omului, aceasta este Duhul Sfant pentru Trupul lui Hristos, care este Biserica, caci El lucreaza ca sufletul in toate madularele, tinandu-le intr-un singur Trup" (Fericitul Augustin, Cuvantarea 267, 4, 4).

INVATACELUL: Dar cum ne facem noi membre ale Trupului Domnului, adica ai Bisericii ?

PREOTUL: Noi ne facem membre ale Bisericii prin harul sfintelor Taine, indeosebi prin botez si prin Sfanta impartasanie.

Prin botez ajungem madularele Bisericii, murind si inviind in chip tainic cu Hristos. Prin Sfanta Impartasanie ne facem purtatori de Hristos, inzestrati cu puteri duhovnicesti pe drumul desavarsirii. Mantuitorul zice: "Cel ce mananca Trupul Meu si

bea Sangele Meu intru Mine petrece si Eu intru el" (Ioan, 6, 56).

Talcuind aceste cuvinte, Sfantul Chirii al Alexandriei spune: "Primind in noi trupul, am primit trupeste si duhovniceste pe Fiul cel dupa fire si adevarat unit dupa fiinta cu Tatal...". Iar Fericitul Augustin zice: "Am primit marirea de a ne face partasi si de a ne impartasi cu firea cea mai presus de toate" (Cuvantarea 272). Sau in alt loc: "Daca vrei sa intelegi Trupul lui Hristos, asculta pe apostolul care zice credinciosilor. "Voi insa sunteti madularele lui Hristos" (I Cor., 6, 15). "Taina voastra este asezata pe masa Domnului, primind taina voastra, raspundeti... la ceea ce sunteti si raspunzatori subscrieti... Fii madular al trupului lui Hristos pentru ca "Aminul" sa fie adevarat. O, taina a evlaviei! O, semn al unitatii! O, lant al dragostei! Cine vrea sa traiasca, sa creada ca e Trupul Lui, ca sa fie viu" (Fericitul Augustin, Comentar la Evanghelia dupa Ioan, 26, 13).

INVATACELUL: Dar ce trebuie sa credem despre Biserica ?

PREOTUL: Credem ca Ea este unirea noastra cu Dumnezeu, pentru ca in Ea se afla neincetat Hristos si Sfantul Duh si pentru ca ea nu greseste.

Credem in Ea si in inaltimea scopurilor pe care le urmareste, si anume, de a ne pregati pentru mantuire. Viata Bisericii este in intregime o lupta pentru mantuire, cum marturiseste Sfanta Scriptura si Sfanta Traditie.

Sfantul Ciprian sustine ca in afara de Biserica nu este mantuire (Scrisoarea 73, 21) si cel ce nu are Biserica drept mama, nu poate avea pe Dumnezeu ca Tata (Despre unitatea Bisericii sobornicesti).

INVATACELUL: Oare despartirea Bisericii apusene de cea a Rasaritului nu a dus la ruperea unitatii Bisericii ?

PREOTUL: Despartirea crestinilor n-a atins unitatea Bisericii; aceasta unitate nu se poate darama niciodata, oricare ar fi numarul si calitatea credinciosilor care se smulg de la sanul ei. Ereziile si schismele, oricat de multe ar fi ele si oricat de mari, nu pot imparti Biserica, pentru ca ea e strans unita cu Capul ei, care este Iisus Hristos. Unitatea Bisericii este mai presus de sine si ea nu poate fi zdruncinata de nimeni (Inv. de Credinta Ortodoxa, C. 276 p. 165).

INVATACELUL: Dar de ce Biserica e numita Sfanta ?

PREOTUL: Biserica e numita Sfanta pentru ca Sfant este Capul ei, Mantuitorul nostru Iisus Hristos, si Sfant este Duhul, Care salasluieste in Biserica pana la sfarsitul veacului; precum Sfant este si Trupul Domnului, care se daruieste continuu pe altarele ei. Sfantul Apostol zice: "Hristos a iubit Biserica si pe Sine S-a dat pentru dansa, ca sa o sfinteasca, curatind-o cu baia apei prin cuvant, ca sa o puna inaintea Lui ca Biserica slavita, neavand pata sau zbarcitura, ori altceva de acest fel, si ca sa fie Sfanta si fara de prihana (Efes., 5, 25-27). Sfantul Irineu scrie: "Unde este Biserica, acolo este si Duhul Sfant, Care obladuieste si Biserica si tot harul" (Contra ereziilor 3, 24, 1).

DESPRE SFANTA SCRIPTURA

INVATACELUL: Ce se intelege prin Sfanta Scriptura?

PREOTUL: Prin Sfanta Scriptura noi intelegem colectia cartilor sfinte care au fost scrise sub insuflarea Duhului Sfânt într-un rastimp de aproape 1500 de ani, adica de la Moise - circa 1400 de ani înainte de Hristos - pana la autorul Apocalipsei - circa 100 de arii dupa Hristos (Invatatura de credinta ortodoxa, intreb. 29, p. 18).

INVATACELUL: Dar de ce arhieriei si preotii nu le dau voie crestinilor - care sunt membri ai Bisericii - sa talmaceasca sau sa predice in public cuvântul lui Dumnezeu din Scripturi ?

PREOTUL: Orice crestin are voie sa citeasca Sfanta Scriptura, dar nu oricine are dreptul de a invata, de a talmaci cuvântul Scripturii. Dreptul acesta il are numai Biserica, prin clerul sau si prin profesorii recunoscuti de ea si care sunt oameni bine pregatiti, cunoscatori ai dreptei credinte. De ce dreptul de a preda invatatura il au numai episcopii, preotii si profesorii teologi ai Bisericii, este usor de inteles, cand ne gandim ca Mantuitorul a dat puterea de a invata sfintilor si pastorilor si apostolilor (Matei, 28, 20), iar nu multimilor. Apostolii erau trimisi de Hristos ca sa invete (si sa savarseasca Tainele. Iar Sfântul apostol spune: "Cum vor propovadui, daca nu vor fi trimisi?" (Rom., 10, 15). Deci, dreptul la propovaduire il are numai cel trimis. Or, episcopii sunt urmasii legitimi ai apostolilor. Sfântul Pavel incredinteaza episcopului Timotei, din Efes, sarcina de a invata in Biserica, si nu tuturor credinciosilor din Efes. Acelasi apostol spune corintenilor: "Oare toti sunteti apostoli, oare toti sunteti invatatori?" (I Cor., 12, 19). Acelasi apostol spune despre episcop, preot si diacon ca trebuie sa fie destoinici a invata pe altii (I Tim., 3, 2; Tit, 1, 9). Nu spune inasa acelasi lucru despre toti credinciosii. El face distinctie intre pastor si turma, intre cei care invata si cei care asculta. Episcopul, preotul si diaconul, teologii Bisericii, nu pot invata ce vor ei, ci ceea ce a invatat Biserica intotdeauna. Ei invata in numele Bisericii. Nu oricine are destula pricepere si intelegere sa talcuiasca Scriptura. Acest lucru il arata marele apostol Petru in epistola sa, cand, referindu-se la epistolele marelui apostol Pavel, zice ca in ele sunt unele lucruri "anevoie de inteles, pe care cei nestiutori si neintariti le rastalmacesc, ca pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare" (II Petru, 3, 16).

INVATACELUL: Nu este drept, zic unii, ca membrii Bisericii sa nu aiba voie sa predice si sa talmaceasca Scripturile. Orice crestin stie sa talcuiasca Sfanta Scriptura, acest lucru putandu-se intelege din cele scrise: "Iar voi, ungere aveti de la Cel Sfânt sa stiti toate". "Cat despre voi, ungerea pe care ati luat-o de la El ramane intru voi si nu aveti trebuinta sa va invete cineva..." (I Ioan, 2, 20, 27).

PREOTUL: Sfanta Scriptura este ca o fantana cu adancime fara fund, fiindca in ea este cuprinsa intelegciunea lui Dumnezeu, Care nu are margini. Daca cineva insetat ar veni la o fantana si ar voi sa bea toata apa, s-ar ineca in ea; dar daca va scoate din ea cu ciutura si de acolo cu paharul va bea, se va racori fara de primejdie. Cine este omul acela nebun care ar voi sa se bage într-o apa adanca, fara sa stie sa inoate? Sfanta Scriptura are "oase" dupa cum spun sfintii parinti ai Bisericii, si nimeni, având dintai inteleggerii sale de lapte, sa nu indrazneasca a sparge cu ei oasele tari ale Scripturilor dumnezeiesti, caci se vatama pe sine si se pierde.

Dumneata nu ai citit in Sfanta Scriptura cele despre famenul etiopian? Acesta citea pe proorocul Isaia si cand l-a intrebata apostolul Filip daca intelege cele ce citeste, el a zis: "Cum voi putea intelege, de nu ma va povatui cineva?" (Fapte, 8, 31). Ia seama, caci si cuvantul "ungere", despre care ai pomenit dumneata, inseamna revarsarea Sfantului Duh in Sfanta Taina a mirungerii, indata dupa primirea botezului (Fapte, 4, 27; II Cor., 1, 21; Ioan, 16, 13; Rom., 8, 9 etc.), iar cuvintele "stiti toate" inseamna tot ceea ce tine de adevarul crestin si de mantuire, precum si tot ceea ce este in legatura cu antihrist si cu raspanditorii lui, despre care este vorba in versetele urmatoare (Ioan, 2, 22; 4, 2, 3). Asadar, nu trebuie a invata fiecare dupa intelegerea sa in talcuirea Scripturilor, caci se rataceste.

INVATACELUL: Se spune, totusi, ca orice crestin are dreptul si chiar datoria de a citi singur Sfanta Scriptura, caci asa ne-a poruncit noua Mantuitorul zicand: "Cercetati Scripturile, caci voi socotiti ca in ele aveti viata vesnica. Si acelea sunt care marturisesc pentru Mine" (Ioan, 5, 39).

PREOTUL: Ia seama, ca multi incepatori de erezii din vechime au indraznit a se afunda in marea Scripturii cea fara de fund si s-au inecat duhovniceste, pierzandu-se pe ei si pe toti cei care i-au urmat. Nu toti au varsta duhovniceasca la fel si, de aceea, nu toti pot intelege Sfanta Scriptura la fel.

Sfanta Scriptura cuprinde (trei feluri de intelesuri: 1) intelesul dupa litera, obstesc, gramatical, verbal sau istoric; 2) intelesul alegoric, metaforic, mai inalt sau sufletesc; 3) intelesul spiritual, duhovnicesc. Dupa cum spun sfintii parinti ai Bisericii, cei simpli la cunostinta sa se multumeasca cu intelesul cel obstesc si istoric (dupa litera Scripturii); cei mai inaintati sa patrunda cu intelegerea si in sufletul Scripturii, iar cei mai pregatiti, cu fapta si intelegerea, pot cuprinde intelesurile mai adanci ale Sfintei Scripturi. Pentru aceasta si marele Pavel, aratand ca intelepciunea cea desavarsita a Scripturilor se cuvine celor desavarsiti, zice: "Insa noi graim Intelepciunea la cei desavarsiti, dar nu intelepciunea veacului acestuia, nici a stapanitorilor acestui veac, care sunt pieritori, ci propovaduim intelepciunea de taina a lui Dumnezeu, pe cea ascunsa, pe care a randuit-o Dumnezeu mai inainte de veci spre slava noastra" (I Cor., 2, 6-7).

INVATACELUL: Unii spun ca nu este nevoie ca cineva sa aiba multa stiinta spre a putea pricepe invataturile Sfintei Scripturi, caci si celor neinvatati li se descopera intelepciunea acestor invataturi, dupa cum arata Mantuitorul prin cuvintele: "Te laud pe Tine, Parinte... caci ai ascuns acestea de cei intelepti si le-ai descoperit pe ele pruncilor" (Matei, 11, 25).

PREOTUL: Da, le-a descoperit Dumnezeu intelepciunea Sa acelora pe care i-a cunoscut ca sunt prunci cu rautatea, dar nu cu mintea si cu intelegerea, adica celor desavarsiti in toata fapta buna si care ajunsesera la nerautatea pruncilor. La acest lucru indeamna marele Pavel pe crestinii din Corint, zicand: "Fratilor, fiti prunci cu rautatea. Cu mintea insa fiti desavarsiti" (I Cor., 14, 20).

INVATACELUL: Dumnezeu a osandit intelepciunea si stiinta oamenilor, dupa cuvantul scris: "Pierde-voi intelepciunea inteleptilor si stiinta celor invatati o voi darama" (Is.,

29, 14). Si apostolul zice: "Unde este inteleptul? Unde este carturarul? Unde este cercetatorul veacului de-acum? Au nu a facut Dumnezeu nebuna intelepciunea lumii acesteia?" (I Cor., 1, 19-20). Oare, cum e posibil ca Dumnezeu sa fi rezervat talcuirea Sfintei Scripturi numai unor oameni cu pregatire, asa cum sustinem noi, ortodocsii?

PREOTUL: Trebuie sa stii mai intai ca nu orice stiinta si intelepciune a osandit-o Dumnezeu, ci numai ceea ce aduce vatamarea omului, dar nicidecum nu osandeste invatatura duhovniceasca. Caci daca ar fi dupa afirmatia unora care interpreteaza gresit acest verset, atunci ar insemna ca si intelepciunea lui Solomon, a lui Isus - fiul lui Sirah, a Mantuitorului, a sfintilor prooroci si apostoli carora li s-a poruncit sa fie "intelepti ca serpui si blanzi ca porumbelii" (Matei, 10, 16) - sa fie osanda. Dar nu este deloc asa. Iar seama, deci, sa nu fii asemenea celor ce - dupa cuvantul Domnului - "se ratacesc nestiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu" (Matei, 22, 29).

INVATACELUL: De ce Sfanta Scriptura se mai numeste si "Biblie" ?

PREOTUL: Cuvantul "Biblie" este de origine greceasca si inseamna carte. Cartile Scripturii si-au pastrat de-a lungul veacurilor numele grecesc de "Biblie", atat pentru ca Sfanta Scriptura a fost tradusa mai intai in limba greaca, cat si pentru ca la inceput, in primele veacuri ale crestinismului, invaturile cuprinse in ea au fost propovaduite mai adesea in graiul grecesc, asa cum arata documentele timpului, indeosebi Sfanta Traditie.

Acest cuvant, "Biblie", care este cel mai intrebuintat atat de crestini, cat si de necrestini, infatiseaza deci Sfanta Scriptura ca pe o carte care, de-a lungul istoriei, si-a pastrat acest nume fara alt adaos si pe care noi, credinciosii, o socotim cartea mai presus de toate cartile sau cartea cartilor. E cartea pe care, daca nu o putem numi cea mai mare ca intindere, o putem numi cea mai pretioasa pentru cuprinsul si roadele ei in sufletele noastre (cf. Inv. de Cred. Ortod., intrebarea 30, pag., 18).

INVATACELUL: Spun unii ca unele texte din Sfanta Scriptura se contrazic cu altele.

PREOTUL: Mai intai, Sfanta Scriptura, pe care o poate citi oricine, cuprinde in sine invataturi folositoare si mantuitoare de suflet. Sfanta Scriptura niciodata nu poate minti, deoarece Duhul Sfant nu a inselat pe slujitorii Sai, proorocii (Sf. Ipolit, Comentar la Daniel, 4, 6; Fericitul Augustin, Scrisoarea 283, 3).

Prin firea si prin mintea lor, oamenii nu puteau cunoaste lucruri atat de mari si dumnezeiesti, ci numai printr-un dar coborat de sus asupra oamenilor celor sfinti, in sfarsit, Sfanta Scriptura are o unitate desavarsita. Acelasi suflu dumnezeiesc se simte in toate cartile ei, desi acestea sunt asa de deosebite intre ele, prin lucrrurile despre care vorbesc. Fiind data prin Duhul Sfant, Sfanta Scriptura cuprinde adevarul. Nimic nedrept sau prefacut nu se afla intr-insa (Sf. Clement Romanul, Scrisoarea I-a catre Corinteni, 43).

Sfanta Scriptura nu se contrazice (sfantul martir si filozof Iustin, Dialogul cu iudeul Trifon 65, 2; Sfantul Epifanie, Contra ereziilor; Pamurion 70, 7) cum se contrazic scrierile pagane: "Daca scrierile proorocilor sunt de acord cu Evangheliile, este

pentru ca toti au vorbit insuflati de un singur Duh al lui Dumnezeu" (Sf. Teofil al Antiohiei, Catre Anatolie, 256).

"Cuvantul lui Dumnezeu este viu si lucrator si mai ascutit decat toata sabia cea ascutita cu doua taisuri si strabate pana la despartitura dintre suflete si duh, dintre incheieturi si madulare si este judecator al simtirilor si cugetelor inimii" (Evr., 4, 12).

Fericitul Ieronim, traducator si talcuitor al Sfintei Scripturi in limba latina, se pronunta astfel: "Te rog, spune-mi ce e mai Sfant ca acest cuvant al lui Dumnezeu? Ce mancari, ce fel de miere, sunt mai dulci decat cunoasterea lui Dumnezeu si patrunderea in lucrurile Sale ascunse, decat privirea la ideea Ziditorului, la cuvantul Stapanului tau, decat ca aceste cuvinte ale Stapanului, pline de intelepciunea duhovniceasca, sa-i invete pe oameni! Desfatarea noastra sa stea in a medita la legea Domnului, ziua si noaptea, in a bate la usa ce ne e deschisa, in a primi paine de la Sfanta Treime si a merge pe valurile vietii avand pe Domnul calauza" (Scrisoarea 30, 13).

INVATACELELUL: Atunci, Sfanta Scriptura nu ne poate calauzi ea singura pe calea mantuirii?

PREOTUL: Sfanta Scriptura nu ne poate calauzi ea singura pe calea mantuirii si iata de ce: intai, pentru ca ea nu a fost data omenirii de la inceput, al doilea, pentru ca atunci cand a fost data nu era singura autoritate in privinta mantuirii sufletelor omenesti, fiindca a avut inaintea ei si o data cu ea si Sfanta Traditie in vatra mereu calda a obstii religioase sau a Bisericii. Cu mult inainte de a incepe Moise sa scrie primele carti ale Vechiului Testament, a existat o evlavie a obstii religioase, chiar mai veche decat cea a patriarhilor. Cartile Noului Testament incep sa apara dupa mai bine de zece ani de la intemeierea Bisericii. Ele apar in sanul acesteia, iar Biserica alege cartile insuflate din veacul I al erei noastre.

Biserica este autoritatea superioara si hotaratoare in aceasta privinta, precum si in talcuirea textului biblic. Ea este "Stalpul si Temelia adevarului" (I Tim., 3, 15).

Ea tine canonul neschimbat al adevarului (Fer. Ieronim, Contra ereziilor I, 9, 4). in ea lucreaza Duhul Sfant pentru pastrarea neintinata a adevarului mantuitor.

Unde este Biserica - zice Fer. Ieronim -, acolo este si Duhul lui Dumnezeu, si unde este Duhul lui Dumnezeu, acolo este si Biserica si tot harul, iar Duhul este adevarul (op. cit., 3, 23, 1).

INVATACELELUL: Ce intelegem prin canonul cartilor Sfintei Scripturi?

PREOTUL: Prin canonul cartilor Sfintei Scripturi intelegem totalitatea cartilor sfinte insuflate de Dumnezeu, mai precis, lista acestor carti. Cuvantul canon n-a avut acest inteles de la inceput. El este imprumutat din limba ebraica, prin mijlocirea celei grecesti si inseamna, printre altele, "dreptar" sau "regula" si cu aceste doua intelesuri il gasim intrebuintat si in Noul Testament. Sfantul apostol Pavel, dupa ce da anumite sfaturi duhovnicesti galatenilor, adauga: "Si cati vor umbla cu dreptarul

acesta, pace peste ei si mila peste Israelul lui Dumnezeu" (Gal., 6, 16).

Canonul mai are intelesul de randuiala hotaratoare privitoare la disciplina bisericeasca si la anumite carti care intra in randuiala slujbelor bisericesti; dar si intelesul de totalitatea sau lista scrierilor care contin aceste randuieli.

Cuvantul "canon" are acest inteles, atat la vechii iudei cat si la primii crestini. Exista un canon al cartilor Vechiului Testament si un canon al cartilor Noului Testament (cf. Inv. de Cred. Ort., cap, 33).

INVATACELELUL: Ce cuprinde canonul cartilor Vechiului Testament?

PREOTUL: Cartile care se cuprind in canonul Vechiului Testament sunt in numar de 39 si anume: 1. Facerea. 2. Iesirea. 3. Leviticul. 4. Numeri. 5. Deuteronomul. 6. Cartea lui Iosua Navi. 7. Cartea Judecatorilor. 8. Cartea Rut. 9. Cartea intaia a Regilor. 10. Cartea a doua a Regilor. 11. Cartea a treia a Regilor. 12. Cartea a patra a "Regilor. 13. Cartea intaia Paralipomena (intaia a Cronicilor). 14. Cartea a doua Paralipomena (a doua a Cronicilor). 15. Cartea intaia a lui Ezdra. 16. Cartea lui Neemia (a doua Ezdra). 17. Cartea Esterii. 18. Cartea lui Iov. 19. Psalmii. 20. Pildele lui Solomon. 21. Eclesiastul. 22. Cantarea cantarilor. 23. Isaia. 24. Ieremia. 25. Plangerile proorocului Ieremia. 26. Iezechiel. 27. Daniel. 28. Osea. 29. Amos. 30. Miheia. 31. Ioel. 32. Avdie. 33. Iona. 34. Naum. 35. Avacum. 36. Sofonie. 37. Agheu. 38. Zaharia. 39. Maleahi.

Cartile canonice ale Noului Testament sunt in numar de 27 si anume:

1. Sfanta Evanghelie dupa Matei. 2. Sfanta Evanghelie dupa Marcu. 3. Sfanta Evanghelie dupa Luca. 4. Sfanta Evanghelie dupa Ioan. 5. Faptele Sfintilor Apostoli. 6. Epistola catre Romani a Sfantului Apostol Pavel. 7. Epistola intai catre Corinteni a Sfantului Apostol Pavel. 8. Epistola a doua catre Corinteni a Sfantului Apostol Pavel. 9. Epistola catre Galateni a Sfantului Apostol Pavel. 10. Epistola catre Efeseni a Sfantului Apostol Pavel. 11. Epistola catre Filipeni a Sfantului Apostol Pavel. 12. Epistola catre Coloseni a Sfantului Apostol Pavel. 13. Epistola intai catre Tesaloniceni a Sfantului Apostol Pavel. 14. Epistola a doua catre Tesaloniceni a Sfantului Apostol Pavel. 15. Epistola intai catre Timotei a Sfantului Apostol Pavel. 16. Epistola a doua catre Timotei a Sfantului Apostol Pavel. 17. Epistola catre Tit a Sfantului Apostol Pavel. 18. Epistola catre Filimon a Sfantului Apostol Pavel. 19. Epistola catre Evrei a Sfantului Apostol Pavel. 20. Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Iacov. 21. Intaia Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Petru. 22. A doua Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Petru. 23. Intaia Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Ioan. 24. A doua Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Ioan. 25. A treia Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Ioan. 26. Epistola Soborniceasca a Sfantului Apostol Iuda. Apocalipsa Sfantului Ioan Teologul.

INVATACELELUL: Dar am vazut ca, in afara de cartile canonice, in Sfanta Scriptura mai sunt si alte carti.

PREOTUL: In afara de cele 39 de carti canonice ale Vechiului Testament, mai sunt si alte carti pe care Biserica, socotindu-le folositoare si ziditoare de suflet, le-a

recomandat spre citire. De aceea ele au fost pastrate in Sfanta Scriptura si asezate dupa cartile canonice ale Vechiului Testament. Ele sunt pline de intelepciune duhovniceasca si de aceea Biserica le foloseste pe unele din ele chiar in sfintele slujbe.

Aceste carti sunt: 1. Cartea lui Tobit. 2. Cartea Iuditei. 3. Cartea lui Baruh. 4. Epistola proorocului Ieremia. 5. Cantarea celor trei tineri. 6. Cartea a treia a lui Ezdra. 7. Cartea intelepciunii lui Solomon. 8. Cartea intelepciunii lui Isus fiul lui Sirah numit si Eclesiasticul. 9. Istoria Suzanei. 10. Bel si Balaaurul. 11. Cartea intai a Macabeilor. 12. Cartea a doua a Macabeilor. 13. Cartea a treia a Macabeilor. 14. Rugaciunea regelui Manase. 15. Ultimul psalm, care urmeaza dupa cei 150. Acestea sunt cartile din Sfanta Scriptura.

DESPRE SFANTA TRADITIE

INVATACELUL: Ce este Sfanta Traditie pe care noi o socotim al doilea izvor al descoperirii dumnezeiesti si o punem in egalitate cu dumnezeiasca Scriptura ?

PREOTUL: Sfanta Traditie sau Sfanta Predanie este invatatura data de Dumnezeu prin viu grai Bisericii, din care o parte s-a fixat in scris, mai tarziu. Ca si Sfanta Scriptura, Sfanta Traditie cuprinde descoperirea dumnezeiasca trebuitoare mantuirii noastre.

De la Adam si pana la sfarsitul lui Avraam au trecut - potrivit vechilor cronografi (Kedrinos s.a.) - 3678 ani (Hronograful de la Neamt ed. 1837, p. 44-45), la care, adaugand 430 de ani, cat au stat izraelitii robi in Egipt, avem 4108 ani. In acesti ani, nici Sfanta Scriptura nu era scrisa si nici sambata nu s-a tinut ca sarbatoare de vreun popor. Timp de atatea mii de ani, oamenii cei credinciosi si alesi de Dumnezeu s-au povatuit pe calea mantuirii numai prin predania pe care au primit-o direct de la Dumnezeu, si numai vreme de 1400 ani - cat a fost de la Moise pana la venirea Domnului - s-au calauzit si de Sfanta Scriptura a Vechiului Testament. Dupa cum mai inainte de a se scrie cartile Vechiului Testament lumea s-a povatuit la cunoasterea lui Dumnezeu si la calea mantuirii numai prin Sfanta Traditie (predania prin viu grai), tot astfel, mai inainte de a se scrie cartile Noului Testament, Sfanta Traditie a fost indreptarul dupa care primii crestini s-au povatuit la calea mantuirii. Primul care a semanat invataturile Noului Testament prin viu grai in urechile oamenilor a fost insusi Mantuitorul nostru Iisus Hristos care, trei ani si jumatate cat a vestit Evanghelia Sa, nu a scris nimic, ci neincetat a invatat poporul. Iar dupa ce Si-a implinit ascultarea catre Parintele Sau, pe apostolii Sai nu i-a trimis sa scrie, ci sa propovaduiasca in toata lumea Evanghelia, spunandu-le: "Drept aceea, mergand, invatati toate neamurile, botezandu-le in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh, invatandu-le sa pazeasca toate cate v-am poruncit voua. Si iata, Eu cu voi sunt in toate zilele, pana la sfarsitul veacului. Amin." (Matei, 28, 19-20). Din ziua intemeierii ei (anul 33) si pana in anul 44 d.Hr., cand Sfantul Matei a scris prima Evanghelie, Biserica s-a condus fara Scriptura Noului Testament, s-a condus prin Sfanta Traditie, din care o parte va fi consemnata mai tarziu in scris. De asemenea, au fost multe scrieri despre care s-a pretins ca sunt inspirate si scrise de apostoli, dar Biserica a fost aceea care le-a admis, le-a recunoscut sau nu ca fiind inspirate, deoarece ea traia adevarul Evangheliei mai inainte ca el sa fi fost scris; il traia prin Traditie.

Asadar, iata ce este Sfanta Traditie: izvorul si radacina ambelor Testamente - al celui Vechi si al celui Nou - si de aceea noi o numim al doilea izvor al descoperirii dumnezeiesti si o socotim ca avand aceeasi insemnatate ca si Sfanta Scriptura.

INVATACELUL: Da, dar se spune ca Sfanta Scriptura este cuvânt dumnezeiesc si ca nu este iertat a fi inlocuita sau schimbata cu Traditia.

PREOTUL: Nu este deloc adevarat ceea ce spun prietenii dumitale, caci legea lui Dumnezeu nu este cuprinsa numai in Sfanta Scriptura. Auzi ce spune dumnezeiescul evanghelist Ioan: "Sunt inca si alte multe cate a facut Iisus, care de s-ar fi scris cu de-amanuntul, cred ca lumea aceasta n-ar cuprinde cartile ce s-ar fi scris" (Ioan, 21, 25). Iarasi, acelasi evanghelist Ioan marturiseste in una din epistolele sale: "Multe avand a va scrie, n-am voit sa vi le scriu pe hartie si cu cerneala, ci nadajduiesc sa vin la voi si sa vorbesc gura catre gura, ca bucuria noastra sa fie deplina" (II Ioan, 1, 12).

Asadar, vezi ca dumnezeiescul evanghelist mai mult se bucura cu ucenicii sai cand avea posibilitatea sa le vorbeasca prin viu grai (predanie), decat sa le trimita ceva in scris. Iar prietenii dumitale tin mortis numai la cele scrise si nu baga de seama ca atat Mantuitorul cat si multi dintre apostoli n-au lasat nimic in scris, ci au propovaduit prin viu grai.

INVATACELUL: Nu stiu insa cum trebuie inteleasa afirmatia ca noi, crestinii, nu trebuie sa ne lasam ademeniti de alte invataturi omenesti inselatoare, deosebite de cele dumnezeiesti ale Sfintei Scripturi, caci asa ne indeamna Apostolul: "Luati aminte sa nu va fure mintile cineva cu filozofia si cu desarta inselaciune din predania omeneasca, dupa stihile lumii si nu dupa Hristos" (Col., 2, 8). Asadar, datoria noastra ar fi sa ne ferim de inselaciunea predaniei (traditiei) omenesti.

PREOTUL: Dumneata nu deosebesti intelesul dintre invataturile cele din predanie omeneasca si cele ce sunt din predanie apostoleasca si evanghelica. Ai adus aici un citat al Sfintei Scripturi, care se refera la predania invataturilor omenesti si la filozofia desarta si care nu are nici o legatura cu Sfanta Traditie, cea evanghelica si apostolica, a Bisericii lui Iisus Hristos. Sfanta Traditie nu e o predanie omeneasca, nici filozofie, nici inselaciune, ci este cuvantul lui Dumnezeu, care ni s-a dat noua prin viu grai. Marele apostol Pavel ne invata si ne indeamna sa tinem cu tarie predaniile, zicand: "Asadar, fratilor, stati neclintiti si tineti predaniile pe care le-ati invatat, fie prin cuvant, fie prin epistola noastra" (II Tes., 2, 15). Iar unii ii indeamna pe crestinii neintariti sa huleasca si sa lase predaniile apostolesti si bisericesti, fara sa priceapa ca insasi Sfanta Scriptura este un rod al Duhului Sfant, care a crescut din radacina si din pomul Sfintei Traditii.

INVATACELUL: Oare Sfanta Scriptura nu ne este de ajuns pentru credinta si pentru mantuire, fara sa mai avem nevoie si de Traditie? Asa ar rezulta din cuvintele apostolului Pavel catre Timotei: "De mic copil cunosti Sfintele Scripturi care pot sa te intelepteasca spre mantuire, prin credinta cea intru Iisus Hristos. Toata Scriptura este insuflata de Dumnezeu si de folos spre invatatura, spre mustrare, spre indreptare, spre inteptirea cea intru dreptate" (II Tim., 3, 15-16). Cuvintele sunt limpezi: orice adaos la Sfanta Scriptura este de prisos.

PREOTUL: Aici este vorba numai de Scriptura Vechiului Testament, caci cea a Testamentului Nou inca nu era scrisa. Pavel scrie lui Timotei ca Vechiul Testament ii poate servi drept cel mai bun invatator pentru intarirea credintei sale in Hristos si pentru educarea in crestinism. Dupa talcuirea la care esti ispitit, ar urma ca nici cartile Testamentului Nou - care aveau sa fie scrise in perioada ce a urmat acestei scrisori adresate de apostolul Pavel lui Timotei - sa nu fie primite, ci sa ne tinem numai de cel vechi, despre care se aminteste aici.

INVATACELUL: Unii nu admit Traditia pentru ca - zic ei - in ea au intrat, cu vremea, multe elemente false, asa incat, mai ales astazi, nu mai putem deosebi Traditia cea adevarata si apostolica de cea falsa.

PREOTUL: Biserica lui Hristos a statornicit adevarurile de credinta - dezvoltate de-a lungul Traditiei - prin invataturile si canoanele sfintelor soboare ecumenice, ale celor

locale, ale cartilor simbolice, prin marturisirile de credinta, ca de pilda Marturisirea Ortodoxa, de la Iasi, din 1642, si prin alte multe sinoade de sfinti arhierei si facatori de minuni, care s-au adunat in acest scop in vechime. In aceste sinoade s-a statornicit indreptarul sfintei credinte ortodoxe, care era atacata de multe cete eretice existente in acele vremuri.

Cat priveste neschimbarea si nealterarea Sfintei Traditii, aceasta se poate cunoaste daca se controleaza mentinerea urmatoarelor conditii:

1. Sa nu consfinteasca formulari cuprinzand contraziceri, sau care contrazic Traditia apostolica sigura, si sa nu contrazica Sfanta Scriptura.

Numai astfel este posibil ca o invatatura oarecare sa fie "Traditie" si sa provina de la Mantuitorul sau de la sfintii apostoli, sau, daca noile formulari s-au facut sub inraurirea directa a Sfantului Duh.

2. Traditia sa fi fost tinuta de Bisericile apostolice care au continuitate neintrerupta pana azi.

3. Sa fi fost recunoscuta si urmata intotdeauna de intreaga Biserica ecumenica.

4. Sa fie de acord cu cea mai mare parte dintre parintii si scriitorii bisericesci.

Cand o traditie nu indeplineste aceste conditii, ea nu poate fi adevarata si Sfanta, deci nu poate fi admisa si urmata.

INVATACELUL: Cu toate aceste verificari pe care ziceti ca le-a facut si le face Biserica Ortodoxa referitor la adeverirea Traditiei, unii se cred mai siguri pe invataturile cuprinse in Sfanta Scriptura. Caci primii crestini - zic ei - primeau numai cele cuprinse (scrise) in Sfanta Scriptura, dupa cum este scris: "Acestia (iudeo-crestinii din Bereea) erau mai marinosi decat cei din Tesalonic; ei au primit cuvantul cu toata osardia si zilnic cercetau Scripturile, ca sa vada daca ele sunt asa" (Fapte, 17, 11). De aici ar urma ca noi sa tinem invataturile pe care le gasim scrise in Sfanta Scriptura.

PREOTUL: Dar marele apostol Pavel lauda pe crestinii din Corint nu pentru ca tineau invataturile cele scrise, ci pentru ca isi aduceau aminte de el si tineau cu tarie la invataturile cele nescrise, pe care le primisera prin Predanie (Traditie) de la el, scriindu-le: "Fratilor, va laud ca in toate va aduceti aminte de mine si tineti predaniile asa cum vi le-am dat" (I Cor., 11, 2). Oare, cum este bine sa facem: sa tinem numai la invataturile scrise sau sa urmam pe marele apostol Pavel, care lauda pe cei ce tin si predaniile nescrise? Ba, mai mult, noi dovedim ca sfintii apostoli si evanghelistii au crezut isi au predicat multe din Sfanta Traditie pe care o mostenisera din vechime si care nu se gasesc scrise in Sfanta Scriptura.

INVATACELUL: Unde anume se vede ca apostolii ar fi predicat si alte invataturi, in afara de cele ce sunt scrise in Sfanta Scriptura ?

PREOTUL: Iata doua dovezi: Sfantul apostol Iuda, in epistola sa cea soborniceasca (1-

9), printre altele, zice: "Dar Mihail Arhanghelul, cand se impotrivea diavolului certandu-se cu el pentru trupul lui Moise, n-a indraznit sa aduca judecata de hula, ci a zis: "Cearta-te pe tine Domnul". Cauta dumneata in toata Sfanta Scriptura si vezi daca vei afla scrise aceste cuvinte. Dar si mai jos, in aceeași Sfanta epistola, apostolul aminteste de proorocia lui Enoh, zicand: "Dar si Enoh, al saptelea de la Adam, a proorocit despre acestia zicand: Iata, a venit Domnul in zecile de mii de sfinti ai Lui. Ca sa faca judecata impotriva tuturor si sa mustre pe toti nelegiuitii de faptele paganatatii lor intru care au facut faradelege si de toate cuvintele de ocară pe care ei, pacatosii, netematori de Dumnezeu, le-au rostit impotriva Lui" (Iuda, 14-15). Dar nu numai Iuda, apostolul, vorbește de Traditie, ci si marele Pavel, in epistola a doua catre Timotei, iata ce zice: "Dupa cum Iannes si Iambres s-au impotrivit lui Moise, asa si acestia stau impotriva adevarului, oameni stricati la minte si netrebnici pentru credinta" (II Tim., 3, 8).

Si iarasi, marele apostol Pavel, adresandu-se preotilor din Efes, le zice: "Tineti minte cuvintele Domnului Iisus, caci El a zis: "Mai fericit este a da decat a lua" (Fapte, 20, 35).

Acum te intreb pe dumneata, care esti ispitit sa crezi numai in cele scrise, de unde au luat acesti doi apostoli - Iuda si Pavel - cuvintele de mai sus, caci nicaieri in Sfanta Scriptura nu le vei afla scrise?

INVATACELUL: Totusi, este oare cu putinta ca Sfanta Traditie sa se fi putut pastra pana astazi in intregime si in toata curatia pe care a avut-o la inceput? Nu cumva avem noi mai multa garantie in invataturile scrise din Sfanta Scriptura ?

PREOTUL: Ai vazut in cele de mai sus ca marele Pavel lauda pe crestinii din Corint, pentru ca au tinut cu tarie predaniile cele nescrise, asa cum le promisera din gura lui. Ai auzit ca insisi apostolii au folosit in propovaduirea lor cuvinte directe din Sfanta Traditie, ca acele referitoare la proorocia lui Enoh si celelalte. Ti-am aratat inca si prin ce mijloace s-a pastrat de-a lungul veacurilor Sfanta Traditie. Ei bine, acelasi apostol Pavel indeamna si sfatuieste pe crestinii din Tesalonic sa fie foarte atenti si veghetori la pastrarea Sfintei Traditii: "Fratilor, stati neclintiti si tineti predaniile pe care le-ati invatat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastra" (II Tes., 2, 15). Iar in alt loc: "Chiar daca noi insine sau un inger din cer v-ar vesti alta Evanghelie decat aceea pe care v-am vestit-o, sa fie anatema!" (Gal., 1, 8). Deci, Evanghelia pe care a vestit-o si prin viu grai, nu numai prin scrisoare.

INVATACELUL: Cum a putut sa se pastreze vreme de mii de ani aceasta norma a Sfintei Traditii in Biserica, de vreme ce unii afirma ca preotii si scriitorii nostri bisericesci schimba de la zi la zi adevarurile Sfintei Scripturi si predaniile apostolice, care la inceput au existat curate si nealterate? Dupa cum - zic ei -, daca ai in mana o Biblie de acum 50 de ani si o pui alaturi de cele de azi, nu mai seamana nicidecum, tot asa vor fi facut arhieriei si preotii nostri si cu alte carti sfinte si cu Sfanta Traditie, cu care noi, ortodocsii, ne laudam ca o tinem asa cum am mostenit-o de la apostoli.

PREOTUL: Nu este deloc adevarat ceea ce sustin prietenii dumitale. Invatatura Bisericii lui Hristos este ocrotita de Duhul Sfânt si nu poate gresi (Matei, 10, 17-20;

Ioan, 4, 16-26; 15, 26; 16, 12-14; I Tim., 3, 15 s.a.). Dacă unii scriitori bisericești, arhieriei, preoți sau laici au tradus Biblia din alte limbi sau au îndreptat vreun cuvânt învechit care nu mai corespunde exprimării în limba de azi a poporului nostru, apoi aceasta a fost o îndreptare și o corectare de exprimare, iar nu o schimbare de fond, de conținut, a textului biblic. Dacă ar învia astăzi un roman de pe vremea lui Mircea cel Bătrân sau a Marelui Ștefan și ai vrea să vorbești cu el, te-ai înțelege mai greu, căci limba a evoluat, nu mai este întocmai cu cea care se vorbea atunci. Tot astfel și cu cărțile de pe atunci: o dată cu trecerea vremii, s-au corectat de scriitori cuvinte și expresii, potrivit vorbirii de azi, dar nu s-a schimbat înțelesul lor scripturistic și tainic. Ți-am spus mai înainte că sunt temelii pe care se reazimă Sfânta Tradiție și prin care se asigură păstrarea curăției originale și transmiterea ei peste veacuri, ca: simbolurile vechi de credință, canoanele apostolice sau definițiile dogmatice ale celor șapte Sinoade ecumenice. La acestea se adaugă, ca garanții pentru păstrarea neschimbăta a Sfintei Tradiții, și alte mărturii de mare importanță precum sunt:

- Practica veche a Bisericii, mărturiile bărbaților apostolici, printre care Sfântul Ignatie Teoforul, ucenicul apostolilor (+ 104 d.Hr.), și Sfântul Policarp al Smirnei (+ 106 d.Hr.), îndeamnă pe credincioșii de pe vremea lor să se ferească de învățăturile ereticilor și să păzească curată numai Tradiția apostolică (Eusebiu de Cezareea, Istoria Bisericii, Cartea a II-a, c. 36, nr. 2).

Apoi, lucrările unor sfinți părinți și scriitori bisericești ca:

- Hegesip - ne mărturiseste același istoric Eusebiu de Cezareea (Cartea a IV-a, c. 8, nr. 1) - s-a sarguit să adune la un loc toate tradițiile apostolice și a adunat mai multe din ele în cinci cărți - din care Eusebiu citează - dar care cu timpul s-au pierdut.

- Sfinții Irineu (+ 202 d.Hr.) și Clement Alexandrinul (+ 215 d.Hr.) arată: "Aceia care explică Scriptura contra Tradiției bisericești au stricat norma adevărului" (Stromate, cap. 7); tot așa de hotărât în această privință scria Sfântul Ciprian (+ 258): "Dacă ne vom îndrepta noi la izvorul Tradiției dumnezeiești, se va curma ratacirea omenească" (Epistola 74). Iată deci, mărturii graitoare oglindind în ele credința din vremea apostolilor și din perioada imediat următoare, încă în secolul IV. Practica veche a Bisericii este, de asemenea, o importantă mărturie despre valoarea Sfintei Tradiții și despre prețuirea pe care a avut-o de la început până azi.

- Origen (+ 250 d.Hr.) zicea: "Să fie păstrată Tradiția apostolică în Biserică". Sfântul Epifanie (+ 403) scrie: "Trebuie păstrată Tradiția, pentru că nu este cu puțință a afla toate în Sfânta Scriptură: sfinții apostoli au depus unele în scrisori, altele în Tradiție...". Sfântul Ioan Gura de Aur (+ 407) menționează: "De aici (din II Tes., 2, 15) se vede că apostolii n-au predat toate prin scrisoare, ci multe fără scrisori, dar și acestea nescrise sunt demne de crezare. Dacă este Tradiția, atunci nu caută nimic mai mult" (Omilia IV, nr. 2 la Tes.). Sfântul Grigorie de Nyssa (+ 394) scria: "Avem Tradiția ajunsă la noi de la părinți, ca o moștenire prin succesiune de la apostoli, trimisă prin sfinții ce au urmat" (Contra lui Eunomie, Cartea a IV-a).

- Sfântul Vasile cel Mare (+ 379) da în scrierile lui mărturii asemănătoare. Acesta se exprimă astfel: "Dintre dogmele și propovăduirile păstrate în Biserică, unele le avem

din doctrina cea scrisa, iar altele le-am primit prin Traditia Apostolilor, prin succesiunea in taina, nescrise - si acelea au aceeasi putere ca si cele scrise" (Despre Sfantul Duh, c. 27).

Asadar, trebuie tinuta cu mare sfintenie Sfanta Traditie, deoarece in Sfanta Scriptura nu este cu putinta a afla toate cele spre mantuire. Sfanta Scriptura ne invata multe sa facem, dar nu totdeauna ne arata cum. De exemplu, ne cere sa ne botezam, dar nu ne arata cum; sa ne marturisim, sa ne impartasim, sa ne cununam, dar nu si modul concret de realizare; sa ne rugam, dar nu ne arata cum, unde si cand; sa facem semnul crucii sfinte pe fata noastra, dupa cele scrise: "insemnatu-s-a peste noi lumina fetei Tale, Doamne" (Ps., 4, 6), dar nu ne arata si cum. Dar cine ne-a invatat pe noi, prin scriere, sa ne inchinam spre rasarit ? Care Scriptura ne arata graiurile chemarii Sfantului Duh de la sfintirea Preacuratelor Daruri sau la sfintirea painii si a paharului euharistie? Care invatatura din Sfanta Scriptura ne arata sa facem binecuvantarea apei botezului si sfintirea Hrisme (Sfantul si Marele Mir)? Care Scriptura ne invata despre intreita afundare a celui ce se boteaza si lepadarile de satana de la botez ? Rugaciunea de doxologie catre Sfanta Treime ("Slava Tatalui si Fiului si Sfantului Duh"), din care Scriptura ne-a ramas? Punand aceste intrebari defaimatorilor Traditiei, marele Vasile arata ca: "Daca ne-am apuca noi a lasa cele nescrise, din obiceiuri, ca pe unele ce nu ar avea putere mare, am gresi la insesi cele mai de frunte, pagubind Evanghelia. Asadar, obiceiul ce il tine Biserica nescris, ca unul ce este de origine apostolica si folosit de sfintii parinti ca predanie ramasa de la ei, in Biserica lui Hristos are putere de lege" (Sfantul Vasile cel Mare, canon 87 si 91, Pidalionul de Neamt, 1844, f. 431-435).

Prin urmare, trebuie retinut ca importanta si folosul Sfintei Traditii provine din raportul strans ce exista intre ea si Sfanta Scriptura, caci, intr-adevar, ele stau intr-un raport de unire si de intregire reciproca, bazat pe faptul ca amandoua cuprind in ele Sfanta Descoperire dumnezeiasca si sunt pentru noi izvoarele acesteia. Deci, este cu neputinta sa se contrazica intre ele sau sa se excluda una pe cealalta. Sfanta Scriptura are numai in Sfanta Traditie marturia cea mai sigura pentru canonul cartilor ei si pentru caracterul ei dogmatic (inspiratia ei divina), iar Sfanta Traditie numai prin Sfanta Scriptura isi poate dovedi curatia adevarurilor ei.

INVATACELUL: Dar cum a luat nastere Sfanta Traditie ?

PREOTUL: Despre aceasta ti-am spus inca de la inceput, dar la acelea mai adaug: sa stii ca, la inceputul Bisericii, invatatura a venit de la Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu si Dumnezeu adevarat. Iisus Hristos era, asadar, invatatura si predica vie.

Prin predica lor, apostolii s-au facut vestitori ai adevarului adus de Hristos. Ei puneau la temelia credintei lor, si a acelora pe care ii converteau, aceeasi Evanghelie iesita din plinatatea cunoasterii vietii dumnezeiesti de catre Iisus, cu Care apostolii petrecusera impreuna si cu Care erau acum in comuniune duhovniceasca. Sfantul apostol Pavel arata ca predica apostolica este insusi cuvantul lui Hristos rostit prin gura sfintilor apostoli si zice: "Cum de vor chema numele Aceluia in Care inca nu au crezut? Si cum vor crede in Acela de Care n-au auzit? Si cum vor auzi, fara de propovaduitor? Si cum vor propovadui de nu se vor trimite?" (Rom., 10, 14-15). Deci

credinta este din auz, iar auzul prin cuvantul lui Dumnezeu.

INVATACELUL: Dar cum se numeste Traditia incredintata de-a dreptul sfintilor apostoli ?

PREOTUL: Traditia incredintata de-a dreptul sfintilor apostoli poarta numele de Traditie Apostolica. Din aceasta s-a dezvoltat Traditia Bisericeasca.

INVATACELUL: Dar cum s-a dezvoltat Traditia Bisericeasca ?

PREOTUL: Traditia Bisericeasca s-a dezvoltat cum ti-am spus mai sus. Sfintii apostoli au primit nu Scriptura, ci Traditia (prin viu grai) de la insusi Mantuitorul nostru Iisus Hristos, iar in continuare Biserica a primit-o de la sfintii apostoli, care au dat-o primilor episcopi si celor de dupa ei pana in ziua de astazi (Sfantul Irineu, Contra ereziilor, 2, 9).

Este deci o Traditie Apostolica si o Traditie Bisericeasca, in stransa legatura una cu alta. Semnul adevaratei Traditii este neintreruperea. Marii teologi ai lumii, zice Fericitul Augustin, au tinut ce au gasit in Biserica: au invatat de la inaintasii lor, iar ce au invatat au predat si la altii. Ce au primit de la parinti, aceea au predat fiilor (Idem, impotriva lui Iulian, 2, 10, 34).

De aceea trebuie crezut numai acel adevar de credinta care nu se departeaza intru nimic de Traditia Apostolica si Bisericeasca.

Dupa moartea ultimului apostol, viata in Duhul Sfant nu s-a imputinat, caci Mantuitorul a fagaduit apostolilor si urmasilor acestora ca va fi cu ei pana la sfarsitul veacului si ca Duhul Sfant ii va ajuta sa inteleaga tot adevarul si sa-l apere nestirbit.

INVATACELUL: Dar unde se afla cuprinsa Sfanta Traditie ?

PREOTUL: Sfanta Traditie se afla cuprinsa in:

1) Definitiiile Sinoadelor Ecumenice, in frunte cu Simbolul Credintei, alcatuit de Sinoadele de la Niceea (325) si de la Constantinopol (381).

2) Unele scrieri ale sfintilor parinti.

3) Cartile de slujba ale Bisericii (cf. Inv. de Cred. Ort., intr. 37).

INVATACELUL: Care este datoria noastra fata de Sfanta Traditie ?

PREOTUL: Datoria noastra fata de Sfanta Traditie este: de a pastra cu sfintenie si neatins cuprinsul ei, la fel cu acela al Sfintei Scripturi, asa cum au facut din cele mai vechi timpuri sfintii parinti (cf. Inv. de Cred. Ort., intr. 62).

INVATACELUL: Care sunt semnele adevaratei Traditii ?

PREOTUL: Semnele adevăratei Tradiții le arată Vincentiu de Lerin zicând: "În Biserică universală trebuie să ținem acel lucru care a fost crezut pretutindeni și totdeauna de toți".

Ea are în sine universalitatea, vechimea și consensul. Ținem de universalitatea ei dacă mărturisim că este adevărată numai acea credință pe care întreaga Biserică o mărturisește pe pământ. Și urmăm vechimea, dacă nu ne departăm deloc de acele înțelegeri pe care se știe că le-au practicat sfinții, înaintașii și părinții noștri.

DESPRE CULTUL SFINTILOR SI AL INGERILOR

INVATACELUL: Pentru care pricina, noi, ortodocsii, ne inchinam la ingeri si la sfinti si ii punem pe ei mijlocitori catre Dumnezeu pentru mantuirea noastra? Nu exista - zic unii - decat un singur mijlocitor intre Dumnezeu si oameni, Iisus Hristos. Apostolul ne invata in aceasta privinta: "Unul este Dumnezeu, Unul este si mijlocitorul intre Dumnezeu si oameni, Cel ce S-a facut om, Iisus Hristos" (I Tim., 2, 5). Deci, nici ingerii, nici sfintii, nimeni in afara de Hristos nu poate mijloci la Dumnezeu pentru mantuirea noastra.

PREOTUL: Intr-adevar, nimeni in afara de Iisus Hristos nu este mijlocitor inaintea Tatalui, pentru ca nimeni in afara de El nu s-a adus pe sine jertfa pentru mantuirea lumii. Deci, in afara de Hristos, nimeni nu poate mantui de pacate. Cinstind pe sfinti, insa, nu ii punem in locul lui Hristos, nici macar alaturi de El. Cand sfintii se roaga pentru noi, ei tocmai cer lui Hristos ca El sa mijloceasca mantuirea noastra. Ei cer de la Hristos mantuirea noastra. Si, in acest inteles, spunem ca mijlocesc pentru noi. Singurul care mantuieste este Hristos, iar sfintii, prin rugaciunile lor, cer mantuirea noastra, dar nu o dau ei insisi. De aceea, noi nu ne inchinam la sfinti si la ingeri ca la Dumnezeu, inchinarea pe care o aducem noi sfintilor si ingerilor este numai o cinstire (venerare), iar lui Dumnezeu ne inchinam si ii slujim cu desavarsita inchinare, care se mai numeste si latrie sau adorare. Noi veneram pe sfintii lui Dumnezeu pentru ca ei sunt prieteni si casnici ai lui Dumnezeu, dupa cum este scris: "Voi prietenii Mei sunteti daca faceti cele ce va poruncesc" (Ioan, 15, 14). Iar despre Avraam citim de asemenea: "Si a crezut Avraam lui Dumnezeu si i-a socotit lui spre dreptate si prietenul lui Dumnezeu s-a chemat" (Iacov, 2, 23). Si marele apostol Pavel scrie efesenilor: "Deci, dar, nu mai sunteti straini si locuitori vremelnici, ci sunteti impreuna cetateni cu sfintii si casnici ai lui Dumnezeu" (Efes., 2, 19). Asadar, ca pe niste prieteni ai lui Dumnezeu si casnici ai Lui ii veneram (cinstim) pe sfinti, inca mai stim ca sfintii sunt preaslaviti de Dumnezeu in ceruri (Luca, 20, 36). Sfintii, inca pe pamant fiind, aveau darul proorocirii (III Regi, 14, 1-17) ca, de pilda, proorocia lui Elisei asupra lui Ghezi (IV Regi, 5, 25-27). Sfintii, inca in viata aceasta fiind, se rugau lui Dumnezeu pentru oameni. Astfel, Avraam s-a rugat pentru Abimelec (Fac., 20, 7). Moise s-a rugat lui Dumnezeu pentru popor etc.

INVATACELUL: Dar cum pot sfintii si ingerii sa fie mijlocitori la Dumnezeu pentru mantuirea oamenilor, de vreme ce noi trebuie sa asteptam mantuirea numai de la Hristos, Mantuitorul si Mijlocitorul mantuirii noastre, dupa cum este scris: "intru nimeni altul nu este mantuire, caci nu este sub cer nici un alt nume dat noua oamenilor, intru care sa ne mantuim" (Fapte, 4, 12) ? Deci, nu este nevoie sa ne adresam sfintilor, daca voim sa dobandim mantuirea.

PREOTUL: Dimpotriva, acest lucru este de mare nevoie, dupa cum se arata luminat din cuvantul Apocalipsei, care zice: "Si cand (Mielul) a luat cartea, cele patru fiinte si cei douazeci si patru de batrani au cazut inaintea Mielului, avand fiecare alaute si nastroape de aur, pline cu tamaie, care sunt rugaciunile sfintilor" (Apoc., 5, 8). Dar sfintii se roaga lui Dumnezeu nu numai pentru ei si nu numai dupa ce s-au savarsit, ci si fiind inca in lumea aceasta, dupa cum am aratat mai sus ca s-a rugat Avraam pentru Abimelec, Moise pentru popor si dupa cum se ruga marele apostol Pavel cand scrie: "Multumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi si va pomenim in rugaciunile noastre, aducandu-ne aminte neincetat inaintea lui Dumnezeu si Tatal nostru, de

lucrul credintei voastre..." (I Tes., 1, 2-3). Si iarasi: "Pentru aceasta ne si rugam pururea pentru voi ca Dumnezeuul nostru sa va faca vrednici de chemarea Sa..." (II Tes., 1, 2). Si iarasi: "Nu incetez a multumi pentru voi pomenindu-va in rugaciunile mele, ca Dumnezeu... sa va dea voua duhul intelepciunii..." (Efes., 1, 16-17). Si iarasi: (Aceasta si cerem in rugaciunea noastra: desavarsirea voastra" (II Cor., 13, 19). Iar lui Timotei ii scrie: "Multumesc lui Dumnezeu, pe Care il slujesc - ca si stramosii mei - intr-un cuget curat, ca te pomenesc neincetat zi si noapte in rugaciunile mele" (II Tim., 1, 3).

De asemenea, Dumnezeu trimite pe ingerii Sai spre ajutorul celor ce se roaga Lui (Fac., 24, 7); Dumnezeu trimite pe ingerul Sau la Daniel si il scapa de gura leilor (Dan., 4, 22). Si marele apostol Pavel arata ca ingerii sunt slujitorii lui Dumnezeu, pe care El ii trimite spre ajutorul celor ce vor sa mosteneasca mantuirea (Evr., 1, 14). Cine primeste pe sfinti primeste pe Hristos (Matei, 10, 40-41).

Asadar, din marturiile scripturistice de mai sus se vede ca sfintii si ingerii pot sa mijloceasca la Dumnezeu pentru noi, cei de pe pamant, prin rugaciunile lor, ca niste prieteni ai lui Dumnezeu (Ioan, 15, 14), ca niste iubiti ai lui Dumnezeu (Dan., 10, 19) si ca niste casnici ai lui Dumnezeu (Efes., 2, 19).

INVATACELUL: Am auzit pe cineva ca noi, ortodocsii, prin inchinarea si slujirea la ingeri si la sfinti, umbrim slava si cinstea ce I se cuvine numai lui Dumnezeu. Apostolul Pavel mustra si opreste cu asprime pe coloseni, scriindu-le: "Nimeni sa nu va smulga biruinta, prin fatarnica smerenie sau prin slujirea ingerilor... in loc sa tina cu putere la capul (Hristos) de la care tot trupul, prin incheieturi si legaturi, indestulandu-se si intocmindu-se, sporeste in cresterea lui Dumnezeu" (Col., 2, 18-19).

PREOTUL: Nici o umbrire sau micșorare nu se aduce slavei lui Dumnezeu prin venerarea si slujirea slugilor Lui. Mai intai, ca una este inchinarea (adorarea) pe care o aducem noi lui Dumnezeu si alta este cinstirea (venerarea) pe care o aducem noi ingerilor si sfintilor lui Dumnezeu, insusi Duhul Sfant ne indeamna sa laudam pe Dumnezeu prin sfintii Lui, zicand: "Laudati pe Domnul intru sfintii Lui" (Ps. 150, 1). Noi, cand cerem ajutorul si mijlocirea sfintilor si a ingerilor in rugaciunile noastre, tot pe Dumnezeu il slavim, deoarece si sfintii, la randul lor, duc cererile si rugaciunile noastre, impreuna cu rugaciunile lor, la Dumnezeu (Fapte, 9, 32-42; 20, 36; 28, 3-9; Apoc., 5, 8). insusi Dumnezeu a proslavit pe sfintii Sai (Rom., 2, 10) si i-a imbracat pe ei cu slava Sa: "Si Eu, slava pe care Mi-ai dat-o Mie, le-am dat-o lor, ca sa fie una, precum Noi suntem una" (Ioan, 17, 22) si le-a zis lor: "Cel ce va primeste pe voi pe Mine Ma primeste, si cel ce Ma primeste pe Mine primeste pe Cel ce M-a trimis pe Mine. Cel ce primeste prooroc in nume de prooroc plata de prooroc va lua, si cel ce primeste pe un drept in nume de drept plata dreptului va lua" (Matei, 10, 40-41).

Aceste marturii dovedesc pana unde ajunge ratacirea tuturor celor ce, lepadandu-se de cinstirea sfintilor si a ingerilor - care sunt slugile iubite ale lui Dumnezeu -, nu-si dau seama ca, de fapt, ei se leapada de insusi Dumnezeu, Ziditorul tuturor.

INVATACELUL: Dar, de ce sfintii, chiar daca pot, nu vor sa mijloceasca la Dumnezeu

pentru mântuirea noastră? Avraam, de pilda, n-a vrut să mijlocească la Dumnezeu pentru bogatul nemilostiv, deși acesta îl rugase staruitor (Luca, 16, 24-31).

PREOTUL: Avraam n-a mijlocit pentru că bogatul, în timpul vieții sale, n-a cerut ajutorul sfinților și nici măcar nu și-a adus aminte de Dumnezeu, în Faptele Apostolilor, 10, 25-26, apostolul Petru respinge închinarea ce i-o aduce Corneliu, sub cuvânt că și el este om. Sutasul roman era familiarizat cu notiunea de zeu, ca unul ce fusese păgân. Deci, socotind pe Petru că pe un trimis al lui Dumnezeu, era foarte înclinat să-l socotească zeu, sau măcar un om superior celorlalți oameni sau semizeu, căruia i se cuvenea nu venerarea, ci adorarea, ca zeilor, ceea ce Petru a refuzat să i se aducă.

În citatul din Faptele Apostolilor, 14, 3-15, Pavel și Varnava resping închinarea ce li s-a adus, pentru același motiv ca și mai sus, căci erau socotiți ca zei și li s-a adus adorare, nu cinstire. Contextul ne spune clar că locuitorii pământului din Listra, uimiți de minunea vindecării ologului din naștere de către Pavel, într-un glas au strigat: "Zeii luând asemănare omenească s-au pogorât la noi". Și ziceau de Varnava că este Zeus, iar de Pavel că este Hermes, de vreme ce este "purtătorul cuvântului" (Fapte, 14, 8-12). Astfel, este lesne de înțeles refuzul apostolilor de a fi adorați ca niște zei, de vreme ce ei tocmai împotriva zeilor predicau întoarcerea la Unicul Dumnezeu (Fapte, 14, 15-17). "Și vorbind acestea, de abia au domolit multimile ca să nu le aducă jertfe" (Fapte, 14, 18), se spune în continuare.

În alt citat (Apoc., 9, 10), îngerul descoperitor al vedeniilor apocaliptice respinge închinarea ce i-a adus-o apostolul și evanghelistul Ioan, motivând astfel: "Sunt împreună-slujitor cu tine...", adică sunt egal cu tine, ca slujitor al lui Dumnezeu cum ești și tu și nu se cuvine să primesc de la tine închinare, mai cu seamă că ești și tu aici, nu în trup, ci în "duh" (Apoc., 1, 10), adică în stare îngerească; în plus, și tu că și mine ești în "duhul proorociei", care constă în a mărturisi pe Iisus. Al doilea motiv al refuzului este exprimat în cuvintele: "Lui Dumnezeu te închini". Dumnezeu era de față și îngerul descoperitor l-ar fi adus o jignire dacă ar fi primit pentru sine, chiar în fața lui Dumnezeu, închinarea de la Ioan. Chiar și între oameni este jignitor a respecta prea mult pe un înalt slujitor al unui conducător de țară, când acel conducător este de față. Totdeauna, toată atenția și toată cinstea se îndreaptă către cel ce este mai marele tuturor, atunci când el este prezent. Dar aceasta nu înseamnă că cei din jurul lui nu ar fi oameni de cinste.

În citatul din urmă (Apoc., 22, 8-9), de asemenea, îngerul exprimă chiar mai bine, mai limpede decât în citatul dintai, egalitatea sa cu apostolul Ioan și necuviința ce ar face-o primindu-i închinarea.

Astfel, în toate citatele de mai sus, invocate de unii în motivarea învățăturilor lor gresite, refuzul sfinților și al îngerilor de a li se aduce închinare își are explicație proprie și particulară: apostolii Petru, Pavel, și Varnava au refuzat să li se aducă adorare ca unor zei, în loc de cinstirea sau venerarea pe care sfinții o primesc. Iar îngerul descoperitor a respins închinarea lui Ioan, pentru egalitatea pe care o avea cu el, ca împreună-slujitor al lui Dumnezeu.

In ce priveste cinstirea si venerarea pe care oamenii o aduc sfintilor si ingerilor lui Dumnezeu, acestea sunt primite de ei, dupa cum se poate vedea in diferite locuri ale dumnezeiestii Scripturi.

Un prim exemplu se poate vedea atunci cand al treilea capitan trimis de imparatul Ohozia, cu cei cincizeci de oameni ai lui, "a ingenunchiat inaintea lui Ilie si s-a rugat lui si a graita catre el si a zis: Omule al lui Dumnezeu, cauta cu ochi milostivi la sufletul meu si la sufletul acestor cincizeci de robi ai tai!" (IV Regi, 1, 13). Si iarasi: "...feciorii proorocilor cei din Ierihon... au venit inaintea lui Elisei si s-au inchinat lui pana la pamant" (IV Regi, 2, 15). Si iarasi: "Atunci imparatul Nabucodonosor a cazut cu fata la pamant si s-a inchinat lui Daniel" (Dan., 2, 46). Si iarasi, vedem ca Valaam "plecandu-se cu fata sa s-a inchinat..." ingerului Domnului (Num., 22, 31). ingerii au primit inchinaciunea de la Lot (Fac., 19, 1). Ingerul Domnului a primit inchinaciunea de la Manoe si femeia lui care i s-au inchinat pana la pamant, iar ingerul Domnului s-a inaltat ca para focului de pe jertfelnic (Jud., 13, 18-21). Ingerul Domnului a primit inchinarea de la David si de la batranii poporului (I Par., 21, 16-18). Ingerul Domnului a primit inchinaciunea de la Daniel proorocul (Dan., 8, 11; 10, 9-15).

Iata, in cele de pana aici ti-am raspuns la cele ce ai fost dumneata ispitit sa crezi, ca ingerii si sfintii lui Dumnezeu nu voiesc a primi inchinaciune de la oameni. Citeste cu atentie locurile indicate din Sfanta Scriptura si vei intelege destul de clar ca atat sfintii lui Dumnezeu, cat si ingerii Lui primesc cinstire de la oameni, fara ca aceasta venerare a lor sa aduca vreo mahnire lui Dumnezeu.

INVATACELE: Care sunt acele daruri si puteri deosebite cu care Dumnezeu a inzestrat pe sfintii Sai ?

PREOTUL: Mai intai sunt puterile date lor de a face minuni, dupa cum scrie: "Minunat este Dumnezeu intru sfintii Sai, Dumnezeul lui Israel" (Ps. 67, 36) si iarasi: "Prin sfintii care sunt pe pamantul Sau, minunata a facut Domnul toata voia intru ei" (Ps. 15, 3).

Oare nu prin mana proorocului Sau, Moise, a batut Dumnezeu Egiptul (Ies., 7, 10-12), a prefacut apa in sange (7, 20-21), a adus broaste (8, 6), tauni (8, 24), ciurma vitelor (9, 3), basici usturatoare, grindina si foc (9, 8, 18, 33), lacuste (10, 4-6), intuneric (10, 21), moartea primilor nascuti (12, 29-30), i-a trecut pe evrei prin Marea Rosie (14, 15-16), l-a pierdut pe faraon si pe ostasii lui (14, 27)? Apoi, invingerea lui Amalec (Ies., 17), indulcirea apei la Mera (Ies., 15), scoaterea apei din piatra la Horeb (Ies., 17, 6), inghitirea lui Core si Datan in pamant (Num., 16, 28, 31), vindecarea prin sarpele de arama (Num., 21), izvorarea apei din piatra la Cades (Num., 20).

Apoi, prin Iosua Navi: oprirea apelor Iordanului (Ios., 3, 11-17), caderea zidurilor Ierihonului (Ios., 6, 6-20), prin Ghedeon: nimicirea madianitilor (Jud., 7, 16-23); prin Samson: leul sfasiat (Jud., 14), filistenii ucisi, portile Gazei luate si daramarea templului lui Dagon (Jud., 16, 23-31); prin Samuel: tunet si ploaie peste seceris (I Regi, 12, 16-18); prin Ilie Proorocul: seceta cea mare (III Regi, 17, 1), faina si untul de lemn al vaduvei (III Regi, 18, 14); invierea fiului vaduvei din Sarepta Sidonului (III Regi, 17, 17-23); foc din cer peste jertfe (III Regi, 18, 36-38); deschiderea cerului si ploaie mare (III Regi, 18, 41-42). Se mai arata: Ohozia, pedepsit cu moartea (IV Regi,

1, 16); despartirea apelor Iordanului cu mantia (IV Regi, 2, 8); prin Elisei; despartirea apelor Iordanului (IV Regi, 2, 14), curatirea apelor Ierihonului (IV Regi, 2, 19-22), copiii din Betel sfasiati de ursi (IV Regi, 2, 23), invierea fiului sunamitencei (IV Regi, 4, 32-35), vindecarea lui Neeman (IV Regi, 5, 10). Ghehazi lovit cu lepra (IV Regi, 5, 20-27), omul inviat prin oasele lui Elisei (IV Regi, 13, 21), iar prin Isaia, vindecarea lui Iezechia (IV Regi, 22, 1-7).

Cei doisprezece sfinti apostoli au adus diferite vindecari (Matei, 10, 1; Marcu, 3, 14-15; 6, 7, 13; Luca, 9, 1-6). Cei saptezeci de ucenici au facut diferite minuni (Luca, 10, 9, 17). Apoi alte nenumarate minuni ale apostolilor (Marcu, 16, 20; Fapte, 2, 43; 5, 12, 16); vindecarea ologului (Fapte, 3, 2-8), moartea lui Anania si a Safirei (Fapte, 5, 1-10), vindecari de bolnavi (Fapte, 15-16), vindecarea slabănogului Enea (Fapte, 9, 34), invierea Tavitei (Fapte, 9, 36-41), redarea vederii lui Saul (Fapte, 9, 17-18; 22, 11-13), orbirea lui Elimas (Fapte, 13, 11), invierea lui Eutih (Fapte, 20, 9-12), vindecarea tatalui lui Publius (Fapte, 28, 8), si alte nenumarate minuni si puteri pe care nu este aici loc a le pomeni.

Iata, deci, frate, cu ce puteri si cu ce daruri a impodobit Dumnezeu pe sfintii Sai, atat in Vechiul cat si in Noul Testament. Pentru aceasta, in incheierea cuvantului despre minunile sfintilor lui Dumnezeu, repet cele ce zice Duhul Sfânt: "Minunat este Dumnezeu intru sfintii Sai, Dumnezeul lui Israel" (Ps. 67, 36).

Iar daca veneram si pe ingerii lui Dumnezeu intocmai ca pe sfinti, apoi trebuie aratat ca multe si preaslavite minuni a facut Dumnezeu in lume prin mijlocirea sfintilor Sai ingeri, ca de pilda: ingerul Domnului a condus pe izraeliti din Egipt (Ies., 14, 19; 23, 20; 32, 34; 33, 2; Num., 20, 16); nimicirea Sodomei si Gomorei, de asemenea, s-a facut prin ingeri (Fac., 19, 13), molima in Ierusalim (II Regi, 24, 15-7; I Par., 21, 14-16), nimicirea ostii asiriene (IV Regi, 19, 35; II Par., 22, 21; Isaia, 37, 36); Irod lovit de moarte (Fapte, 12, 23), vestirea zamislirii lui Iisus Hristos si a nasterii Sfantului Ioan Botezatorul (Matei, 1, 20-21; Luca, 1, 31), vestirea nasterii lui Hristos (Luca, 2, 10), invierea Domnului (Matei, 28, 5-7), inaltarea si a doua venire a Domnului (Fapte, 1, 51); ingerii slujeau lui Iisus Hristos (Matei, 4, 11; Marcu, 1, 13), ei au vestit pastorilor nasterea Domnului (Luca, 2, 9), ei au vestit sfintelor mironosite invierea Domnului (Matei, 28, 1), ei vor desparti pe cei drepti de cei nedrepti in ziua judecatii celei de apoi (Matei, 13, 39-42; 24, 31) si inca multe, nenumarate minuni si puteri ale lui Dumnezeu s-au facut prin sfintii Lui ingeri - si se fac si se vor face pana la sfarsitul veacurilor.

Aceste binefaceri facute de Dumnezeu prin sfintii Sai ingeri ne obliga sa-i cinstim pe cei ce slujesc cu mila si cu blandete la mantuirea noastra (II Petru 2, 11; Iuda, 1, 9, Ps. 67, 17; 90, 11; 102, 21 etc.).

INVATACELUL: Dar pentru care pricina Dumnezeu primeste pe sfinti si pe ingeri sa se roage si sa mijloceasca pentru mantuirea oamenilor, de vreme ce numai Mantuitorul nostru Iisus Hristos este singurul mijlocitor intre Dumnezeu si oameni ?

PREOTUL: Dumnezeu primeste rugaciunile si mijlocirile care se fac catre El, prin sfinti si prin ingeri, fiindca El vointe a-i slavi pe ei, precum si ei Il slavesc in cer si pe

pamant. Fiindca sfintii au suferit pentru slava lui Dumnezeu, au primit de la El nu numai slava, ci si darul de a face minuni mari, chiar mai mari decat a facut El cand era pe pamant, implinindu-se astfel cuvantul Mantuitorului care a zis: "Cel ce crede in Mine va face si el lucrurile pe care le fac Eu, si mai mari decat acestea va face..." (Ioan 14, 12). Noi ne inchinam sfintilor lui Dumnezeu nu ca unora care ar fi prin fire dumnezei, ci ca unor slujitori ai lui Dumnezeu, care au dobandit de la El deplina incredere, incat orice vor cere primesc de la El, ca unii ce l-au pazit poruncile (I Ioan, 3, 21-22).

Noi veneram (cinstim) pe sfintii lui Dumnezeu fiindca insusi imparatul Dumnezeu Se simte cinstit vazand ca sluga lui iubita este cinstita nu numai ca o sluga, ci si ca prieten al lui Dumnezeu (Ps., 138, 17; Ioan, 15, 14). Noi credem ca Domnul nostru Iisus Hristos este unicul nostru Mijlocitor si ca El S-a dat pre Sine pret de rascumparare pentru toti si cu Sangele Sau a facut impacarea omului cu Dumnezeu, ca El este ingrijitorul, mangaietorul si curatitorul pacatelor noastre. Dar marturisim, de asemenea, ca sfintii intervin pentru noi in rugaciuni si cereri si, din iubire pentru ei, Mantuitorul ne comunica si prin ei ceea ce are in Sine pe seama noastra, inaintea tuturor ne comunica prin Prea Sfanta Sa Maica, ascultandu-i cuvantul cu care se roaga pentru noi.

Tot astfel zicem si despre sfintii ingeri si pazitorii nostri; despre apostoli, prooroci, martiri, ierarhi, drepti si despre toti aceia care au preamarit pe Dumnezeu si care ii sunt slugi credincioase. Cu ei impreuna numaram pe arhierei, pe preoti, ca pe unii ce stau la dumnezeiestile altare, precum si pe barbatii drepti, distinsi prin virtuti. Domnului li place sa ne rugam unii pentru altii, ca mult poate rugaciunea dreptului (Iacov, 5 16). Ca Dumnezeu asculta mai mult pe cei sfinti, decat pe cei ce raman in pacate, aceasta o aflam din Sfintele Scripturi (Ioan, 9, 31).

Marturisim ca sfintii sunt ajutatori si mijlocitori pentru noi inaintea lui Dumnezeu nu numai aici, in timpul petrecerii cu noi, ci inca mult mai mult dupa moarte, cand ei, dupa indepartarea "oglinzii" (de care pomeneste Sfantul Apostol), contempla curat Sfanta Treime si nemarginita Ei lumina. Caci nu ne indoim nici de sfintii profeti care, in trup muritor fiind, au vazut lucrurile cele ceresti, prin care se prevesteau cele viitoare.

INVATACELUL: Dar se spune in Sfanta Scriptura ca Dumnezeu ii asculta pe sfinti cand acestia se roaga pentru noi?

PREOTUL: Am aratat ca sfintii sunt slaviti de Dumnezeu cu cinste (Rom., 2, 10), ca vor judeca lumea (I Cor., 6, 3), ca sunt iubiti de Dumnezeu (Dan., 10, 19). Iar cum ca sfintii sunt ascultati de Dumnezeu cand se roaga pentru noi, cauta in Dumnezeiasca Scriptura la citatele pe care ti le insemnez aici: Fac., 27, 7; Iov, 42, 8-10; I Regi, 7, 9; Ier., 15, 15-21; Iacov, 5, 13, 15; Apoc., 8, 3, 4, 5; Fac., 20, 7; II Tim., 1, 3; Dan., 10, 12. De asemenea, cauta despre mijlocirea ingerilor pentru noi la: Fac., 24, 7; Dan., 3, 19-25; Evr., 1, 14; Ies., 19, 22; Num., 20, 16; Fac., 19, 13; II Regi, 24, 16-17; I Par., 21, 14-16. Dar vei gasi si inca alte multe marturii in aceasta privinta, in dumnezeiasca Sfanta Scriptura, care confirma cele de mai sus. Nu ramane la indoiala in aceasta privinta, ca sa nu te osandesti si tu ca cei ce stau impotriva adevarului invederat si dovedit.

DESPRE PREACINSTIREA SFINTEI FECIOARE MARIA

INVATACELUL: Dar pe Maria, Maica lui Iisus Hristos, de ce noi ortodocsii o cinstim atat de mult, dupa cat se pare, ne inchinam la ea ca la Dumnezeu?

PREOTUL: Noi pe Preasfanta Fecioara Maria si Nascatoarea de Dumnezeu o cinstim mai mult decat pe toti sfinti si ingerii, dar totusi nu-i aducem slujire ca lui Dumnezeu. Cinstirea ce se da ei se numeste preacinstire sau supravenerare, pentru ca ea este Maica lui Dumnezeu, fiintial legata de El, nu numai prin prietenie, cum sunt ceilalti sfinti. De aceea se spune in cantarea bisericeasca (axionul): "Ceea ce esti mai cinstita decat Heruvimii si mai marita fara de asemanare decat Serafimii". Ea este mai presus decat sfintii si ingerii, deoarece in ea S-a salasluit Cuvantul intrupat. Astfel i s-a inchinat si ingerul Gavriil, la Buna Vestire (Luca, 1. 28-29), si in acelasi chip i s-a inchinat ei si sfanta Elisaveta, maica sfantului Ioan Botezatorul (Luca I, 40-43). Insa Sfanta Fecioara, prin Duhul Sfant, prooroceste ca pe ea o vor ferici toate neamurile, "ca mi-a facut mie marire Cel Puternic..." (Luca, 1, 48-49), adica cinstirea ei este voita de Dumnezeu.

INVATACELUL: I-am auzit pe unii spunand ca nu trebuie sa dam multa cinstire Fecioarei Maria, pentru ca nici Insusi Fiul ei, Iisus Hristos, n-a cinstit-o. Aceasta s-ar vedea din cuvintele Mantuitorului, redade de, sfantul evanghelist in textul urmatoare: "Si cineva i-a zis: Iata, mama si fratii Tai stau afara, cautand sa-Ti vorbeasca. Iar El i-a zis: Cine este mama Mea si cine sunt fratii Mei? Si intinzand mana catre ucenicii Sai, a zis: Iata mama Mea si fratii Mei. Caci oricine va face voia Tatalui Meu Celui din ceruri, acela imi este frate si sora si mama" (Matei, 12, 47-50). Deci, faptul ca Fecioara Maria l-a fost mama nu are nici o importanta. In fata Lui, legaturile Sale de sange sau de rudenie trupeasca n-au nici un pret si nici o precadere fata de legaturile Sale spirituale cu cei ce fac voia Tatalui, oricine ar fi acestia.

PREOTUL: Ceea ce vrea Mantuitorul sa arate este ca de importanta deosebita pentru oameni este nu inrudirea trupeasca, ci a face voia Tatalui, ceea ce noi stim ca Sfanta Fecioara realizase deja, cand a acceptat sa fie Maica trupeasca a lui Dumnezeu-Cuvantul. Domnul nostru nu pune in discutie deci faptul ca ea era Maica Sa, ci faptul ca legatura omeneasca se face cu Dumnezeu numai odata cu implinirea voii Lui. Cel ce face voia lui Dumnezeu devine sufleteste inrudit cu Dumnezeu. Prin cuvintele de mai sus, Mantuitorul nici n-a inlaturat inrudirea Sa cea trupeasca cu Maica Sa, nici n-a micorat cinstirea ce i se cuvine unei mame de la fiul ei, ci numai a cautat sa accentueze ca cealalta inrudire cu El, cea spirituala, are tot asa de mare pret si o poate realiza totusi orice credincios. Asadar, a fost un cuvint de indemn si de incurajare la adresa multimii, iar nu unul de dispret la adresa Maicii Sale. Mantuitorul nostru Iisus Hristos, cat a fost cu Maica Sa pe pamant, pururea o asculta si o iubea si era supus fata de ea (Luca, 2, 51) si oricand ii cerea ceva, nu Se arata neascultator fata de ea. Astfel, la nunta din Cana Galileii, la cererea Mamei Sale, El a facut prima minune, prefacand apa in vin (Ioan, 2, 3-10). A avut mare grija de Maica Sa, chiar cand era pe cruce, rastignit; purtandu-i de grija, a pus-o sub ocrotirea celui mai iubit dintre ucenicii Sai - a lui Ioan Evanghelistul - dupa cum este scris: "Deci Iisus, vazand pe Maica Sa si pe ucenicul pe care il iubea stand alaturi a zis Maicii Sale : "Femeie, iata fiul tau!". Apoi a zis ucenicului: "Iata mama ta!". Si din ceasul acela, ucenicul a luat-o sub ingrijirea sa" (Ioan, 19, 26-27). Vezi ca Mantuitorul, nici in vremea cea grea a suferintelor Sale de pe cruce, nu a neglijat purtarea de grija fata de Maica Sa, care

L-a nascut si L-a crescut. Si cum oare ar fi putut sa dispretuiasca pe Mama Sa, cand insusi Dumnezeu a dat porunca Sa cinstim pe tata si pe mama, dupa cum s-a scris: "Cinsteste pe tatal tau si pe mama ta" (Deut., 5, 16)?

INVATACELELUL: Da, dar de ce noi o numim pe Maria "pururea fecioara", de vreme ce insusi Fiul sau a numit-o "femeie", ceea ce ar insemna ca a fost casatorita iar nu fecioara, caci asa reiese din cuvantul Scripturii: "Deci Iisus, vazand pe Maica Sa si pe ucenicul pe care-l iubea stand alaturi, a zis Maicii Sale : "Femeie, iata fiul tau!... " (Ioan, 19, 26). Tot asa o numeste, dispretuitor, si la nunta din Cana Galileii: "Zis-a ei Iisus: Ce este Mie si tie, femeie? " (Ioan, 2, 4). In acest caz, nici noi nu o putem socoti mai mult si nu ii putem aduce un cult deosebit.

PREOTUL: In citatul prim, nicidecum nu este vorba de dispret ci, dimpotriva se vede cum s-a ingrijit de soarta ei incredintand-o pe ea purtarii de grija a apostolului Ioan, stiind ca El nu va mai sta pe pamant pentru ca sa o ingrijeasca in restul vietii ei. Acest lucru nu este o necinstire, ci, cu adevarat, o mare cinstire si un mare respect fata de Mama Sa, careia nici in chinurile de pe cruce nu uita sa-i poarte de grija. Iar daca o numeste "femeie", nicidecum in inteles de femeie casatorita sau in semn de dispret, ci numai in inteles de gen sau sex, cum se vede si din aceea ca tot asa s-au adresat si cei doi ingeri Mariei Magdalena la mormant: "Femeie, de ce plangi. ? " (Ioan, 20, 12-13), iar cei doi barbati care s-au aratat la Inaltarea la cer a Domnului au zis catre apostoli: "Barbati galileeni, de ce stati privind la cer?" (Fapte, 1, 11). Nici ingerii, nici cei doi barbati n-au rostit cu dispret cuvintele "femeie" sau "barbati", ci dimpotriva, in chip mangaietor.

INVATACELELUL: Dar unde se spune in Sfanta Scriptura ca Maria, mana lui Iisus, a fost fecioara si pururea-fecioara, asa cum o numim noi ?

PREOTUL: Ca a nascut fiind fecioara ne-o arata chiar Evanghelia (Luca, 1, 28-35); intrand la ea arhanghelul Gavriil a numit-o "plina de har, si "...binecuvantata intre femei". "Iar ea, vazandu-l, s-a tulburat de cuvantul lui si cugeta in sine: Ce va fi insemnand urarea aceasta? Si ingerul i-a zis: Nu te teme, Marie, caci ai aflat har la Dumnezeu. Si iata, vei lua in pantece si vei naste Fiu si vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare si Fiul Celui Preainalt se va chema si Domnul Dumnezeu ii va da Lui tronul lui David, tatal sau. Si va imparati peste casa lui Iacov in veci si imparatia lui nu va avea sfarsit" Si a zis Maria catre inger : Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu stiu de barbat? Si raspunzand, ingerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine si puterea Celui Preainalt te va umbri; pentru aceea, si Sfântul care se va naste din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema" (Luca, 1, 29-35).

Ai auzit cum arhanghelul s-a inchinat Fecioarei Maria numind-o pe ea "plina de har" si "binecuvantata intre femei". Dar, desi o numeste si el "femeie" o anunta ca a fost umbrita de puterea Celui Preainalt si ca a zamslit si a nascut din Duhul Sfânt pe Fiul lui Dumnezeu, Este ceea ce se confirma si de insasi Maria, mirandu-se ca i se anunta o nastere ei, care nu stia de barbat. Vezi deci, ca ingerul i-a zis nu "binecuvantata esti tu intre fecioare", ci "binecuvantata esti tu intre femei", prin aceasta nearatand dispret fata de Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu cea "plina de dar", ci descopera o veche taina: zdrobirea capului sarpelui prin femeie (Fac., 3, 15) si ca ea va fi acea tainica si duhovniceasca Eva care va naste pe Noul Adam, Hristos, Care va aduce

viata in lume. Dumnezeiestii Parinti ai Bisericii zic ca Hristos S-a numit samanta femeii (Fac., 3, 15), ca Cel ce nu S-a nascut din samanta de barbat ci de la Duhul Sfânt si din Preacuratele sangiuri ale Preasfintei Fecioare Si-a luat trup. In ziua cea mare a Judecatii celei de apoi, aceasta imparatasa si Fecioara Maria va sta de-a dreapta tronului Fiului sau cu mare si negrita slava, dupa cum Psalmistul o arata zicand: "Sezut-a imparatasa de-a dreapta Ta, imbracata in haina aurita si prea infrumusetata" (Ps. 44, 11, 12, 21). Pentru ca arhanghelul Gavriil a numit-o pe ea femeie cand a zis: "binecuvantata esti tu intre femei", apoi in aceasta vezi dumneata ca Fecioara Maria era femeie casatorita? Dar cand Dumnezeu a zidit-o pe Eva din coasta lui Adam (Fac., 2, 21-22) si a adus-o la el, iar el a numit-o pe ea "femeie") - oare i atunci Eva era femeie casatorita fiindca Adam a numit-o "femeie" ? Asadar, daca Eva a fost zidita de Dumnezeu fecioara, iar Insusi Dumnezeu si Adam pe aceasta fecioara, Eva, o numesc "femeie" (Fac., 2, 22-23), apoi nu o numeste pe Maria "femeie" in inteles de femeie casatorita - cum gresit inteleg unii cuvântul "femeie". Ci atat Dumnezeu, cat si Adam au zis Evei "femeie" - pentru ca ea era parte femeiasca, nu barbatesca, si astfel se adresau evreii in vremea aceea. Dar nicidecum nu se intelege ca Dumnezeu si Adam, pe cea luata din coasta lui Adam - si care atunci era Fecioara - au numit-o femeie in inteles de femeie maritata (casatorita). Caci precum Eva era fecioara, atunci cand i s-a zis "femeie", tot asa Eva cea tainica si duhovniceasca, Preacurata Fecioara Maria, care a nascut pe Noul Adam, Hristos, fecioara este in vecii vecilor, cu toate ca Sfanta Scriptura o numeste pe ea "femeie". Asa a binevoit Dumnezeu ca intru Fecioara Maria sa dea indreptare firii lui Adam celui vechi, prin Noul Adam cel nascut din Fecioara, Care a venit in lume si S-a imbracat in firea noastra din negrita Sa mila si bunatate, pentru ca sa izbaveasca pe vechiul Adam, cu tot neamul lui, din osanda si din moarte, "Caci precum intru Adam toti mor, asa intru Hristos toti inviaza" (Rom., 6, 5, 8; Ioan, 3, 16; 5, 24 s.a.) Deci, ia aminte ca Sfanta Scriptura nu numeste pe Maica Domnului (Luca, 1, 43) "femeie" in sensul de femeie casatorita, cum inteleg unii, ci prin cuvântul "femeie", Sfanta Scriptura arata numai sexul, genul feminin al Sfintei Fecioare si totodata arata in chip umbros si tainic ca este femeia a carei samanta (Hristos) va zdrobi capul sarpelui (Fac., 3, 15) si prin care va veni mantuirea neamului omenesc.

La cele de mai sus trebuie adaugat:

1. Fiind Maica a Mantuitorului, Fecioara Maria a primit cea mai mare cinste pe care o poate avea o faptura omeneasca.
2. Zamislind de la Duhul Sfânt pe Mantuitorul in pantecele ei, a fost cu totul curatita de pacate, ca nici un alt om oricat de sfânt ar fi fost.
3. Fiindu-i prezisa de Dumnezeu cinstirea ei - ca nici o alta cinstire a vreunui om - Sfanta Fecioara Maria trebuie socotita cea dintai dintre sfinti, asa cum Ioan Botezatorul este cel mai mare intre prooroci (cf. Mal., 3, 1; Isaia, 40, 3).

Pentru toate acestea, Sfintei Fecioare Maria i se cuvine o cinstire mai mare decat altor sfinti, adica preacinstire, ea fiind imparatasa si cununa tuturor sfintilor. Iar cum ca si dupa nastere a ramas fecioara, citeste si vezi cele proorocite despre ea de

proorocul Iezechiel (44, 1-3).

INVATACELE : Se mai spune, totusi, ca nu trebuie sa dam prea multa cinstire Fecioarei Maria si nici nu poate fi preavenerata ca fecioara, pentru ca ar mai fi avut si alti copii, care sunt numiti de Sfanta Scriptura "frati si surori" ai lui Iisus, iar Iisus este numit "Intaiul nascut" (Matei, 1, 25), de unde ar urma ca Maria a mai avut ulterior si alti fii. Si, intr-adevar, Biblia ne vorbeste de niste "frati" ai Domnului si, de asemenea, despre "surorile" Lui, cand reda cuvintele iudeilor nedumeriti de persoana minunata a Domnului: "Au nu este Acesta feciorul teslarului? Au nu se numeste mama Lui Maria si fratii Lui, Iacov si Iosif si Simon si Iuda? Si surorile Lui au nu sunt toate la noi ?" (Matei, 13, 55-59; Marcu, 6, 3). Atunci, cum o numim noi pe Maica Domnului "pururea fecioara" si o veneram ca atare ?

PREOTUL: In citatul prim, expresiei "intaiul nascut" nu insemneaza numai decat ca trebuie sa presupunem si existenta altor nascuti ulterior. Acesta este un fel de a vorbi al Vechiului Testament, unde "intaiul nascut" se numeste cel ce deschide intai pantecele, indiferent daca va mai avea si alti frati sau nu (Ies., 13, 2) si unde adeseori numeralul cardinal (I, 2, 3 etc.) este inlocuit ori intrebuintat amestecat cu cel ordinal (intaiul, al doilea, al treilea). Ebraismul acesta a intrat in felul de vorbire al Noului Testament caci aghiografii erau dintre evrei. In cazul de fata "intaiul nascut" insemneaza "unul nascut" in sens de "unicul nascut". Alt inteles este exclus deoarece, daca in adevar Iisus ar mai fi avut si alti frati naturali n-ar fi lasat-o pe Maica Sa in grija unui apostol, ci in grija vreunui fiu de al ei. In citatul al doilea, unde este vorba de "frati" de "surori" ai Domnului este vorba de verii Lui, care la evrei purtau numele de fratii si sunt chiar amintiti cu numele lor, in numar de patru de mai multe ori (vezi Matei, 12, 47-50; Marcu, 3, 31; Luca, 8, 19; Ioan, 2, 12; 7, 3; Fapte, 1, 15; I Cor, 9, 5; Gal., 1, 19). Ei insa in nici un caz nu au putut fi frati naturali ai lui Iisus Hristos si fii ai Mariei, mama lui Iisus, pentru ca:

1. Mama acestor asa-zisi "frati" ai Domnului este o alta persoana decat Fecioara Maria, cea numita in Sfanta Scriptura Maria sau "cealalta Marie" (adica deosebita de Maria Maica Domnului si de Maria Magdalena) sau "sora mamei Lui, Maria lui Cleopa", fiind amintita chiar alaturi de Maica Domnului si in apropierea ei.

Iata textele biblice lamuritoare: "Si erau acolo multe femei, privind de departe... intre care era Maria Magdalena si Maria, mama lui Iacov si a lui Iosif, si mama fiilor lui Zevedeu" (Matei, 27, 55-56). Iacov si Iosif sunt doi din cei patru "frati" ai Domnului (Matei, 13, 35). Mama lor este o alta persoana decat Maria mama lui Iisus, Evanghelistul continua apoi: "Tarziu, sambata noaptea... a venit Maria Magdalena si cealalta Marie, ca sa vada mormantul" (Matei, 28, 1). Aici iarasi este vorba de "cealalta" Marie, care nu poate fi decat mama "fratilor" Domnului si despre care a fost vorba si in textul precedent. In chip asemanator scriu si ceilalti evanghelisti: "Si erau si femei care priveau de departe, intre care si Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel Mic si a lui Iosi, si Salomea". "Iar Maria Magdalena si Maria, mama lui Iacov cel mic si a lui Iosi, priveau unde L-au pus" (Marcu, 15, 40, 47). Acelasi evanghelist scrie apoi: "Dupa ce a trecut ziua sambetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, si Salomea au cumparat miresme, ca sa vina sa-L unga" (Marcu. 16, 1), Apoi, in alt text: "Iar ele erau: Maria Magdalena si Ioana si Maria lui Iacov si celelalte impreuna cu ele, care ziceau catre apostoli acestea" (Luca, 24, 10). Si, in

sfarsit, altul: "Si stateau langa Crucea lui Iisus mama Lui si sora mamei Lui. Maria lui Cleopa, si Maria Magdalena" (Ioan, 19, 25).

In toate textele de mai sus e vorba de aceleasi femei care au luat parte la evenimentele Patimilor si Invierii Domnului. Toate sunt pomenite cu numele, numai "Maria, mama lui Iacov si a lui Iosi" (doi din "fratii" Domnului - Matei, 13, 55) este numita in ambele locuri "Maria, mama lui Iacov", apoi alteori "mama lui Iosi" sau "cealalta Marie", iar in alte locuri, "sora mamei Lui, Maria lui Cleopa". Deci, fratii Domnului avand alta mama decat pe Maria, mama lui Iisus, nu sunt fii ai Fecioarei Maria si frati naturali ai lui Iisus.

2. "Fratii Domnului" nu se numesc ei insisi "frati", ci "robi" si "slujitori ai lui Iisus". Doi dintre ei, Iacov si Iuda, sunt autorii celor doua epistole sobornicesti numite "a lui Iacov" si respectiv "a lui Iuda". Or, acolo ei se numesc, fiecare, "rob" (Iacov, 1, 1) si "slujitor" (Iuda, 1, 1) ai Domnului Iisus, iar nu "frati".

3. Daca ar fi fost frati naturali ai Sai, Hristos i-ar fi facut apostoli; ei insa nu au fost apostoli. Desi unii presupun ca acestia doi dintre "fratii Domnului", anume Iacov si Iuda, ar fi identici cu cei doi apostoli care poarta acest nume (Iacov fiind conumit la fel cu "fratele Domnului" cel mic, in toate listele apostolilor, iar Iuda "fratele Domnului" ar fi fost Iuda Tadeul), totusi, aceasta este o simpla presupunere, neindestulatoare de intemeiata, mai ales ca ei insisi nu se numesc "apostoli" dupa cum nu se numesc nici "frati ai Domnului", iar despre apostoli vorbesc la persoana a treia (Iuda, 1, 17). Despre Iacov "fratele Domnului", se stie numai ca a fost cel dintai episcop al Ierusalimului si ca se bucura de cea mai mare autoritate, atat in fata credinciosilor cat si in fata apostolilor (Fapte. 12, 17; 15, 13), in timp ce apostolul Iacov al lui Zevedeu fusese ucis (Fapte, 12, 2); iar despre celalalt Iacov nu mai putem sti nimic.

4. Hristos ar fi incredintat grijii lor pe Fecioara Maria, iar nu apostolului Ioan, care, oricum, ar fi fost mai strain acesteia decat un fiu al ei.

Deci "fratii Domnului" nu pot fi nici macar frati vitregi ai lui Iisus sau fii ai lui Iosif dintr-o alta casatorie anterioara a acestuia, deoarece :

a) Nicaieri nu se spune si nicaieri nu se poate presupune ca Iosif ar mai fi fost casatorit inainte si ca ar fi devenit vaduv sau ar fi divortat. Stim din Traditie doar atat, ca era "drept",

b) Mama "fratilor Domnului", dupa cum s-m vazut mai sus, traia si era in apropierea intima a Maicii Domnului, ceea ce ar fi fost exclus - pentru motive lesne de inteles - daca ea ar fi fost candva sotia lui Iosif, acum divortata.

5. Tinand seama de faptul ca peste tot, in Orient, dar in special la iudei, "frate" se intrebuinteaza si in inteles mai larg, de "var" sau de alte inrudiri mai apropiate sau mai indepartate (ca de ex. la Facere, 13,8, unde Avraam il numeste pe Lot "frate", desi ii era numai nepot de frate, Fac., 11, 27), trebuie sa admitem ca "fratii

Domnului" au fost veri ai lui Iisus.

INVATACELUL: Din cele aratate pana aici, s-ar putea crede, intr-adevar, ca Fecioara Maria, Maica lui Iisus Hristos a ramas pururea fecioara si nu a mai avut alti copii in afara de Iisus. Este totusi scris in Sfanta Scriptura ca Iosif n-a cunoscut-o pe ea numai pana ce a nascut pe Cel intai Nascut, pe Iisus Hristos, lasand astfel a se intelege ca apoi ea ar fi putut avea si alti copii.

PREOTUL: Sfanta Scriptura spune intr-una din traducerile romanesti: Si n-a cunoscut-o pe ea pana cand a cunoscut pe Fiul sau Cel Unul Nascut, Caruia i-a pus numele Iisus" (Matei 1 ,25); dar luati aminte si inteleti ca, in Sfanta Scriptura, expresia "pana cand" insemneaza vesnicie.

Caci zice Domnul: "Iata, Eu sunt cu voi in toate zilele pana la sfarsitul veacului" (Matei, 28, 20). Oare aceasta insemneaza ca Se va desparti de noi dupa sfarsitul veacului acestuia? Oare nu zice dumnezeiescul apostol Pavel: "Si astfel (dupa obsteasca inviere) pururea vom fi cu Domnul" (I Tes, 4, 17) .

Iar in alt loc al Sfintei Scripturi este scris: "Zis-a Domnul, Domnului meu : Sezi de-a dreapta Mea pana ce voi pune pe vrajmasii Tai asternut picioarelor Tale" (Ps. 100, 1). Oare aceasta insemna ca dupa aceea Mantuitorul nostru Iisus Hristos nu va sedea de-a dreapta Tatalui spre a imparati cu El peste toate veacurile, deoarece stim bine ca "Imparatia Lui nu va avea sfarsit" (Luca, 1,35)?

Iar in alt loc al Sfintei Scripturi se zice ca Noe a dat drumul corbului din corabie spre a vedea daca a scazut apa, si zburand, corbul nu s-a mai intors pana cand s-a uscat apa pe pamant (Fac., 8, 7), aceasta insemna ca s-a mai intors la corabie vreodata ?

Iarasi se arata in dumnezeiasca Scriptura ca Micol fata lui Saul (sotia lui David), nu a nascut fiu "pana in ziua in care a murit" (II Regi, 6, 23). Oare insemna ca a mai nascut fii dupa ce a murit, pentru ca se zice "pana cand"?

Asadar, deschide ochii mintii asupra acestor trei marturii, alese din multe altele ale Sfintei Scripturi, si intelege ca cuvantul pana cand in Sfanta Scriptura insemneaza vesnic si, dupa cum Mantuitorul Hristos vesnic va fi cu apostolii Sai si cu toti cei ce implinesc poruncile Lui, dupa cum El vesnic va sta de-a dreapta Tatalui imparatind in Imparatia Sa cea fara de sfarsit, dupa cum corbul in veci nu s-a mai intors pe corabia lui Noe si dupa cum in veci Micol, fiica lui Saul, nu a mai facut fii dupa ziua in a murit, tot astfel Iosif cel drept si temator de Dumnezeu, vesnic (in veac) nu a cunoscut-o pe aceea care a fost fecioara inainte de nastere, a ramas fecioara in nastere si pururea, Preasfanta si Preacurata Fecioara Maria, Nascatoarea de Dumnezeu si Maica Luminii, Imparateasa ingerilor si a oamenilor.

La acestea sa mai adaugam si observatia ca expresia "pana cand" nu limiteaza nicidecum durata starii de feciorie a Mariei, ci, dimpotriva, este folosita tocmai sa accentueze faptul ca Iisus Hristos, S-a nascut din fecioara, fara de barbat. De aceea, unele editii ale Noului Testament folosesc si traducerea: "fara sa o fi cunoscut pe ea Iosif, Maria a nascut pe Fiul sau Cel Unul-Nascut...", ceea ce insemna acelasi lucru,

asa cum am aratat mai sus.

INVATACELUL : In Sfanta Scriptura ni se spune, in mai multe locuri, ca noi, crestinii, nu avem decat un singur mijlocitor al mantuirii, pe Iisus Hristos. Or, noi ne adresam Maicii Domnului zicand: "N-avem alt ajutor afara de tine" si zicem: "Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, mantuieste-ne pe noi" ceea ce, spun unii, este o mare greseala, ca adica punem pe Maica Domnului ca si pe Mantuitorul, mijlocitoarea mantuirii noastre.

PREOTUL: In aceasta privinta ti-am dat lamuriri pe larg, cand am vorbit despre cultul sfintilor. Iar in ce priveste adresarea noastra catre Maica Domnului in acest chip: "Nu avem alt ajutor in afara de tine", noi nu tagaduim prin aceasta unicitatea lui Hristos Dumnezeu ca mijlocitor al mantuirii noastre obiective, dar nu neglijam nici folosul oricarui ajutor in legatura cu mantuirea noastra subiectiva. (a se vedea cap. 14 al acestei carti). Intelesul acestei adresari este ca nimeni dintre pamanteni nu ne poate ajuta ca Maica Domnului, ea fiind purtatoare de trup ca si noi, dar fiind si cea care a nascut trupul Mantuitorului, ridicat de Acesta in Sfanta Treime. Ea este omul in cea mai mare apropiere de Hristos si deci rugaciunile ei au cea mai mare trecere la Dumnezeu. Si cuvintele de rugaciune adresate ei: Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, mantuieste-ne pe noi" insemneaza: "Indupleca pe Fiul Tau sa ne mantuiasca !" Sau "izbaveste-ne pe noi". In limba greaca, limba in care au fost scrise aproape toate cartile Noului Testament, ca si cartile de cult ortodox, verbul a mantui insemneaza si a izbavi de rau, de necaz, de ispita, de stramtorare. Deci: "Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, mantuieste-ne pe noi" insemneaza: "ajuta-ne cu rugaciunile tale sa ne izbavim de rele, de necaz de lucrarile diavolului, de patimi". Asadar, prin "mantuieste-ne pe noi" nu intelegem "iarta-ne pacatele", ci roaga-te Fiului tau sa ni le ierte. Cu neputinta este ca venerarea Maicii Domnului sa supere pe Fiul ei, Caruia prin coasta nu-l scadem nimic din adorarea ce I se cuvine, ci, dimpotriva toata preavenerarea Maicii Domnului trece de partea Fiului sau, Care a ales-o si a sfintit-o pe ea spre a-I fi Lui Maica.

In cele de pana aici ti-am aratat, cu marturii din Sfanta Scriptura, cinstea, slava si darurile date de Dumnezeu Preasfintei Sale Maici si ai auzit ca:

Dumnezeu, dupa caderea lui Adam si a Evei, a prevestit ca Maica Domnului va fi acea femeie-fecioara", care, prin fiul ei, va zdrobi capul sarpelui (Fac. 3, 15). Apoi, despre ea s-a proorocit ca va fi acea fecioara care va naste pe Emanuel-Dumnezeu (Isaia, 7, 13); ea va fi mijlocitoare a intrarii in lume a Mantuitorului nostru Iisus Hristos (Ier., 31, 22-23); ei i s-a inchinat arhanghelul Gavriil si a numit-o pe ea "plina de dar" si "binecuvantata intre femei" (Luca, 1, 28); ei i s-a inchinat Elisaveta, maica sfantului Ioan Botezatorul, numind-o "binecuvantata intre femei" si "Maica Domnului meu" (Luca, 1, 40-43); fericit este pantecele si sanul ei, ca e purtat si a alaptat pe Mantuitorul lumii, Hristos (Luca 11, 27-28); Mantuitorul, ca fiu al ei, o asculta si-i era supus (Luca, 2, 51) o prima minune a facut-o Mantuitorul la nunta din Cana Galileii, la rugamintea ei (Ioan, 2, 3-10); Mantuitorul s-a ingrijit de soarta ei chiar si atunci cand El suferea, infricosate chinuri pe Cruce, incredintand-o, spre purtare de grija, celui mai iubit dintre apostolii Sai (Ioan, 19, 26-27); ea insasi, prin Duhul Sfant, a proorocit ca toate neamurile o vor ferici si-i vor aduce cult pentru marirea cu care a invrednicit-o Dumnezeu pentru smerenia ei (Luca, 1, 48-49); insusi numele ei

inseamna "Doamna, Stapană", în limba ebraică. Aceasta Doamna și Împărăteasa Fecioara va sta de-a dreapta tronului Fiului său în ziua Judecării de apoi; ea a zămislit și a născut din Duhul Sfânt pe Fiul lui Dumnezeu (Luca, 1, 35), fiind umbră de puterea Celui Preaînalt (Luca 1, 35) și rămânând fecioara și după naștere (Iez., 44, 1-3); ea este "mai cinstită decât Heruvimii și mai slavită fără de asemănare decât Serafimii" (Axionul), nemaiavănd și alți fii în afara de Iisus Hristos, Mântuitorul lumii (Ioan. 2, 12-13; Fapte, 1, 11)" Mama celor zisi "frați și surori ai Domnului" nu este Maica Domnului, ci Maria lui Cleopa (Matei, 27, 55-56; Marcu, 14, 40, 47; 16, 1 s.a., Ioan, 19, 25) și frații Domnului sunt numai rudeni cu El, iar nu frați naturali ai Lui.

Asadar, cum să nu cinstim noi pe Maica Domnului, când însăși dumnezeiasca Scriptura ne arată că și arhangelul Gavriil a cinstit-o cu închinăciune (Luca, 1, 29) ? Cum să n-o cinstim noi pe Maica Domnului, care este Biserica Împăratului Slavei, mai desfătată decât cerurile, căci ea pe Dumnezeu - a Cărei slava nu o cuprinde nici cerul, nici pământul - L-a purtat în pantece (II Par., 2, 6) ? Pentru care pricină n-am cinsti-o pe Maica Domnului, care după mărturia Sfintei Scripturi și a arhangelului binevestitor este "plină de dar" (Luca, 1, 28) ? Pentru care pricină o socotesc unii pe Maica Domnului femeie de rând, pe aceea care a aflat "har de la Dumnezeu" și care este "binecuvântată între femei" (Luca, 1, 28-30) ?

Dacă noi cu adevărat credem cele scrise în Sfânta Scriptură, se cuvine să cinstim și să venerăm, pe Maica Domnului, căci Scriptura ne arată că pe ea o vor fericii toate neamurile, pentru mărirea pe care i-a făcut-o Dumnezeu (Luca, 1, 48-49),

INVATACELELUL: Dar ce înseamnă în Simbolul Credinței Ortodoxe cuvintele: "S-a intrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om"? De ce anume se spune în chip deosebit "S-a intrupat" și în chip deosebit "S-a făcut om" ?

PREOTUL: "S-a intrupat" înseamnă eu deosebire "S-a zămislit", ca început al intrupării, iar "S-a făcut om" înseamnă în special arătarea Fiului lui Dumnezeu ca om între oameni, prin nașterea din Fecioara Maria. Prin acest cuvânt, sfinții părinți care au alcătuit Simbolul au ținut să spună mai ales, cu hotărâre, că Fiul lui Dumnezeu S-a alcătuit Trup adevărat, nu numai umil parut, cum spuneau unii eretici. El n-a venit cu trupul din cer, ci L-a luat din Sfânta Maria. Iar prin cuvintele "și S-a făcut om", a ținut să sublinieze că Fiul n-a avut numai un trup fără de suflet - sau fără de minte cum spun alți eretici -, ci S-a făcut om deplin, cu trup și suflet cuvântător (Inv. de Cred. Ort., întreb. 175).

INVATACELELUL: Dar ce înseamnă "De la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara"? Care este partea Duhului Sfânt și care a Fecioarei Maria, în intruparea Cuvântului ?

PREOTUL: Fiul lui Dumnezeu S-a zămislit ca om din Fecioara. Deci S-a zămislit fără samanta barbătească, dar aceasta zămislire minunată nu s-ar fi putut face fără lucrarea Duhului Sfânt. Duhul Sfânt a făcut ca Fecioara să zămislească fără samanta barbătească pe Fiul lui Dumnezeu ca om. Acest adevăr ni-l arată noua dumnezeiască Scriptură, când zice: "Iată, ingerul Domnului în vis s-a arătat lui zicând: "Iosife, fiu al lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este din Duhul Sfânt" (Matei, 1, 20). De aceea spune Simbolul: "Și S-a intrupat de la Duhul

Sfant si din Maria Fecioara" Desigur, in intruparea Fiului lui Dumnezeu, una este partea Duhului Sfant si alta a Fecioarei Maria, Sfantul Duh nu-l da Fiului o fire omeneasca de la Sine, ba nici macar o parte din ea.

Intr-un asemenea caz, Fecioara Maria ar fi fost numai un vas ales prin care ar fi venit Fiul lui Dumnezeu in lume cu un trup adus intreg, sau in parte, din cer, care deci n-ar mai fi fost un trup adevarat omenesc, luat din trup omenesc. Dar Duhul Sfant da Fecioarei sa zamisleasca, fara de samanta barbateasca si deci fara de pacat. Si a zis Maria catre inger: "Cum va fi mie aceasta, de vreme ce eu nu stiu de barbat ?" Si raspunzand ingerul a zis : "Duhul Sfant Se va pogori peste tine si puterea Celui Prea Inalt te va umbri" (Luca, 1, 34-35; vezi si Inv. de Cred. Ort., intr. nr., 176)

INVATACELUL: Dar Duhul Sfant a fost singur in Fecioara Maria cand aceasta a zamislit pe Fiul lui Dumnezeu ca om?

PREOTUL: N-a fost singur, caci stim ca in fiecare persoana divina se afla toata firea lui Dumnezeu. Deci insusi Fiul lui Dumnezeu era din acest moment in ea, cum a voit Tatal, iar Duhul Sfant fiind nedespartit de El; Fiul lui Dumnezeu a fost nedespartit de firea Sa omeneasca, din prima clipa a existentei Sale, din clipa zamislirii; de aceea spune Simbolul de Credinta ca "S-a intrupat", adica S-a alcatuit ca fire omeneasca din Fecioara Maria. Dar Duhul Sfant a dat putere Mariei sa-L primeasca pe Fiul lui Dumnezeu in ea, ca pe Cel ce incepe sa-Si alcatuiasca trupul in ea. Caci Dumnezeu lucreaza asupra oamenilor, totdeauna, prin Duhul Sfant. Sfantul Ioan Damaschin spune: "Duhul Sfant S-a pogorat peste ea... dandu-i putere de a primi dumnezeirea Cuvantului si puterea de a naste. Atunci a umbrit-o intelepciunea ipostatica si Puterea Prea Inaltului Dumnezeu, adica Fiul lui Dumnezeu, Cel de o fiinta cu Tatal, ca o samanta dumnezeiasca, si Si-a alcatuit Luisi, din sangiurile ei trup insufletit" (Dogmatica, cartea a III-a, cap. 2, trad. rom, p, 147).

INVATACELUL: Dar despre Fecioara Maria se mai stiu si alte Lucruri ?

PREOTUL: Maria a fost o fecioara din samanta lui David, din care trebuia, dupa fagaduinta dumnezeiasca, sa Se nasca Mantuitorul. Ea traise in curatie desavarsita si era logodita cu Iosif, un barbat batran din aceeasi semintie, caci ea avea de gand sa traiasca in feciorie, asa cum I se fagaduise lui Dumnezeu. De aceea, cand ingerul ii aduce vestea ca va naste pe Fiul lui Dumnezeu, ea intreaba: "Cum va fi mie aceasta, de vreme ce eu nu stiu de barbat" (Luca, 1, 34). Desi ingerul nu-i spusese cand va naste, ca sa poata intelege ca aceasta se va intampla in viitor, ea totusi se mira, pentru ca era hotarata sa nu stie de barbat. Ea zamisleste pe Fiul lui Dumnezeu, ca fecioara.

Sfanta Scriptura ne spune ca Iosif, dupa ce a aflat ca Maria avea in pantece se gande sa o paraseasca. Dar ingerul Domnului i s-a aratat in vis spunandu-i sa nu-i fie teama si sa ia pe femeia lui, caci ceea ce s-a zamislit intr-insa, din Duhul Sfant este (Matei, 1, 20).

Asadar, Fecioara Maria a fost fecioara inainte de nastere, iar dupa nastere a ramas

pururea fecioara (vezi Inv. de Cred Ort., intreb. 178-179)

INVATACELUL: Dar de ce a avut nevoie de logodnic Sfanta Fecioara Maria, daca ea trait in feciorie pana la moarte si nu a mai avut copii?

PREOTUL: Ca sa intelegi acest lucru, asculta pe dumnezeiescul Damaschin care, in aceasta privinta, zice asa: "Dusmanul mantuirii noastre (diavolul) pandea fecioarele din cauza profetiei lui Isaia care spusese: "Iata, Fecioara va avea in pantece si va naste Fiu si vor chema numele lui Emanuel, care se talcuieste : Cu noi este Dumnezeu" (Isaia, 7, 14). Dar cel care "ii prinde pe cei intelepti in viclenia lor" (Iov, 15, 13; I Cor. 3, 19), ca sa amageasca pe cel care se ingamfa intotdeauna cu intelepciunea, face ca tanara sa fie logodita cu Iosif si este data de preoti., cartea cea noua a celui ce stie carte (Isaia, 29, 11). Asadar, logodna a fost pazitoare a Fecioarei Maria si inselaciune a celui ce o pandea pe Fecioara. (Dogmatica, partea IV-a cap. 27).

INVATACELUL: Dar nasterea Fecioarei Maria n-a fost dupa legile firii ? Ea n-a nascut eu dureri si la 9 luni. ca orice femeie ?

PREOTUL: Nasterea Pururea-fecioarei Maria a fost dupa legile firii, dar, in acelasi timp, mai presus de natura nasterii obisnuite, caci ea nici dureri nu a avut, nici cheile fecioriei sale nu s-au stricat, caci Hristos, Fiul lui Dumnezeu, cum spun imnografii. Se naste fara de tata din femeie si fara de mama din Tatal. Pentru ca S-a nascut fara de tata, dar potrivit legilor firii, S-a nascut la timpul sorocit nasterii - adica atunci cand a implinit 9 luni, dar mai presus de legea nasterii nascandu-Se fara sa pricinuiasca dureri. Celui caruia nu i-a precedat placerea, nu i-a urmat nici durerea, potrivit cuvintelor proorocului care zice: "Inainte de a simti dureri a nascut" si iarasi: "inainte de a veni vremea durerilor, ea a nascut un fiu" (Isaia, 66, 7)

INVATACELUL: Dar pentru ce o numim pe Fecioara Maria "Nascatoare de Dumnezeu" ?

PREOTUL: Si in cele de mai inainte ti-am aratat, si in cele ce urmeaza iti spun asa : "Noi numim pe Preacurata Fecioara Maria "Nascatoare de Dumnezeu", pentru ca Cel ce S-a nascut din ea - dupa fire omeneasca - e insusi Fiul lui Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos este persoana in doua firi, e persoana lui Dumnezeu-Cuvantul care, ca Dumnezeu, sau ca persoana a firii dumnezeiesti, e nascut mai inainte de veci din Tatal. Dar aceeasi persoana e ipostas si firii divine si celei omeneesti. De aceea, cele doua firi se intrepatrund, chiar daca ele nu se amesteca, asa cum ne invata sfintii parinti in sinoadele ecumenice si mai ales in cel de la Calcedon. Si dat fiind ca S-a intrupat chiar Cuvantul lui Dumnezeu, spunem ca Dumnezeu S-a nascut din Maria, caci nu se naste niciodata o fire singura, ci ipostaziata intr-o persoana. Iar persoana firii omeneesti a lui Iisus Hristos era Insusi Fiul lui Dumnezeu. Daca n-am recunoaste ca Fecioara Maria e Nascatoare de Dumnezeu, n-am socoti persoana nascuta de ea ca fiind si Dumnezeu, ci numai om. Iar Iisus, daca ar fi fost numai om, nu ne-ar fi putut mantui. Intreaga noastra mantuire isi are deci temelia in faptul ca Sfanta Fecioara Maria a fost cu adevarat Nascatoare de Dumnezeu, caci prin, colaborarea lui Dumnezeu Duhul Sfant, ea a nascut trupest pe Dumnezeu Cuvantul". (Sf. Ioan

Damaschin, Dogmatica, cartea a IV-a, cap, 14; vezi si Inv. de Credinta Ort., intreb. 187).

INVATACELUL: Unde se numeste in Sfanta Scriptura Fecioara Maria "Maica a lui Dumnezeu"?

PREOTUL: In Sfanta Evanghelie dupa Luca, la 1, 43. Si oriunde vei auzi in Sfanta Scriptura de "Mama lui Iisus", intelege ca despre Maria, Maica lui Dumnezeu, este cuvantul, deoarece Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu si Dumnezeu adevarat care a avut ca Maica pe pamant pe Preacurata Fecioara Maria

INVATACELUL : As vrea sa stiu mai precis care sunt marturiile Sfintei Scripturi care ne dovedesc noua ca trebuie sa cinstim pe Prea Sfanta Fecioara Maria si sa ne inchinam ei ?

PREOTUL: Iata, frate! Marturiile Sfintei Scripturi care ne arata ca suntem datori a supravenera si a ne inchina Prea Sfintei Nascatoare de Dumnezeu si Pururea-fecioarei Maria sunt acestea :

1. Supraveneram si ne inchinam Prea Sfintei Fecioare Maria pentru ca Dumnezeu a invrednicit-o de o mare cinste, de a fi Maica a Fiului Sau si a naste pe Mesia.

2. Noi cinstim si ne inchinam si preaveneram pe Prea Sfanta Fecioara Maria, fiindca insusi Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, a vestit ca prin ea va face Dumnezeu mantuirea lumii si va zdrobi capul sarpelui nevazut (diavolul) (vezi Fac., 3, 15 ; Isaia 7, 13; Ier., 31, 4 si urmatorii), readucandu-ne in starea de fii ai Lui.

3. Noi cinstim si ne inchinam si preaveneram pe Prea Sfanta Fecioara Maria, deoarece insusi arhanghelul Gavriil, trimis de Dumnezeu sa o anunte ca va naste pe Mesia, i s-a inchinat si a numit-o "plina de dar" si "binecuvantata intre femeii". (Luca 1, 26-29)

4. Noi cinstim si preaveneram pe Maica Domnului, pentru ca si Sfanta Elisaveta, maica marelui prooroc Ioan Botezatorul, a cinstit-o si a numit-o "Maica a Domnului" si "binecuvantata intre femeii" (Luca, 9, 43, 45).

5. Noi cinstim si preaveneram pe Prea Sfanta Nascatoare de Dumnezeu si Pururea Fecioara Maria pentru ca si Mantuitorul nostru Iisus Hristos, chiar cand era in cele mai grele suferinte, rastignit pe Cruce, a cinstit-o ca pe o Maica si a avut grija de ea, dand-o in seama celui mai iubit ucenic al Sau (Ioan, 19, 26, 27).

6. Noi cinstim pe Prea Sfanta Nascatoare de Dumnezeu si Pururea-fecioara Maria si ne inchinam ei pentru ca si oamenii cei credinciosi, chiar din vremea cand traia ea pe pamant, o cinsteau si o fereceau (Luca, 11, 27-28).

7. Noi cinstim si preamarim pe Maica Domnului, pentru ca ea insasi, prin Duhul Sfânt, a marturisit ca Cel Puternic i-a facut marire si ca de acum o vor ferici toate neamurile

(I. Luca, I, 48).

8. Noi cinstim si prea veneram pe Maica Domnului, caci ea a fost cinstita si ascultata de Fiul ei, dupa porunca ce zice: "Cinsteste pe tatal tau si pe mama ta" (Ies. 20, 12; Deut, 5, 16; Ioan, 19, 26-27 s.a.).

9. Noi cinstim si preaveneram pe Maica Domnului, pentru ca in ziua Judecatii celei de Apoi ea va sta de-a dreapta Sfintei Treimi cu mare cinste si slava, dupa marturia Sfintei Scripturi care zice: "De fata au statut Imparateasa de-a dreapta Ta, in haine aurite prea infrumusetata" (Ps. 44, 11),

10. Noi cinstim pe Maica Domnului si ne inchinam, ei, pentru ca ea a fost cinstita de Dumnezeu mai mult decat toata faptura, deoarece Dumnezeu a ales-o pe ea sa fie Maica Ziditorului tuturor fapturilor celor vazute si celor nevazute, Care ne-a rascumparat din moarte (Rom., 5, 17-18).

11. Noi cinstim si preaveneram pe Maica Domnului caci ea a zamislit pe Fiul lui Dumnezeu de la Duhul Sfant si a fost umbrita de puterea Celui Prea Inalt si, prin aceasta, a fost curatita de pacate mai mult decat oricare alt sfant ce sta inaintea lui Dumnezeu: ea n-a avut numai dar de la Dumnezeu, ci a fost "plina de har" (Luca, I, 28, 35).

12. Noi cinstim pe Maica Domnului mai mult ca pe oricare din sfinti, deoarece intelegem ca ea a nascut si a alaptat pe Sfantul sfintilor, pe Iisus Hristos, Dumnezeuul si Mantuitorul nostru.

13. Noi cinstim si preaveneram pe Maica Domnului mai mult decat pe toti sfintii si toti ingerii din cer, caci asa o cinsteste si Biserica lui Hristos si ii canta: "Ceea ce esti mai cinstita decat Heruvimii si mai marita fara de asemanare decat Serafimii" (Axion).

Iata, frate, cateva din multele marturii ce se gasesc in Sfanta Scriptura despre cinstirea si preavenerarea Sfintei Nascatoare de Dumnezeu si Pururea-fecioarei Maria.

DESPRE CINSTIREA SFINTELOR MOASTE

INVATACELUL: Ce reprezinta sfintele moarte ?

PREOTUL: Sfintele moaste sunt ramasitele pamantesti facatoare de minuni, ale unora dintre sfinti. Noi le cinstim ca pe niste obiecte in care Dumnezeu isi arata toata puterea minunata a harului Sau. Cat au fost pe pamant, sfintii au avut in ei harul Duhului Sfânt intr-o masura foarte mare, facand - prin aceasta - adeseori minuni, harul acesta avandu-l in sufletele lor si in viata cereasca la care s-au dus intr-o masura mai mare. Dar precum sfântul poate sta in legatura cu oamenii cari i se roaga, ajutandu-i in chip minunat cu atat mai mult pastreaza el insusi o anumita legatura cu trupul sau, care a fost si el locasul Duhului Sfânt, precum spune apostolul: "Au nu stiti ca trupul vostru este locasul Duhului Sfânt care locuieste in voi? ". (I Cor., 6, 19). Sfânta Scriptura ne spune despre minuni facute prin trupurile sfintilor in vremea vietuirii lor pamantesti, marturisind despre puterea ce o au in ele. Multi oameni se vindecau, numai atingandu-se de stergarele si de trupul apostolului Pavel (Fapte, 19, 11-12), iar altii, numai prin trecerea umbrei apostolului Petru peste ei (Fapte, 5, 15).

INVATACELUL: Da, inteleg ca trupurile sfintilor si al Mantuitorului au facut minuni cand erau in viata, cand erau in ele sufletele care aveau credinta; dar dupa moarte, ce putere are un trup mort ca sa faca minuni?

PREOTUL: Ti-am aratat ca trupurile oamenilor credinciosi sunt locasuri ale Duhului Sfânt care locuieste in ele, apoi ca acelasi Duh Sfânt prin trupurile sfintilor face minuni, atat cat sfintii sunt in viata, cat si dupa moarte. O dovada ca trupurile sfintilor si dupa moarte au putere de la Dumnezeu de a face minuni ne-o da Sfânta Scriptura, aratandu-ne ca oasele proorocului Elisei invie un mort (IV Regi, 13, 21).

INVATACELUL: Unii spun ca inchinarea la moaste inseamna idolatrie, iar aceasta este oprita raspicat de porunca I si a II-a din Decalog, care sunt categorice: "Eu sunt Domnul Dumnezeuul tau... sa nu ai alti dumnezei afara de Mine. Sa nu-ti faci tie chip cioplit si nici un fel de asemanare a nici unui lucru din cate sunt sus in cer si jos pe pamant... Sa nu te inchini lor si nici sa le slujesti" (Ies., 20, 2-5; Deut. 5, 6-9). Trupurileenerate nu sunt oare "asemanari" din cele oprite in aceste porunci ?

PREOTUL: Nici sfintele moaste nu sunt idoli sau zei ori asemanari ale lui Dumnezeu, si nici inchinarea la ele nu este idolatrie. Caci daca insusi Dumnezeu le proslaveste prin puterea minunata ce le-o da si noi trebuie sa le cinstim, deoarece prin aceasta cinstim pe Dumnezeu, Care le-a dat putere, si suntem datori sa cinstim puterea dumnezeiasca din ele, iar nu pe ele insele ca atare. Noi nu le ridicam sfintelor moaste biserici, cum faceau paganii zeilor si idoliilor lor, ci pe locul descoperirii lor ridicam biserici lui Dumnezeu si proslavim pe Dumnezeu prin ele. Porunca I si a II-a inlatura cinstirea idoliilor, iar nu si pe a sfintelor moaste, caci prin sfintele moaste noi nu inlocuim pe Dumnezeu, asa cum Il inlocuiesc paganii idolatri, prin idoliilor lor.

INVATACELUL: Mai spun ca cei ce se ating de cadavre devin necurati sapte zile. Deci atingerea de moaste (sarutarea lor) nu ar aduce sfintire, intarire, ci necuratie, prin care - chiar si indirect - cineva poate sa intineze insasi Biserica. Asa ni se spune si in

Sfanta Scriptura: "Cel ce se atinge de trupul mort al unui om, necurat sa fie sapte zile.

Acesta sa se curete cu aceasta apa in ziua a treia si in ziua a saptea va fi curat; iar de nu se va curati... nu va fi curat... Tot cel ce se atinge de trupul mort al unui om si nu se va curati, acela va intina locasul Domnului..." (Num., 9, 6-11 ; 19, 11-13 ; Lev., 21, 10-11).

PREOTUL: Numai cadavrele din Vechiul Testament spurcau pe cei ce se atingeau de ele, pentru ca erau sub pacat si sub blestem. Totusi, nici chiar acelea nu erau toate spurcate; caci trupul mort al lui Iosif n-a spurcat pe Moise cand acela l-a luat la sine in Egipt (Ies., 13, 19) , cadavrul lui Elisei, proorocul, n-a spurcat pe cel care a fost asezat in mormant peste el, ci l-a inviat (IV Regi, 13, 20-21). In Testamentul Nou, trupurile (cadavrele) crestinilor nu mai sunt spurcate, pentru ca ele sunt biserici sau locasuri ale Sfantului Duh (I Cor., 6, 19-20; 3, 16-17), si sunt curatite de blestemul care venea asupra lor. Prin urmare, ele nu mai spurca pe cei ce se ating de ele.

Dar sa stiti ca toate cazurile de neatingere a anumitor lucruri socotite spurcate au alcatuit o invatatura apartinand numai Vechiului Testament, care in Testamentul Nou nu mai are valoare. Apostolul scrie: "Daca deci ati murit impreuna cu Hristos pentru stihile lumii, pentru ce atunci, ca si cum ati fi vietuind in lume, rabdati porunci ca acestea: Nu lua ! Nu gusta ! Nu te atinge ! - lucruri menite toate sa piara prin intrebuintare potrivit unor randuieli si invataturi omenesti ?" (Col., 2, 20-22). in Testamentul Vechi erau si alte lucruri "necurate" care intinau pe om prin atingerea de ele. Asa erau, de pilda, hainele si patul celor care au avut scurgere de sange (Lev., cap. 15) sau animalele socotite in Vechiul Testament ca necurate (Lev., 11, 24-25 s.a.).

INVATACELUL: Se mai spune ca menirea trupurilor moarte este sa fie ingropate si a se prefaca, prin putrezire, in pamantul din care au fost luate, iar nu sa fie sustrate acestei legi a naturii. Caci scris este: "intru sudoarea fetei tale vei manca painea ta, pana cand te vei intoarce in pamantul din care esti luat; caci pamant esti, si in pamant te vei intoarce" (Fac., 3, 19). "Pulberea sa se intoarca in pamant precum a fost, iar sufletul sa se intoarca la Dumnezeu, Care l-a dat" (Ecl., 12, 7). Atunci, de ce tocmai trupurile sfintilor sa le sustragem de la aceasta menire a lor si de la legile naturii care le privesc si pe ele ca si pe orice alta materie ?

PREOTUL: Legea stricaciunii trupurilor moarte este intr-adevar o lege generala, dar, ca orice lege, ea este in primul rand pentru cei pacatosi (I Tim., 1, 9). Neputrezirea trupurilor sfintilor dovedeste ca si legea aceasta - prin exceptiile ce le face - priveste mai mult pe cei pacatosi. De altfel, insasi Biblia ne marturiseste ca exceptii de la aceasta lege au mai fost si ca Dumnezeu, in anumite cazuri, ridica puterea ei. Asa, de pilda, prin voia si puterea lui Dumnezeu, trupul lui Enoh si cel al lui Ilie n-au fost ingropate in pamant spre a putrezi, ci au fost luate in cer, caci Cartea Sfanta zice: "Si a bineplacut Enoh lui Dumnezeu, apoi nu s-a mai aflat, pentru ca l-a mutat Dumnezeu" (Fac., 5, 24) si iarasi : "Nici unul nu s-a facut ca Enoh pe pamant, pentru ca si el a fost rapit de pe pamant" (Int. Sir., 49, 16). Si apostolul Pavel graieste, de asemenea: "Prin credinta Enoh a fost luat de pe pamant, ca sa nu vada moartea si nu s-a mai aflat, pentru ca Dumnezeu il stramutase - caci mai inainte, ca sa-l stramute,

el a avut marturie ca a bineplacut lui Dumnezeu" (Evr., 11, 5). Tot asa si despre Ilie ni se spune: "Pe cand mergeau ei (Ilie si Elisei) asa pe. drum si graiau, deodata s-a ivit un car si cai de foc si despartindu-i unul de altul, a ridicat pe Ilie in vartej de vant la cer" (IV Regi, 2, 11; Int. Sir., 48, 12). Despre Melchisedec, apoi, nu avem nici un indiciu in Biblie ca ar fi fost ingropat vreodata, caci era "fara tata, fara mama, fara spita de neam, neavand nici inceputul zilelor, nici sfarsit al vietii" (Evr., 7, 3 ; Fac., 14, 18). Dar peste toate, insusi trupul Mantuitorului, care este intru totul asemenea trupurilor noastre, in afara de pacat (Evr., 2, 17; 4, 5 s.a.), n-a suferit putrezire in pamant si totusi s-a inaltat la cer. Prin urmare, Dumnezeu a facut si face cu trupurile sfintilor exceptie de la legea generala - pe care tot El a dat-o - a ingroparii si putrezirii in pamant. In aceasta privinta, istoria crestinismului inca e bogata in marturii asemanatoare celor din Biblie.

INVATACELUL: Trupurile moarte, daca nu putrezesc mai intai in pamant, nu vor putea invia. De aceea, impiedicand procesul descompunerii lor, oare nu se inlatura posibilitatea invierii lor ? Caci zice sfantul apostol: Dar va zice cineva: Cum inviaza mortii ? Si cu ce trup au sa vina? Nebun ce esti! Tu ce semeni nu da viata daca nu va fi murit. Si ce semeni? Nu trupul ce va sa fie il semeni, ci numai graunte gol, daca se intampla de grau sau de altceva din celelalte; iar Dumnezeu ii da un trup dupa a Sa vointa; fiecarei seminte, un trup al ei... Asa si cu invierea mortilor; se seamana trupul intru stricaciune, inviaza intru nestricaciune; se seamana intru necinste, inviaza intru slava; se seamana intru slabiciune, inviaza intru putere; se seamana trup firesc, inviaza trup duhovnicesc" (I Cor., 15, 35-44; Ioan, 12, 24). Deci este absolut necesar ca trupurile sa putrezeasca in pamant spre a putea invia. Atunci, oare, nu inseamna ca se opresc de la putrezire, si deci de la inviere, tocmai trupurile sfintilor?

PREOTUL; In citatul acesta este vorba de schimbarea pe care trebuie sa o sufere toate trupurile pentru a putea trece, din timp, in vesnicie, adica pentru a putea fi adaptate vesniciei. Schimbarea aceasta se face de obicei prin moarte. Totusi, sunt si exceptii de la aceasta regula, ca Ilie si Enoh, dupa cum ai vazut, si acestia sunt schimbati la trup, fara sa fi trecut prin moarte, precum apostolul zice: "Iata, taina va spun voua: Nu toti vom muri, dar toti vom fi schimbati, deodata, intr-o clipeala de ochi, la trambita de apoi" (I Cor., 15, 51-52; I Tes., 4, 15-17). Astfel se vede ca Dumnezeu poate gasi si alte cai pentru schimbarea trupurilor noastre, fara a fi pentru toate nevoie sa le treaca, numaidecat, prin moarte si putrezire.

INVATACELUL: Toate trupurile moarte trebuie inmormantate, caci si in Testamentul Vechi, toti dreptii au fost inmormantati iar uneori trupurile lor au fost chiar ascunse tocmai pentru a nu fienerate. Asa de pilda, despre trupul lui Moise aflam urmatoarele: "Si a murit Moise, robul lui Dumnezeu, acolo, in pamantul Moabului, dupa cuvantul Domnului, si a fost ingropat in vale in pamantul Moabului, in fata Bet-Peorului, dar nimeni nu stie mormantul lui nici pana in ziua de astazi" (Deut. 34, 5-6). Pe atunci iudeii erau inclinati spre idolatrie si usor ar fi putut cadea in aceasta greseala a venerarii trupului lui Moise. Deci, daca i-au ascuns trupul, nu a fost tocmai ca nu cumva, avandu-l inaintea ochilor, sa-l venereze ?

PREOTUL: Si dupa Testamentul Nou. trupurile sfintilor sunt ingropate - ca si ale tuturor crestinilor - si numai acelea din ele care fac minuni sunt dezgropate si li se da o cinste deosebita, dar nu adorare, ca lui Dumnezeu. Prin aceasta cinstire ele nu sunt

idolatrizate, caci a venera nu este acelasi lucru cu a idolatriza. In Testamentul Vechi au fost ascunse moastele lui Moise - si poate ale altor drepti - pentru ca iudeii, intr-adevar fiind inclinati spre idolatrie, avandu-l, l-ar fi zeificat ca pe vitelul de aur (Ies. 32, 1 - 35; Deut., 9, 16). Pentru evitarea acestor rataciri, era bine sa ramana ascunse trupurile unor barbati sfinti si drepti, ca Moise, despre care, de altfel, stim ca insusi arhanghelul Mihail cauta sa nu-l lase in stapanirea diavolului (Iudei, I, 9). Pe atunci trupul mort era socotit ca necurat, caci inca nu sosise Hristos cu harul sau sfintitor si deci trupul omenesc era inca nerascumparat de sub stapanirea diavolului.

Iata sa stii si aceasta, ca Biserica a cinstit din primele veacuri osemintele mucenicilor, adunandu-le cu mare evlavie si grija si zidind altarele bisericilor peste ele, iar mai tarziu, ingrijindu-se ca in altarul fiecarei biserici, ca si in sfantul antimis de pe altar, sa puna o particica din sfintele moaste, ceea ce se face pana azi.

Epistola Bisericii din Smirna despre martiriul sfantului Policarp, episcopul acelei cetati (+ 166), spune : "Noi am strans oasele lui ca pe un odor mai scump decat aurul si decat pietrele scumpe si le-am asezat unde se cuvine; aici ne vom aduna cu bucurie si Domnul ne va da noua sa sarbatorim ziua nasterii sale celei mucenicesti, prin cinstirea biruintei si spre intarirea altor luptatori" (Eusebiu de Cezareea, Istoria bisericeasca, IV, 15). Se intelege ca cinstirea sfintelor moaste se indreapta tot spre Dumnezeu, a Carui putere salasluiese in ele. "Cinstim moartele mucenicilor ca sa adoram dumnezeieste pe Acela, ai Carui ucenici sunt, si cinstim pe slujitori in asa fel, ca cinstea lor sa treaca asupra Stapanului care a zis: "Cel ce va primeste pe voi pe Mine Ma primeste" (Fer. Ieronim, Epistola catre Prezbiterul Ruperiu, 37, I).

CULTUL SFINTELOR ICOANE

INVATACELELUL: Unii crestini se mira ca noi ne inchinam la icoane.

PREOTUL: Sfanta Scriptura opreste inchinarea la chipuri cioplite si la alte asemanari vazute (Ies., 20, 4; Lev., 26, 1 ; Deut., 5, 8; Fapte, 7, 9). Dar prin aceasta opreste numai inchinarea intemeiata pe socotinta ca chiar aceste chipuri trebuie cinstite ca dumnezei, adica opreste inchinarea la idoli. Nu opreste insa cinstirea unor semne si infatisari ale lui Dumnezeu si ale sfintilor, cand aceasta cinstire nu ramane in materia din care sunt facute, ci duce gandul nostru la Dumnezeu, de la sfantul cel inchipuit de ea. Am vazut cinstirea ce se da unor braie si stergare de pe trupul apostolului Pavel. In Vechiul Testament se vorbeste despre doi Heruvimi sculptati, asezati deasupra chivotului Legii sau in covoarele din locasul sfant (Ies., 25, 18-22 ; 26, 32). Inaintea lor se tamaia si se faceau inchinaciuni (Ios" 7, 6). Precum ne ajutoram de cuvint ca sa ne ridicam la cele mai presus de cuvint, tot asa ne folosim si de icoana, ca sa ne ridicam mai presus de icoana. Si precum Dumnezeu vrea ca auzul nostru sa se sfinteasca prin cuvinte curate, asa vrea ca si vederea noastra sa se sfinteasca prin icoane curate, ca sa patrunda in suflet gandiri curate prin amandoua aceste simtiri superioare.

INVATACELELUL: Dar se spune ca nu trebuie sa ne inchinam icoanelor, pentru ca Dumnezeu este cu totul diferit de icoane, oricat de pretios ar fi materialul din care sunt facute si oricat de artistic ar fi executate. Caci Apostolul Domnului graieste lamurit: "Daca suntem neam al lui Dumnezeu, nu trebuie sa credem ca dumnezeirea este asemenea aurului sau argintului sau ca marmora cioplita de mestesugul si de gandirea omului" (Fapte, 17, 29).

PREOTUL: Aici nu cultul sfintelor icoane se inlatura, ci intelegerea gresita a paganilor de a confunda pe Dumnezeu cu materia, cioplita artistic, a chipurilor de idoli reprezentand pe zeii paginilor atenieni. Apostolul Pavel tocmai aceasta vrea sa le arate invatatorilor atenieni, in cuvintarea sa din Areopag, ca daca noi, oamenii - dupa cum si ei insisi credeau - "suntem neam al lui Dumnezeu", adica avem suflet imaterial care este chipul lui Dumnezeu in noi, de aici putem deduce ca Dumnezeu este si El imaterial ca si sufletul nostru pe care il avem de la El si dupa care suntem inruditi cu El. Dumnezeu nu poate fi socotit identic, si nici confundat, cu materia unor statui de zei ca cele din templele pagane ale Atenei. Ci trebuie sa spunem ca Dumnezeu este strain fata de orice materie si de aceea este de neinteles a-L confunda cu o statuie oarecare, oricat de pretios ar fi materialul din care este turnata si oricat de geniala ar fi creatia artistului care a executat-o.

In Ortodoxie sustinem intocmai acest adevar. Avem icoane sfintite, de aur, de argint etc., executate cu maiestrie si cu talent, dar nu sustinem deloc ca Dumnezeu este identic si omogen cu argintul icoanei care-l infatiseaza chipul. Noi invatam ca exista un singur Dumnezeu, iar sfintele icoane ne reprezinta chipul Tatalui, care e Fiul, ori pe Tatal ca pe un parinte ceresc, ori pe sfinti, ori evenimente din viata Mantuitorului sau a Bisericii. Ele au deci un rol ajutator in rugaciunea credinciosului si uneori il ajuta sa inteleaga sensuri ale invataturii crestine. Astfel, in Biserica Ortodoxa icoana are rol pedagogic, ea fiind rezultatul si mijlocul raspandirii invataturii noastre despre Dumnezeu.

INVATACELUL: Bine, dar icoanele, ca si idolii, fiind simple obiecte materiale, neputincioase, Dumnezeu a osandit pe cei ce nadajduiesc vreun ajutor de la ele, caci zice psalmistul: "Idolii neamurilor sunt argint si aur, lucruri de maini omenesti. Gura au si nu vor grai, ochi au si nu vor vedea, urechi au si nu vor auzi, caci nu este duh in gura lor. Asemenea lor sa fie toti cei ce ii fac pe dansii si se incred in ei" (Ps. 134, 15-18; 113, 12-16).

PREOTUL: Citatul acesta se refera numai la idoli. Daca cei doi Heruvimi din Vechiul Testament, precum si chipurile de Heruvimi cusute pe catapeteasma de acolo, au fost poruncite de Insusi Dumnezeu, nu este cu putinta ca sfintele icoane sa fie oprite de El. Si daca cei ce au cinstit si s-au inchinat chipurilor Heruvimilor in Testamentul Vechi, la porunca directa a lui Dumnezeu, chiar atunci cand idolatria era foarte aspru condamnată, n-au putut cadea nicidecum in osanda, atunci nu pot fi osanditi nici cei ce cinstesc sfintele icoane. Idolii, intr-adevar, sunt neputinciosi, dar sfintele icoane adeseori au dat dovada ca au in ele putere dumnezeiasca de a face minuni, punand in uimire uneori o lume intreaga; insusi acest fapt este foarte graitor in privinta atitudinii pe care trebuie sa o avem fata de sfintele icoane.

INVATACELUL: Am auzit pe unii spunand ca cinstirea lui Dumnezeu in icoane - si mai ales cinstirea icoanelor cu chipul lui Dumnezeu pe ele - ar fi ceva paganesc, pentru ca numai paganii si-au facut asemanari ale lui Dumnezeu in diferite feluri si li s-au inchinat, dupa cum ne marturiseste apostolul Pavel: (Paganii) "au schimbat slava lui Dumnezeu celui nestricacios intru asemanarea chipului omului stricacios si a pasarilor si a dobitoacelor cu patru picioare si a taratoarelor" (Rom., I, 23). Or, este absurd sa ne intoarcem la idoli sau la un astfel de paganism.

PREOTUL: Aici este vorba de idoli si de ratacirea paganilor relativ la credinta lui Dumnezeu, iar nu la sfintele icoane ale crestinilor, care sunt cu totul altceva, in sfintele icoane, crestinii niciodata nu L-au inchipuit pe Dumnezeu ca stricacios sau ca animal cu patru picioare sau ca tarator, ci, dimpotriva, L-au zugravit asa cum S-a descoperit El oamenilor. Prin aceasta, crestinii si-au facut o idee mai clara si mai precisa despre adevaratul Dumnezeu. Tocmai din acest motiv, sfintele icoane au fost intotdeauna un mijloc foarte potrivit pentru adancirea evlaviei, mai ales la nestiutorii de carte, dar si la oricare om. Prin aceasta, si artistii pictori si-au pus talentul in slujba si marirea lui Dumnezeu, Care i-a inzestrat pe ei.

INVATACELUL: Dumnezeu nu poate fi vazut de oameni; de aceea nimeni nu stie cum este El si nu-l poate zugravi fata in icoane sau sa faca o asemanare a chipului Sau cel adevarat, caci Domnul a zis: "Nu poate omul sa vada fata Mea si sa fie viu" (Ies., 33, 20), iar Evanghelistul, la fel, a zis: "Pe Dumnezeu nimeni nu L-a vazut vreodata" (Ioan, 1, 18; I Ioan, 4, 12). Apostolul a zis, de asemenea: "Cel ce singur are nemurirea (Dumnezeu) si locuieste intru lumina cea neapropiata, pe Care nu L-a vazut nimeni dintre oameni, nici poate sa-L vada, Lui cinste si stapanire vesnica, Amin !" (I Tim., 6, 16).

PREOTUL: Este adevarat ca pe Dumnezeu nimeni nu-L poate vedea in fiinta Sa, asa cum este, deoarece El este Duh (Ioan, 4, 24), nevazut ochiului material al omului si este nemarginit, incat nu numai ochiul, dar nici mintea sau priceperea omului nu-L poate cuprinde, pentru ca tot ceea ce tine de om este limitat, finit, iar Dumnezeu

este infinit. De aceea, nu-i de mirare ca este cu neputinta a-L vedea cineva asa cum este. Arhieriei Vechiului Testament, cand intrau o data pe an in Sfanta Sfintelor, unde Se arata in locasul Sau vazut (in templu), tamaiau mult, potrivit unei randuieli dumnezeiesti, ca sa nu vada cumva pe Dumnezeu si sa moara (Ies., 30, 10 ; Lev., 16, 2, 12-13). Cei trei apostoli au cazut la pamant atunci cand Iisus Hristos, pe muntele Tabor, Si-a aratat stralucirea dumnezeirii in trupul Sau (Matei, 13, 6) ; strajerii de la Mormantul Domnului au cazut la pamant, "s-au facut ca niste morti", cand au vazut ingerul Domnului coborat deasupra mormantului (Matei, 28, 4). Apostolul Pavel a cazut orbit la pamant, cand a auzit glasul lui Hristos-Dumnezeu pe drumul spre Damasc (Fapte, 9, 3-8). Astfel, pentru oamenii muritori si marginiti, vederea lui Dumnezeu a ramas o imposibilitate.

Totusi Biblia - si chiar istoria - ne marturiseste ca au existat teofanii, hristofanii sau pneumatofanii (cazuri cand Dumnezeu, Hristos ori Duhul Sfânt S-au aratat). Este cumva o contrazicere între aceste aratari si cele spuse mai sus, ca Dumnezeu nu poate fi vazut de oameni ? Nu !

Caci daca oamenilor le este cu neputinta a vedea vreodata fiinta lui Dumnezeu, in schimb, Dumnezeu Se poate face vazut ochiului si mintii omenesti in diferite chipuri sau sub diferite forme, fara ca omul sa moara. Astfel :

Pe Dumnezeu-Tatal L-a vazut Avraam in chipul a trei calatori la stejarul Mamvri (Fac., 18, 1-3); L-a vazut Iacov, care a zis apoi: "Am vazut pe Dumnezeu fata catre fata si mantuit a fost sufletul meu" (Fac., 32, 30) ; L-a vazut Moise tot in chip de om, graind cu el "fata catre fata", "cum ar grai cineva catre prietenul sau" (Ies., 33, 11); tot Moise L-a vazut pe muntele Horeb in rugul care ardea si nu se mistuia (Ies., 3, 2-4); L-a mai vazut apoi Isaia, proorocul, dupa cum insusi marturiseste : "O, ticalosul de mine ! ca m-am umilit fiindca sunt om si buze necurate avand, locuiesc intru popor care are buze necurate si pe Imparatul Domnul Savaot L-am vazut cu ochii mei" (Isaia, 6, 5) ; L-a vazut sfantul prooroc Daniel in chip de om batran si intr-un cadru foarte minunat (Dan., 7, 9-10). Iarasi, Amos, proorocul, ne marturiseste zicand: "Vazu-t-am pe Domnul sezand pe Altar" (9, 1). Insusi Dumnezeu a anuntat ca Se va arata unora in chip vazut, dupa cum spune Cartea Sfanta: "Apoi a zis catre ei (lui Aaron si surorii lui, Mariam): "Ascultati cuvintele Mele: De este între voi vreun prooroc al Domnului, Ma arat lui in vedenie si in somn vorbesc cu el. Nu tot asa am vorbit cu robul Meu Moise... Cu el graiesc gura catre gura, la aratare si aievea, iar nu in ghicituri, si el vede fata Domnului..." (Num., 12, 6-8).

Pe Dumnezeu-Fiul L-au vazut in chip de om preamarit: Daniel proorocul (Dan., 7, 13-15); diaconul Stefan (Fapte, 7, 55-56); apostolul Pavel pe drumul Damascului (Fapte, 9, 3, 5) precum si dumnezeiescul evanghelist Ioan (Apoc., I, 8, 12-13, 20 s.a.).

Pe Dumnezeu-Duhul Sfânt L-au vazut sfantul Ioan Botezatorul la Botezul Domnului, in chip de porumbel (Matei, 3, 16; Luca, 3, 21-22); apostolii, la primele Rusalii crestine, in chip de limbi de foc (Fapte, 2, 1-4).

INVATACELUL: Daca icoanele sunt placute lui Dumnezeu si sunt invrednicite de puterea harului dumnezeiesc, de ce nu pedepseste Dumnezeu pe cei care le hulesc,

le profaneaza si le distrug ?

PREOTUL: Trebuie stiut ca icoana are ca model pe insusi Iisus Hristos, Care la ai Sai a venit (Ioan, 1, 11) si in mijlocul lor si cu ei a trait. Dumnezeu nu pedepseste pe pacatosi si pe hulitori. El ii rabda indelung, pentru ca nu vrea moartea pacatosilor, ci intoarcerea si indreptarea lor. De aceea le da timp de pocainta. Nici chiar pe cei ce hulesc sau distrug Biserica nu-i pedepseste indata, dupa cum nici pe cei ce au rastignit pe Fiul Sau nu i-a pedepsit indata.

Insa ii asteapta pe toti, in viata de dincolo, si numai la judecata cea de apoi ii va rasplati fiecaruia dupa faptele lui (Rom., 14, 10; II Cor., 5, 10).

INVATACELUL: Dar prin inchinarea la icoane noi ajungem a ne inchina oamenilor, deci a ne inchina la chipurile sfintilor, care au fost oameni ca si noi, slujim fapturilor si ne inchinam lor, nu lui Dumnezeu !

PREOTUL: Nu-i deloc asa cum gandesti fratia ta. Eu ti-am aratat mai sus ca noi nu ne inchinam la icoane ca lui Dumnezeu, nici le cinstim ca pe niste dumnezei, cum faceau inchinatorii la idoli.

Noi ne ajutam privind la sfantul facut pe icoana, mintea noastra patrunde mai usor la sfantul respectiv cel de dincolo de icoana si ii cerem sa se roage pentru noi. Adu-ti aminte ca si noi suntem facuti dupa chipul lui Dumnezeu (Fac., I, 26-27), iar sfintii lui Dumnezeu, care s-au desavarsit in faptele cele bune, au ajuns intr-o masura sa fie si dupa asemanarea lui Dumnezeu; caci toti am fost facuti dupa chip, dar dupa asemanare ramane la vointa noastra si la darul lui Dumnezeu sa ajungem. Cine se sileste sa ajunga desavarsit in fapta cea buna se face si un dumnezeu dupa dar. Iar cum ca si oamenii se numesc, in acest fel, dumnezeu, ne arata Sfanta Scriptura : "Eu am zis: dumnezei sunteti si fiii Celui Prea-Inalt toti" (Ps. 81, 6).

Deci, cinstim (veneram) icoanele Sfintilor lui Dumnezeu ca ale unor dumnezei dupa dar. Ii cinstim prin ele pe cei ce au pe Dumnezeu in ei.

INVATACELUL: Dar nu se supara Dumnezeu cand noi cinstim icoanele sfintilor si ne inchinam lor ?

PREOTUL: Nicidecum, caci Dumnezeu slaveste pe cei ce il slavesc pe El in cer si pe pamant, ca auzi ce zice: Viu sunt Eu, zice Domnul, si voi slavi pe cei ce Ma vor slavi pe Mine (Pilde, 3, 35; Isaia, 60, 21; Col., 3, 4 ; II Tes., 2, 14; II Tim., 2, 10 s.a.). Dumnezeu este preamarit in lume prin faptele cele bune ale sfintilor (vezi Matei, 5, 16; I Petru, 2, 12) si El preamareste atat pe pamant, cat si in cer, pe cei ce-L proslavesc pe El (Ps. 149, 5; Ioan, 17, 24 s.a.). Asadar, noi cinstim icoanele sfintilor sau ale Mantuitorului si ale Maicii Domnului si facem acest lucru spre slava lui Dumnezeu, dupa cum ne invata marele apostol Pavel zicand: "De aceea, ori de mancati, ori de beti, sau altceva de faceti, spre slava lui Dumnezeu sa le faceti" (I Cor., 10, 31 ; Filip., 2, 15; I Petru, 2, 12 s.a.).

INVATACELUL: Dar icoanele sunt lucruri facute de oameni; unde se arata in Sfanta

Scriptura ca Dumnezeu a dat porunca a se face lucruri de maini omenesti spre slava Lui?

PREOTUL: Eu ti-am aratat mai sus destul de clar acest lucru, dar daca vrei sa stii mai luminat, citeste cu atentie in Sfanta si dumnezeiasca Scriptura in aceste locuri: Ies., 25, 1-40; 26, 1-37; 27, 1-21 s.a. E clar ca Dumnezeu a poruncit sa se faca multe lucruri care sa fie cinstite de oameni spre slava Lui. Tot despre aceasta vezi si la sfantul Ioan Damaschin, Dogmatica, cap. 16 s.a. In toate a fagaduit Dumnezeu sa fie prezent.

INVATACELUL: Dar unde se arata in Sfanta Scriptura ca Dumnezeu a dat porunca sa fie cinstite icoanele facute de maini omenesti, punandu-se in fata lor candel, sfesnice cu luminari aprinse si tamaindu-se inaintea lor, asa cum fac preotii nostri prin biserici si crestinii prin casele lor ?

PREOTUL: Eu despre aceasta ti-am aratat mai sus, dar ca sa tii minte mai cu intemeiere, asculta :

Dumnezeu a poruncit lui Moise sa faca cortul adunarii, cerand sa I se aduca prinoase, ca: "aur, argint si arama; matase violeta, purpurie si stacojie, in si par de capra; piei de berbec vopsite rosu... untdelemn pentru candel, arome pentru mirul de uns si pentru miresme de tamaiere... Din acestea sa-Mi faci locas sfant si voi locui in mijlocul lor" (Ies., 25, 2-8). in acest cort sfant a poruncit Dumnezeu ca, pe langa celelalte lucruri, sa fie pusi doi Heruvimi: "Si vei face doi Heruvimi de aur; si sa-i faci ca dintr-o bucata... sa pui un Heruvim la un capat si un Heruvim la celalalt capat al capacului..." (Ies., 25, 18-19). Iar sicriul marturiei era "din lemn de salcam, de doi coti si jumătate de lung si de un cot si jumătate de lat si de un cot si jumătate de inalt" (Ies., 25, 10). Apoi, in fata acestui sicriu, cu cei doi Heruvimi, a dat porunca sa se faca sfesnic de aur curat, zicand: "Si vei face sfesnic de aur curat, sfesnicul sa-l faca batut in ciocan, fusul, bratele, cupele, nodurile si florile lui sa fie dintr-o bucata" (Ies., 25, 31-32). Dar nu numai sfesnic a poruncit sa se faca inaintea sicriului celui cu Heruvimi, ci si candel: "Si vei face sapte candel si vei pune in ele festile ca sa lumineze latura din fata lui" (Ies., 25, 37); si iarasi: "Vei pune candelile si la altarul de aur al tamaierii, inaintea sicriului marturiei" (Ies., 40, 4-5).

Facand cortul marturiei si sicriul Legii cu Heruvimi, si sfesnicul si candelile, Moise a implinit porunca lui Dumnezeu, inaintea sicriului Legii, Domnul insusi a poruncit sa se tamaieze cu miresmele tamaierii. Oare nu erau toate acestea lucruri facute de maini omenesti pe care le-a poruncit insusi Dumnezeu ? Oare n-a dat aceasta porunca impreuna cu fagaduinta ca El va fi "in ele" ?

INVATACELUL: Dar se scrie in Sfanta Scriptura ca aceste lucruri facute de maini omenesti in cortul marturiei au fost sfintite la porunca lui Dumnezeu si ca oamenii se inchinau inaintea lor si aprindeau candel si luminari, cum fac preotii in biserici si crestinii prin casele lor, inaintea icoanelor?

PREOTUL: Auzi ce zice Dumnezeu lui Moise: "Si vei face untul de lemn, ungere sfanta, mir alcatuit dupa mestesugul facatorului de arome; acesta va fi mirul pentru sfanta

ungere; si vei unge cu el cortul adunarii, chivotul Legii si toate lucrurile din cort, masa si toate cele de pe ea, sfesnicul si toate lucrurile lui si altarul tamaierii. De asemenea, si altarul arderilor de tot si toate lucrurile lui si baia si postamentul ei. Si sa le sfintesti pe acestea si va fi sfintire mare: Tot ce se va atinge de ele se va sfinti" (Ies., 30, 25-29).

INVATACELUL: Dar unde se scrie ca oamenii sa se inchine la aceste, lucruri?

PREOTUL: Daca, ai fi citit cu atentie Sfanta Scriptura, nu mai era nevoie sa ma intreb aceste lucruri. Dar si la aceasta intrebare iti voi raspunde cat mai pe scurt. Auzi ce zice Sfanta Scriptura in aceasta privinta: "Si sculandu-se David de la pamant s-a spalat si s-a uns si si-a schimbat hainele si intrand in Casa Domnului (biserica), s-a inchinat Lui" (II Regi, 12, 20). Dar auzi si de Iisus al lui Navi, care "si-a sfasiat hainele sale si a cazut cu fata la pamant inaintea chivotului Domnului si au stat asa pana seara, el si batranii lui Israel, si si-au pus cenusa pe capetele lor" (Iosua Navi, 7, 6; Num., 20, 6; Apoc., 19, 4).

INVATACELUL: Unde se vorbeste insa de aprinderea lumanarilor inaintea acestor lucruri sfinte, la porunca lui Dumnezeu ?

PREOTUL: Auzi ce spune Sfanta Scriptura in privinta aprinderii lumanarilor inaintea locurilor sfintite, la porunca lui Dumnezeu: "Porunceste fiilor lui Israel sa aduca la tine untdelemn de masline, curat si limpede, pentru candel, ca sa arda sfesnicul pururea inaintea perdelei in cortul adunarii si-l vor aprinde Aaron si fiii lui, inaintea Domnului, ca sa arda totdeauna de seara pana dimineata. Acesta este asezamant vesnic in neamul vostru. Candelele sa le puna in sfesnicul cel de aur curat de dinaintea Domnului ca sa arda sfesnicul de seara pana dimineata" (Lev., 24, 1-4).

Si in alt loc scrie asa: "Cand va aprinde Aaron seara candel, iar va arde miresme. Aceasta tamaiere neintrerupta se va face pururea inaintea Domnului, din neam in neam" (Ies., 30, 7-8, s.a.).

INVATACELUL: Dar unde se scrie in Sfanta Scriptura ca au voie crestinii sa tina aceste icoane sfintite prin casele lor? Daca sunt sfintite, nu trebuie ei sa le duca in biserică, iar nu sa le tina in casele lor, unde se fac atatea pacate ?

PREOTUL: Sfanta Scriptura ne arata ca chiar chivotul Domnului, care statea in cort (vezi II Regi 7, 2), era tinut uneori prin casele oamenilor: "Si-a sezut chivotul Domnului in casa lui Obed-Edom Gateanul trei luni si a binecuvantat Domnul pe Obed-Edom si toata casa lui" (II Regi 6, 11-12 ; vezi si la 7, 6 s.a.).

INVATACELUL: Unde se arata in Sfanta Scriptura ca aceste lucruri sfinte (icoanele) faceau minuni ?

PREOTUL: Ai vazut mai sus ca Dumnezeu l-a binecuvantat pe Obed-Edom si toata casa lui. El a dat putere acelor lucruri facute de maini omenesti - si sfintite la porunca Lui - sa faca minuni cu cei buni si sa pedepseasca pe cei rai, care nu le-au dat cinstea

cuvenita (vezi despre aceasta pe larg la cartea I-a Regi, cap. 5, I-8 si altele).

INVATACELUL: Am inteles, din cele de pana aici, ca Dumnezeu a poruncit a se face diferite lucruri de maini omenesti, care s-au sfintit tot la porunca lui Dumnezeu si ca, deci, sfintele icoane sunt, intr-adevar, lucruri facute de maini omenesti, dar spre slava lui Dumnezeu in Biserica Sa.

Am mai inteles ca Dumnezeu a dat porunca de a se aprinde candelile si lumanari in sfesnice si a se tamaia inaintea lucrurilor facute de maini omenesti si sfintite spre slava Sa. Iarasi am inteles ca Dumnezeu, prin lucrurile cele facute de maini omenesti, spre slava Sa, face minuni si binecuvanteaza pe cei credinciosi care tin aceste lucruri sfintite in casele lor si ca El pedepseste pe cei ce defaima lucrurile cele sfintite spre slava Sa, cum sunt si sfintele icoane, asa cum a pedepsit pe filistenii care au luat chivotul Legii Domnului in robie si nu i-au dat cinstea cuvenita (I Regi 5, I-2 s.a.).

VENERAREA SFINTEI CRUCI

INVATACELUL: Aud pe multi mirandu-se ca noi ne inchinam la cruce.

PREOTUL: Sfanta Cruce a fost altarul pe care s-a adus jertfa cea adevarata pentru oamenii din toate timpurile. Iisus a fost si jertfa adevarata si preotul care a adus-o, castigand prin ea mantuirea noastra, dupa cum ne adevereste Sfanta Scriptura, zicand: "Iar Iisus venind Arhiereu al bunatatilor viitoare... nu cu sange de tapi sau de vitei, ci cu insusi Sangele Sau a dobandit vesnica rascumparare. Caci daca sangele taurilor si al tapilor si cenusa junicii stropind pe cei spurcati ii sfinteste spre curatirea trupului, cu cat mai mult Sangele lui Hristos, Care prin Duhul cel vesnic pe Sine S-a adus jertfa fara de prihana lui Dumnezeu, va: curati cugetul vostru de faptele cele moarte, ca sa slujiti Dumnezeului Celui viu ?" (Evr., 9, 11-14).

Iar sfantul Chirii al Ierusalimului zice: "Mantuitorul a suferit toate aceste patimi ca sa impace prin Sangele Crucii pe cele din cer si pe cele de pe pamant (Col. I, 20). Din pricina pacatelor, erau dusmani ai lui Dumnezeu si Dumnezeu hotarase ca pacatosul sa moara. Trebuia sa se intample una din doua: sau ca Dumnezeu, ca unul ce-si indeplineste spusele, sa-i omoare pe toti, sau sa anuleze hotararea, ca unul ce este iubitor de oameni. Totusi, priveste la intelepciunea lui Dumnezeu ! A mentinut cu adevarat si hotararea si Si-a aratat cu putere iubirea de oameni ! In trupul rastignit pe lemnul Crucii, Hristos a luat pacatele, pentru ca prin moartea Lui noi sa murim pentru pacate si sa traim pentru dreptate (I Petru, 2, 24). Nu era om de rand Cel ce a murit pentru noi. Nu era oaie necuvantatoare. Nu era inger numai, ci Dumnezeu intrupat! Nu era atat de mare nelegiuirea pacatosilor, pe cat de mare era dreptatea Celui Care a murit pentru noi" (Cateheza a XIII-a, vol. II, p. 349). In Sfanta Scriptura, cuvantul cruce are doua intelesuri: a) un inteles spiritual (intrebuintat mai rar); b) un inteles material, propriu sau obisnuit, insemnand lemnul Crucii sau Crucea de lemn compusa din doua lemne puse de-a curmezisul, cum au fost cele pe care a fost rastignit Mantuitorul.

a. intelesul spiritual al cuvantului Cruce este redat in cuvintele Mantuitorului: "Oricine voieste sa vina dupa Mine sa se lepede de sine, sa-si ia crucea si sa-Mi urmeze Mie" (Marcu, 8, 34). "Si cel care nu-si ia crucea si nu-Mi urmeaza Mie nu este vrednic de Mine" (Matei, 10, 38).

b. Celalalt inteles este folosit mai des in Sfanta Scriptura, El este evident in texte precum sunt urmatoarele: "Si ducandu-Si crucea Sa, a iesit din cetate, la locul numit al Capatanii, care evreieste se zice Golgota" (Ioan, 19, 17). "Si iesind afara, au gasit pe un om din Cirene cu numele Simon; pe acesta l-au silit sa duca crucea Lui" (Matei, 27, 32 ; Marcu, 15, 21). "Si stateau langa crucea lui Iisus mama Lui si sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, si Maria Magdalena" (Ioan, 19, 25). Mai gasim si cuvintele: "Mantuieste-Te pe Tine insuti si Te pogoara de pe cruce" (Marcu, 15, 30).

c. in intelesul obisnuit, in vorbirea de toate zilele (nu si in Sfanta Scriptura), cruce mai insemna si semnul crucii facut cu mana dusa la frunte, la piept si la cei doi umeri (vezi capitolul urmator).

Crucea, ca mijloc de mantuire a oamenilor, a fost prefigurata in Testamentul Vechi,

prin "sarpele de arama" (Num., 21, 9), aratata de Mantuitorul in Noul Testament (Ioan, 3, 14-15). .

INVATACELUL: Dar cum este posibil sa cinstim noi obiectul care a servit ca instrument de chinuire pentru Mantuitorul nostru ?

PREOTUL: Noi trebuie sa cinstim Sfanta Cruce cat se poate mai mult, deoarece Iisus Hristos a iubit Crucea si a imbratisat-o pe ea cu iubire si a ars pe ea, ca pe un altar, pacatul nostru. Crucea arata rusinea noastra, iar nu a Domnului; din partea Domnului arata iubire. Deci, gandul la ea ne face pe de o parte sa ne rusinam si sa ne caim de pacatele noastre si sa luptam impotriva lor, imbratisand si noi Crucea cum a imbratisat-o Domnul. Iar pe de alta parte, sa ne induiosam de dragostea Lui cu care ne-a mantuit prin Cruce din pacatele noastre si sa o slavim. Desigur ca obiectele care ne aduc intristare si durere pentru pierderea unei persoane scumpe nu le cinstim, dar Crucea Domnului nu ne-a adus numai intristare, ci si bucurie si mantuire. Caci ea n-a fost, cum socotesc unii, o simpla spanzuratoare, ci a fost altar de jertfa pe care s-a adus cea mai mare si mai pretioasa jertfa cu putinta, pentru mantuirea noastra.

INVATACELUL: Daca este vorba sa cinstim Crucea, atunci trebuie sa cinstim nu numai Crucea, ci si piroanele, cununa de spini, pe Pilat si pe Iuda, pe arhierii Ana si Caiafa, pe ostasii batjocoritori, pentru ca tot atat au contribuit si acestia, cat si Crucea, la mantuirea noastra.

PREOTUL: Nu putem sa cinstim pe Pilat, pe Iuda, pe arhierii, pe ostasii batjocoritori si ucigasi ai Domnului, pentru ca trebuie sa tinem seama de intentia pe care au avut-o ei cand au contribuit la patimile si la moartea Domnului. Scopul lor era, de a-L batjocori, de a-L rusina si de a-L chinui, omorandu-L ca sa nu mai fie. Cat priveste cununa de spini, piroanele etc., noi le cinstim si pe acestea, pentru ca au atins trupul Domnului, dar nu ca pe Cruce, caci nicaieri in Sfanta Scriptura nu ni se spune ca am fi fost impacati cu Dumnezeu prin ele, si nici n-au fost prefigurate in Testamentul Vechi precum a fost Crucea. Iata deci pentru ce cinstim Sfanta Cruce mai mult decat pe acestea.

INVATACELUL: Daca este asa si trebuie sa cinstim Crucea lui Hristos, atunci trebuie sa cinstim numai Crucea cea adevarata, pe care a fost rastignit Domnul Iisus Hristos, iar nu si toate crucile facute de oameni, pentru ca acestea, fiind lucrate de oameni pacatosi, nu pot fi sfinte si vrednice de a fienerate.

PREOTUL: Dar atunci si cu Biblia ar trebui sa facem tot asa. Astazi avem foarte multe Biblii si - prin asemanare cu cele ce spui dumneata - ar trebui sa o respectam numai pe cea originala, iar nu si pe toate celelalte tiparite de culegatori si de tipografi pacatosi sau necrestini. Aceasta ar fi insa ceva de neinteles pentru un om cu mintea intreaga, cum de neinteles este si obiectiunea dumitale de mai sus.

INVATACELUL: Crucea - zic unii - nu trebuie pastrata in afara, pe piept, in biserici si in case etc., ci in launtrul nostru, in suflet.

PREOTUL: Cine o are in suflet, si cand o vede in afara se bucura. Cea din afara

intareste pe cea din launtru, caci totdeauna obiectele din afara trezesc si intaresc sentimentele cele din launtru nostru; ca simtamant de evlavie a fost produsa tot prin cea din afara. Cine este urmas al Crucii lui Hristos iubeste si crucea cea din launtru si cinsteste cu evlavie si credinta si pe cea din afara.

INVATACELE: Dar cine a hotarat scopul acesta, de a binevoi Domnul sa moara pe Cruce ?

PREOTUL: La aceasta intrebare ne raspunde noua dumnezeiescul parinte Maxim Marturisitorul, aratand ca Sfanta Treime a voit asa: "Acesta a fost, asadar, scopul Domnului, ca, pe de o parte, sa asculte de Tatal pana la moarte ca un om, pentru noi pazind porunca Aceluia; iar, pe de alta parte, sa biruiasca pe diavol, patimind de la el, prin carturari si farisei, pusi la lucru de el. Astfel ca, lasandu-Se de buna voie invins, a invins pe cel ce nadajduia sa-L invinga si a scapat lumea de stapanirea lui" (Filocalia II, p. 9).

INVATACELE: Mai este vreun loc in Sfanta Scriptura in care sa se arate despre puterea Crucii si ca pe ea a folosit-o Mantuitorul nostru spre mantuirea noastra ?

PREOTUL: Asculata-l pe marele apostol Pavel care se lauda cu Crucea Domnului zicand: "Cuvantul Crucii, pentru cei ce pier este nebunie; iar pentru noi, cei care ne mantuim, este puterea lui Dumnezeu" (I Cor., 1, 18). Si iarasi zice: "Iar mie sa nu-mi fie a ma lauda decat numai in Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este rastignita pentru mine, si eu, pentru lume" (Gal., 6, 14). Iar cum ca prin Cruce s-a omorat vrajba si cum ca prin Cruce a impacat Mantuitorul pe oameni cu Dumnezeu, asculta: "El este pacea noastra, El care a facut din cele doua lumi - una, surpand peretele cel din mijloc al despartitiei..., ca pe cei doi sa-i zideasca intru Sine, intr-un om nou si sa intemeieze pacea si sa-i impace cu Dumnezeu pe amandoi, uniti intr-un singur trup prin Cruce, omorand prin ea vrajmasia" (Efes., 2, 14-16). Si iarasi zice: "Ca intru El a binevoit sa locuiasca toata plinirea, si printr-insul sa le impace pe toate cu Sine, fie cele de pe pamant, fie cele din ceruri, facand pace prin El, prin sangele Crucii Sale" (Col., 1, 19-20). Si iarasi : "Stergand zapisul ce era asupra noastra, care era potrivit noua cu randuielile lui, si l-a luat din mijloc, pironindu-l pe Cruce. El a dezbracat incepatoriile si stapaniile si le-a dat de ocară in vazul tuturor, biruind asupra lor prin Cruce" (Col., 2, 14-15).

Prin Cruce S-a inaltat Iisus Hristos la marire (Filip., 2, 8-9; Luca 24, 26 ; Ioan 17, 1). Daca Crucea ar fi fost lucru de rusine pentru El, nu S-ar fi inaltat prin ea.

SEMNUL CRUCII

INVATACELUL: Dar ce rost are semnul crucii, cu care ne inchinam ?

PREOTUL: Orice crestin, care este adevarat fiu al Bisericii celei dreptmaritoare a lui Hristos si care traieste in viata cu evlavie si frica de Dumnezeu - cand incepe o sfanta rugaciune sau o termina, la inceputul unei carti sfinte, la inceputul si sfarsitul unui lucru, la plecarea in calatorie si la intoarcerea din ea, cand este tulburat de vreo frica, de vreo veste rea sau de oarecare ganduri rele, cand se scoala si se culca, cand sta la masa si cand se scoala de la masa - indata se insemna pe sine cu semnul Sfintei Cruci pe care il face cu mana pe fata sa, aducandu-si aminte de puterea cea nemasurata a Celui ce a sfintit Crucea cu preacurat si preascump Sangele Sau si a lasat-o noua ca pe o arma nebiruita impotriva diavolului si ca pe un semn dumnezeiesc, dupa cum se scrie: "Dat-ai celor ce se tem de tine, Doamne, semn ca sa fuga de la fata arcului" (Ps. 59, 4) si iarasi: "Insemnatu-s-a peste noi lumina fetei Tale, Doamne" (Ps. 4, 6). Noi stim ca la rugaciune trebuie si trupul nostru, cu toate madularele sale, sa ia parte. Intre acestea, mainile au un rol important in exprimarea rugaciunii.

Iata cateva marturii din Sfanta Scriptura:

Iacov a binecuvantat cu mainile sale pe fiii lui Iosif, dupa cum este scris: "Si Iosif i-a luat pe amandoi feciorii sai, pe Efraim cu dreapta sa, in fata stangii lui Israel, iar pe Manase cu stanga sa in fata dreptei lui Israel, i-a apropiat de el. Dar Israel si-a intins mana dreapta si a pus-o pe capul lui Efraim, care era cel mai tanar, iar mana stanga a pus-o pe capul lui Manase. Dinadins si-a incrucisat mainile fiindca Manase era cel dintai nascut. Si i-a binecuvantat pe ei..." (Fac., 48, 13-15).

Hristos a binecuvantat cu mainile pe copii si pe apostoli. Despre binecuvantarea copiilor ne istoriseste Sfanta Scriptura astfel: "Si cuprinzandu-i cu bratele, i-a binecuvantat, punandu-Si mainile peste ei" (Marcu, 10, 16). Iar despre binecuvantarea apostolilor ne spune: "Apoi i-a adus afara, spre Betania, si ridicandu-Si mainile i-a binecuvantat" (Luca, 24, 50).

Apostolii au asezat diaconi, preoti si episcopi prin rugaciune si punerea mainilor (Fapte, 6, 6; 14, 23 ; I Tim., 5, 22), fapt pentru care Taina preotiei era numita "punerea mainilor preotiei". Tot prin rugaciuni si punerea mainilor impartaseau apostolii sfanta Taina a Mirului, a impartasirii Sfantului Duh, celor botezati (Fapte, 9, 5-6; 8, 14-17 s.a.). Impartasirea Sfantului Duh in aceasta Taina se numea, de asemenea, "punerea mainilor preotiei".

Prin urmare, la rostirea rugaciunii trupul ia si el parte indeosebi prin acest madular al sau care este mana. Trebuinta de a lua parte si trupul sau cel putin un organ al trupului, la rostirea rugaciunii, rezulta din indemnul apostolului: "Preamariti-L dar pe Dumnezeu in trupul vostru si in duhul vostru, ca unele care sunt ale lui Dumnezeu" (I Cor., 6" 20), Si in alt loc: "Ridicand maini curate, fara de manie si fara sovaire" (I Tim. 2, 8).

In Testamentul Vechi, de asemenea, se practica rugaciunea prin participarea trupului,

ca, de pilda, prin ingenunchiere, plecarea capului, lovirea pieptului cu mana, ridicarea mainilor s.a. Psalmistul zice: "Asa Te voi binecuvanta in viata mea, si in numele Tau voi ridica mainile mele" (Ps. 62, 5).

Semnul Crucii in Vechiul Testament a fost prefigurat in binecuvantarea lui Iacov (Fac., 48, 14); in tinerea mainilor lui Moise in chipul Crucii in timpul luptei cu Amalec (Ies., 17, 11-12).

In Legea darului, a Noului Testament, semnul Crucii se face astfel: se impreuna trei degete de la mana dreapta (degetul mare, aratatorul si cel mijlociu) si se duc la frunte, apoi la piept, la umarul drept si la umarul stang, rostind cuvintele: "in numele Tatalui (la frunte) si al Fiului (la piept) si al Sfantului Duh (la ambii umeri), dupa care apoi, lasand mana in jos, zicem: Amin !

"In numele Tatalui" insemneaza cinstirea lui Dumnezeu Tatal, Stapanul tuturor. Coborarea mainii la piept rostind cuvintele "si al Fiului" insemneaza coborarea Fiului lui Dumnezeu pe pamant pentru mantuirea noastra. Iar ducerea mainii de la umarul drept la cel stang rostind cuvintele "si al Sfantului Duh" insemneaza impacarea noastra cu Dumnezeu si impacarea cu El, prin harul Sfantului Duh adus noua de Dumnezeu Fiul.

INVATACELUL: Am auzit ca, totusi, nu am avea trebuinta de semnul Crucii facut cu mana, pentru ca Dumnezeu nu cere slujirea mainilor omenesti, caci cei ce se inchina lui Dumnezeu trebuie sa se inchine in duh, si nu in trup, dupa cuvantul apostolului: "Dumnezeu... fiind Domnul cerului si al pamantului nu locuieste in temple facute de mana omeneasca si nici nu este slujit de maini omenesti, caci nu are nevoie de nimic, de vreme ce El ne da tuturor viata si suflare si toate..." (Fapte, 17, 24--25). Iar Mantuitorul a vorbit femeii samarinence: "Dar vine ceasul - si acum este - cand adevaratii inchinatori se vor inchina Tatalui in duh si in adevar, caci Tatal astfel de inchinatori doreste. Duh este Dumnezeu si cei care l se inchina sa l se inchine in duh si in adevar" (Ioan, 4, 23-24). Deci, inchinarea trebuie sa fie in duh, iar nu in trup; cu duhul, iar nu cu mana, in semnul Crucii.

PREOTUL: In citatul prim nu este vorba de semnul sfintei Cruci facut cu mana. Aici se spune numai ca pe Dumnezeu nu trebuie sa-L slujim cu ostenelile mainilor noastre, cum am slujit pe oarecare om mai mare al nostru. Dumnezeu nu are nevoie de asemenea slujitori, omul fiind atat de mic fata de El, incat in privinta aceasta, ca si de altfel in orice privinta, nu-l poate folosi cu nimic.

In citatul al doilea, de asemenea, este vorba de cu totul altceva, si anume, ca in curand se va incepe o epoca noua, in care inchinarea lui Dumnezeu (cultul dumnezeiesc) va fi mai aproape de desavarsire, mai adevarata (launtrica si spirituala), iar nu ca pana atunci, aproape numai formala (exterioara si materiala), legata de un anumit fel de locas (templu), de o anumita localitate (Ierusalim, respectiv Garizim), de o anumita natiune (iudei, sau respectiv samarineni). Caci Dumnezeu este Duh si ca atare nu poate fi cuprins intre zidurile unui templu oarecare din Ierusalim - pe muntele Sion, fie in Samaria - pe muntele Garizim - si monopolizat acolo. El este pretutindeni si de aceea inchinarea nu trebuie sa fie

legata de ceva material sau marginit, ci trebuie a se face "in duh", adica sa fie interioara (spirituala), cum nici la samarineni, nici la iudei nu fusese pana atunci. Aceasta inchinare "in duh" este o inchinare "in adevar" sau adevarata - si aceasta va trebui sa fie practicata si respectata. Dar prin aceasta nu inseamna ca se inlatura cultul exterior, ci numai ca se pune mai multa baza pe cel interior, atat de nesocotit mai inainte , caci si cultul extern este necesar, dat fiind natura dubla a fapturii noastre, trupeasca si sufleteasca (Matei, 6, 5-6 ; 16, 18). Daca unii cer de la noi numai inchinare in duh, pentru ce ei, cand se roaga, isi pleaca genunchii si capetele, isi bat piepturile, isi ridica mainile, isi impreuna mainile amandoua si au alte multe manifestari de acestea in vremea rugaciunii? Pentru ca si acestea sunt asemanatoare cu facerea semnului Crucii cu mana, fiind participari ale trupului nostru la rugaciune. Ca si ingenunchierea, ca si plecarea capului, ca si metania sau ca si ridicarea mainilor in sus, la rugaciune, tot asa si semnul sfintei Cruci, facut cu mana, este un semn care arata o tinuta religioasa sau o stare sufleteasca de evlavie in fata lui Dumnezeu, Caruia trebuie sa-I slujim si cu sufletul si cu trupul nostru (I Cor., 6, 20; Filip., 1,10).

Potrivnicii Crucii si ai semnului ei sunt vrajmasii lui Hristos (Filip., 3, 18-19). Semnul Crucii va vesti venirea a doua a Mantuitorului nostru Iisus Hristos, dupa marturia Sfintei Scripturi care zice: "Atunci se va arata pe cer semnul Fiului Omului si vor plange toate neamurile pamantului si vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere si cu slava multa" (Matei, 24, 30-31). Acel semn este Crucea, deoarece ea este semnul puterii si al biruintei lui Hristos (I Cor., 1, 18 ; Col., 2, 15).

Satana uraste foarte semnul Crucii, caci este arma cea nebiruita cu care Hristos a biruit si a pradat iadul - si de aceea indeamna pe toti cei rataciti de la adevar, care ii slujesc lui, sa huleasca si sa vrajmaseasca Crucea lui Hristos, caci dupa cum cainele fuge de batul cu care a fost lovit, tot asa si diavolul fuge de Crucea care ii aminteste ca prin ea a fost batut (Sfantul Chiril al Ierusalimului, op. cit., p. 256).

INVATACELELUL: Am auzit ca au fost in vechime semne care inchipuiau Crucea Domnului nostru Iisus Hristos.

PREOTUL: Crucea Domnului nostru Iisus Hristos a fost inchipuita tainic, in Legea Veche, si prin semnul T, care apara pe cei ce il au pe fruntea lor (Iez., 9, 4-6), sau prin pecetea lui Dumnezeu care pastreaza nevatamati pe cei ce o au insemnata pe fruntile lor (Apoc., 7, 2-4 ; 9, 4).

RUGACIUNILE PENTRU CEI MORTI

INVATACELUL: La ce pot ajuta rugaciunile pentru raposati, odata ce ei sunt judecati si s-a hotarat soarta fiecaruia ?

PREOTUL: Primul lucru ce se intampla fiecarui suflet, indata dupa moartea omului, este judecata. Aceasta judecata care se face cu fiecare suflet in parte se numeste judecata particulara si se deosebeste de judecata cea de obste sau universala, cea de la sfarsitul lumii, de dupa invierea trupurilor. Prin aceasta judecata particulara se cerceteaza starea in care iese omul din viata pamanteasca. Daca aceasta stare este buna, sufletul este dus de ingeri in fericire, iar daca este rea, este luat de duhurile cele necurate la chinuri. Fericirea, la care sunt dusi cei gasiti vrednici se numeste "sanul lui Avraam" (Luca, 16, 22) sau "rai" (Luca, 13, 43), iar chinurile la care sunt supusi pacatosii poarta numele de "iad" (Luca, 16, 23). Ca aceasta judecata si trimitere a sufletelor la rai sau la iad are loc indata dupa moarte, vedem din cuvintele Mantuitorului catre talharul de pe Cruce : "...astazi vei fi cu Mine in Rai" (Luca, 23, 43) sau din cuvintele apostolului Pavel: "Randuit este oamenilor o data sa moara, iar dupa aceea sa fie judecata" (Evr., 9, 27). Acelasi lucru il arata marele apostol Pavel si atunci cand zice: "...doresc sa ma despart de trup si sa fiu impreuna cu Hristos - si aceasta e cu mult mai bine" (Filip., 1, 23) si iarasi: "Ca pentru mine viata este Hristos si moartea, un castig" (Filip., 1, 21). Dintre vechii scriitori bisericesci care vorbesc despre judecata particulara deosebit de cea de obste, amintim pe Tertulian, oare zice ca sufletul (dupa moarte), mai intai trebuie sa incerce judecata lui Dumnezeu, ca unul ce a fost primitorul tuturor celor ce le-a facut, dar el trebuie sa astepte si trupul sau ca sa primeasca rasplata si pentru ceea ce a facut cu ajutorul trupului, ca s-a supus poruncilor lui (Silvestru de Kanev, Dogmatica, vol. V, p. 94). Inca trebuie de stiut si acest lucru: daca cineva la judecata particulara ar fi fost gasit vrednic de chinuri si de pedeapsa si daca unul ca acesta este crestin si fiu al lui Hristos, mai are o portita de scapare - prin mijlocirea celor vii - din chinurile la care a fost pedepsit de Dumnezeu.

INVATACELUL: Posibilitatea interventiei celor vii pentru cei morti pare exclusa, stiut fiind ca Dumnezeu va judeca pe fiecare dupa faptele lui si dupa dreptate, dand fiecaruia rasplata cuvenita propriilor sale fapte. O judecata facuta pe baza interventiei altora n-ar mai fi dreptate. Sfantul apostol Pavel vorbeste lamurit: "Pentru ca noi toti trebuie sa ne infatisam inaintea scaunului de judecata al lui Hristos, pentru ca sa ia fiecare, dupa cele ce a facut prin trup, ori bine, ori rau" (II Cor., 5, 10). Cuvinte asemanatoare cu acestea gasim destule in Sfanta Scriptura si anume, in toate textele privitoare la judecata de apoi.

PREOTUL: Ca Dumnezeu va rasplati fiecaruia dupa faptele sale este adevarat (Ps. 61, 11). Dar ca posibilitatea de a ne ruga pentru cei morti este exclusa, acest cuvint este cu totul strain de adevar. Noi vedem ca in Sfanta Scriptura se pune mare pret pe rugaciunea unora pentru altii. Daca ar fi asa cum gandesc unii, ca rugaciunea unora pentru altii n-ar avea nici un folos, atunci nici marele apostol Pavel n-ar trebui sa indemne cu rugaminte pe ucenicul sau, Timotei, spre un lucru ca acesta, scriindu-i: "Deci, rogu-te, mai intai de toate, sa faci cereri, rugaciuni, mijlociri, multumiri pentru toti oamenii" (I Tim., 2, 1). Iar sfantul apostol Iacov spune: "Marturisiti-va unul altuia pacatele si va rugati unul pentru altul, ca sa va vindecati, ca mult poate rugaciunea staruitoare a dreptului" (5, 16). Sfantul apostol Pavel cere sa se faca rugaciune si

pentru el (Efes., 6, 19).

Dar daca rugaciunile noastre folosesc celor vii, ce pricina ar fi sa nu le foloseasca si celor morti, odata ce ei traiesc cu sufletele lor si de vreme ce Acelasi Dumnezeu le asculta si pe unele si pe altele ? La marturiile de mai sus, se pot adauga si cele directe, din Vechiul Testament. Astfel, in Cartea a II-a a Macabeilor (cap. 12, 42-45) se arata ca s-a adus jertfa pentru ostasii cei morti si apoi se zice : "Drept aceea sfant si cuvios gand a fost ca au facut curatire pentru cei morti, ca sa se slobozeasca de pacat" (12, 46). Iar sfantul prooroc Baruh se roaga si el pentru cei morti ai lui Israel: "Doamne, ...Nu-Ti aduce aminte de nedreptatile parintilor nostri..." (3, 4-5).

In chipul cel mai limpede vorbeste de aceste rugaciuni Sfanta Traditie, incepand din primele secole ale Bisericii, dupa cum arata si continutul Sfintelor Liturghii. Sfantul Ioan Gura de Aur arata ca apostolii chiar au randuit sa se faca la Liturghie pomenire pentru cei morti zicand : "Nu degeaba au randuit apostolii sa se faca asupra Tainei celei infricosatoare pomenirea celor morti. Cand sta poporul, plinatatea preoteasca, cu mainile intinse si in fata sta jertfa cea infricosatoare, cum nu vor indupleca pe Dumnezeu pentru cei adormiti ? Iar aceasta, numai pentru cei plecati cu credinta" (Omilia a III-a, la Filipeni).

INVATACELUL: Exista, totusi, un citat care-mi da de gandit si anume: "Acestea zice Domnul: Blestemat sa fie omul care nadajduieste in om si isi face sprijin in carne si inima caruia se departeaza de Domnul" (Ier., 17, 5).

PREOTUL: In acest citat sunt blestemati si osanditi numai acei oameni care isi pun nadejdea mantuirii lor exclusiv in ajutorul de la oameni si nu in cel de la Dumnezeu - fata de care sunt indepartati cu inima lor - fapt pentru care isi merita toata osanda de la Dumnezeu, iar nu cei ce asteapta si de la oameni mijlociri pentru ei catre Dumnezeu. Caci atunci ar trebui sa socotim sub aceasta osanda si pe marele apostol Pavel, care de multe ori cere de la credinciosii sai rugaciuni catre Dumnezeu pentru el, precum si el insusi face pentru altii si nadajduieste in folosul acestor rugaciuni, asa cum am aratat la invatatura noastra despre cultul sfintilor. Deci, este cu neputinta ca, in baza textului pe care il invoci, sa negi necesitatea de a ne ruga pentru morti, mai ales ca in acest citat adus de dumneata este vorba de altceva.

INVATACELUL: Unii spun ca rugaciunile pentru morti ar fi nefolositoare si de prisos, neavand nici un rezultat, caci cuvantul biblic este limpede: "Si iarasi a zis Domnul: Sa nu intri in casa celor ce jlesc si sa nu te duci sa plangi si sa jlesti cu dansii... Si vor muri cei mari si cei mici in pamantul acesta si nu vor fi ingropati; si dupa ei nimeni nu va plange, nici se va zgaria, nici se va tunde pentru ei. Nu se va frange pentru ei paine de jale ca mangaiere pentru cel mort; si nu li se va da cupa mangaierii ca sa bea dupa tatal lor si dupa mama lor" (Ier., 16, 5-7).

PREOTUL: Aici este vorba numai de cei pacatosi care sunt vinovati de pacate grele, ceea ce inseamna ca pentru mortii cei mai putin pacatosi se poate frange painea intru pomenirea lor. Poti sa vezi lamurirea in context, cu deosebire v. 10-13. Astfel, din citatul de mai sus ar urma ca mortii sa nu fie nici ingropati.

INVATACELUL: Cum poate cineva sa scoata pe altul din iad prin pomeniri, de vreme ce este scris : "ca nu este intru moarte cel ce Te pomeneste pe Tine. Si in iad cine Te va lauda pe Tine ?" (Ps. 6, 5) ? Sau poate au dreptate catolicii, care cred in purgatoriu?

PREOTUL: Se poate mantui cineva si din iad, dar nu prin suferintele purgatorului - asa cum spun romano-catolicii - ci prin Jertfa Rascumpararii, care s-a facut pentru vii isi pentru cei morti. Caci Dumnezeu are puterea sa scoata sufletele din iad, dupa cum scrie : "Domnul pogoara la iad si ridica" (I Regi, 2, 6). Numai El poate sa scoata sufletele din iad (Ps. 48, 16; Rom., 14, 9; I Cor., 15, 20; I Ioan, 2, 2; Apoc., I, 18).

Puterea si iertarea lui Dumnezeu, Care implineste "orice" se va cere de la El (Marcu, 11, 24 ; Ioan, 14, 13), sunt fara de margine, iar bunatatea Lui este atat de mare, ca numai El poate schimba osanda vesnica a omului. Asadar, daca Hristos este El insusi Dumnezeu, are si puterea de a scoate din iad pe cei osanditi. Noi stim ca Dumnezeu ne cere sa iubim pe semenii nostri si priveste cu placere la aceasta iubire a noastra. Nu este fapta mai mare ca iubirea; or, din iubire noi ne rugam pentru altii. Rugaciunea Bisericii gaseste cu atat mai multa ascultare la Dumnezeu, cu cat in ea se impletesc glasurile sfintilor din cer si ale credinciosilor de pe pamant, cu insusi glasul Maicii Domnului. Biserica este intr-o nesfarsita rugaciune pentru madularele sale: pentru noi toti se roaga ingerii si apostolii, mucenicii si patriarhii si, mai presus de toate, Maica Domnului nostru Iisus Hristos - si aceasta sfanta unire este viata Bisericii, insusi Mantuitorul ne adevereste ca nu va trece cu vederea rugaciunile noastre, mai ales cand pe acestea le facem din iubire catre aproapele nostru. El insusi zice : "Toate cate cereti rugandu-va, sa credeti ca le veti primi si le veti avea" (Marcu, 11, 24). Asadar, rugaciunea pentru morti este nu numai un semn si o intarire a iubirii, ci si o proba a credintei noastre. Caci tot Mantuitorul a zis : "De poti crede, toate sunt cu putinta celui ce crede" (Marcu, 9, 23).

INVATACELUL: Sfanta Scriptura spune, totusi, ca intre iad si rai exista o prapastie de netrecut, dupa cuvantul Domnului, din parabola bogatului nemilosiv si a saracului Lazar: "Si peste toate acestea, intre noi si voi s-a intarit prapastie mare, astfel ca acei ce ar vrea sa treaca de aici la voi, ori de acolo la noi, sa nu poata sa treaca" (Luca, 16, 26). Daca adevarul este acesta, apoi cum se poate spune ca noi am fi in stare sa-i mutam pe unii de acolo in cealalta parte, de la rau la bine ? Oare acest lucru este posibil ?

PREOTUL: Intre rai si iad este, intr-adevar, o prapastie de netrecut, asa cum ne-a spus Mantuitorul. Dar aceasta prapastie nu are puterea de a opri mila lui Dumnezeu, Care asculta rugaciunile noastre, facute pentru cei morti. Noi nu presupunem - ca fratii nostri apuseni - ca exista un purgatoriu, ci spunem ca numai pentru cei ce au pacate de moarte (nemarturisite), trecerea din iad la rai este imposibila. Pentru cei cu pacate mai usoare, aceasta cale nu este definitiv inchisa, deoarece abia la judecata de apoi se va hotari definitiv cine este pentru rai si cine este pentru iad, fiind de la sine inteles ca, dupa aceasta judecata, unul osandit pentru iad nu va mai putea trece in rai. Stim ca pentru cei vinovati de pacate de moarte, rugaciunile noastre sunt oprite, ca fiind nefolositoare: "Este si pacat de moarte; nu zic sa se roage pentru asa pacat" (I Ioan, 5, 16), dar nu tot asa este situatia pentru celelalte suflete, pentru care noi ne rugam si avem datoria de a ne ruga. Deci pomenirile celor

morti sunt ascultate datorita iubirii, ca orice rugaciune. Noi suntem "impreunacetateni cu sfintii", oameni ai casei lui Dumnezeu, "fiind ziditi pe temelia apostolilor si proorocilor, piatra din capul unghiului fiind insusi Iisus Hristos" (Efes., 2, 19-20). in virtutea acestei "cetatenii", noi il rugam ca sa ierte pe fratii nostri care au trecut in lumea cealalta.

Noi nu ne rugam pentru cei care au facut pacate impotriva Duhului Sfânt, caci acestora nu li se iarta nici in lumea aceasta, nici in cealalta (Matei, 12, 31). Dar pentru acei cu pacate care se pot ierta in lumea cealalta, noi ne rugam fiindca, daca ne iubim vesnic (I Cor., 13), Dumnezeu tine seama de cererile facute din iubire, aceasta fiind chiar porunca Lui.

Apostolul spune ca "ceea ce a murit a murit pacatului odata pentru totdeauna" (Rom., 6, 10), iar Simeon Tesalonicianul comenteaza astfel: "Celor adormiti le sunt mai de folos liturghiile, iar celelalte mai putin ii ajuta (pentru ca omul murind a incetat de la pacat), iar prin jertfa se impartasesc cu Hristos, se umplu de dumnezeiasca veselie, de dar si se izbavesc cu dumnezeiasca mila de toata durerea. Deci, mai inainte de toate, sa se faca liturghie pentru dansul si dupa aceea, de va avea avutie... milostenie saracilor, zidiri sfintelor biserici isi altele care sunt spre mantuirea lui" (IX, 72). Si continua: "...Mirida (adica particica ce se pune pe sfantul disc, alaturi de Agnet, pentru pomenirea celor vii si a celor morti) care se scoate la liturghie si pomenirea care se face pentru cel mort unesc pe cel mort cu Dumnezeu si-l impartasesc cu Dansul nevazut. Drept aceea, folosindu-se foarte mult dintru aceasta, nu numai se mangaie fratii cei ce cu pocainta s-au mutat intru Hristos, dar inca si sfintele suflete ale sfintilor se bucura pentru aceste pomeniri care se fac pentru dansii; unindu-se cu Hristos isi impartasindu-se din Sfanta Liturghie mai curat si mai luminat, si impartasindu-se mai mult cu darurile Lui, se roaga pentru noi. Deci pentru aceasta, Dumnezeu a lucrat aceasta jertfa si a dat-o spre mantuirea si luminarea trupurilor, ca sa fim cu Dansul toti una, cum S-a fagaduit. Drept aceea, se roaga pentru aceia care ii pomenesc pe dansii savarsind jertfe pentru cinstea lor si se fac mijlocitori si solitori pentru dansii. Si se roaga ca si acestia sa se impartaseasca cu Hristos ca si dansii. Pentru aceea trebuie sa facem pomenirea celor raposati, pentru ca dragostea uneste pe cei vii cu cei morti, si sa pomenim pe sfinti, ca, veselindu-i, sa se faca si ei rugatori veseli pentru noi, catre Dumnezeu" (Sfantul Simeon Tesalonicianul, VI, 375).

Cat despre purgatoriul inchipuit de romano-catolici, noi nu avem dovezi temeinice nici in Sfanta Scriptura, nici in Sfanta Traditie. Sfanta Scriptura ne arata numai doua locuri: rai si iad. in Traditia sfintilor parinti nu se admite purgatoriul; marele Antonie (+ 373), de pilda, zice: "Este o nebunie a crede in al treilea loc in cealalta viata" (Cartea I-a). Iar Fericitul Augustin (+ 430) scrie: "Nu este vreun loc mijlociu, ca cineva care nu este cu Hristos sa poate fi altundeva decat cu diavolul" (Despre merit si pacat). Stim apoi ca al V-lea Sinod Ecumenic din Constantinopole (553) a osandit pe Origen, pe Didim cel Orb si pe Evagrie din Pont, care invatau ca pedepsele viitoare vor avea sfarsit. Daca pe atunci Biserica ar fi avut vreo cunostinta despre existenta purgatoriului, ar fi facut vreo amintire de el, ca fiind o exceptie de la alternativa iad-rai.

Nemarginita bunatate a lui Dumnezeu, precum si rugaciunile Bisericii si Jertfa

Euharistica sunt de ajuns pentru mântuirea celor ce si-au facut in viata aceasta canonul pocaintei isi au murit in dreapta credinta.

INVATACELUL: Dar cum se face ca rugaciunile Bisericii le pot ajuta unora sa se mantuiasca de chinuri inainte de Judecata de Apoi ?

PREOTUL: Rugaciunile Bisericii pot ajuta unora sa se mantuiasca dupa moarte, inainte de invierea cu trupurile, deoarece chinurile ce le suporta pacatosii dupa moarte si inainte de invierea cu trupurile nu sunt definitive ca dupa Judecata din Urma, ci provizorii, ca sa se lase omenirii din Biserica prilejul sa se intareasca in dragoste, prin rugaciunile pentru morti, care nu se mai pot ajuta ei singuri, ci sunt ajutati prin dragostea altora. Chinurile de dinainte de Judecata din Urma nu sunt nici definitive, nici asa de mari ca cele de dupa Judecata, cand vor fi rabdate in trup (cf. Inv. de Cred. Ortodoxa, intreb. 346).

INVATACELUL: Unii spun ca sfintii si ingerii se roaga pentru cei morti in dreapta credinta. Dar de unde au inteles ei acest lucru ?

PREOTUL: Marele Apostol Pavel ne arata ca Mantuitorul insusi Se roaga pentru noi, "mijloceste" (Rom., 8, 34), dupa cum Se roaga si Duhul Sfânt (Rom., 8, 26-27). Iar cum ca si sfintii se roaga pentru noi, vezi la Apocalipsa unde ne spune: "Si cand a luat cartea, cele patru fiinte si cei douazeci si patru de batrani au cazut inaintea Mielului, avand fiecare alauta si cupe de aur pline cu tamaie, care sunt rugaciunile sfintilor" (Apoc., 5, 8). Si iarasi vedem din alte locuri ca sfintii se roaga pentru noi si sunt ascultati de Dumnezeu (Fac., 20, 7; Iov, 42, 8; I Regi, 7, 9 ; Ier., 15, 15; Iacov, 5, 16-17; Apoc., 8, 3-4). Dar nu numai ca sfintii si ingerii se roaga pentru noi, ci si "bucurie li se face ingerilor lui Dumnezeu pentru un pacatos care se pocaieste" (Luca, 15, 10).

SIMBOLURI SI RITURI

INVATACELUL: Spun unii ca in slujbele noastre se folosesc neintrerupt tot felul de gesturi si miscari, inchinaciuni si semne, care contrazic Scriptura.

PREOTUL: Simbolul este un semn care inchipuie ceva sau un obiect care inchipuie altceva decat este el de fapt. In cele ce urmeaza iti voi vorbi despre semne simbolice si gesturile care insotesc rugaciunile noastre publice.

Rit sau ritual (ceremonie) inseamna o lucrare simbolica sfanta sau o insiruire treptata de semne simbolice sfinte, prin care se exprima fie un adevar de credinta, fie un sentiment religios sau o atitudine de evlavie, fie o intamplare sfanta, o rugaciune s.a.

Simbolurile sfinte si riturile sunt expresii sau exteriorizari si intariri ale cultului divin care devine prin ele extern. Simbolurile si riturile sunt absolut necesare - intregind modul de inchinare catre Dumnezeu - prin faptul ca pun la contributie nu numai sufletul, ci si trupul nostru, dandu-i si acestuia o parte activa din cultul divin: fara ele, cultul nu este intreg. Si dupa cum numai prin ele singure, fara participarea activa a sufletului, nu au prea mare valoare, tot astfel nici cultul spiritual, daca inlatura cu totul partea acestora, a riturilor si a simbolurilor, nu este intreg isi nici nu poate fi intreg, dupa cum un suflet fara trup sau un trup fara suflet nu poate fi fiinta omeneasca intreaga.

Pentru a aprecia valoarea riturilor, trebuie sa stim si sa tinem seama de faptul ca sufletul insoteste intru totul trupul, participand la orice stare si lucrare a acestuia. Astfel, la bucurie omul rade, la necaz plange, la frica tremura si se ingalbeneste; dupa expresia fetei sale se poate cunoaste sufletul cuiva sau diferite stari ale sale. Acest adevar il arata si Sfanta Scriptura cand zice: "Inima veselindu-se infloreste fata, iar duhul posomorat usuca oasele" (Pilde, 17, 22) si iarasi: "intelepciunea unui om ii lumineaza fata, iar cruzimea fetei lui i se schimba" (Ecl., 8, 1). Iar despre ucigasul Cain ne spune: "Si a intrebat Domnul Dumnezeu pe Cain: Pentru ce te-ai intristat si de ce s-a posomorat fata ta ? Cand faci bine, oare nu-ti este fata senina?" (Fac., 4, 6), iar Mantuitorul a grait: "Din prisosinta inimii graieste gura" (Matei, 12, 34).

Asa fiind, atat semnul sfintei Cruci, cat si alte semne simbolice si ritualurile sunt necesare, la inchinarea catre Dumnezeu trebuind sa ia parte si trupul, ca unul ce este si el de la Dumnezeu. Cuvantul inspirat graieste: "Caci ati fost cumparati cu pret! Slaviti, dar, pe Dumnezeu in trupul vostru si in duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu" (I Cor., 6, 20), si in alt loc: "Deci, va indemn, fratilor, sa infatisati trupurile voastre ca pe o jertfa vie, sfanta, bine placuta lui Dumnezeu, ca inchinarea voastra cea duhovniceasca" (Rom., 12, 1). Astfel, pe Dumnezeu trebuie sa-L preamarim si cu trupul, aducandu-l o inchinare din partea intregii noastre fiinte.

INVATACELUL: Dumnezeu este duh si de aceea cultul nostru ar trebui sa fie in duh si adevar, iar nu in semne si in miscari simbolice ale trupului sau in ritualuri externe. Asa ne-a invatat Mantuitorul: "Vine ceasul - si acum este - cand adevaratii inchinatori se vor inchina Tatalui in duh si in adevar, caci si Tatal vointe asemenea inchinatori. Duh este Dumnezeu si cei care se inchina Lui cade-se sa I se inchine in duh si in adevar" (Ioan, 4, 23-24).

PREOTUL: La acest citat ti-am dat lamuriri la cap. 9 - despre semnul Crucii - deci nu mai este nevoie sa-ti vorbesc acum.

INVATACELUL: Dar sunt unii care afirma ca trupul nu are nici un pret si, ca atare, nici simbolurile si ritualul, sau miscarile insotitoare nu pot fi ele vreun folos, caci zice Mantuitorul: "Duhul este cel ce da viata; trupul nu foloseste la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus Eu sunt duh si viata sunt" (Ioan, 6, 63). Iar apostolul, de asemenea, vorbeste: "Deprinderea trupei la putin foloseste, dar dreapta credinta spre toate este de folos, avand fagaduinta vietii de acum si a celei ce va sa vina" (I Tim., 4, 8).

PREOTUL: In citatul intai (Ioan, 6, 63) nu se aminteste nimic despre nefoliosul riturilor si al simbolurilor si nu se neaga pretul trupului in ceea ce priveste participarea lui la rugaciune, ci se spune numai ca cele zise despre mancarea Trupului si a Sangelui Mantuitorului in Sfanta impartasanie (vezi contextul v. 32-64) trebuie intelese duhovniceste. In Sfanta Cuminecatura aducatoare de mantuire, omul mananca si bea insusi Trupul si Sangele Domnului, sub chipul painii si al vinului. Unii din ascultatori crezusera ca Iisus le porunceste sa-l sfasie Trupul si sa-l manance si sa-i bea Sangele in intelesul propriu, ceea ce mai ales la iudei era un pacat foarte grav. Mantuitorul insa cauta sa-i lamureasca.

In citatul al doilea (I Tim., 4, 8), este vorba de cu totul altceva. Aici se combate ratacirea ereticilor gnostici care propovaduiau si practicau abtinerea totala de la casatorie, abtinerea de la mancarea de carne s. a. (vezi v. 1-7). Apostolul combate ratacirea aceasta spunand ca abtinerea totala de la acestea este un pacat - deoarece Dumnezeu pe toate le-a aratat curate - si aratand ca o abtinere cu masura de la acestea este buna, spre a nu duce la pacate grele (I Cor., 7, 5-9). Nu spune ca abtinerea partiala a trupului nu foloseste la nimic, ci tocmai dimpotriva. Asadar, aici nu este vorba nicidecum despre inlaturarea ritualurilor si a simbolurilor.

INVATACELUL: Da, dar mai este scris: "Pentru ca noi suntem taierea-imprejur, noi cei ce slujim in Duhul lui Dumnezeu si ne laudam intru Iisus Hristos si nu ne bizuim pe trup..." (Filip., 3, 3). Deci, nici noi nu ar trebui sa ne bizuim pe ritualuri si pe participarea trupei la slujire.

PREOTUL: Aici este vorba despre prea marea incredere a iudeilor in cele trupesti, ca de pilda taierea-imprejur, cu oare ei se laudau si credeau ca aceasta le este de ajuns pentru mantuire. Apostolul combate aceasta gresita intelegere a lor, aratand ca crestinii nu se bizuiesc pe ceva trupest si nefoliositor, ci pe slujirea lui Dumnezeu cu duhul, adica cu credinta, rugaciune, evlavie, fapte bune etc., care se fac cu participarea trupului si deci nu sunt excluse ritualurile si simbolurile.

De altfel, Sfanta Scriptura e plina de simboluri prin care cele adevarate se inteleg din cele inchipuite. Iata, de exemplu, simbolurile Sfantului Duh: El este numit "Apa" (Ioan, 3, 5; 7, 38-39); "Apa Vie" (Ier., 2, 13; 17, 13; Ioan, 4, 14; 7, 37-39; Apoc., 7, 17); "Apa care potoleste setea" (Isaia, 41, 17-18; 55, 1); "Apa curatitoare" (Iez., 16, 9; 36, 25; Efes., 5, 26; Evrei, 10, 22); "Apa tainica si din destul" (Isaia, 58, 11; Ioan, 4, 14; Apoc., 22, 17); "Apa data in dar" (Isaia, 54, 1; Matei, 3, 11; Luca, 3, 16); "Vant

care sufla unde vrea" (Ioan, 3, 8; I Cor., 12, 11; Fapte, 2, 2); "Porumbel" (Matei, 3, 16; Marcu, I, 10; Luca, 3, 22; Ioan, I, 32); "Pecete" (Efes., I, 13; 4, 30; II Cor., I, 22 s.a.).

INVATACELELUL: Simbolurile se refera numai la Dumnezeu ?

PREOTUL: Sunt multe feluri de simboluri in Sfanta si dumnezeiasca Scriptura. Unele inchipuiesc pe cei credinciosi, ca: "Miei" (Isaia, 40, 11; Matei, 10, 16); "Vulturi" (Ps. 102, 5 ; Isaia, 40, 31); "Arbori roditori" (Ps. I, 3 ; Ier., 17, 8) ; "Cerbi" (Ps. 17, 36) ; "Smochini buni" (Ier., 24, 2-7) ; "Oi si capre" (Ps. 77, 57 ; Zah., 13, 7; Matei, 25, 33; 26, 31 ; Ioan, 10, 11-16; 21, 16) s.a.

DESPRE POST

INVATACELUL: Spun unii ca sfantul apostol Pavel are alta invatatura despre post decat Mantuitorul. Poti lamuri acest lucru ?

PREOTUL: Postul - dupa marturisirea marelui Vasile - este cea mai veche porunca data omului de Dumnezeu. Caci zice acest mare parinte al Bisericii lui Hristos: "Cucereste-te si sfieste-te, omule, de batranetea si vechimea postului, pentru ca de o vechime cat lumea este porunca postului. Caci in rai s-a dat aceasta porunca atunci cand a zis Dumnezeu lui Adam: Din toti pomii raiului poti sa mananci, dar din pomul cunostintei binelui si raului sa nu mananci, caci in ziua in care vei manca din el, vei muri negresit (Fac., 2, 16--17)".

Prin cuvantul "post" noi intelegem o infranare de la mancaruri, dar si de la toate dorintele rele, pentru ca crestinul sa-si poata face rugaciunea cu usurinta si sa impace pe Dumnezeu, sa-si omoare poftele si sa castige harul lui Dumnezeu (Marturisirea Ortodoxa, Partea a III-a, Rasp. la intreb. a 7-a). Postirea este o fapta de virtute, cu lucrare de infranare a poftelor trupului si de intarire a vointei, o forma de pocainta, deci un mijloc de mantuire.

In acelasi timp insa, este si un act de cult, adica o fapta de cinstire a lui Dumnezeu, pentru ca este o jertfa, o renuntare de bunavoie la ceva care ne este ingaduit, izvorata din iubirea si respectul pe care le avem fata de Dumnezeu. Postul este si un mijloc de desavarsire, de omorare a voii trupului, un semn vazut al ravnei si al sarguintei noastre spre asemanarea cu Dumnezeu si cu ingerii Sai, care nu au nevoie de hrana. "Postul este lucrul lui Dumnezeu, caci Lui nu-I trebuie hrana" (Sf. Simeon Tesaloniceanul, rasp. la intreb. 14, p. 327).

Rostul postului este folosul trupului si al sufletului, pentru ca intareste trupul si curatesta sufletul, pastreaza sanatatea trupului si da aripi sufletului. De aceea si Legea Veche il recomanda si il impune de atatea ori (Ies., 34, 28; Deut. 9, 18; Jud., 20, 26; I Regi, 7, 6; Isaia, 58; Ioel, 2, 15). Si Iisus, fiul lui Sirah, zice: "Nu fi nesatios intru toata desertaciunea si nu te apleca la mancari multe. Ca in mancarile cele multe va fi durere, iar nesatiul va veni pana la ingretosare. Pentru nesat, multi au pierit; iar cel infranat isi va spori viata" (37, 32-34).

Mantuitorul insusi a postit patruzeci de zile si patruzeci de nopti in pustie, inainte de a incepe propovaduirea Evangheliei (Matei, 4, 2 ; Luca, 4, 2); si tot Mantuitorul ne invata cum sa postim (Matei, 6, 16-18). El ne spune ca diavolul nu poate fi izgonit decat cu post si rugaciune (Matei, 17, 21; Marcu, 9, 29). Posteau, de asemenea, sfintii apostoli si ucenicii lor (Fapte, 12, 2-3; II Cor., 6, 5); ei au randuit postul pentru crestini (Asezamintele Sfintilor Apostoli, Cartea a V-a, cap. XIII).

Iata cateva situatii in care Sfanta Scriptura pomeneste despre post; Moise a postit patruzeci de zile si patruzeci de nopti (Ies., 34, 28; Deut., 9, 9-18); Daniel, de asemenea, a postit (9, 3; 10, 3). Postul este de folos in vremea judecatilor lui Dumnezeu (Ioel, 1, 14; 2, 11-12; Iona, 3, 4-7), in vreme de nenorociri si primejdii (II Regi, 1, 12 ; Matei, 4, 3) si este bun in vederea izbavirii de primejdii viitoare (Ioel, 2, 12; Iona, 3, 4-5). Postul este bun in vremea suferintelor Bisericii (Matei, 9, 15; Luca, 5, 33-35) ; in vremea suferintelor altora (Ps. 13, 3 ; 14, 23). Postul trebuie insotit de

rugaciune (II Regi, 12, 16; Ioel, 2, 15-17; Dan., 9, 3; Luca, 2, 37; I Cor., 5, 7), de marturisirea pacatelor (I Regi, 7, 6; Dan., 9, 3-6) si de smerenie (Deut., 9, 18). Postul este bun pentru intoarcerea la Dumnezeu (II Par., 20, 3; Isaia, 58, 6; Ioel, 2, 12), ca si in vremea de intristare (Jud., 20, 26; II Regi, 1, 12; Ps. 34, 12-13; 68, 12; Dan., 10, 2-3).

Sfintii parinti ai Bisericii lui Hristos lauda si recomanda postul cu multa staruinta. Iata ce spune sfantul Ioan Gura de Aur: "Postul potoleste zburdalnicia trupului, infraneaza poftele cele nesatioase, curateste si inaripeaza sufletul, il inalta si-l usureaza" (Omilia a X-a la Cartea Facerii, cap. I).

Postul se savarseste in mai multe feluri si anume:

- a) Ajunare desavarsita - atunci cand nu mancam si nu bem nimic cel putin o zi intreaga.
- b) Postul aspru sau uscat, sau ajunarea propriu-zisa, cand mancam numai spre seara mancari uscate: paine si apa, fructe uscate, seminte etc.
- c) Postul obisnuit sau comun - cand mancam la orele obisnuite, dar numai mancari de post, adica ne infranam doar de la mancarile de dulce (carne, peste, branza, lapte, oua, vin, grasime s.a.).
- d) Post usor (dezlegarea), cand se dezleaga la vin, peste, icre si untdelemn, cum este prevazut in Tipicul Mare al Bisericii, la anumite sarbatori care cad in cursul posturilor de peste an.

Posturile de o zi in cursul anului sunt in zilele de miercuri si vineri, ziua inaltarii Sfintei Cruci (14 septembrie), ziua taierii Capului sfantului Ioan Botezatorul (29 august), precum si ajunul Botezului Domnului (6 ianuarie), post asezat din vremea cand catehumenii se pregateau prin post si rugaciuni spre primirea botezului.

Iar posturile de mai multe zile ale Bisericii lui Hristos sunt: Postul Mare, Postul Nasterii Domnului, Postul Sfintei Marii (Maicii Domnului) si Postul Sfintilor Apostoli; randuiala dupa care se tin aceste sfinte patru posturi este scrisa in Tipicul cel Mare al Bisericii.

INVATACELUL: Nu cumva e o exagerare ? Omul poate sa manance orice mancare, fiindca mancarea nu spurca pe om. De aceea, nu trebuie sa facem deosebire intre mancarile de post si cele de fruct (dulce), fiindca toate sunt la fel de curate, dupa cum a spus Mantuitorul: "Nu ceea ce intra in gura spurca pe om, ci ceea ce iese din gura, aceea spurca pe om". Si mai departe tot El da explicatii, la insistentele sfantului Petru: "Nu inteleti ca tot ce intra in gura se duce in pantece si se arunca afara, iar cele ce ies din gura pornesc din inima si acelea spurca pe om?" (Matei, 15, 11-18). Deci, nu are rost sa facem deosebire intre mancari, ca si cum prin unele (de post) ne-am mantui, iar prin altele ne-am spurca isi ne-am osandi.

PREOTUL: Este adevarat ca nu prin mancari se spurca omul, pentru ca ele toate sunt

curate. Dar aceasta nu inseamna ca nu trebuie sa mai existe post. In cele de mai sus ti-am aratat - dupa Sfanta si dumnezeiasca Scriptura - ca postul este cea mai veche porunca data omului de Dumnezeu, apoi ti-am dat numeroase citate biblice ca marturii despre legea postului si folosul lui. Scopul postului nu este numai de a face deosebiri intre unele mancari, ci si de a disciplina trupul si puterile sufletesti spre usurare si curatire de pacate. Daca sfintii prooroci, sfintii apostoli si toti sfintii lui Dumnezeu ar fi cugetat asemenea, apoi ei nu ar mai fi postit atat de mult in viata lor si nici nu ar fi lasat oamenilor invatatura sa posteasca.

Citatul invocat aici de dumneata nu are nici o legatura cu dezlegarea posturilor, ci se refera numai la obiceiul fariseilor si al carturarilor de a nu manca cu mainile nespalate. Mantuitorul talcuiește sfintilor Sai ucenici si apostoli cele ce nu intelegeau, spunandu-le ca a manca cineva cu mainile nespalate (situatia in care se aflau ei atunci) nu este un lucru necurat, caci necuratia omului nu vine din afara, ci din launtru, adica din inima lui, asa cum adesea din inima fariseilor si a carturarilor fatarnici ieseau cuvinte pline de hula, de ura, de zavistie si pizma la adresa Mantuitorului, si acelea erau care ii spurcau pe ei. Mantuitorul nostru si Dumnezeu, vazand in inima lor aceasta necuratie duhovniceasca, ii mustra numindu-i "orbi". Carturarii aveau nevoie sa-si spele inima de ura, de zavistie, de pizma, de fatarnicie, pentru a se curati inaintea lui Dumnezeu, iar ei, fatarnicindu-se, se aratau ravnitori in obiceiurile lor de a-si spala negresit mainile cand stateau la masa, ca si cum acesta ar fi fost lucrul cel mai de seama si mai placut lui Dumnezeu. Asadar, acesta este intelesul adevarat al textului invocat de dumneata. Prin Cuvintele acestui citat Mantuitorul n-a zis catre ucenicii Sai "Sa nu mai postiti" si nici nu putea sa spuna aceasta, cata vreme El, fiind fara de pacat (Matei, 28, 24; Ioan, 8, 46, II Cor., 5, 21; 4, 15 s.a.), a postit pentru noi si pentru mantuirea noastra timp de patruzeci de zile si patruzeci de nopti (Matei, 4, 2; Luca, 4, 2).

INVATACELUL: Exista, totusi, un text oare imi da de gandit. Scrie Apostolul: "Acestia (invatatorii mincinosi ce se vor ivi) opresc de la casatorie isi de la unele bucate, pe care Dumnezeu le-a facut spre gustare cu multumire, pentru cei credinciosi si pentru cei ce au cunoscut adevarul, pentru ca orice faptura a lui Dumnezeu este buna si nimic nu este de (lepadat daca se ia cu multumire; caci se sfinteste prin cuvantul lui Dumnezeu si prin rugaciune... Caci deprinderea trupezasca la putin foloseste, iar dreapta credinta spre toate este cu folos, avand fagaduinta vietii de acum si a celei ce va sa vina" (I Tim., 4, 3-8).

PREOTUL: Unora le convine sa manance mereu de toate, fara deosebire, sa dezlege fraul postului si sa faca larga calea pantecelui. Dar pe noi ne invata Mantuitorul nostru Dumnezeu ca demonii nu ies din oameni "decat numai prin rugaciune si prin post" (Matei, 17, 21). Sfintii Sai ucenici si apostoli slujeau Domnului postind, dupa cum este scris: "Si pe cand slujeau Domnului si posteau..." si iarasi: "Atunci, postind si rugandu-se, si-au pus mainile peste ei si i-au lasat sa plece" (Fapte, 13, 1-4); si iarasi spune marele Pavel, aratand ca nici in suferintele sale nu lasa postul: "in batai, in temnite, in tulburari, in osteneli, in privegheri si posturi" (II Cor., 6, 5).

Deci, de cine trebuie sa asculte crestinii? De Hristos Dumnezeul nostru si de sfintii si dumnezeiestii Lui apostoli, sau de cei ce strica si rastalmacesc intelesul Scripturii (II Petru, 3, 16-17)? Citatul care iti da de gandit nu se refera la anularea postului. Prin el

este combatuta ratacirea vechilor eretici, de pe acea vreme (gnosticii), care opreau cu desavarsire casatoria si mancarea de carne; iar acest lucru nu-l faceau pentru o vreme, cum facem noi in vremea postului - ci pentru totdeauna opreau casatoria, spre a nu se inmulti "materia", iar carnea o socoteau ca pe ceva necurat.

INVATACELUL: Nu cumva postul este ceva indiferent, neutru ? Adica nu este nici bun, nici rau si, ca atare, prin el nu ne putem face noi mai placuti lui Dumnezeu. Apostolul graieste: "Nu mancarea ne va pune inaintea lui Dumnezeu. Ca nici daca vom manca nu ne prisoseste, nici daca nu vom manca nu ne lipseste" (I Cor., 8, 8). "Pentru ca imparatia lui Dumnezeu nu este mancare si bautura, ci dreptate si pace si bucurie intru Duhul Sfant" (Rom., 14, 17). Oare de aici nu se intelege ca nu este nici un pacat a nu tine post ? Cine il tine nu face rau si cine nu-l tine iarasi nu face rau; nici a-l tine nu este virtute, nici a nu-l tine nu este vreun pacat.

PREOTUL: Asa ti se pare dumitale, dar deloc nu este asa. Zici ca postul pe nimeni nu face mai bun inaintea lui Dumnezeu. Cine te-a invatat astfel de neadevaruri ? Caci cine a facut pe niniviteni sa nu piara si sa intoarca hotararea cea dreapta a lui Dumnezeu spre mila, daca nu postul? Asadar, postul si pocainta au facut pe Dumnezeu sa Se milostiveasca si sa nu piarda pe cei peste 120.000 de oameni care au postit impreuna cu imparatul lor si cu vitele lor (Iona, 3, 4; 4, 12). Au nu cu postul si cu rugaciunea a bineplacut David, imparatul si proorocul, lui Dumnezeu, dupa caderea in desfranare si ucidere ? Auzi ce zice : "Cenusa cu paine am mancat" (Ps. 101, 10). Si in alt loc: "Iar eu, cand ma suparau aceia, m-am imbracat in sac si mi-am smerit cu post sufletul meu" (Ps. 34, 12-13). Au nu cu postul au placut cei trei tineri lui Dumnezeu si nu i-a ars cuptorul Babilonului ? (Dan., 1, 8 ; 3, 25, 30). Au nu cu postul a inchis Daniel gurile leilor in groapa? (Dan., 6, 23-24). Dar nu ajunge vremea si nici nu este aici locul a-ti arata cati dintre oameni s-au facut placuti lui Dumnezeu cu postul.

Apoi sa stii ca amandoua aceste citate nu se refera deloc la post, ci la carnea cea jertfita idolilor, cum rezulta din contextul arabelor citate: I Cor., 8, 10; I Cor., 10, 25--27. Vezi acolo ca cei ce s-au scandalizat de mancarea celor jertfite la idoli erau iudeo-crestinii, care tineau cu mare strictete la Legile Vechiului Testament cu privire la mancari (Deut., cap. 14). Acestia noi mancau carne jertfita idolilor si voiau sa opreasca si pe crestinii proveniti dintre pagani de la acest lucru: cu acest prilej a scris apostolul Pavel cele de mai sus.

INVATACELUL: Poate ca ar trebui, Parinte, sa fim mai largi in cugetarea acestor lucruri, dupa cuvantul Apostolului: "Cel ce mananca sa nu dispretuiasca pe cel ce nu mananca; iar cel ce nu mananca sa nu judece pe cel ce mananca, fiindca Dumnezeu l-a primit. Cine esti tu ca sa judeci pe sluga altuia ?... Si cel ce mananca pentru Domnul mananca, pentru ca multumeste lui Dumnezeu; si cel ce nu mananca tot pentru Domnul nu mananca, si multumeste si el lui Dumnezeu" (Rom., 14, 3-6). "Nimeni deci sa nu va judece pentru mancare sau bautura, sau cu privire la vreo sarbatoare, sau la luna noua, sau la sambete, care sunt umbra celor viitoare, iar trupul, al lui Hristos" (Col., 2, 16-17).

PREOTUL: Intaiul citat, ca si cele pe care le-ai invocat mai inainte, nu opreste si nu anuleaza postul. El vorbeste numai despre deosebirea dintre mancari oprite si

neoprite, sau curate si necurate, potrivit randuielilor - acum desfiintate - ale Vechiului Testament, in citatul al doilea se combate parerea iudeo-crestinilor, care invinuiuau pe unii dintre pagano-crestini ca mananca din carnea jertfita idolilor; marele apostol arata ca de acum inainte sa nu se mai faca deosebire intre mancaruri, deoarece acest lucru nu mai are nici o insemnatate pentru mantuire. Chestiunea in cauza se punea pentru aplanarea isi linistirea tulburarilor, a neintelegerilor si conflictelor care se ivisera intre iudeo-crestini si pagano-crestini, in special in privinta mancarurilor si, in general, in problema obligativitatii legii mozaice in crestinism. Contextul, precum si textele paralele, lamuresc indeajuns despre ce este vorba. Daca ai citi Sfanta Scriptura cu atentie, totdeauna, din analiza contextului, facuta cu chibzuinta duhovniceasca, ai intelege clar si textele care sunt in legatura cu ele si nu te-ai rataci. Dar daca citesti numai textul singur si te multumesti cu parerea si intelegerea unora despre el, de aici vine si putinta ratacirii.

INVATACELUL: Unii cred ca postul adevarat este normai cel zis "negru", care consta in retinerea totala - pe un timp determinat - de la orice fel de mancare si bautura. Iar acest post se tine dupa libera alegere, dupa imprejurari si dupa posibilitatea fiecaruia, dar nicidecum in zilele randuite de altii sau in anumite rastimpuri ale anului.

PREOTUL: Nici Biserica noastra nu osandeste postul "negru", dimpotriva, il recomanda ca avand bune temeiuri biblice. Dar, fiindca acest post este foarte greu si nu fiecare om il poate practica - din diferite motive igienice si fizice - Biserica a randuit ca numai celalalt fel de post, care - de asemenea - are temeiuri biblice sa fie obligatoriu pentru fiecare crestin.

INVATACELUL: Dar cum trebuie tinut postul cel adevarat, dupa invatatura Bisericii Ortodoxe ?

PREOTUL: Postul cel adevarat, frate, trebuie sa-l tinem nu numai cu trupul, ci si cu sufletul. Adica nu numai sa mancam de post, ci si infranandu-ne de la patimi, ferindu-ne de pacate si ispite. Odata cu infranarea de la mancarurile de dulce, sa ne silim a ne curati nu numai trupul, ci si sufletul, petrecand in rugaciune si pocainta. Postul intreg, adevarat si desavarsit, este asadar nu numai trupesesc, ci si sufletesc. Postul adevarat este postul de bucate, impreuna cu celelalte fapte bune.

Asa ne invata Biserica in cantarile postului mare, zicand: "Sa postim post bineplacut Domnului". Postul cel adevarat este instrainarea de rautati, infranarea limbii, lepadarea maniei, departarea de pofte, de clevetire, de minciuna si de juramant mincinos (vezi Triod, ea. 1946, p. 39-140). Iar sfantul Ioan Gura de Aur zice: "Postiti ? Aratati-mi prin fapte, cum. De vedeti pe sarac, aveti mila de el; un dusman, impacati-l cu el; un prieten inconjurat de un nume bun, nu-l invidiati; o femeie, frumoasa, intoarceti capul. Nu numai gura si stomacul sa posteasca, ci si ochiul si urechile si picioarele si mainile si toate madularele trupului vostru. Mainile voastre sa posteasca ramanand curate de hranire si de lacomie, picioarele nealergand la privelisti urate si in calea pacatosilor, ochiul neprivind frumusetile straine, gura trebuie sa posteasca de sudalme isi alte vorbiri rusinoase" (Catre poporul antiohian, Cuv. 3).

DESPRE JURAMANT

INVATACELUL: Dar juramantul este ingaduit crestinului ?

PREOTUL: Juramantul nu este oprit atunci cand se face dupa voia lui Dumnezeu, adica atunci cand nu se face pentru un lucru de nimic si cand cel ce se jura este hotarat sa spuna adevarul.

Insusi Dumnezeu S-a jurat pe Sine, dupa cum spune Sfanta Scriptura: "Dumnezeu cand a dat lui Avraam fagaduinta... S-a jurat pe Sine insusi" (Evr., 6, 13). Asemenea si sfintii apostoli au luat chezasie numele Domnului, intarind prin aceasta adevarurile propovaduite (Rom., I, 9; II Cor., I, 23; Gal., I, 20 s.a.). Cand Mantuitorul spune: "Sa nu va jurati nicidecum... ci sa fie cuvantul vostru ceea ce este da, da - si ceea ce este nu, nu; iar ceea ce este mai mult decat aceasta, de la cel rau este" (Matei, 5, 34-37), El nu opreste desavarsit juramantul, ci numai juramantul cel nedrept si cel facut cu usurinta pentru lucruri de nimic, neinsemnate sau neadevarate. Juramantul drept si facut pentru lucruri inalte fiind o fapta de slujire a lui Dumnezeu - caci prin el se recunoaste ca Dumnezeu este atotstiutor si atotprezent - de buna seama ca trebuie tinut cu sfintenie. Calcarea lui este un pacat. Exista si juramant mincinos (Zah., 5, 4), de care crestinul trebuie sa se fereasca (cf. Ies., 22, 9-11).

INVATACELUL: Da, dar nu cumva prin juramant se calca porunca a treia a Decalogului: "Sa nu iei in desert numele Domnului Dumnezeului tau. Caci Domnul nu va cruta pe cel ce va lua numele Sau in desert" (Ies., 20, 7) ?

PREOTUL: Juramantul nu poate fi luare in desert a numelui lui Dumnezeu, deoarece prin el I se recunoaste lui Dumnezeu autoritatea suprema, dreptatea Lui si puterea Lui pedepsitoare. Numai atunci poate fi Juramantul o luare in desert a numelui lui Dumnezeu, si deci o calcare a poruncii a treia, cand el este facut stramb sau cand e intrebuintat abuziv si pentru lucruri de nimic. Aceste juraminte strambe si facute in graba pentru lucruri neinsemnate sunt cu adevarat defaimari la adresa numelui (fiintei) lui Dumnezeu si, deci, sunt in directa opozitie cu porunca a treia.

Juramantul drept insa este ca o rugaciune, ca o invocare cuviincioasa si evlavioasa a lui Dumnezeu pentru stabilirea adevarului si pentru inlaturarea minciunii. Juramantul este un factor necesar triumfului adevarului in lume, prin mijlocirea atotstiintei si atotputerii lui Dumnezeu. Asa cum nu e cu putinta ca rugaciunea evlavioasa sa fie oprita, tot asa cu neputinta e sa fie oprita invocarea evlavioasa si cucernica a numelui lui Dumnezeu in Juramantul drept.

INVATACELUL: Daca Juramantul este bun, ca act prin care se recunoaste puterea lui Dumnezeu si prin oare se cere de la El pedepsirea minciunii, atunci, acelasi lucru s-ar putea spune si despre blesteme, caci si in ele se cere interventia pedepsei dumnezeiesti si, prin aceasta, se recunoaste puterea si dreptul lui Dumnezeu de a pedepsi raul. Or, asa ceva ar fi un mare pacat.

PREOTUL: Juramantul drept, luand ca martor numele lui Dumnezeu nu este una cu a pomeni numele Lui blestemand, caci cine oare se va impaca cu un asemenea inteles nebun? Injuraturile si blestemele nu se fac spre slava si cinstirea lui Dumnezeu, nici

din evlavie si pretuire a dreptatii si a atotstiintei Lui, spre a se stabili prin ele vreun adevar, ci ele se fac spre a se necinsti numele lui Dumnezeu si al sfintilor Lui sau al vreunui lucru sfant. Ele nu cauta altceva decat pedepsirea aproapelui nostru, care de multe ori este fara vina. Juramentul drept se face din frica lui Dumnezeu si din marea consideratie fata de dreptatea si atotstiinta Lui, iar injuraturile se fac din mandrie, din rautatea si din ura noastra fata de aproapele nostru. Asa fiind, blestemul nu este act de cinstire a lui Dumnezeu, ci un act doveditor al rautatii sufletului nostru, al urii si al dorintei noastre de razbunare asupra acelor pe care ii uram. Totodata, injuratura este o luare in desert a numelui lui Dumnezeu, prin care il chemam ca pedepsitor al lucrarilor parute noua nedrepte si, prin aceasta - in nebunia noastra - noi am voit sa facem pe Dumnezeu oarecum partas al rautatii noastre pedepsind pe acela pe care noi il uram, lucru care este cu totul spre necinstirea dreptatii lui Dumnezeu. Asadar, analizand aceste lucruri, putem intelege destul de bine si de clar ca injuraturile sunt numai de la diavolul si, deci, nu le putem pune in cantar ca un judecator drept.

INVATACELUL: Dar votul sau fagaduinta ce este ?

PREOTUL: Fagaduinta - sau votul - este aproape de jurament si este o indatorire cu care crestinul se leaga de buna voie in fata lui Dumnezeu sa faca o fapta deosebita, de vrednicie morala, ca recunostinta pentru binefacerile primite. Fagaduinta nu poate cuprinde faptele la care omul este indatorat prin porunca si nici fapte lipsite de pret moral.

Fagaduinta poate fi facuta de orice om credincios si este un mijloc pentru intarirea vointei in virtuti, pentru aratarea evlaviei adevarate si inaintarea spre desavarsirea morala.

INVATACELUL: Dar unde se vad in Sfanta Scriptura indicatii asupra fagaduintei ?

PREOTUL: In Sfanta Scriptura gasim multe pilde de fagaduinte facute de barbati evlaviosi. Astfel Iacov, desteptandu-se din somn, fagaduieste ca piatra care i-a servit de capatai o va face altar de inchinare lui Dumnezeu (Fac., 28, 20-22), iar sfantul apostol Pavel si-a tuns parul capului sau pentru implinirea unei fagaduinte (Fapte, 21, 23-27; 18, 18 si altele); odata fagaduinta facuta, trebuie indeplinita, caci altfel ineamna lipsa de credinta si de respect fata de Dumnezeu. Acest lucru il adevereste Sfanta Scriptura cand zice: "Iar de te vei lega cu fagaduinta Domnului Dumnezeului tau, sa nu intarzii a plini, caci curand va cere Domnul Dumnezeul tau de la tine si va fi tie pacat" (Deut., 23, 21-22). Si iarasi se scrie: "Mai bine este sa nu fagaduiesti, decat sa nu implinesti ce ai fagaduit" (Ecl., 5, 4; Invatatura de Credinta Ortodoxa, intrebarea 125).

CONDITIILE MANTUIRII SUBIECTIVE

INVATACELUL: Ai pomenit mai inainte, Parinte, si am auzit si pe altii vorbind despre mantuire subiectiva. Ce este aceea ?

PREOTUL: Unele culte invata ca mantuirea subiectiva este conditionata numai de harul divin (sola gratia), anume de harul "Justificarii" - dupa Calvin - sau de harul credintei, adica al increderii - dupa Luther - prin care i se atribuie sau i se imputa omului "meritele" Mantuitorului nostru Iisus Hristos. Deci, in general, sunt unii crestini, protestanti, care cred ca mantuirea vine numai prin credinta (sola fide) si ca omul nu are propriu-zis nici o contributie personala in mantuirea sa.

Biserica noastra insa invata ca mantuirea subiectiva - individuala - nu este un dar si nici un simplu act, ci este un proces si o lucrare care se dezvolta treptat si se infaptuieste prin impreuna-lucrarea a doi factori: Dumnezeu si omul insusi. Din partea lui Dumnezeu ni se daruieste harul divin, iar din partea omului sunt necesare credinta si faptele bune. Deci, conditiile mantuirii subiective sunt acestea: harul divin de la Dumnezeu si credinta si faptele bune ale omului.

Mantuirea obiectiva s-a realizat numai prin jertfa lui Iisus Hristos, iar mantuirea subiectiva - numita in limbajul Noului Testament si "indreptare", "sfintire" sau "mantuire" in sens mai restrans - se infaptuieste ca o urmare a celei obiective, prin actiunea noastra de a ne apropia sau de a ne insusi mantuirea obiectiva prin eforturile noastre personale, in colaborare cu harul divin.

Din partea lui Dumnezeu, harul divin este absolut necesar, fiindca toti am pacatuit si suntem lipsiti de slava lui Dumnezeu; si suntem indreptati in dar, cu harul Lui, "prin rascumpararea cea in Hristos Iisus" (Rom., 3, 23-24; 5, 15-17). "Caci Dumnezeu este Cel ce lucreaza intru voi si ca sa voiti si ca sa savarsiti, dupa a Lui bunavointa" (Filip., 2, 13). "Caci in har sunteti mantuiti, prin credinta, si aceasta nu este de la voi; este darul lui Dumnezeu; nu din fapte, ca sa nu se laude nimeni. Pentru ca a Lui faptura suntem, ziditi in Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu le-a grait mai inainte, ca sa umblam intru ele" (Efes., 2, 8).

Din toate aceste cuvinte rezulta ca harul divin este de neaparata trebuinta pentru mantuirea subiectiva. Acest adevar rezulta si din cuvintele Mantuitorului: "Eu sunt vita, voi mladitele. Cel ce ramane intru Mine si Eu intru el, acesta aduce roada multa, caci fara Mine nu puteti face nimic. Daca cineva nu ramane intru Mine, se arunca afara ca o mladita si se usuca; si o aduna si o arunca in foc si arde. Daca ramaneti intru Mine si cuvintele Mele raman intru voi, cereti orice veti voi si se va da voua" (Ioan, 15, 5-7).

Asadar, harul de la Dumnezeu este pentru noi ceea ce pentru mladita este sucul pe care-l are din vita. Din partea omului se cere credinta mantuitoare sau credinta lucratoare, adica "credinta care lucreaza prin dragoste" (Gal., 5, 6); fara aceasta contributie a omului, mantuirea nu-i vine nimanui pe de-a gata. Credinta cunoscatoare in Dumnezeu, fara de fapte bune, o au si diavolii, caci si ei "cred si se cutremura" (Iacov, 2, 19).

Faptele bune sunt amintite si ele in Sfanta Scriptura ca unele ce sunt necesare pentru mantuire. Biblia este foarte bogata in texte care confirma cu staruinta ca mantuirea este conditionata de faptele noastre cele bune (Matei, 25, 34-35; Ioan, 5, 29; Rom., 2, 6-13; II Cor., 5, 10; I Tim., 6, 18-19; Iacov, 2, 14-26; Apoc., 20, 12-13 s.a.).

INVATACELELUL: Acesta este un subiect foarte interesant, despre care am purtat unele discutii cu cei de alta credinta si asupra caruia as vrea sa starui mai mult, chiar daca vorbele mele, Parinte, te vor mahni. Aceia spun ca harul divin lucreaza in mod irezistibil. Deci nu poate fi vorba nici de libertate, nici de vreun merit al omului in ceea ce priveste mantuirea lui. Asa rezulta din parabola Mantuitorului: "Atunci stapanul a poruncit robului: Iesi la drumuri si la garduri si sileste pe toti sa intre, asa incat sa-mi fie casa plina" (Luca, 14, 23). Iar alta data a zis Mantuitorul: "Nimeni nu poate sa vina la Mine daca nu-l va trage Tatal care M-a trimis, si Eu il voi invia in ziua cea de apoi" (Ioan, 6, 44). In acelasi inteles zice si sfantul apostol Pavel: "Caci Dumnezeu este Cel ce lucreaza intru voi si ca sa voiti si ca sa savarsiti, dupa a Lui bunavointa" (Filip., 2, 13). Din toate acestea ar rezulta ca nu exista o libertate a vointei si ca mantuirea o da numai Dumnezeu.

PREOTUL: Dumnezeiasca si Sfanta Scriptura ne invata luminat ca omul a fost facut de Dumnezeu liber si incununat de El cu voie libera, dupa cum ne spune Sfantul Duh: "Doamne, caci cu arma bunavoirii ne-ai incununat pe noi" (Ps. 5, 12) ; iar in alt loc zice : (Dumnezeu) "dintru inceput a facut pe om si l-a lasat in mana sfatului sau" (Int. Sir. 15, 14); si iarasi: "Pus-a inaintea ta foc si apa, si la oricare vei vrea, vei intinde mana ta" (Int. Sir., 15, 16); si iarasi: "inaintea oamenilor este viata si moartea si oricare din ele le va placea, li se va da" (Int. Sir., 15, 17). Iar in alt loc, Sfanta Scriptura ne spune: "Iata, eu va pun astazi inainte binecuvantare si blestem. Binecuvantare veti avea daca veti asculta poruncile Domnului Dumnezeului vostru" (Deut., 11, 26- 27). Si in alt loc zice: "Iata, eu astazi ti-am pus inainte viata si moartea, binele si raul ... Martori inaintea voastra iau astazi cerul si pamantul: viata si moarte ti-am pus eu astazi inainte si binecuvantare si blestem. Alege viata, ca sa traiesti tu si urmasii tai" (Deut. 30, 15, 19).

Libertatea vointei omului - si dependenta mantuirii de lucrarea libera si voluntara a lui - se vede luminat si din cuvintele Mantuitorului: "Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci si ucizi cu pietre pe cei trimisi la tine; de cate ori am voit sa adun pe fiii tai, cum aduna closca puii sai sub aripi, dar voi nu ati voit" (Matei, 23, 37 ; 11, 20). Iar tanarului bogat i-a zis: "De vrei sa intri in viata, pazeste poruncile" (Matei, 19, 17 ; Evr., 4, 11 ; Rom., 2, 4).

Si prin marele prooroc Isaia vorbește Dumnezeu: "De veti vrea si Ma veti asculta bunatatile pamantului veti manca; iar de nu veti vrea si nu Ma veti asculta, atunci sabia va va manca" (1, 19, 20); si iarasi, catre tanarul bogat a zis Mantuitorul: "De voiesti sa fii desavarsit, du-te, vinde averile tale, da-le saracilor si vei avea comoara in cer ... Si auzind tanarul s-a intristat, caci avea multe avutii" (Matei, 19, 21-22). Iata deci ca el a fost liber sa refuze comoara din cer. Si in alt loc zice Mantuitorul: "Cel ce vrea sa vina dupa Mine sa se lepede de sine, sa-si ia crucea si sa-Mi urmeze Mie" (Matei, 16, 24; Mar cu, 8, 34; Luca, 9, 23 s.a.)

Asadar, in toate aceste citate se arata categoric si limpede ca Dumnezeu l-a facut pe om cu voie libera si de sine stapanitoare si nu sileste voia nimanui de a veni la mantuire. Caci daca voia omului ar fi fortata spre mantuire, orice pedeapsa sau rasplata in viata viitoare ar fi fara rost, iar Dumnezeu ar inceta de a mai fi judecator drept, cum adeseori il numeste dumnezeiasca Scriptura. Daca mantuirea noastra s-ar face fara voia noastra proprie, atunci nu am putea intelege ceea ce zice marele apostol Pavel: "noi toti trebuie sa ne infatisam inaintea judecatii lui Hristos, ca sa ia fiecare, dupa cele ce a facut prin trup, ori bine, ori rau" (II Cor., 5, 10 ; I Cor., 3, 8).

INVATACELUL: Am o mare nedumerire: nu cumva Dumnezeu a hotarat din eternitate soarta fiecaruia? Pe unii, adica, ii mantuieste, iar pe altii ii osandeste, potrivit hotararii sau predestinatiei Sale absolute, din veci. Deci, conditia mantuirii noastre subiective ar fi numai prehotararea neconditionata si din veci a lui Dumnezeu in acest sens, potrivit careia harul lucreaza automat si irezistibil la mantuirea noastra. Cuvintele sfantului apostol Pavel par a sustine aceasta parere: "Caci mai inainte de nasterea lor (a lui Isav si a lui Iacov) si fara sa fi facut ei ceva bun sau rau, ca sa ramana voia lui Dumnezeu cea fara alegere nu din fapte, ci de la Cel care cheama, i s-a zis ei (Rebecai) ca cel mai mare va sluji celui mai mic. Precum este scris: Pe Iacov l-am iubit, pe Isav l-am urat. Ce vom zice dar? Nu cumva la Dumnezeu este nedreptate? Nicidecum! Caci graieste catre Moise: Milui-voi pe cine vreau sa miluiesc si indura-Ma-voi de cine vreau sa Ma indur. Asadar, nu este nici de la cel care vointe, nici de la cel ce alearga, ci de la Dumnezeu, Care miluieste. Caci Scriptura zice lui Faraon: Pentru aceasta chiar te-am ridicat, ca sa arat in tine puterea Mea si ca numele Meu sa se vesteasca in tot pamantul. Deci dar, Dumnezeu pe cine vrea il miluieste, iar pe cine vrea il impietreste, imi vei zice deci: De ce ma dojenesti? Caci vointei Lui cine i-a stat impotriva? Dar, omule, tu cine esti ca sa raspunzi impotriva lui Dumnezeu ? Oare faptura va zice Celui care a facut-o: De ce m-ai facut asa? Sau nu are putere olarul peste lutul lui, ca din aceeasi framantatura sa faca un vas de cinsti, iar altul, de necinste?" (Rom., 9, 11-21). Acelasi apostol mai zice: "Binecuvantat fie Dumnezeu ... Cel care, intru Hristos ne-a binecuvantat pe noi ... Precum intru El ne-a si ales, inainte de intemeierea lumii, ca sa fim sfinti si fara de prihana inaintea Lui..." (Efes., I, 3-4). De aici, de asemenea, ar rezulta ca mantuirea se face potrivit alegerii sau hotararii din veci a lui Dumnezeu. Caci mai zice Apostolul: "Iar noi ... datori suntem totdeauna sa multumim lui Dumnezeu pentru voi, ca v-a ales Dumnezeu dintru inceput, spre mantuire ... la care v-a chemat prin Evanghelia noastra, spre dobandirea slavei Domnului nostru Iisus Hristos" (II Tes., 2, 13-14). Si in alte locuri tot asa: "Ci propovaduim intelepciunea de taina a lui Dumnezeu, pe cea ascunsa, pe care Dumnezeu mai inainte de veci a randuit-o spre marirea noastra" (I Cor., 2, 7). "Cine te deosebeste pe tine? Si ce ai, pe care sa nu-l fi primit ?" (I Cor., 4, 7). "Caci Dumnezeu este Cel ce lucreaza intru voi si ca sa voiti si ca sa savarsiti, dupa a Lui bunavointa" (Filip., 2, 13). Deci, problema s-ar pune asa: nimeni nu se mantuieste decat pe temeiul alegerii din veci sau al predestinatiei dumnezeiesti. Omul, in viata aceasta, isi urmeaza soarta pe care i-a hotarat-o Dumnezeu, fara putinta de a o schimba sau a o inlocui.

PREOTUL: Sfanta Scriptura are locuri tari, sau, cum zice sfantul Grigorie de Nyssa, are "oase tari" (Comentariu la Viata lui Moise). Unii ar vrea sa sparga oasele Scripturii cu dintii de lapte ai intelepciunii lor; dar acest lucru niciodata nu se va putea. El s-a varat in adancul Scripturii fara a putea inota in oceanul fara de fund al intelepciunii

lui Dumnezeu. Asa au patit Origen, Arie, Macedonie, Nestorie, Sabelie, Dioscor, Eutihie si toti incepatorii de eresuri din vechime, care s-au inecat in marea cea fara de fund a Sfintei Scripturi. Nu adancimea Scripturii a fost pricina caderii lor, a inecarii lor, ci ei insisi si-au fost pricina de a nu fi putut inota cu slaba lor putere in adancimea tainelor ei.

Sfanta Scriptura, fiind ca un izvor sau ca o fantana fara de fund a intelegciunii lui Dumnezeu, din ea ni se cuvine a ne adapa si a lua cu masura, numai dupa puterea noastra de intelegere si dupa varsta noastra duhovniceasca. Si asa dupa cum din fantana scoatem mai intai cu ciutura, apoi din ciutura punem in cana si apoi in pahar, pentru a ne potoli setea noastra cea trupeasca, la fel se cade a face si cu setea noastra cea duhovniceasca, atunci cand ea ne sileste a bea din oceanul cel fara de fund al intelegciunii lui Dumnezeu din Sfanta Scriptura. Caci de vom scotoci in intelesurile ei cele duhovnicesti mai presus de curatia mintii si a inimii noastre, ne vom prapastui din cauza mandriei si a iscodirii noastre de a cerca cele mai presus de noi si de puterea noastra de intelegere in cele duhovnicesti. Daca noi, de pilda, am vedea un copil de clasa intaia chinuindu-se sa stie si sa spuna la altii ceea ce nu stiu cei din facultate, ce lucru nepotrivit si de ras ar fi pentru noi! La fel, si cu mult mai rau, ii este celui ce vrea sa talcuiasca si sa desluseasca cele grele din Sfintele Scripturi, cu o minte necoapta si neluminata de Duhul Sfant.

Dumnezeiestii prooroci si apostoli, precum si sfintii parinti ai Bisericii lui Hristos au ajuns cu curatia vietii la nevinovatia pruncilor si cu intelegciunea, la starea de barbati desavarsiti (I Cor., 13, 11-12; Efes., 4, 13), si totusi nu au indraznit a cerca cele neincercate ale intelegciunii lui Dumnezeu din Sfanta Scriptura. Ci, fata de cele prea inalte intelesuri ale ei, au ramas in uimire cu mintea zicand : "Cat s-au marit lucrurile Tale, Doamne, adanci cu totul sunt gandurile Tale" (Ps. 91, 5); si iarasi: "Mare este Domnul nostru si mare este taria Lui si priceperea Lui nu are hotar" (Ps. 146, 5); si in alt loc: "Nu stii tu, sau n-ai aflat ca Domnul Dumnezeu este vesnic, Care a facut marginile pamantului, Care nu oboseste si nici nu Isi sleieste puterea? Ca intelegciunea Lui este nemarginit de adanca?" (Isaia, 40, 28). Il auzim si pe vasul alegerii, pe marele Pavel, cu multa mirare zicand: "O, adancul bogatiei si al intelegciunii si al stiintei lui Dumnezeu! Cat de necercetate sunt judecatile Lui si cat de nepatrunse caile Lui! Caci cine a cunoscut gandul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui ?" (Rom., 11, 33-34).

Deci intelege, omule, ca acest adanc fara de fund al intelegciunii lui Dumnezeu nu poate fi atins de nici o minte rationala a zidirilor Lui din cer si de pe pamant. Cu atat mai putin - nici cu participare - la cei ce nu si-au curatit mintea si inima lor de patimi si vor sa patrunda in adancul inteleggerilor celor din Scripturi, fara de lumina harului lui Dumnezeu.

Dumneata ai adus citatele de mai sus, care ti se par ca sunt un fel de temelie a predestinatiei, dar adevarul este cu totul altul.

Citatul intai (Rom., 9, 11-21) se refera la chemarea oamenilor, la harul si indreptarea cea in Iisus Hristos. Apostolul vrea sa dovedeasca prin acest exemplu ca chemarea si indreptarea oamenilor nu depinde numai de "faptele legii", ci de bunatatea lui Dumnezeu, Care cheama, prin harul Sau, pe toti oamenii la mantuire, fie iudei, fie

pagani (v. 22- 24); fara harul lui Dumnezeu oamenii nu pot face nimic in ceea ce priveste mantuirea lor. Daca totusi se spune aici ca Dumnezeu da oamenilor darul Sau numai din nemarginita Lui bunatate si ca hotaraste cu totul liber soarta oamenilor chiar inainte de nasterea lor, prin aceasta se pune accent pe importanta conditiei obiective a mantuirii sau sfintirii noastre, fara sa se mai repete si conditia subiectiva: libertatea omului de a conlucra cu harul divin prin credinta si fapte bune; si nu se mai repeta nici ideea ca la baza hotararii sortii fiecaruia sta prestinta lui Dumnezeu. Dar ea este subinteleasa, deoarece apostolul zice ca pe unii Dumnezeu ii pedepseste si ii impietreste, dupa ce acestia s-au facut "vase ale maniei" (adica vrednici de a fi impietriti dupa dreptatea lui Dumnezeu) si dupa ce Dumnezeu i-a rabdat indelung (v. 22). Dumnezeu stie totul dinainte, de aceea n-a trebuit ca sa treaca mai intai timpul pentru a sti ca dintre cei doi fii ai lui Isaac, unul va fi purtator al fagaduintei Sale mesianice. Si atunci nu este nici o mirare ca zice: Pe Iacov l-am iubit si pe Isav l-am urat. Iar daca se zice apoi ca Dumnezeu miruieste pe cine vrea si osandeste pe cine vrea, noi trebuie sa ne intrebam: oare, pe cine vrea Dumnezeu sa miluiasca si pe care oameni vrea sa-i osandeasca? Oare iubeste El numai pe aceia pe care insusi i-a predestinat la mantuire si care in viata pot sa fie rai ? Si osandeste numai pe cei respinsi de El, care totusi in viata pot fi buni ? Sau vrea Dumnezeu ca din unii buni sa faca rai, iar din altii rai sa faca buni, fara nici o dreapta judecata? Dar in acest caz, unde sunt dreptatea, nepartinirea intelepciunea si alte insusiri ale lui Dumnezeu ? Nici macar intre oameni nu e cu putinta asa ceva, iar cand, totusi, se practica intre ei arbitrariul, acesta este o pacoste si o nenorocire.

In celelalte texte, de asemenea, nu se vorbeste despre predestinatie la mantuirea cea vesnica, ci despre alegerea sau chemarea la harul pe care l-a adus Hristos, nu pe baza vredniciei noastre, ci numai din bunatatea lui Dumnezeu. Aceasta chemare nu este marginita si data numai unora, asa cum zic predestinatianistii, ci se refera la toti oamenii, caci se vorbeste numai la plural, desi nu toti sunt alesi sau chemati in inteles de predestinare, in acest inteles, zice sfantul apostol Pavel: "Ca acesta este lucru bun si primit inaintea lui Dumnezeu, Mantuitorul nostru, Care voieste ca toti oamenii sa se mantuiasca si la cunostinta adevarului sa vina. Caci unul este Dumnezeu, unul este si Mijlocitorul intre Dumnezeu si oameni: omul Hristos Iisus, Care S-a dat pe Sine pret de rascumparare pentru toti, marturia adusa la timpul sau" (I Tim., 2, 3-6). Daca s-ar intelege si aici predestinatia absoluta la marirea cereasca, aceasta predestinatie ar trebui sa o intelegem - dupa litera si spiritul textului - ca nelimitata, si atunci ar insemna ca mantuirea vine automat asupra tuturor oamenilor. Or, este stiut ca nu toti se mantuiesc si insisi predestinatianistii sustin ca numarul celor predestinati la mantuire este limitat.

Adevarul este insa ca Hristos a adus mantuirea tuturor, ceea ce teologii numesc mantuire obiectiva; dar mantuirea subiectiva nu o realizeaza toti, ci numai cei ce o cauta. Mantuirea obiectiva a fost daruita tuturor oamenilor, dar cea subiectiva tine de buna alegere a crestinului, iar cei ce doresc sa se mantuiasca si lucreaza pentru ea primesc ajutorul harului. Am vazut ca harul divin nu lucreaza in noi cu de-a sila (irezistibil), ci ca noi avem o anume contributie la lucrarea mantuirii noastre. Prin urmare, despre o predestinatie absoluta si neconditionata nu poate fi vorba. Iata deci care este adevarul in ceea ce priveste predestinatia, soarta sau viata omului.

A. - Sfanta Scriptura vorbeste adeseori despre oarecare prehotarare, in sensul de

precunoastere, si anume :

1. - Direct, numind-o uneori "sfat" (Fapte, 2, 23); "precunoastere" sau "prehotarare" (Rom., 8, 29); "Sfatul voii lui Dumnezeu" (Efes., I, 11); "taina cea ascunsa din veac" (Col., 1, 26; Efes., 3, 9) ; "cartea vietii" (Luca, 10, 20, Apoc., 20, 15 s.a.).

Dar aceasta prehotarare este bazata pe viata si faptele omului, cunoscute de prestiinta lui Dumnezeu, caci Sfanta Scriptura vorbeste despre anumite vrednicii ale celor "predestinati" sau, in orice caz, direct sau indirect, despre alte motive decat simpla hotarare arbitrara, pentru care unii se mantuiesc, iar altii se osandesc. Doar Sfanta Scriptura spune textual: "Stim ca Dumnezeu toate le lucreaza spre binele celor care iubesc pe Dumnezeu, celor care sunt chemati dupa voia Lui; caci pe care i-a cunoscut mai inainte, mai inainte i-a si hotarat sa fie asemenea chipului Fiului Sau ..., iar pe care i-a hotarat mai inainte, pe acestia i-a si chemat; si pe care i-a chemat, pe acestia i-a si indreptat; iar pe care i-a indreptat, pe acestia i-a si preamarit" (Rom., 8, 28-30).

Stim apoi ca la judecata de apoi vor exista anumite criterii dupa care vor fi judecati toti si ca nu vor fi judecati arbitrar (Matei, 25, 34- 36), hotararea fiind luata in functie de vrednicia sau de nevrednicia cu care fiecare om s-a conformat acestor criterii, pentru ca judecata sa fie cat mai dreapta. Apostolul zice: "Pentru ca noi toti trebuie sa ne infatisam inaintea judecatii lui Hristos, ca sa ia fiecare dupa cele ce a facut prin trup, ori bine, ori rau" (II Cor., 5, 10; I Cor., 3, 8). "Aceasta insa zic : Cel ce seamana cu zgarcenie, cu zgarcenie va si secera, iar cel ce seamana cu darnicie, cu darnicie va si secera" (II Cor., 9, 6; vezi si Matei, 7, 21; 16, 27; 20, 16; Ioan, 3, 36; 6, 47; Rom., 2, 6-11; 8, 17; I Cor., 9, 27; II Tim., 2, 20 ; I Petru, I, 10 s.a.

2. - Sfanta Scriptura confirma mai ales indirect aceasta invatatura. Astfel, se repeta adeseori ca Dumnezeu nu vrea moartea pacatosului (Iez., 18, 23; 33, 11; II Petru, 3, 9; I Tim., 2, 4; Rom., 3 29-30; I Cor., 8, 6; Efes., 4, 6); ca toti oamenii sunt chemati la mantuire (Matei, 28, 19; Rom., 10, 18 ; II Cor., 5, 15; I Tim., 2, 6; I Petru, 3, 9 s.a.) si ca Dumnezeu a inmultit harul Sau spre a coplesi pacatul si spre a da tuturor oamenilor posibilitatea de a se mantui (Rom., 5, 15; Ioan, 3, 16). Toate acestea ar fi cu neputinta daca numarul alesilor ar fi limitat.

B. - Istoria, prin parintii bisericesci si prin alti oameni de toata autoritatea, precum si Sfanta Traditie prin toate monumentele ei, atesta ca aceasta a fost intotdeauna in Biserica talcuirea invataturii despre prestiinta dumnezeiasca.

Sfantul Irineu (+ 202) zice: "Dumnezeu care pe toate le stie a pregatit ... locuinta corespunzatoare: caci acelora care cauta lumina cea netrecatoare si nazuiesc spre ea, le da cu indurare aceasta lumina". Sfantul Ioan Hrisostom (+ 407): "Dumnezeu ne-a predestinat pe noi nu numai din iubire, ci si din faptele noastre cele bune, caci daca aceasta ar depinde numai de faptele noastre cele bune, atunci venirea lui Hristos si tot ce a facut El pentru mantuirea noastra ar fi de prisos". De asemenea, sfantul Ilariu (+ 366) scrie: "Aceia pe care Dumnezeu i-a prevazut, pe aceia i-a si predestinat". Fericitul Ieronim (+ 420): "Despre care Dumnezeu a stiut ca vor fi in viata lor asemenea Fiului Sau, pe care i-a si predestinat a fi asemenea Lui intru

marire". Sfantul Ambrozie (+ 397) arata: "Dumnezeu n-a predestinat decat numai dupa ce a cunoscut; carora le-a prevazut vrednicia, acelora le-a predestinat si rasplata".

INVATACELUL: Daca harul este totdeauna de neaparata trebuinta pentru mantuire si daca mantuirea este un dar al lui Dumnezeu dat prin har, mai avem si noi vreo parte la lucrarea mantuirii noastre?

PREOTUL: Da, avem si noi o parte; desi harul este de neaparata trebuinta pentru mantuirea noastra, el nu poate mantui singur. Noi nu suntem niste busteni sau niste pietre cu care Dumnezeu face ce vointe.

Daca harul ar lucra singur, ar insemna ca ne duce fara voia noastra la mantuire. In acest caz, daca unii nu se mantuiesc, aceasta n-ar fi din pricina lor, ci a harului care nu-i sileste; aceasta insa este o invatatura a calvinilor numita predestinatie (mai inainte randuire). Dupa aceasta invatatura, Dumnezeu a hotarat din veci sa mantuiasca pe unii oameni si sa piarda pe altii, dupa cum ii place Lui, nu dupa cum vor lucra ei in chipul lor, cu harul celor pe care i-a hotarat sa-i mantuiasca. Unora le da harul care ii sileste sa lucreze dupa voia Lui, celorlalti nu li-l da (Inv. de cred. ort., intreb. 243).

INVATACELUL: Dar invatatura Bisericii noastre este alta ?

PREOTUL: Ti-am aratat mai sus destul de clar si pe larg. La acestea mai adaug: "Dumnezeu vointe ca toti oamenii sa se mantuiasca si la cunostinta adevarului sa vina" (I Tim., 2, 4). Harul nu sileste pe nimeni. Oamenii au libertatea sa-l primeasca si sa conlucreze cu el, sau sa-l respinga. Cei dintai se mantuiesc, cei de pe urma se pierd (Inv. de cred. ortodoxa, intreb. 244). Tine minte, fiule, cu tarie cele ce ai auzit, spre a ramane adevarat ortodox si a fi lamurit in cele ce ai intrebat.

DESPRE CELE SAPTE TAINA

INVATACELUL: Cred ca Biserica vorbeste felurit despre Taina.

PREOTUL: E adevarat. Mai intai, Taina este o lucrare sfanta, instituita de Dumnezeu intrupat, prin care, intr-o forma vazuta, se impartaseste primitorului harul divin nevazut (Teologia Dogmatica si Simbolica, Bucuresti, 1958, voi. II, p. 827).

Cele sapte Taine ale Bisericii lui Hristos cea dreptmaritoare sunt urmatoarele:

1. Botezul. 2. Mirungerea. 3. Impartasania. 4. Pocainta. 5. Hirotonia. 6. Nunta. 7. Maslul.

Inainte de a arata insemnatatea celor sapte Taine, insemnam, pe scurt, cateva date asupra importantei numarului sapte in Sfanta Scriptura, caci numarul sapte pecetluiește o multime de acte din Vechiul Testament si din cel Nou.

Asa, de pilda, in ziua a saptea S-a odihnit Dumnezeu de toate lucrarile Sale pe care le facuse (Fac., 2, 1-2); sapte perechi de animale si pasari curate a poruncit Dumnezeu lui Noe sa bage in corabie inainte de a incepe potopul (Fac., 7, 2-3). Iarasi, i-a spus ca dupa sapte zile va veni potopul (Fac., 6 si 17). In luna a saptea si in ziua a 27-a s-a oprit corabia pe Muntii Ararat (Fac., 8, 4). Dupa sapte zile a dat drumul Noe a doua oara porumbelului din corabie, iar acesta s-a intors, avand in cioc o ramura de maslin verde (Fac., 8, 10). Avraam a dat lui Abimeleh, imparatul, sapte mielusele, ca marturie intre ei amandoi. Iacov, patriarhul, s-a inchinat de sapte ori cu fata la pamant in fata fratelui sau Isav (Fac., 33, 1-3). Faraon a visat sapte vaci grase si sapte slabe, sapte spice pline si sapte seci (Fac., cap. 41). Lui Moise i-a spus Dumnezeu ca pentru Sfantul locas sa faca si un sfesnic de aur curat si deasupra lui sa puna sapte candelae ca sa lumineze (Ies., 37, 23). Tot lui Moise i-a poruncit Dumnezeu sa spuna izraelitilor sa numere sapte saptamani de zile (Lev., 23, 16), iar a cincizecea zi sa le fie sarbatoare sfanta. Inainte de a manca Pastele, sapte zile sa manance paine fara aluat (Ies., 12, 19). Pe langa alte daruri ce aveau porunca sa le aduca, in acea zi trebuiau sa aduca sapte miei (Lev., 23, 15-18). Apoi sa numere sapte saptamani de ani, iar al cincizecelea sa fie an de slobozie (Lev., 25, 8-10; Isaia, 61, 1-4; Luca, 4, 16-21). Pe Mariam, sora lui Moise, fiindca a cartit, sapte zile a lovit-o Dumnezeu cu lepra (Num., cap. 12). Lui Iosua Navi i-a poruncit Dumnezeu sa puna sapte trambite sa inconjoare Ierihonul de sapte ori, iar a saptea oara sa sune in trambita de sapte ori si vor cadea zidurile Ierihonului (Ios., cap. 6). In sapte zile s-a primit sfintirea lui Aaron si a fiilor sai de catre Dumnezeu prin Moise (Lev., 8, 33-35). De sapte ori in zi David, proorocul, lauda pe Dumnezeu (Ps. 118, 164). Saptezeci de ani a proorocit Ieremia ca vor fi robi evreii in Babilon (Ier., 25, 11-12; 29, 10). Sapte candelae cu sapte brate a vazut sfantul prooroc Zaharia (Zah., 4, 1-2). Sapte funii a rupt Samson, cel ce avea sapte suvite de par care-i dadeau putere (Jud., cap. 13-16). Saptezeci au fost barbatii care au tradus Biblia pe vremea Faraonului Ptolomeu Filadelful (283 i.Hr.). De sapte ori s-a scaldat Neeman Sirianul in Iordan si s-a curatit de lepra (IV, Regi, 5, 14). Cu sapte pedepse a fost pedepsit Cain de catre Dumnezeu pentru uciderea fratelui sau Abel (Fac., 4, 15). De saptezeci de ori cate sapte au fost pedepsele asupra lui Lameh, cel cu doua femei (Fac., 4, 24).

Apoi, in Noul Testament, Mantuitorul porunceste sa iertam de saptezeci de ori cate sapte (Matei, 18, 22 ; Luca, 17, 3-4). Sapte sunt duhurile care stau inaintea lui Dumnezeu, si a scaunului Sau de domnie (Apoc., 1, 4). Sapte sunt sfesnicele cele de aur dinaintea Mantuitorului si sapte sunt stelele din dreapta Sa (Apoc., 2, 1). Sapte sunt Bisericile la care a fost trimis sfantul Ioan evanghelistul sa le scrie (Apoc., 15, 6-8; 16). Sapte sunt urgiile apocaliptice (Apoc., 15, 6-8; 16). Sapte peceti avea cartea pe care a vazut-o dumnezeiescul Ioan evanghelistul in mana lui Dumnezeu (Apoc., 5, 1-4). Sapte sunt duhurile lui Dumnezeu pe care le trimite in tot pamantul (Apoc., 5, 6), in Biserici (Apoc., 1, 4). Sapte sunt pacatele de moarte. Sapte sunt cele vrednice de Hristos: 1. puterea; 2. bogatia; 3. intelepciunea; 4. taria; 5. cinstea; 6. slava; 7. binecuvantarea (Apoc., 5, 12). Sapte sunt darurile Sfantului Duh.

In sensul cel ascuns, neinteles, taina se numeste si randuiala intruparii lui Dumnezeu-Cuvantul (Col., 1, 6). Tot astfel, sfantul Dionisie Areopagitul, in trimiterea sa catre Gacius, scrie : "Caci taina intruparii lui Dumnezeu-Cuvantul pururea ramane taina, deoarece aceasta taina, prin nici un cuvant, prin nici o minte (taina cea despre Hristos) nu s-a scos afara, ci, graindu-se, negrita ramane si neintelegandu-se, necunoscuta ramane". Inca se zice taina si invatatura Sfintei Evanghelii, dupa cum zice marele Pavel: "...prin descoperire mi s-a facut cunoscuta taina" (Efes., 3, 3). Taina este cea a credintei, precum acelasi apostol Pavel zice catre Timotei: "Cu adevarat, mare este taina dreptei credinte" (I Tim., 3, 16). Numim taina si invierea Mantuitorului nostru Iisus Hristos si invierea cea din morti a toata firea omeneasca si a doua venire a Domnului si multe altele.

Dar cand se vorbeste de sfintele Taine ale Bisericii, intelegem pe cele sapte Taine, care sunt lucrari sfinte intemeiate de Domnul Iisus Hristos, prin care in mod nevazut, se comunica celor ce se impartasesc din ele harul mantuitor nevazut.

DESPRE TAINA BOTEZULUI

INVATACELUL: Care este temeiul scripturistic al Tainei sfantului botez ?

PREOTUL: Mantuitorul a spus: "Adevarat, adevarat zic tie, de nu se va naste cineva din apa si din Duh nu va putea sa intre intru imparatia lui Dumnezeu" (Ioan, 3, 5).

INVATACELUL: Ce inseamna de fapt aceasta Taina ?

PREOTUL: Botezul este Taina in care, prin intreita cufundare in apa, in numele Sfintei Treimi, cel ce se boteaza se curatesc de pacatul stramosesc si de toate pacatele facute pana la botez, se naste la o viata spirituala noua si devine membru al trupului tainic al Domnului, al Bisericii lui Hristos.

Botezul din apa si din Duh isi are prefigurarea in proorociile Vechiului Testament, deoarece Domnul nostru Iisus Hristos a venit sa implineasca tot ce s-a proorocit si s-a dat in Lege. Incepandu-Si lucrarea Sa mesianica, Mantuitorul Hristos a dat o multime de semne si a facut minuni, tamaduind bolile si scotand demonii din cei ce Il rugau. Vestea minunilor s-a dus departe, punand pe ganduri pe multi, caci asa ceva nu se mai pomenise (Matei, 9, 32-38; Ioan, 9, 32-33). In aceste imprejurari Sfanta Scriptura ne spune ca intre farisei era un om cu numele Nicodim, un fruntas al iudeilor. "Acesta a venit noaptea la Iisus si I-a zis: Rabi, stim ca de la Dumnezeu ai venit invatator, caci nimeni nu poate face aceste minuni pe care le faci Tu, daca nu este Dumnezeu cu el. Drept raspuns, Iisus i-a zis: Adevarat, adevarat zic tie: De nu se va naste cineva de sus, nu va putea sa vada imparatia lui Dumnezeu. Nicodim I-a zis: Cum poate un om batran sa se nasca din nou? Poate el oare sa intre a doua oara in pantecele maicii sale si sa se nasca ? Iisus a raspuns: Adevarat, adevarat zic tie, de nu se va naste cineva din apa si din Duh nu va putea sa intre in imparatia lui Dumnezeu. Ce este nascut din trup, trup este, si ceea ce este nascut din Duh, duh este" (Ioan, 3, 1-6). Deci, nasterea din nou inseamna a avea botezul din apa si din Duhul Sfant, pe care l-au primit si il dau apostolii Domnului, carora le-a zis Domnul dupa invierea Sa: "Mergeti in toata lumea si propovaduiti Evanghelia la toata faptura. Cel ce va crede si se va boteza se va mantui, iar cel ce nu va crede se va osandi" (Marcu, 16, 15-16) si botezand in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh, invatati pe toti "sa pazeasca toate cate am poruncit voua; si iata, Eu cu voi sunt in toate zilele, pana la sfarsitul veacului. Amin" (Matei, 28, 19-20).

INVATACELUL: I-am auzit pe unii ca in Sfanta Scriptura numai doua Taine sunt pomenite: botezul si Cina Domnului, si ca celelalte sunt niste nascociri omenesti, pe care ei nu le pot admite. Iar cat priveste botezul, nu ar fi o Taina, ci un simbol, o lucrare simbolica in care se inchipuiesc curatirea de pacate si prin care numai se intareste credinta, fiind doar o dovada pe care o face cineva despre faptul ca s-a pocait, sau ca el este o mostenire, o pecete a pocaintei. Curatirea pacatelor insa nu ar face-o botezul, ci credinta, care prin botez este pecetluita si confirmata. Credinta si nu botezul ar fi agentul care transforma pe om in faptura noua, mantuindu-l, dupa cum ar rezulta din cuvintele ingerului catre Corneliu, ca prin credinta in cele ce ii va spune apostolul Petru se va mantui cu toata casa sa (Fapte, 11, 14), sau din cuvantul apostolului Pavel catre temnicerul din Filipi: "Crede in Domnul Iisus si te vei mantui tu si casa ta" (Fapte, 16, 31). Deci, spun ei, credinta este cea care a adus rnantuire, iar

botezul i-a urmat numai ca un simbol al convertirii si al credintei sau ca o pecete a terminarii pocaintei.

PREOTUL: Botezul crestin este o Taina Sfanta, iar nu un simbol, deoarece Mantuitorul a numit botezul "nastere de sus", in urma caruia omul se curatese de pacate si se sfinteste (Ioan, 3, 3-7). Sfantul apostol Pavel il numeste "innoirea vietii" (Rom., 6, 3-5), prin innoirea Sfantului Duh (Tit, 3, 5). Apostolul Petru spune si mai lamurit ca botezul este impartasit spre iertarea pacatelor (Fapte, 2, 38) si ca nu este numai un simbol sau o spalare a trupului - cum li se pare unora - ci este o nastere adevarata. Botezul, zice el, "va mantuiesc astazi si pe voi nu ca stergere a necuratiei trupului, ci ca deschiderea cugetului bun catre Dumnezeu" (I Petru, 3, 21).

Chiar si daca nu ni s-ar spune, ar fi totusi de la sine inteles ca toate aceste urmari ale botezului nu se fac decat prin lucrarea Sfantului Duh si, astfel, botezul nu este un simbol, ci o Taina, adica o lucrare pe care o face Dumnezeu asupra noastra, prin apa sfintita.

INVATACELE: Mai spun aceia ca botezul trebuie sa fie aplicat numai adultilor, pentru ca pe de o parte, cei ce-l primesc trebuie sa aiba mai intai credinta si pocainta si abia apoi sa se boteze, iar pe de alta parte, cei ce il aplica trebuie mai intai sa propovaduiasca credinta si pocainta si abia apoi sa boteze. Caci iata ce spune Sfanta Scriptura propovaduitorilor: "Mergand, invatati toate neamurile, botezandu-le in numele Tatalui, al Fiului si al Sfantului Duh, invatandu-le sa pazeasca toate cate v-am poruncit voua" (Matei, 28, 19-20). Iar despre cel ce vointe sa primeasca botezul zice: "Cel ce va crede si se va boteza se va mantui, iar cel ce nu va crede se va osandi" (Marcu, 16, 16). Alta data li se adreseaza direct si le zice: "pocaiti-va si sa se boteze fiecare dintre voi in numele lui Iisus Hristos, spre iertarea pacatelor voastre si veti primi darul Duhului Sfant" (Fapte, 2, 38). Deci, cel ce trebuie sa primeasca botezul trebuie mai intai sa aiba credinta si sa faca pocainta. Care este adevarul ?

PREOTUL: Am spus de la inceput ca botezul crestin isi are prefigurarea in Vechiul Testament. Astfel, Dumnezeu i S-a aratat lui Avraam cand acesta era in varsta de 99 de ani si, intre altele, i-a spus ca pe toata partea barbateasca sa o taie-impregur, iar pe copiii de parte barbateasca ce li se vor naste de aici incolo sa-i taie-impregur in a opta zi de la nastere. Iar cel ce nu se va taia-impregur va fi nimicuit (Fac., 17, 10-14). Deci, Dumnezeu nu i-a zis lui Avraam, pentru copii si tineri, sa se taie-impregur cand vor fi maturi, sau ca el de 99 de ani, ci toata partea barbateasca, de orice varsta ar fi, sa o taie-impregur, iar pe nou nascuti, a opta zi dupa nasterea lor. Unii zic ca botezul pruncilor nu are valoare, caci ei nu stiu cand au fost botezati. Dar ce stia Isaac, pruncul lui Avraam, la opt zile? Desigur, nimic. Dar stiau tatal si mama sa. Asa trebuie sa fie si botezul - cum, de fapt, este practica Bisericii Ortodoxe - stiut fiind ca taierea-impregur inchipuia botezul din Legea Noua (Col., 2, 13). Insi Mantuitorul nostru Iisus Hristos S-a botezat cu acest botez al Legii Vechi, la opt zile dupa nasterea Sa (Luca, 2, 21).

Alta preinchipuire din Vechiul Testament, prin care se arata ca la plinirea vremii trebuie sa se boteze si copiii, este scoaterea izraelitilor din Egipt si trecerea lor prin Marea Rosie, de la batran si pana la cel mai mic prunc. Ca aceasta inchipuie botezul tuturor, adevereste si marele apostol Pavel zicand: "Fratilor, nu vreau sa nu stiti voi

ca parintii nostri (izraelitii) au fost toti sub nor si ca toti au trecut prin mare, si toti, prin Moise s-au botezat in nor isi in mare" (I Cor., 10, 1-2). Va sa zica "toti", si copiii, caci Moise spunea lui Faraon: "Vom merge cu copiii nostri si cu batranii, cu fiii si fiicele noastre, cu oile si cu boii nostri" (Ies., 10, 9). Negresit, norul si marea (apa) insemnau "apa si Duhul Sfânt" in care trebuie sa fie botezat oricine (Ioan, 3, 5).

Trecand la Noul Testament, auzim pe Domnul nostru Iisus Hristos spunand apostolilor, inainte de rastignirea Sa, ca Tatăl le va trimite pe Mângâietorul, adică pe Duhul Sfânt, în numele Fiului și îi va învăța toate lucrurile (Ioan, 14, 16-17, 26). Și venind Duhul Sfânt peste apostoli, în ziua Cincizecimii (adică Duminică), la ora nouă dimineata, ei au propovăduit poporului ceea ce-i învăța Duhul Sfânt, spunându-le să se pocăiască și fiecare din ei să fie botezat în numele Domnului nostru Iisus Hristos, "ca a voastră și a copiilor voștri este această făgăduință". Și au fost botezați "ca la trei mii de suflete" (Fapte, 2, 1-39, 41). Ia aminte: "a voastră și a copiilor voștri este făgăduința aceasta", adică a botezului. Deci, și a copiilor. Și când spune că s-au botezat, nu spune că au botezat trei mii de bărbați și de femei, ci "trei mii de suflete", ceea ce înseamnă că printre cei botezați au fost și copii. Desigur, apostolii predicaau celor mari, însă, fiind ei inspirați de Duhul Sfânt, spuneau că și a copiilor este "făgăduința", iar ascultătorii le dădeau crezare, că și Avraam, lui Dumnezeu.

Iată și câteva cazuri de familii botezate cu copiii lor: "Lidia a fost botezată - ea și casa ei" (Fapte, 16, 14-15) ? "Temnicerul i-a luat la sine (pe Pavel și pe Sila) în acel ceas al nopții, a spălat ranile lor și s-a botezat și el și toți ai lui îndată" (Fapte, 16, 33) ; "Dar Crispus, fruntasul sinagogii, a crezut în Domnul, împreună cu toată casa lui" (Fapte, 18, 8); iarăși zice sfântul apostol Pavel: "Am botezat și casa lui Stefana" (I Cor., 1, 16). Când zice "casa", "toată casa", se înțelege de la sine că este vorba de toată familia, până la cel mai mic, după cum zice Iosua Navi: "Eu și casa mea voi sluji Domnului" (Ios., 24, 15).

Domnul Hristos a arătat, de asemenea, că trebuie botezați copiii mici, deoarece atunci când l-au adus niște copilași ca să se roage pentru ei, iar apostolii opreau pe cei ce i-au adus, Domnul i-a certat zicându-le: "Lasăți copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia va fi împărăția Cerului. Și după ce S-a pus mainile peste ei, S-a dus de acolo" (Matei, 19, 13-15). Deci, dacă Dumnezeu cheamă și pe copii la mântuire, de mici, pentru ce i-am opri de la sfântul botez?

INVATACELELUL: Pot oare copiii să se mântuiască numai cu botezul fără credință? Scriptura spune nu numai despre botez, ci și despre credință ca este trebuitoare spre mântuirea cuiva: "Cel ce va crede și se va boteza se va mântui. Iar cel ce nu va crede se va osândi" (Marcu, 16, 15-16).

PREOTUL: Într-adevăr, copiii nu pot crede la vârsta când sunt botezați, dar nici nu-L pot tagădui și nici nu-L pot refuza pe Hristos. Nu se mântuiește numai acela care crede, ci el trebuie să se și boteze. Așa cum în Vechiul Testament tăierea-împrejur se făcea în baza credinței părinților, tot așa botezul copiilor se face pe temeiul credinței părinților sufletești, care sunt nașii (Marcu, 9, 36-37). Copiii nu au credință, dar au nașii. Nașii sunt persoane în vârstă care însoțesc pe prunci la botez și fac cuvenită mărturisire de credință în locul lor. Nașii sunt părinții sufletești ai pruncilor care se botează și care se nasc prin botez la o viață nouă cu Duhul.

Asa cum parintii trupesti ai pruncului l-au nascut pe el spre viata trupeasca, dupa cum scrie: "Ce este nascut din trup, trup este" (Ioan, 3, 6), tot asa nasii sunt parintii sufletesti ai pruncilor care se boteaza, garanti in fata lui Dumnezeu si a Bisericii Sale, ca pruncul (finul) va fi crescut in credinta crestina si va fi un bun credincios (Sfantul Sirneon Tesaloniceanul, Despre Sfintele Taine, cap. XLII, p. 7).

INVATACELUL: Dar unde se scrie in Sfanta Scriptura ca nasii pot fi chezasi pentru mantuirea altora si ca prin credinta lor se pot mantui copiii ?

PREOTUL: Mantuitorul spune: "...din gura a doi sau trei martori sa se statorniceasca adevarul" (Matei, 18, 16; I Tim., 5, 19). In Scriptura se arata ca Iisus, luand un copil, l-a pus in mijlocul lor si luandu-l in brate le-a zis: "Oricine va primi in numele Meu pe unul din acesti copii, pe Mine Ma primeste" (Matei, 18, 5). Deci, pe baza credintei parintilor, a nasilor si a celorlalti martori care sunt la botezul pruncului, preotul boteaza pruncul. Iar fiindca ai intrebat unde se gasesc in Sfanta Scriptura marturii prin care sa se arate ca credinta unora a mantuit pe altii, apoi din cele multe, unele iti voi spune:

Prin credinta sutasului roman s-a vindecat sluga sa (Matei, 8, 13). Robul nu credea, dar prin credinta stapanului sau si-a dobandit de la Mantuitorul sanatatea.

Patru oameni aduc la Mantuitorul un slabanog: "Si vazand Iisus credinta lor, a zis slabanogului: "Fiule, iertate sunt pacatele tale!" (Marcu, 2, 3-13). Deci credinta era a celor patru, nu numai a slabanogului.

Pe temeiul credintei lui Iair, Domnul a inviat copila de 12 ani (Matei, 9, 18-26). Pe temeiul credintei altora, Domnul a vindecat pe un mut si indracit (Matei, 9, 32-34 ; 12, 22). Pentru credinta canaanencei, Mantuitorul a vindecat pe fiica acesteia, scotand demonul din ea (Matei, 15, 21-28). Tot astfel, pentru credinta unui tata, Domnul i-a tamaduit copilul lunatic (Matei, 17, 14-18). Asadar, acestea si inca multe alte marturii ale Sfintei Scripturi, ne arata ca pentru credinta parintilor, a nasilor si a martorilor care sunt la botez, Dumnezeu le da copiilor sfintire si mantuire, dupa cum adevereste si marele apostol Pavel zicand: "Caci barbatul necredincios se sfinteste prin femeia credincioasa ... femeia necredincioasa se sfinteste prin barbatul credincios" (I Cor., 7, 14).

INVATACELUL: Totusi nici Hristos n-a primit botezul decat ca adult, la varsta de 30 de ani, iar Ioan Botezatorul nu a botezat decat adulti. N-ar trebui oare ca si noi sa aplicam botezul numai adultilor ?

PREOTUL: Dar botezul primit de El n-a fost acelasi cu al nostru, deoarece n-a avut acelasi efect, acela fiind numai un botez cu apa, un botez al "pocaintei", al lui Ioan, iar nu unul cu "apa si Duh" ca botezul crestin, instituit de Hristos. El nu S-a botezat spre a Se curati de pacate - cum facem noi cu botezul nostru - pentru ca El nu avea pacate si, deci, nici trebuinta nu avea ca mai intai sa Se pocaiasca. Altul era rostul acelui botez si altul este al botezului nostru.

Stim ca botezul "cu apa si cu Duh", care a venit mai tarziu, se impartaseste spre

iertarea pacatelor, Iisus Hristos insa nu S-a botezat cu acest botez, pentru ca pe atunci nu Se pogorase inca Duhul Sfânt, iar pe de alta parte, Hristos era fara de pacate si, deci, n-ar fi avut nevoie de acest botez.

INVATACELE: In acest caz de ce S-a botezat Iisus cu acest botez al lui Ioan ?

PREOTUL: Sfantul Ioan Gura de Aur spune urmatoarele: "La botezul Sau in apele Iordanului, Ioan Botezatorul cerea tuturor pocainta. Insi botezul era numit "al pocaintei". Cu toate acestea lui Iisus nu I-a cerut pocainta. Dimpotriva, in fata Lui s-a simtit umilit, zicand ca el insusi ar avea nevoie a se boteza de la Iisus si nu invers (Matei, 3, 14). Nici nu-I putea cere, deoarece Iisus nu avea pacate, era "zamislit de la Duhul Sfânt", iar nu din trup barbatesc, "nu din pofta trupezasca, nici din pofta barbatesca" (Ioan, 1, 13; Matei, 1, 20; Luca, 1, 34-35) si, deci, nu mostenise pacatul stramosesc. Dar El nu avea nici pacate personale (Ioan, 8, 16), dupa cum El nu avea trebuinta nici de o mai mare revarsare a Duhului Sfânt asupra Sa, pe care, de altfel, botezul lui Ioan nu I-o putea oferi. Dar atunci, de ce S-a botezat? Iata de ce: mai intai, pentru ca Ioan sa-L faca cunoscut oamenilor, aratandu-L lor. "Iata Mielul lui Dumnezeu ... Acesta este despre care eu am spus..." (Ioan, 1, 29-30). Ioan Il marturiseste oamenilor, iar acum Il si arata, pentru ca marturisirea lui Ioan despre "Cel ce vine" dupa el (Luca, 3, 16; Ioan, 1, 27), sa nu ramana indeolnica. Tot acum Il marturisesc pe Iisus, pe Dumnezeu-Tatal si pe Sfantul Duh in chip de porumbel (Matei, 3, 16-17). De acum, multumile nu aveau sa mai puna la indoiala cele marturisite de Ioan. Acum Iisus S-a facut cunoscut, caci inainte nici chiar Ioan nu-L cunoscuse (Ioan, 1, 31), pentru ca, desi li era rudenie (Luca, 1, 36), el isi petrecuse viata in pustie propovaduind si botezand, Dumnezeu intocmind astfel lucrurile, pentru ca lumea sa nu-I poata invinui pe Ioan ca L-ar propovadi pe Iisus pentru legaturile de rudenie si de prietenie ce le are cu El.

In al doilea rand, Iisus a primit botezul de la Ioan pentru ca sa implineasca "toata dreptatea" (Matei, 3, 14-15). "Dreptate" insemneaza implinirea poruncilor lui Dumnezeu, iar "drept" era cel ce implinise aceste porunci (Luca, 1, 6, s.a.). Deci, S-a botezat Domnul de la Ioan pentru ca nici aceasta oranduire de la Dumnezeu - de a se boteza - sa nu ramana neindeplinita de El, singurul care implineste toata dreptatea.

Iata rolul botezului omului si motivele pentru care S-a botezat El de la Ioan. Botezul crestin de mai tarziu - "cu apa si cu Duh" - se face din alte motive si are cu totul alt rost.

Iar daca este vorba de varsta, nici eterodocsii nu aleg varsta de 30 de ani la botezul lor. Mantuitorul n-a stabilit nici o varsta sau limita de varsta. El insa, cand a vorbit despre botezul pe care il va aseza, a aratat marea importanta pe care o avea lucrarea acelui botez si de aceea n-a mai fost nevoie sa spuna ca va trebui aplicat tuturor, deci si copiilor. Iar daca n-a spus-o direct, a spus-o indirect, cu toata claritatea, cuvântul "cineva" cuprinzandu-i pe toti.

Cat despre Ioan Botezatorul, e adevarat ca el predica pocainta si ca ii boteza numai pe cei ce facusera pocainta si ca acestia nu puteau fi decat adulti. Dar botezul lui nu era identic cu al nostru, ci era numai un botez pregatitor, un rit simbolic, sau cu

caracter ceremonial - cum am aratat si mai sus - nefiind de neaparata trebuinta tuturor. De aceea, era de prisos a se aplica si copiilor.

As fi si eu de parere sa nu se boteze copiii, daca ar trai orice parte barbateasca sau femeiasca oricat ar vrea, pana la adanci batranete si sa

se boteze cand ar dori. Dar ce zici dumneata, suntem noi siguri ca traim 30, 50 sau 100 de ani? Nu stii ce spume Sfanta Scriptura? "Voi nu stiti ce aduce ziua de maine" (Iacov, 4, 14); si iarasi: "Nebune, in noaptea aceasta ti se va lua sufletul" (Luca, 12, 20); si iarasi: "Fiti gata, caci nu stiti ziua, nici ceasul" (Matei, 24, 44).

INVATACELUL: Nu cumva copiii se pot mantui si fara botez? Despre ei se spune ca sunt sfinti si, ca atare, n-ar avea trebuinta sa-si curete pacatele - pe care nu le au. Asa gasim in Sfanta Scriptura, prin cuvintele Mantuitorului: "Lasati copiii si nu-i opriti sa vina la Mine, ca a unora ca acestia este imparatia cerurilor" (Matei, 19, 14). Deci, copiii pot intra si fara botez intru imparatia cerurilor, in acelasi inteles pare a fi grait Mantuitorul isi alta data: "De nu va veti intoarce si nu veti fi ca pruncii, nu veti intra intru imparatia cerurilor" (Matei, 18, 3; Marcu, 10, 15; Luca, 18, 15-17). Apostolul Pavel spune chiar direct ca copiii sunt sfinti: "Barbatul necredincios se sfinteste prin femeia credincioasa si femeia necredincioasa prin barbatul credincios. Altminterea, copiii vostri ar fi necurati, dar acum ei sunt sfinti" (I Cor., 7, 14). Deci, daca parintii sunt sfinti (crestini botezati), atunci si copiii lor sunt sfinti.

PREOTUL: Mai intai de toate, trebuie stiut ca copiii nu sunt sfinti, pentru ca "ce este nascut din trup, trup este" (Ioan, 3, 6) ,- deci, copiii nascuti numai din trup, nu si din "apa si Duh", sunt numai trup, cu pacatul lui Adam in ei. Botezul la copii aduce spalarea pacatului stramosesc intrat in lume prin calcarea poruncii de catre Adam si Eva in rai (Fac., cap. 3). "Printr-un singur om (Adam) a intrat pacatul in lume si prin pacat, moartea - si astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor prin acela in care toti au pacatuit" (Rom., 5, 12). Iar acum : "Cati in Hristos v-ati botezat, in Hristos v-ati si imbracat" (Gal., 3, 27) si iarasi: "Au nu stiti ca toti cati in Iisus Hristos ne-am botezat, intru moartea Lui ne-am botezat?" {Rom., 6, 3). Asadar, afundarea de trei ori in apa, in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh (Matei, 28, 19) inseamna botezul in moartea lui Hristos, adica cel nou botezat a murit fata de pacatul stramosesc si fata de Legea lui Moise (Rom., 6, 4-25; 7, 1-6). Si prin Cruce, noul botezat este rastignit fata de lume si lumea fata de el.

Inca sa stii si aceasta, ca nimeni sau are voie sa boteze a doua oara pe cei botezati in numele Sfintei Treimi - dupa randuiala Bisericii dreptmaritoare a lui Hristos, caci zice marele apostol Pavel: "Un Domn, o credinta, un botez" (Efes., 4, 5). Numai daca au fost botezati de eretici (sectanti), ii botezam din nou.

INVATACELUL: Dar mai sunt in Sfanta Scriptura marturii prin care sa se arate ca copiii sunt pacatosi si au nevoie sa se boteze ?

PREOTUL: Daca mai vrei marturii in aceasta privinta, cauta in Sfanta Scriptura in aceste locuri: Fac., 3, 6-12, I Tim., 2, 14; Fac, 8, 21, Iov, 15, 14; 24, 4; Ps 50, 5; 57, 3; Isaia, 48, 8; Ioan, 3, 6; Ps. 13, 1; 52, 1-3; 105, 6; Pilde, 20, 9; Rom., 3, 10; 5, 12 ; I

Ioan, 1, 8 s.a.

Asadar, Sfanta Scriptura ne-a aratat ca tot omul este pacatos, iar cel ce se crede fara de pacat este un mincinos (I Ioan, 1, 10). Mai mult, se spune ca cel pacatosi sunt fiii diavolului (Matei, 13, 38; Ioan, 8, 44; I Ioan, 3, 8). Iata, deci, pentru ce toti oamenii au nevoie de botez spre a se curati de pacate.

DESPRE TAINA SFANTULUI MIR

INVATACELELUL: Oare botezul crestin nu este suficient pentru mantuire? De ce Biserica a mai asezat si Taina Mirungerii ?

PREOTUL: Auzi ce spune sfantul evanghelist Ioan: "Dar voi ati primit ungere din partea Celui Sfânt si stiti toate" (Ioan, 2, 20).

Taina sfantului mir este o lucrare sfanta instituita de Iisus Hristos, prin care, ungându-se cu mir sfântit membrele celui botezat si rostindu-se cuvintele rânduite: "Pecetea darului Sfântului Duh, Amin", se împartășește primitorului harul perfecțiunii vieții duhovnicești începute prin botez.

Aceasta sfanta Taina a "pecetii Duhului Sfânt", sau ungerea cu Sfântul mir, se administrează îndată după sfântul botez, de către episcop sau preot, noului botezat. Aceasta "ungere" cu untdelemn sfântit a noului botezat a fost profetita prin Iacov, patriarhul. Pe când acesta dormea cu capul pe o piatră, noaptea i S-a arătat Dumnezeu în vis deasupra unei scări ce ajungea până la cer și pe care se suiau și se pogorau îngerii Lui. Și deșteptându-se Iacov din somn, a zis: "Cât de înfricosat este locul acesta! Aici este casa lui Dumnezeu, aici este poarta cerurilor! Și Iacov s-a sculat dimineata și a luat piatră pe care o pusese capăt și a pus-o stâlp de aducere aminte și a turnat untdelemn pe vârful ei" (Fac., 28, 11-18). Ungerea pietrei cu untdelemn închipuie ungerea creștinului cu untdelemn sfântit sub pecetea Sfântului Duh, căci zice Sfânta Scriptură: "Și voi (creștinii) ca niște pietre vii sunteți zidiți ca să fiți casa duhovnicească" (I Petru, 2, 5; Evr., 3, 6). "Pietre vii" sunt numiți creștinii, și ungerea pietrei, de către Iacov, cu untdelemn a însemnat ungerea pietrelor celor vii (a creștinilor) - prin Duhul Sfânt - cu untdelemn sfântit.

În Legea Veche a lui Moise numai pe împărați aveau porunca preoții cei mari - arhieriei - să-i unga cu untdelemn sfântit (I Regi, 10 ; 16, 1-13), iar aceasta era o profetie despre ungerea creștinilor cu untdelemn sfântit, în Legea Darului, a Noului Testament, aceasta sfanta Taina a mirului, a "ungerii", era administrată numai de către apostoli, prin punerea mainilor, și numai celor ce primiseră botezul creștin. Din cauza formei prin care este împartășită aceasta Taina se mai cheama și "punerea mainilor" (Fapte, 8, 15-18), spre deosebire de hirotonie, ce se cheama "punerea mainilor preotiei" (I Tim., 4, 14). Despre aceasta Taina vorbește Sfânta Scriptură când zice: "Iar apostolii din Ierusalim, auzind că Samaria a primit cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan, care, coborând, s-au rugat pentru ei, ca să primească Duh Sfânt, căci nu se pogorase încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai botezați în numele Domnului Iisus. Atunci își puneau mainile peste ei și luau Duh Sfânt" (Fapte, 8, 14-19). Din acest text se vede că este vorba de împartășirea Duhului Sfânt celor ce primiseră botezul și că aceasta împartășire o faceau numai apostolii, prin punerea mainilor (vezi și Fapte, 19, 1-6). Și marele apostol Pavel adevărește că aceasta sfanta Taina se dădea și pe atunci, îndată după botez, când zice: "Nu înregistrați pe Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru Care ati fost pecetluiti pentru ziua răscumparării" (Efes., 4, 30).

Iată, dar, de ce se da aceasta mirungere sau "pecetea Duhului Sfânt", îndată după botez :

— Intai, pentru ca asa s-a mostenit de la sfintii apostoli, prin Traditie;

— Al doilea, pentru ca asa ne arata si Sfanta Evanghelie cand zice: "intru care voi (crestinii), auzind cuvantul adevarului, Evanghelia mantuirii voastre, crezand in El (Iisus), ati fost pecetluiti cu Sfantul Duh al fagaduintei, Care este arvuna mostenirii noastre, spre rascumpararea celor dobanditi de El isi spre lauda slavei Sale" (Efes., I, 13-14). Asadar, intai se arata credinta in Evanghelie si in Iisus si apoi se pune pecetea Duhului Sfant.

INVATACELUL: Sfanta Scriptura nu pomeneste nimic despre o "Taina a Mirului" impartasita prin ungere. Ea pomeneste, cel mult, despre "punerea mainilor" in aceasta Taina. Nu cumva este o inovatie care nu poate fi socotita nici ca provenind de la Hristos, nici ca fiind o Taina sfanta ?

PREOTUL: Nu este nici o inovatie, deoarece lucrarea de transmitere a Sfantului Duh in om prin aceasta Taina se numeste in Sfanta Scriptura "ungere" (II Cor., I, 21-22 isi I Ioan, 2, 20-27). In aceste locuri, desi se vorbeste in special despre intarirea launtrica prin Duhul Sfant, totusi cuvintele "intarire" si "ungere" presupun si ungere externa, prin care se impartaseste harul. Ca punerea mainilor peste cei botezati si ungerea cu mir este una si aceeaasi Taina, se adevereste prin aceea ca sfintii parinti si scriitori bisericesci din vechime arata, ca temeiuri scripturistice ale Tainei mirului, locurile din Faptele Apostolilor care vorbesc de punerea mainilor. Prin urmare, atat punerea mainilor, cat si ungerea cu mir sunt apostolice. Apostolii au savarsit aceasta sub ambele forme, mai ales atunci cand, raspandindu-se crestinismul, ei n-au mai putut merge personal la toate comunitatile si au administrat aceasta Taina prin ungere cu sfantul mir. In nici un caz nu se poate presupune ca practicarea ungerii cu sfantul mir s-ar fi introdus intr-un timp post-apostolic, deoarece Biserica n-a introdus si n-a permis nici o schimbare in cele oranduite de apostoli si chiar daca s-ar fi incercat vreo schimbare, s-ar fi nascut opozitii despre care ar fi cu neputinta sa n-avem vreo marturie, daca ele ar fi existat (vezi Teologia dogmatica si simbolica, manual pentru institutele teologice, Bucuresti, 1958, vol. II, p. 859).

Esentialul in aceasta Taina este revarsarea Sfantului Duh, ungerea, in acest caz, reprezentand ceva secundar si fiind identica cu "punerea mainilor". "Ungerea" si "punerea mainilor" sunt cuvinte reprezentand doua actiuni care in cazul de fata sunt deosebite numai ca forma, dar in fond avand acelasi efect.

INVATACELUL: Daca prin Taina Mirului se impartaseste Sfantul Duh si daca ea se aplica numai celor botezati, in ce masura mai este ea necesara, de vreme ce cei botezati au primit la botez si Sfantul Duh? In acest sens se lamuresc cuvintele Scripturii: "v-ati spalat, v-ati sfintit, v-ati indreptat intru numele Domnului Iisus Hristos si intru Duhul Dumnezeului nostru" (I Cor., 6, 11). De ce mai este nevoie de o alta Taina prin care sa se impartaseasca Duhul Sfant, mai ales imediat dupa botez ?

PREOTUL: Trebuie sa stii ca, intr-adevar, botezul si mirungerea sunt doua Taine ale Bisericii lui Hristos, deosebite una de alta, dar si darurile Sfantului Duh sunt deosebite si felurite (Rom., 12, 6 ; I Cor., 12, 4-6). Asa incat in Taina sfantului botez se da darul Sfantului Duh spre stergerea pacatului stramosesc si a celorlalte pacate, pe

cand in Taina sfantului mir se da darul Sfantului Duh de a starui in curatia primita de la botez. Mai mult, prim aceasta Sfanta Taina se da si darul cunostintei, care este unul din cele sapte daruri ale Sfantului Duh. Sfanta Scriptura, aratand acest adevar zice: "Dar voi ati primit ungerea din partea Celui Sfânt si stiti toate" (I Ioan, 2, 20); si iarasi: "Cât despre voi, ungerea pe care ati primit-o de la El ramane intru voi si nu aveti trebuinta sa va invete cineva, ci precum ungerea Lui va invata despre toate, si invatatura aceasta este adevarata si nu este minciuna, ramaneti intru El, asa cum v-a invatat" (I Ioan, 2, 27). Din aceste cuvinte dumnezeiesti putem destul de clar a intelege ca ungerea cu sfantul mir are o mare importanta pentru mantuirea noastra.

Mai intai de toate, prin pecetluire ni se da Duhul Sfânt, Care ne fusese fagaduit si Care este "...arvuna mostenirii noastre, spre rascumpararea celor dobanditi de El si spre lauda slavei Sale" (Efes., I, 14 ; 4, 30). In al doilea rand, ni se da darul cunostintei prin care stim toate lucrurile (I Ioan, 2, 20, 27). Deci, "ungerea" ne invata tot ce trebuie sa cunoastem spre a ne mantui, adica: sa credem statornic in Iisus Hristos si in cuvintele Evangheliei Lui; sa fim ascultatori fata de apostolii Lui (Evr., 13, 17; Luca, 10, 16; Ioan, 13, 20; 20, 19-21); sa rabdam pana la moarte, cand vom fii prigoniti, pentru adevarul lui Hristos si pentru Evanghelia Lui; sa dam dovada de aceste virtuti crestinesti, pentru ca sa ramana cu noi "ungerea", "pecetea Duhului Sfânt", arvuna luata pentru ziua rascumpararii, caci altfel ni se va lua "arvuna" inapoi si nu mai avem rascumparare. "Eu vin curand, tine ce ai, ca nimeni sa nu-ti ia cununa" (Apoc., 3, 11).

Prin urmare, iata pe scurt in ce consta puterea Tainei Sfantului Mir. Formula prin care se impartaseste Taina Sfantului Mir este deci: "Pecetea darului Sfantului Duh". Aceasta formula este alcatuita pe baza textelor biblice oare sunt in legatura cu sfanta Taina a Mirului, tinandu-se seama de sensul si de esenta sa, de partea interna a acestei sfinte Taine, in Sfanta Scriptura sunt texte in care Taina aceasta este numita "pecetluire" (II Cor., 1, 21-22; Efes., 4, 30) si in care se spune ca prin ea se impartaseste darul Sfantului Duh, dupa cum este scris: "Petru le-a raspuns: "Pocaiti-va si sa se boteze fiecare dintre voi in numele lui Iisus Hristos, spre iertarea pacatelor voastre, si veti primi darul Duhului Sfânt" (Fapte, 2, 38).

Primirea darului Sfantului Duh se face, cum am vazut, prin Taina ce urmeaza imediat botezului, prin punerea mainilor sau prin ungerea cu mir. Sfanta Scriptura deosebeste "punerea mainilor" (Fapte, 8, 15-18; 19, 6) de "punerea mainilor preotiei" (I Tim., 5, 22; II Tim., 1, 6).

De la inceput aceasta Taina se chema "punerea mainilor" (Fapte, 8, 15-18), dar se chema si "ungere" (Ioan, 2, 20-27) si "pecetluire" (II Cor., 1, 22-23 s.a.).

Atat "punerea mainilor" cat si "ungerea" sunt de origine apostolica si se refera la una si aceeasi Taina: Taina Sfantului Mir sau Taina mirungerii.

INVATACELUL: Care este materia vazuta, folosita in Taina mirungerii ?

PREOTUL: Sfantul si Marele Mir se compune din untdelemn amestecat cu mirodenii, pregatit (fiert) dupa o randuiala anumita, in fiecare an, in primele trei zile din

Saptamana Patimilor, apoi sfintit de catre episcopii unei Biserici autocefale, in frunte cu cel dintai dintre ei, Joi in aceeasi saptamana, la Sfanta Liturghie, apoi se imparte episcopilor si tuturor bisericilor. Prin multimea mirodениilor din care se compune, el inchipuie felurimea darurilor si puterilor Duhului Sfant. Sfantul Mir e folosit nu numai la a doua Taina dupa botez, ci si la sfintirea bisericilor (cf. Inv. de Cred. Ort., intreb. 178).

INVATACELUL: Dar cum se face, practic, ungerea cu Sfantul si Marele Mir ?

PREOTUL: Dupa savarsirea botezului, preotul citeste indata rugaciunea in care cere lui Dumnezeu sa invredniceasca pe noul botezat de Darul ungerii cu Sfantul Mir si de impartasirea cu Sfintele Daruri ale Sfantului Duh. Apoi unge pe botezat cu Sfantul Mir, facandu-i semnul crucii: la frunte, pentru sfintirea mintii si a gandurilor; la ochi, gura, urechi, pentru sfintirea simturilor; la piept si pe spate, pentru sfintirea inimii si a dorintelor; la maini si la picioare, pentru sfintirea faptelor si a cailor crestinului. De fiecare data zice cuvintele: "Pecetea Darului Sfantului Duh", "Amin". Aceste cuvinte sunt luate din a doua epistola a sfantului apostol Pavel catre corinteni, unde spune: "Iar cel ce ne aadevereste pe noi impreuna cu voi, intru Hristos, si ne-a uns pe noi, este Dumnezeu Care ne-a si pecetluit pe noi si a dat arvuna Duhului in inimile noastre" (II Cor., 1, 21-22).

Ungerea aceasta este, asadar, semnul Darului Sfantului Duh, Care S-a pogorat in chip nevazut asupra Mantuitorului ca om si asupra sfintilor apostoli si care ni se da si noua dupa botez, in chip nevazut. Prin ungere, noul botezat devine crestin adevarat si deplin, un nou Hristos, adica uns al Domnului, caci cuvantul grecesc "Hristos" inseamna "uns" (Inv. de Cred. Ort., intreb. 179).

DESPRE TAINA SFINTEI IMPARTASANII

INVATACELELUL: Te rog acum, Parinte, sa-mi vorbești despre Taina cuminării.

PREOTUL: Mantuitorul spune: "De nu veți manca Trupul Fiului Omului și de nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viața întru voi", (Ioan, 6, 55).

Sfânta împărtășanie (Euharistia sau Cuminătura) este Taina în care, sub chipul pâinii și al vinului, se împărtășește creștinului însuși Trupul și Sângele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci, înfățișându-se totodată, real și nesăngeros, jertfa de pe Crucea a Mantuitorului.

Această Sfânta Taina a orânduit-o însuși Domnul nostru Iisus Hristos, care nu numai că a vorbit despre ea, ci a și înfăptuit-o însuși, în ajunul răstignirii Sale. După ce a mâncat cu apostolii Sai, luând o pâine și rugându-se Tatălui ceresc, a binecuvântat-o și, frângând-o, a zis: "Luati, mâncați, acesta este Trupul Meu". Apoi a luat un pahar și, după ce a mulțumit, le-a dat zicând: "Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei, 26, 26-28; Marcu, 14, 22-24). "Să faceți lucrul acesta întru pomenirea Mea" (Luca, 22, 19-20).

Iată cum Mantuitorul a poruncit ca acei ce vor să aibă viața veșnică să-l manance Trupul și să-l bea Sângele sub forma pâinii și a vinului, pâinea și vinul sfințite prin slujba sfântă către Tatăl, prin rugăciuni și cântări de lauda (Matei, 26, 26-30; Marcu, 14, 22-26).

Iar această minune a minunilor - ca pâinea și vinul să fie prefăcute în Trupul și Sângele Domnului, spre a le mânca și a le bea creștinii - a fost dată spre săvârșire numai apostolilor Sai, episcopilor și preoților hirotoniți prin alegerea și punerea mâinilor preoțești (Tit, 1, 3-9). Creștinii ceilalți - oricât de buni ar fi ei înaintea lui Dumnezeu și oricâte minuni ar face - nu pot săvârși Taina "frângerii pâinii", ci numai episcopii și preoții. Acest lucru este dovedit în mod limpede de Scriptura Vechiului și Noului Testament. Astfel, în Legea Veche, Dumnezeu a orânduit preot pe Aaron și pe copiii copiilor lui, din neam în neam, până avea să vină Mesia Hristos, iar cei ce au îndrăznit să slujească fără să fie din neamul lui Aaron preotul au fost pedepsiți groaznic (Num., 3, 10; 16, 1-50; I Regi, 13, 1-14; II Par., 26, 16-18). În Noul Testament, Domnul nostru Iisus Hristos, schimbând preotia și Legea Veche (Evr., 7, 12), a orânduit preotia nouă ca putere de a lucra cele sfinte și de a ierta păcatele - ca și El însuși - celor ce se pocăiesc (Ioan, 20, 19-23; Apoc., 1, 6; 5, 10; II Cor., 5, 18-20, I Cor., 4, 1; Ps. 13, 9-16).

Astfel, această minunată hrană - Trupul și Sângele Domnului - se dăruiește numai prin preoții creștinii. Cine vrea să se mântuiască merge la Biserică; și primește, chiar și cei ce n-au bani, căci se dă în dar (Isaia, 55, 1-13; Mal., 1, 11; Apoc., 21, 6; Rom., 5, 14-16). Sfântul apostol Pavel spune: "Paharul binecuvântării pe care-l binecuvântăm nu este, oare, împărtășirea cu sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este, oare, împărtășirea cu trupul lui Hristos?" (I Cor., 10, 16). Da, nu este o închipuire, căci cine nu are această credință este ratat și nu are mântuire (cf. Rom., 14, 23). Despre acest sange euharistic ni se spune: "Sângele lui Iisus, Fiul Lui,

ne curateste pe noi de orice pacat" (I Ioan, 1,7).

Trupul si Sangele Domnului se poate manca si mai des, atunci cand ne ferim de rele si cand avem viata neprihanita si constiinta noastra curata si neosandita, pe cand botezul nu se mai poate repeta, dupa cum este scris (Efes., 4, 5). A ne impartasi cu Trupul si Sangele Domnului este chiar porunca de la Dumnezeu, ca toti - de la prunci pana la cei mai batrani - sa se impartaseasca cel putin o data pe an. Acest lucru ni se arata prin inchipuire cu mielul pascal din Vechiul Testament (Ies., 12, 1-28 , Num., 9, 1-14). Insa sfintii apostoli - ni se istoriseste - ii impartaseau pe crestini in fiecare Duminica, deoarece aceia care credeau in Iisus staruiau in invatatura apostolilor si in comuniune, fiind nelipsiti de la biserica in toate zilele. Pentru aceasta, apostolii frangeau painea si luau impreuna hrana cu bucurie si intru curatia inimii (Fapte, 2, 42-46; 20, 7-11).

Mai tarziu, Biserica a statornicit ca crestinii sa se impartaseasca de patru ori pe an, in cele patru posturi. Desigur, unii din cei evlaviosi s-au impartasit si de mai multe ori, dupa cum si astazi sunt multi care se impartasesc mai adeseori intr-un an si e cu atat mai bine, numai sa aiba pregatirea cuvenita, caci ori de cate ori mancam si bem Trupul si Sangele Domnului, vestim moartea Lui, pana va veni a doua oara (I Cor., 11,26).

Aceasta Sfanta Taina este administrata de preoti si noului botezat chiar la botez, dupa ce a fost uns cu sfantul mir sau cu pecetea Duhului Sfant. Astfel li se da pana la varsta de 7 ani, urmand ca de la aceasta varsta mai inainte sa se spovedeasca la preotul duhovnic (sa-si marturiseasca pacatele, cf. Ioan, 1, 9) si sa se vada daca e vrednic de Trupul si Sangele Domnului. Pentru cei ce vor sa se impartaseasca fiind maturi, sfantul apostol Pavel recomanda de fiecare sa se cerceteze pe sine si numai apoi -- dupa spovedanie si cu dezlegarea duhovnicului - sa se impartaseasca cu Trupul si cu Sangele Domnului. Caci cine va manca si va bea cu nevrednicie Trupul si Sangele Domnului, judecata lui isi mananca si bea, nesocotind Trupul si Sangele Domnului (I Cor., 11, 27- 29; Evr., 9, 4-6).

INVATACELUL: Sunt unii crestini care afirma ca painea si vinul de la "Cina Domnului" este paine naturala si vin natural. Ele numai inchipuiesc sau simbolizeaza Trupul si Sangele Domnului, fara sa fie de fapt. Asa a fost chiar si la Cina cea de Taina, ceea ce se vede in cuvintele de atunci ale Mantuitorului: "Adevar graiesc voua, ca de acum nu voi mai bea din rodul vitei pana in ziua aceea cand il voi bea nou, intru imparatia lui Dumnezeu" (Marcu, 14, 25; Matei, 26, 29). Deci, este vorba de "rodul vitei", ceea ce inseamna ca vinul a ramas vin natural si nu s-a prefacut in Sange. De aici rezulta ca el simbolizeaza numai, iar nu si este, Sangele Domnului.

PREOTUL: Cuvintele de mai sus (Marcu, 14, 25; Matei, 26, 29) au fost spuse de Mantuitorul cu privire la primul pahar care, in adevar, continea vinul natural, insa Sfanta impartasanie a fost asezata de Mantuitorul dupa cina, la al doilea pahar, caci atunci a zis Mantuitorul: "Acest pahar este Legea cea noua, intru Sangele Meu..." (Luca, 21, 17- 20). Deci, ceea ce la Marcu este incomplet se completeaza si se lamureste la Luca. Matei nu vorbeste decat de un singur pahar, anume de cel euharistie (al Cuminecaturii); la Luca insa observam ca este vorba de doua pahare - si ca Sfanta Taina a fost asezata la al doilea pahar. Astfel, cuvintele care se refera la

primul pahar nu sunt in legatura cu Sfanta impartasanie, cum este cazul si cu citatul de la Marcu (14, 25).

INVATACELUL: In legatura cu ce spuneam mai sus, acei crestini spun ca impartasania sau "Cina Domnului" ar fi o simpla cina comemorativa, un ospat, un banchet sau o masa colegiala, la care se consuma paine si vin, in amintirea Cinei celei de Taina, a patimii si a mortii Domnului. Asa a randuit Mantuitorul zicand apostolilor Sai: "...aceasta sa faceti intru pomenirea Mea" (Luca, 22, 19; I Cor., 11, 24-25). Iar sfantul apostol Pavel zice: "De cate ori mancati aceasta paine si beti acest pahar, moartea Domnului vestiti, pana la venirea Lui" (I Cor., 11, 26). Scopul ar fi, asadar, adancirea credintei si a evlaviei crestine, prin simbolul ce-l reprezinta, iar nu mancarea cu adevarat a Trupului si a Sangelui Mantuitorului, nici permanentizarea jertfei de pe Golgota.

PREOTUL: "Cina Domnului" nu este o simpla comemorare a mortii Domnului, caci painea si vinul de la aceasta "Cina" sfanta nu au fost numai simboluri ale Trupului si Sangelui Domnului, ci cu adevarat Trup si Sange al Sau. Mantuitorul ne-a invatat acest adevar. Caci El nu a zis: Luati, mancati, caci acesta este un simbol al Sangelui Meu. Nu! Ci a zis: "Aceasta (painea) este Trupul Meu" si "acesta (vinul) este Sangele Meu" (Matei, 26, 26-28; Luca, 22, 19-20). Asadar, dupa cum painea si vinul euharistic nu sunt numai niste simboluri, ci adevarat Trup si Sange al Mantuitorului, tot astfel si "Cina Domnului" - cum o numesc unii - nu este doar o simpla cina prieteneasca unde se mananca paine si se bea vin, ci aceasta cina a Mantuitorului are caracterul de Taina, deoarece prin ea se impartaseste darul Sfantului Duh, care iarta pacatele si sfinteste; (totodata, ea are isi un caracter de jertfa, pentru ca ea intruneste toate conditiile unei jertfe: Trupul si Sangele Domnului care se frange si se varsa pentru noi spre iertarea pacatelor, deci, si insusirea de jertfa ispasitoare. Aceste caracteristici, fiind de cea mai mare insemnatate pentru noi, nu trebuie sa fie trecute cu vederea si interpretate gresit.

INVATACELUL: Cum poate sa fie Euharistia o jertfa nesangeroasa a Mantuitorului, de vreme ce Mantuitorul S-a adus pe Sine jertfa o singura data, pe Golgota, si ea nu se mai poate repeta niciodata (Evr., 9, 28; 10, 14)? Or, daca Euharistia ar fi acea jertfa, ar insemna ca se repeta de atatea ori de cate ori este savarsita Sfanta Impartasanie, ceea ce ar fi in contradictie cu Sfanta Scriptura.

PREOTUL: Intr-adevar, Hristos S-a jertfit o singura data si jertfa Lui nu se mai repeta, pentru ca, de s-ar repeta, ar insemna ca n-a avut efectul asteptat si ar fi fost asemenea jertfelor din Vechiul Testament. De vreme ce ea, insa, a avut acel efect, orice repetare a ei ar fi fara rost. Pana aici suntem de perfect acord.

Dar din aceasta mai rezulta ca Sfanta Euharistie nu poate sa fie jertfa unica a Domnului de pe Golgota, adusa in chip nesangeros. Ea repeta jertfa de pe Golgota, o ofera, o actualizeaza si o permanentizeaza, facand ca roadele ei sa fie intotdeauna prezente si vii in trupurile si sufletele noastre, pana la a doua venire, a Domnului. Jertfa euharistica repeta jertfa de pe Golgota, care atunci a fost in chip sangeros, iar acum nesangeros. Mantuitorul insusi ne-a indemnata ca jertfa Trupului si Sangelui Sau - si in acelasi timp aducerea ei - sa nu inceteze pana la venirea Sa cea de apoi (Luca, 22, 19; I Cor., 11, 25-26). Pe de alta parte, se spune ca jertfa Sa se aduce o singura

data, iar pe de alta, ca acea jertfa va trebui sa o aducem pana la venirea a doua.

INVATACELUL: Cum poate un preot, care este si el un om pacatos, sa savarseasca o minune ca aceasta, neinchipuit de mare, de a prefaca painea si vinul, in Trupul si Sangele Domnului ?

PREOTUL: Preotii, in adevar, pot fi pacatosi, pentru ca si ei sunt oameni; totusi nu toti sunt atat de pacatosi pe cat sunt invinuiti. Insa trebuie sa se stie urmatorul lucru: nu preotii sunt cei oare prefac painea si vinul in Trupul si Sangele Domnului, ci Duhul Sfânt. Preotii numai se roaga lui Dumnezeu impreuna cu obstea credinciosilor, ca sa trimita Duhul Sfânt si sa prefaca aceste Sfinte Daruri in Trupul si Sangele Mantuitorului. Oricat de pacatosi ar fi preotii, au de la hirotonie darul special al Sfantului Duh pentru savarsirea slujbei si a celor sfinte. Darul acesta nu-l au nici ingerii din cer si nimeni dintre oameni, afara de preoti. Iata de ce le este cu putinta aceasta minune, mai presus de minte si de cuvânt.

INVATACELUL: Dar ce pregatire trebuie sa-si faca cei ce voiesc a se impartasi cu Sfintele Taine ?

PREOTUL: Pregatirea pentru Sfanta Impartasanie este de doua feluri: trupeasca si sufleteasca. Ea consta in:

a) Marturisirea pacatelor, fara de care nimeni nu se poate impartasi. Numai copiii pana la varsta de 7 ani sunt scutiti de spovedanie;

b) Impacarea cu toti; sa nu fie certat cu nimeni si sa nu aiba nimic impotriva cuiva;

c) Infranarea de la orice fapta rea si de la impreunare trupeasca (cel putin cu cateva zile inainte) (I Cor., 7, 5 ; Sf. Timotei al Alexandriei, Canon 5, la Milas, op. cit., p. 162), abtinere de la mancare si bautura in ziua impartasaniei si seara in ajun. Numai bolnavilor pe moarte li se poate da Sfanta impartasanie pe mancate (Sf. Nichifor Marturisorul, Can. 9, la Nicodim Milas, op. cit., p. 231);

d) Citirea pravilei pentru Sfanta impartasanie, cu vrednicie. Unele rugaciuni din ea le citeste preotul in numele credinciosilor, in sfanta biserica, inainte de impartasire, in Cartea de rugaciuni se gaseste pravila de cuviincioasa pregatire sufleteasca si trupeasca pentru impartasire.

INVATACELUL: Dar impartasirea bolnavilor cum se face ?

PREOTUL: Bolnavii pot fi impartasiti de preoti si in afara Bisericii, pe la casele lor sau la spital, cu particule din Sfantul Trup sfintit anume pentru acest scop, in Joia cea Mare, si pastrate in sfantul Altar, in chivotul de pe sfanta masa. In aceste cazuri impartasirea se face dupa o randuiala deosebita, scrisa in Molitfelnic (Randuiala grabnicei impartasiri). Nu se poate da insa Sfanta Impartasanie bolnavilor cazuti in stare de inconstienta (nesimtire) sau celor iesiti din minte (nebuni) (Inv. de cred. ort., intreb. 198).

DESPRE TAINA POCAINTEI

INVATACELE: In ce fel este pocainta o Taina ?

PREOTUL: Pocainta este Taina pentru ca Dumnezeu iarta, prin duhovnic, pacatele crestinilor care se caiesc sincer si se marturisesc inaintea preotului.

Pocainta este, dupa sfantul Ioan Damaschin, intoarcerea dintru cel afara din fire la cel dupa fire si de la diavolul la Dumnezeu, prin nevointa si osteneala. Altfel spus, ea este intoarcerea, de bunavoie, de la greseala la starea de curatenie. Pocainta are patru parti: 1. cainta; 2. marturisirea pacatelor prin viu grai; 3. implinirea canonului dat de duhovnic; 4. dezlegarea pacatelor. Nici un duhovnic nu are voie de a face dezlegarea aceluia care nu primeste de a face un anumit canon ce i se randuieste (Sfantul Nicodim Aghioritul, invatatura catre duhovnic).

Pocainta, ca Taina, a fost anuntata si instituita de catre Mantuitorul, Care a vestit-o atunci cand le-a spus tuturor apostolilor Sai: "Adevarat graiesc voua, oricate veti lega pe pamant vor fi legate si in cer si oricate veti dezlega pe pamant vor fi dezlegate si in cer" (Matei, 18, 18) si a instituit-o dupa Invierea Sa, ca pe una din roadele Invierii Sale, cand, aratandu-Se apostolilor Sai, le-a zis : "Luati Duh Sfânt, carora le veti ierta pacatele, le vor fi iertate si carora le veti tine, vor fi tinute" (Ioan, 20, 22-25).

In legea lui Moise nu exista pocainta, nici rabdare impotriva pacatosului, moartea rasplatindu-se cu moarte, ucigasul fiind scos chiar de la altar spre a fi omorat: "Viata pentru viata, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mina pentru mina, picior pentru picior, arsura pentru arsura, rana pentru rana, vanataie pentru vanataie" (Ies., 21, 12-25). Cine purta vreo povara pe el sambata sau facea vreo lucrare, chiar de s-ar fi cait si ar fi fagaduit ca nu mai face, nu era iertat, ci trebuia neaparat sa moara. Cine ar fi facut foc in casa sambata nu era iertat, trebuia omorat (Ies., 31, 13-15; Num., 15, 32-36). De facea cineva desfranare, negresit trebuia omorat (Lev., 20, 10-21) si altele de acest fel.

Astfel era legea data evreilor. Dar in legea cea noua, a lui Hristos, Evanghelia sau Legea Credintei, oare este tot asa? Nu, hotarat, nu! Caci Dumnezeu a trimis pe sfantul Ioan Botezatorul sa strige: "Pocaiti-va, ca s-a apropiat imparatia cerurilor... Faceti deci roade vrednice de pocainta" (Matei, 3, 1-8). "Cel ce are doua haine sa dea celui ce nu are si cel ce are bucate sa faca la fel". Vamesilor le spunea: "Sa nu cereti nimic mai mult decat ce va este randuit". Ostasilor, care intrebau si ei ce sa faca spre a fi iertati, le spunea: "Sa nu asupriti pe nimeni, nici sa parati si sa va multumiti cu solda voastra" (Luca, 3, 11-14). Venind Domnul Hristos zicea: "Pocaiti-va si credeti in Evanghelie" (Mar-cu, 1, 15); "Legea si proorocii au fost pana la Ioan; de atunci imparatia lui Dumnezeu se vesteste si fiecare se sileste spre ea" (Luca, 16, 16). "Caci Legea a fost data prin Moise, iar harul si adevarul au venit prin Iisus Hristos" (Ioan, 1, 17). Iar marele apostol Pavel ne spune: "Hristos este sfarsitul Legii" (Rom., 10, 4; 6, 14; 7, 1-6) si cine crede in Iisus este prin El iertat de toate lucrurile de care n-a putut fi iertat prin Legea lui Moise (Fapte, 13, 38-39).

Pocainta a fost prezisa de prooroci, dupa cum este scris: "Spune-le: viu sunt Eu, zice Domnul, nu voiesc moartea (osanda) pacatosului, ci sa se intoarca la calea lui si sa

fie viu. Intoarceti-va, intoarceti-va de la calea voastra cea rea! Pentru ce vreti sa muriti in pacat, casa lui Israel?" (Iez., 33, 11; Isaia, 1, 16-18; 43, 25-26; 44, 21-23). Si prin ceea ce Duhul Sfant zice: "Intoarce-te, Israele la Domnul Dumnezeuul tau, ca tu te-ai pocait prin faradelegea ta. Gasiti rugi de pocainta, intoarceti-va la Domnul si-l ziceti Lui: Iarta-ne orice faradelege, ca sa ne bucuram de milostivirea Ta si sa aducem, in loc de tauri, lauda buzelor noastre" (Os., 14, 2-3). In psalmi, de asemenea, se vorbeste mult despre iertarea prin pocainta.

Pocainta consta in intoarcerea la Domnul Hristos si la invatatura Evangheliei Sale, in intoarcerea de la calea cea rea, la cea buna, adica pe calea Bisericii. Pocainta consta in a fugi de calea cea rea a desfatarii si a umbla pe calea cea stramta si aspra (Matei, 7, 13-14). Pocainta consta in a-ti pareea rau de relele pe care le-ai facut si sa te hotarasti sa nu le mai faci (II Petru, 2, 20-22). Pocainta consta in a-ti marturisi pacatele la preot (I Ioan, 1, 9; Luca, 17, 11-14; Ioan, 20, 19-23; Matei, 14, 18-19; 18, 18; Ioan, 1, 9; Fapte, 19, 18). Pilde de iertarea pacatelor prin preot a aratat Domnul Hristos in iertarea slabanogului (Matei, 9, 1-8), a femeii pacatoase, Maria Magdalena (Luca, 7, 36-50), la intoarcerea fiului risipitor (Luca, 15, 11-32), in neosandirea femeii care a fost prinsa in desfranare (Ioan, 8, 1-11). In scurt, Domnul nostru Iisus Hristos, dupa cum insusi arata, "...a venit ca sa mantuiasca pe cel pierdut", sa mantuiasca pe cei pacatosi ce se pocaiesc (Matei, 18, 11-14), caci "nu cei sanatosi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi" (Matei, 9, 12 ; Luca, 19, 1-10). Idealul credintei crestine este ca nimeni sa nu mai pacatuiasca. Mai spune insa sfantul evanghelist Ioan: "Copiii mei, va scriu aceste lucruri, ca sa nu pacatuiti. Dar daca cineva a pacatuit, avem la Tatal un mijlocitor, pe Iisus Hristos cel drept. El este jertfa de ispasire pentru pacatele noastre, dar nu numai pentru ale noastre, ci si pentru ale lumii intregi", adica jertfa ce se face in Sfantul Altar, la Biserica (I Ioan, 2, 1-2).

INVATACELUL: Nu cumva marturisirea pacatelor nu trebuie facuta preotului, ci celorlalti credinciosi? Nu cumva ea nu trebuie sa fie secreta, ci, dimpotriva, publica? Asa ar reiesi din cuvintele Scripturii: "Marturisiți-va unul altuia pacatele si va rugati unul pentru altul" (Iacov, 5, 16).

PREOTUL: Nu este rau sa ne marturisim, cum zice sfantul Iacov; dar numai cei ce au darul preotiei pot da si iertarea pacatelor, dezlegarea lasata de Mantuitorul, pentru ca numai apostolilor - si, prin ei, urmasilor lor care au darul preotiei - le-a incredintat Mantuitorul puterea si dreptul de a ierta si de a tine pacatele, de a lega si a dezlega (Matei, 16, 19; 18, 18 s.a.). Expresia "unul altuia" (Iacov, 5, 16) inseamna preotul care primeste pocainta, pe de o parte, si credinciosul care se pocaieste si cere dezlegarea pacatelor, pe de alta. Cand marele apostol Pavel a predicat Evanghelia lui Hristos in Efes, multi dintre cei ce crezusera veneau sa se marturiseasca si sa-si spuna faptele (Fapte, 19r 18). Dar la cine veneau, decat la Pavel, spre a primi de la el iertarea pacatelor? Fiindca numai apostolii lui Hristos au primit puterea de a lega sau dezlega pacatele oamenilor. Sfantul apostol Pavel a excomunicat si iarasi a primit in Biserica - dupa ce s-a pocait - pe cel ce faptuise un mare pacat in Corint (vezi I Cor., cap. 5 si II Cor., 2, 5-11). Acelasi apostol Pavel a dat satanei pe Imeneu si pe Alexandru, ca si altii sa se invete sa nu huleasca (I Tim., 1, 20). Asadar, puterea de a lega si a dezlega pacatele oamenilor, precum si puterea disciplinara in Biserica Sa, Hristos a dat-o sfintilor Sai ucenici si apostoli, iar nu oricui, cum inteleg unii. La dreapta judecata a lui Hristos se va vedea cine a avut putere pe pamant, data de la

El, spre a dezlega si ierta pacatele oamenilor, dar atunci, pentru unii, va fi prea tarziu.

INVATACELUL: Intr-adevar, spun unii ca marturisirea trebuie facuta direct lui Dumnezeu: "Miluieste-ma, Dumnezeule, dupa mare mila Ta si, dupa multimea indurarilor Tale, sterge faradelegea mea. Mai vartos ma spala de faradelegea mea si de pacatul meu ma curateste. Ca faradelegea mea eu o cunosc si pacatul meu inaintea mea este pururea" (Ps. 50, 1-4). Acelasi psalmist zice, adresandu-se, de asemenea, direct lui Dumnezeu: "Pacatul meu l-am cunoscut si faradelegea mea n-am ascuns-o impotriva mea. Zis-am: marturisi-voi faradelegea mea Domnului; si Tu ai iertat nelegiuirea pacatului meu" (Ps. 31, 5).

PREOTUL: In cele de mai sus ti-am aratat ca dezlegarea vine dupa Jertfa Mantuitorului. El o da prin preoti.

In Vechiul Testament marturisirea se facea direct lui Dumnezeu, caci in alta forma nu se putea face. Dar marturisirea aceasta era numai o pocainta, nu o Taina o pocaintei, de vreme ce in Legea Veche nici preotia nu era o Taina prin care preotii sa fi primit de la Dumnezeu puterea de "a lega" sau "a dezlega", de "a ierta" sau de "a tine" pacatele oamenilor. Aceste doua Taine s-au instituit de abia in Noul Testament, anume dupa Invierea Domnului si dupa ce El a trimis in lume pe Duhul Sfânt cu darurile Sale sfintitoare.

Cu toate acestea, chiar si in Vechiul Testament se intalnesc cazuri cand marturisirea pacatelor nu se facea direct lui Dumnezeu. Asa, de pilda, insusi psalmistul David s-a marturisit lui Nathan Proorocul (II Regi, 12, 13), iar Aaron s-a marturisit cu cainta lui Moise, iar nu direct lui Dumnezeu (Num., 3, 11-22). Iata, deci, ca si in pocainta Vechiului Testament exista posibilitatea marturisirii indirecte.

INVATACELUL: Mai spun aceia ca iertarea pacatelor vine direct de la Dumnezeu, nu prin mijlocirea preotilor, caci asa ne-a invatat Mantuitorul sa cerem: "Si ne iarta noua greselile noastre..." (Matei, 6, 12). De la Dumnezeu direct au primit iertare: slabanogul din Capernaum (Marcu, 2, 5; Luca, 5, 20); femeia pacatoasa in casa lui Simon (Luca, 7, 48); vamesul in templu (Luca, 18, 14) , talharul pe cruce (Luca, 23, 43) s.a. Nici unul dintre acestia nu a avut nevoie de mijlocirea preotilor spre a primi iertarea.

PREOTUL: Textele de mai sus nu au nimic de-a face cu Taina pocaintei si cu marturisirea pacatelor la preot, caci ele se refera la intamplari petrecute pe vremea cand Mantuitorul inca nu instituise pocainta ca Taina si nici preotia cu putere de a lega si a dezlega pacatele. Pe atunci Mantuitorul inca era de fata si, deci, ca Dumnezeu adevarat, El insusi facea dezlegarile de pacate. Noi stim ca aceasta putere a dat-o apostolilor Sai dupa invierea Sa cea din morti, cand S-a aratat si le-a zis: "Pace voua! Precum M-a trimis pe Mine Tatal, si Eu va trimit pe voi. Si zicand acestea, a suflat asupra lor si le-a zis: "Luati Duh Sfânt ! Carora veti ierta pacatele, le vor fi iertate si carora le veti tine vor fi tinute" (Ioan, 20, 21-23). Vezi ca atat darul Preasfantului Duh, cat si puterea de a ierta le-a dat Mantuitorul ucenicilor Sai, dupa inviere, in ce priveste rugaciunea - sau mai bine zis cuvintele din rugaciunea "Tatal

nostru" - prin care ne adresam direct lui Dumnezeu pentru iertarea pacatelor, ele nu inlatura mijlocirea preotilor la dezlegarea pacatelor din Taina pocaintei, pentru ca ele nu au nici o legatura cu aceasta Taina. Noi putem cere de la Dumnezeu iertarea pacatelor si in afara de Taina pocaintei. Aceasta o putem cere direct, in orice pocainta si in orice rugaciune, mai ales atunci cand fagaduim sa facem fapte bune, dupa cum este cazul aici, cand zicem in continuare: "...precum si noi iertam gresitilor nostri". Iertarea unor pacate se poate obtine si altfel decat prin Taina pocaintei sau prin rugaciunea preotilor. De pilda, prin rugaciune, cainta, fapte bune etc. Insa Taina pocaintei este un mijloc mult mai sigur si mai la indemana. Iertarea prin ea este totala, in masura in care si ea este completa, de la temelia ei nelipsind nici faptele care atrag de la Dumnezeu, iertarea: rugaciunea, postul, evlavie, dragostea s.a. In plus, in ea obtinem si dezlegarea prin puterea pe care Insusi Mantuitorul a dat-o apostolilor Sai si, prin acestia, urmasilor lor. Astfel, textele de mai sus nu contrazic invatatura si practica noastra privitoare la Taina pocaintei, in care preotii duhovnici dau dezlegare;

INVATACELUL: Oare preotii au puterea de a ierta pacatele? Scris este: "Cine poate sa ierte pacatele decat Unul Dumnezeu ?" (Luca, 5, 21).

PREOTUL: In adevar, numai Dumnezeu poate ierta pacatele. Dar in insasi Taina pocaintei, nu preotul este cel ce iarta pacatele, ci tot Dumnezeu, prin mijlocirea preotului. Dumnezeu este izvorul si stapanul darului, al puterii de a ierta pacatele; preotul este numai un administrator al acestui dar. Deci si noi, la marturisire, nu de la preot primim dezlegarea, ci de la Dumnezeu - prin harul Sau - pe care il transmite preotul. Preotul este acela care are calitatea de a da mai departe sau a mijloci harul. Harul nu este al sau, ci al lui Dumnezeu (II Cor., 4, 7) si, chiar pacatos fiind, preotul primeste si pastreaza acest dar. Si apostolul Petru a fost pacatos, caci s-a lepadat de Domnul si invatatorul sau, si totusi a primit acest dar. De asemenea, l-a primit si apostolul Ioan, desi el insusi marturiseste ca nu exista om fara de pacat (I Ioan, 1,8; Apoc., 15, 4). Iar apostolul Pavel se socoteste cel dintai dintre pacatosi (I Tim., 1, 15).

In aceasta situatie este si preotul, el avand darul pe care l-a primit prin Taina preotiei, de a lega si a dezlega pacatele (Matei, 18, 18; Ioan, 20, 21-23).

INVATACELUL: Dar cum trebuie facuta marturisirea la preot, adica spovedania ?

PREOTUL: Marturisirea pacatelor inaintea preotului duhovnic trebuie sa se faca astfel:

1) Sa fie completa, adica sa cuprinda toate pacatele savarsite de la ultima spovedanie si sa nu ascunda nici unul din cele faptuite.

2) Spovedania trebuie sa fie sincera si de buna voie.

3) Spovedania trebuie sa fie secreta, adica in taina.

4) Spovedania trebuie facuta cu umilinta si cu zdrobire de inima, adica cu parere de rau pentru pacatele savarsite si cu dorinta sincera de a nu le mai savarsi. Simpla marturisire sau insirare a pacatelor nu aduce iertarea lor, caci zice Domnul: "De nu

va veti pocai, toti veti pieri" (Luca, 13, 5). Important este ca, de la o marturisire la alta, crestinul sa se osteneasca sa-si indrepteze cat mai mult viata, desavarsindu-se in virtute (vezi si Inv. de Cred. Ort., intreb. 187).

INVATACELELUL: Dar cand si de cate ori trebuie sa se spovedeasca crestinii ?

PREOTUL: Spovedania nu este legata de termene si de soroace din timpul anului. Putem alerga la duhovnic ori de cate ori simtim nevoia de a ne usura sufletul de povara pacatelor, sau de a primi mangaierea harului si nadejdea iertarii. Cu cat ne vom spovedi mai des, cu atat mai bine. De obicei insa spovedania este legata de posturi. De aceea, porunca a patra a Bisericii ne invata sa ne marturisim pacatele de patru ori pe an, adica in cele patru posturi: al Pastelui, al Craciunului, al Sfintei Marii si al Sfintilor Apostoli. Cei mai evlaviosi pot sa se marturiseasca o data pe luna, iar ceilalti, cel putin o data pe an (Ibidem, intreb. 188).

DESPRE TAINA PREOTIEI (HIROTONIA)

INVATACELELUL: Preotia este cu adevarat o Taina? Sunt unii crestini care nu cred lucrul acesta.

PREOTUL: Asculta cuvantul Mantuitorului: "Adevarat graiesc voua: oricate veti lega pe pamant vor fi legate si in cer si oricate veti dezlega pe pamant vor fi dezlegate si in cer" (Matei, 18, 18; Ioan, 2, 25). Iar Pavel scrie lui Timotei: "...iti amintesc sa aprinzi... harul lui Dumnezeu, cel ce este in tine prin punerea mainilor mele" (II Tim., 1, 6).

Preotia este cu adevarat o Taina, in care, prin punerea mainilor arhierilor si prin rugaciune, se impartaseste persoanei anume pregatite harul care da puterea de a invata cuvantul lui Dumnezeu, a savarsi Sfintele Taine si a conduce pe credinciosi la mantuire (Matei, 28, 19; 18, 18; Ioan, 20, 23).

In vechime, numarul functiilor preotesti era sapte: 1. portarii si urmasii lor; 2. juratorii; 3. citetii; 4. ipodiaconii; 5. diaconii; 6. preotii; 7. episcopii. Despre aceste functii si randuiri bisericești din vechime aminteste si canonul X din Antiohia, precum si canonul IV al Sinodului al IV-lea Ecumenic s.a.

In Sfanta Scriptura sunt pomenite trei trepte ale preotiei: episcopii, preotii si diaconii (vezi Tit, 1, 5-9; I Tim., 5, 19-22, Fapte, 20, 17, 28; 6, 6 s.a.) Oricare alte grade ierarhice nu sunt trepte harice, ci doar distinctii, grade administrative sau numai onorifice. Ele nu sunt randuiri dumnezeiasca, ci omeneasca si sunt acordate de episcopi, tot prin rugaciuni si punerea mainilor, dar nu prin Taina "hirotoniei", ci prin ierurgia "hirotesiei". Astfel de grade onorifice sau administrative exista in fiecare treapta a preotiei, ca de exemplu: la treapta de episcop exista: arhiepiscop, mitropolit, mitropolit primat, patriarh; la treapta de preot: sachelar, protoiereu, iconom, iconom stavrofor (purtator de cruce); la treapta diaconiei: arhidiacon sau protodiacon.

Trebuie tinut in seama ca in Biserica sunt doua feluri de membri, deosebiti intre ei: preotii (sau pastorii) si credinciosii (sau turma). In Biserica, nu oricine dintre credinciosi poate fi preot, ci numai cei care sunt chemati de Dumnezeu si carora li s-a impartasit darul preotiei prin sfanta Taina numita "punerea mainilor preotiei" sau "hirotonia". Iar aceasta Taina se administreaza numai celor chemati care au calitatile cerute de Sfanta Scriptura (I Tim., 1, 2, 3, 8).

INVATACELELUL: Exista in Sfanta Scriptura o seama de texte care se refera la o preotie generala, ca de exemplu: "Si voi insiva, ca pietre vii, sa fiti ziditi casa duhovniceasca, spre preotia sfanta, ca sa aduceti jertfe duhovnicești, placute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos" (I Petru, 2, 5). "Si I-ai facut Dumnezeului nostru imparate si preoti si vor imparati pe pamant" (Apoc., 5, 10). Si iarasi: "Fericit si sfant este cel ce are parte de invierea celui dintai. Peste acestia moartea cea de a doua oara nu are putere, ci vor fi preoti ai lui Dumnezeu si ai lui Hristos si vor imparati cu El mii de ani" (Apoc., 20, 6); sau: "Iar voi sunteti semintie aleasa, preotie imparateasca, neam sfant, popor agonisit de Dumnezeu, ca sa vestiti in lume bunatatile Celui ce v-a chemat din intuneric la lumina Sa cea minunata" (I Petru, 2, 9); sau: "Si acum de veti asculta

cuvantul Meu si veti pazi legamantul Meu, veti fi Mie popor ales din toate neamurile, ca al Meu este tot pamantul. Imi veti fi Mie preotie imparateasca si neam sfant..." (Ies., 19, 5-6). Si iarasi: "Iar voi veti fi numiti preoti ai Domnului, slujitori ai Dumnezeului nostru" (Isaia, 61, 6). Cum trebuie ele intelese fata de ceea ce noi ortodocsii numim preotie ca Taina ?

PREOTUL: Pentru a putea raspunde cat mai complet, este nevoie ca mai intai sa cercetam istoria din vechime si apoi sa staruim asupra Noului Testament. Desi Dumnezeu, prin Moise, a zis catre poporul israelit ca acesta ii va fi preotie imparateasca daca va pazi asezamantul incheiat cu El, totusi, inca in Vechiul Testament, chiar Dumnezeu insusi a instituit si preotia ca functie speciala (Ies., 40, 12-15). Se intelege clar ca preotia generala, de care ai amintit in textele de mai sus - prin care tot poporul este numit preotie imparateasca si neam sfant (Ies., 19, 5-6) - nu era tot una cu aceasta preotie instituita de Dumnezeu ca o preotie conducatoare, aleasa de El numai din neamul lui Aaron. Aceasta preotie conducatoare a poporului a tinut de genealogia lui Aaron pana la venirea lui Hristos. Aceasta preotie avea chemarea de la Dumnezeu (Ies., 18, 1-3) si era randuita printr-o anumita slujba de sfintire si o ceremonie religioasa, dupa cum marturiseste Sfanta Scriptura in aceasta privinta: "Sa aduci pe Aaron si pe fiii sai la usa cortului marturiei... si sa-l ungi si sa-l sfintesti, ca sa-Mi fie preot; si sa aduci si pe fiii lui... si sa-i ungi, cum ai uns pe tatal lor, ca sa-Mi fie Mie preoti. Si aceasta ungere ii va sfinti preoti pentru totdeauna in neamul lor" (Ies., 40, 13-15; Lev., cap. 8 s.a.). Deci, prin ungere isi sfintire, Aaron a fost consacrat mare preot, iar fiii lui, preoti. De asemenea, ca ajutoare ale preotilor la serviciul divin - dupa porunca lui Dumnezeu - s-au consfintit levitii (Num., 3, 6).

Indeplinirea unor anumite ierurgii cadea numai in seama acestei ierarhii instituite de Dumnezeu. Astfel, regele Osia, indraznind sa savarseasca acte pe care nu le puteau face decat preotii, a fost lovit de Dumnezeu cu lepra (II Par., 26, 16-23). Pe Core, pe Datan si pe Gabiron, care s-au ridicat impotriva acestei ierarhii bisericesci puse de Dumnezeu, i-a inghitit pamantul de vii (Num., 16). Pe imparatul Saul l-a lepadat Dumnezeu de la imparatie ca pe un nebun si a murit strapuns de sabia lui, pentru ca a adus jertfa lui Dumnezeu, in locul preotului (I Regi, 13, 1-14; 31, 1-6).

Prin urmare, se vede lamurit ca un lucru se intelege prin preotie generala, prin care Sfanta Scriptura intelege tot poporul, numindu-l "preotie imparateasca si neam sfant" (Ies., 19, 5-6), si cu totul altceva a fost preotia cea instituita de Dumnezeu din neamul lui Aaron, pe care, cu porunca lui Dumnezeu, Moise a impartit-o in trei trepte: arhiereasca, preoteasca si levitica (Ies., 28, 1-3). Dar tot Dumnezeu insusi a fost Acela care - in vremile profetice, cu sapte sute de ani inainte de Hristos - a aratat ca va veni vremea cand El isi va alege preotii nu numai din semintia lui Levi si din urmasii lui Aaron, ci, in general, dintre credinciosi: "...iata, vin sa strang la un loc toate popoarele si limbile. Ele vor veni si vor vedea slava Mea, si le voi da un semn (Sfanta Cruce). Si pe cei scapati cu viata ii voi trimite catre popoare... si ei (sfintii apostoli) vor vesti neamurilor slava Mea si din toate neamurile vor aduce pe fratii vostri prinos Domnului... in sfanta cetate a Ierusalimului... Si din ei vor lua preoti si leviti, zice Domnul" (Isaia, 66, 18-21).

Sa vedem acum in ce fel a fost instituirea si asezarea de catre Mantuitorul a preotiei Noului Testament si cu ce puteri a inzestrat El aceasta preotie noua si desavarsita,

care este dupa randuiala lui Melchisedec, fiindca slujeste lui Dumnezeu cu paine si cu vin (Evr., 7, 1-3).

Hristos, fiind sfarsitul Legii (Rom., 10, 4) si venind in lume, a asezat mai intai noua preotie, pentru ca, odata schimbata preotia, numaidecat trebuie sa aiba loc si schimbarea Legii (Evr., 7, 12). Deci, intai s-a randuit preotia si apoi Legea. Dar iata cum a instituit si a asezat Hristos ierarhia preotiei Legii Domnului (Noului Testament). El Si-a ales din multimea ucenicilor mai intai doisprezece, pe oare i-a numit apostoli (Luca, 6, 12-16; Matei, cap. 10; Marcu, 3, 13-19), si apoi alti saptezeci de ucenici (Luca, 10, 1-24). Mai tarziu, apostolii au asezat in Biserica si sapte diaconi (Fapte, 6, 3-6). Pe cei doisprezece apostoli Mantuitorul i-a invatat cum sa boteze, iar ei botezau poporul chiar in timpul cand Domnul propovaduia Evanghelia, caci se spune: "Desi Iisus nu boteza El insusi, ci ucenicii Lui" (Ioan, 4, 1-2). Pe acesti doisprezece apostoli i-a invatat cum sa unga pe bolnavi cu untdelemn si sa scoata demonii din oameni (Marcu, 6, 7-13; Iacov, 5, 14-15). Pe acesti doisprezece apostoli i-a invatat cum sa se roage si sa faca frangerea painii - Liturghia de astazi (Matei, 26, 26-28; Marcu, 14, 22-23; Luca, 22, 19-20). Apostolilor, dupa inviere, timp de patruzeci de zile li S-a aratat adeseori si i-a invatat cele pentru imparatia lui Dumnezeu. Peste cei doisprezece apostoli, in ziua dintii a saptamanii (Duminica) la cincizeci de zile dupa Inviere (Cincizecime) S-a pogorat Duhul Sfânt in chip de limbi de foc, imbracandu-i cu putere de sus, spre a propovadui Evanghelia lui Hristos (Luca, 24, 48-49; Fapte, 1, 5; 2, 1). Pe cei doisprezece apostoli i-a trimis, dupa Inviere, sa faca ucenici din toate neamurile, sa-i boteze in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh si sa-i invete sa pazeasca cele ce le-a poruncit (Matei, 28, 19-20). Dupa pogorarea Duhului Sfânt, inmultindu-se numarul crestinilor, sfintii apostoli - din indemnul Duhului Sfânt - au randuit, prin rugaciune catre Dumnezeu si prin punerea mainilor pe capul celor alesi - hirotonie - darul diaconiei, al preotiei si al episcopiei (arhieria), ei mai numindu-se prezbiteri sau batrani (Fapte, 6, 1-6; 8, 14-17; 13, 1-3; 14, 3; 20, 17-28; I Petru, 5, 1-4; Apoc., 1, 6; 5, 10; II Tim., 1, 6; I Tim., 5, 14). Episcopilor hirotoniti (Filip., 1, 1) li s-a poruncit sa hirotoneasca dintre crestini pe unii diaconi si preoti, iar pe altii la treapta episcopatului (Tit, 1, 5; I Tim., 5, 21-22 ; 3, 1-13; Tit, 1, 6-7). Pe acesti episcopi si preoti ii numeste Dumnezeu si "slujitori" si "iconomi" (ispravnici) "ai Tainelor lui Dumnezeu" (I Cor., 4, 1; Tit, 1, 7), robi pusi peste alti robi (Matei, 24, 45). Acesti apostoli, numiti episcopi si preoti, sunt lucratorii carora le-a incredintat Domnul via - lumea crestina - sa o lucreze, in locul celor din Lumea Veche (Matei, 21, 33-43). Acesti episcopi si preoti sunt slugile ce pregatesc masa si amesteca vinul si cheama lumea la mantuire (Prov., 9, 2-6). Acestia se mai numesc si parinti si invatatori (I Cor., 4, 15). De acestia au crestinii porunca sa asculte si sa faca cele ce ii invata, caci acestia vor da socoteala pentru sufletele lor (Evr., 13, 17 ; I Tes., 15, 12-13). Pe acesti episcopi si preoti ii numeste Domnul Hristos "sarea pamantului" (Matei, 5, 13). Acestora le-a dat Hristos-Dumnezeu puterea de a ierta pacatele Celor ce vor mantuirea sufletelor (Ioan, 20, 19-23; Fapte, 19, 18). Acestia au cheile imparatiei cerurilor si puterea sa incuie si sa descuie, sa lege si sa dezlege (Matei, 16, 18-19). Acestora le este dat sa cunoasca tainele imparatiei cerurilor (Matei, 13, 10-11). Despre acesti episcopi si preoti s-a proorocit da vor fi preoti ai lui Dumnezeu, imbracati cu mantuire (Ps. 131, 16; Ier., 23, 3-5). Cu acestia S-a fagaduit Domnul Hristos a fi in toate zilele, pana la sfarsitul veacului (Matei, 23, 20).

INVATACELELUL: Inteleg. Cum poate fi inteles insa textul din I Petru, 2, 5, referitor la o

preotie universala, menita sa aduca "jertfe duhovnicesti"? Nu anuleaza textul acesta principiul preotiei ierarhice ?

PREOTUL: Nu-l anuleaza nicidecum. Jertfele duhovnicesti pe care le poate aduce fiecare crestin sunt deosebite - dupa cum se vede din Sfanta Scriptura - constand in dispozitia sufletului catre pocainta, in parerea de rau pentru pacate: "Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima infranta si smerita Dumnezeu nu o va urgisi" (Ps. 50, 18); in lauda si rugaciune (Ps. 49, 15); in mila: "mila voiesc, iar nu jertfa" (Matei, 9, 13); de asemenea, "facerea de bine si darnicia nu le uitati, caci jertfe ca acestea sunt bine-placute lui Dumnezeu" (Evr., 13, 16). Ele mai constau in aducerea de voie buna a trupurilor noastre ca jertfa: "Rogu-va dar pe voi, fratilor,... sa infatisati trupurile voastre ca pe o jertfa vie, sfanta, bine-placuta lui Dumnezeu, ca inchinarea voastra cea duhovniceasca" (Rom., 12, 1); jertfele cer ca crestinii sa nu-si faca din madularele lor arme ale nedreptatii si ale pacatului, ci sa se infatiseze pe ei inaintea lui Dumnezeu ca vii, sculati din morti, iar madularele lor sa fie arme ale dreptatii inaintea lui Dumnezeu (Rom., 6, 13). in sfarsit, jertfa suprema creстина sau adevarata ardere-de-tot este mucenicia pentru credinta cea in Hristos, despre care Apostolul a scris lui Timotei: "Ca eu, iata, eu de acum ma jertfesc..." (II Tim., 4, 6). Astfel de jertfe duhovnicesti, sfinte, se pot aduce lui Dumnezeu in Biserica lui Hristos, caci zice Apostolul: "Si de se va lupta cineva... nu se incununeaza daca nu se va lupta dupa lege" (II Tim., 2, 5).

Aceste jertfe duhovnicesti insa nu pot inlocui darurile harului dumnezeiesc, primite de credinciosi in Tainele savarsite de pastori, fara de care Taine -cum este, de pilda, Taina botezului sau a impartasaniei - dupa cuvantul lui Dumnezeu, nimeni nu poate mosteni viata de veci.

INVATACELUL: Despre cei ce savarsesc slujba preoteasca si predica, se spune ca nu trebuie sa fie oameni invatati pentru ca nici apostolii n-au fost invatati la scoli inalte. Mantuitorul a spus chiar ca Dumnezeu ascunde celor invatati si stiutori tainele cerurilor si le descopera numai "pruncilor" (Matei, 11, 25). Sfantul apostol Pavel citeaza cuvintele lui Dumnezeu: "Pierde-se-va intelepciunea inteleptilor si istetimea celor isteti se va nimici" (Isaia, 29, 14), apoi adauga : "Au n-a dovedit Dumnezeu nebuna intelepciunea lumii?" (I Cor., 1, 19-20). Unui predicator Dumnezeu ii descopera ceea ce trebuie sa stie si el nu ar avea, deci, trebuinta de stiinta (invatatura) omeneasca si de scoli inalte (Matei, 10, 19-20; Ioan, 14, 26; I Ioan, 2, 20-27).

PREOTUL: Intr-adevar, apostolii n-au fost oameni invatati in scoli, ba chiar dintre cei mai simpli si nestiutori pescari galileeni. Dar Dumnezeu le-a descoperit lor - fie direct, prin gura Mantuitorului, fie prin inspiratie de la Duhul Sfant - invatatura sfanta si adevarurile de credinta (I Cor., 2, 10; 11, 23; II Cor., 12, 1; Gal., 1, -12 s.a.), dandu-le si priceperea necesara. Deci ei nu aveau nevoie de scoala si de invatatura omeneasca. Nu tot asa stau lucrurile cu ceilalti oameni, adica cu credinciosii de rand. Mantuitorul a zis catre apostoli - "Voua vi s-a dat sa cunoasteti tainele imparatiei cerurilor, pe cand acelora nu li s-a dat" (Matei, 13, 11). Ar fi de neinteles ca prin textele de mai sus, citate de dumneata, sa fie osandita adevarata stiinta si intelepciune, cand stim, de pilda, ca Apostolul Neamurilor a fost un om cu scoala inalta, dupa cum el insusi ne marturiseste si cum rezulta din scrierile sale, oare

vadesc un autor cultivat, cu un stil superior, cu cunostinte temeinice, avand o logica si o dialectica de fier. Cu toate acestea, a fost chemat la apostolat chiar de Mantuitorul, si cine nu stie cat de mare folos ne este noua - celor de azi - stiinta si intelepciunea lui ? Deci, cum ar fi putut sa osandeasca chiar el insusi stiinta cea adevarata, pe care o avea si el? Sutasul Corneliu (Fapte, 10, 1), Iosif din Arimateea (Luca, 23, 50), Nicodim (Ioan, 3, 1) s.a. sunt cazuri care arata luminat ca stiinta cea adevarata nu este osandita si nici macar dispretuita, insa exista "stiinta" si "intelepciune" care departeaza pe om de la Dumnezeu; numai acestea sunt osandite, nu adevarata stiinta si invatatura - mai ales teologia - care ne invata cunostinta amanuntita a Sfintei Scripturi si a lui Dumnezeu, insusi Mantuitorul ne-a poruncit sa ne indeletnicim cu aceasta invatatura cand a zis: "Cercetati Scripturile, ca socotiti ca in ele aveti viata vesnica. Si acelea sunt care marturisesc despre Mine" (I Ioan, 5, 39). Daca este un pacat a invata, apoi ar insemna un pacat a cerceta si Sfintele Scripturi, prin care invatam noi cele spre mantuire.

INVATACELUL: Preotii trebuie sa fie fara prihana, nebetivi, blanzi, pasnici etc. (I Tim., 3, 3-6; Tit, 1, 7-9). Or, multi dintre preotii nostri sunt tocmai dimpotriva, asemenea cu pacatosii de rand: betivi, lacomi, zgarciti etc. Merita ei, oare, ascultare si cinstire ?

PREOTUL: In adevar, multi preoti nu sunt asa cum ar trebui sa fie si nici noi nu zicem, ca sunt sfinti. Totusi, nu toti sunt asa de vinovati si de pacatosi cum sunt acuzati indeobste. Dar cine poate afirma ca este sfant si fara prihana? Numai Dumnezeu stie si cunoaste asezarea fiecarui suflet. De ce sa ne facem noi judecatori inainte de vreme ? (Matei, 7, 1-2; Luca, 6, 27; Rom., 14, 10-13; Iacov, 3, 1; 5, 9). In al doilea rand, trebuie stiut ca validitatea Tainelor nu depinde de vrednicia preotului, ci de darul Sfintului Duh pe care l-a primit el prin Taina hirotoniei (preotiei) (I Tim., 4, 14; II Tim., 1, 6). Fariseii erau si ei pacatosi, ba chiar dintre cei mai mari, numai ca incercau sa se ascunda de fata oamenilor. Mantuitorul, ca un adevarat Dumnezeu, vazand cele ascunse ale fariseilor, dupa dreptate i-a mustrat, dar n-a dat acest drept si oamenilor de rand, carora le-a zis: "Toate cate va vor zice voua (fariseii), faceti-le si paziti-le, dar dupa faptele lor sa nu faceti, ca ei zic, dar nu fac" (Matei, 23, 3). Faceti ce zic ei, dar nu faceti ce fac ei. Acest raspuns poate fi dat si tuturor acelor care invinuesc pe preoti de imoralitate, dar nu vor sa vada barna din ochii lor (Matei, 7, 3-4).

INVATACELUL: "In dar ati luat, in dar sa dati". Asa le-a spus Mantuitorul apostolilor Sai, cand i-a trimis sa predice Evanghelia si sa vindece pe cei bolnavi prin puterea si darurile minunate cu care i-a inzestrat (Matei, 10, 8). Preotii insa nu fac nimic in dar, ci iau plata pentru orice slujba. Nu insemna, oare, ca ei calca porunca Mantuitorului, si ca atare, nu pot fi recunoscuti ca trimisi ai Lui ?

PREOTUL: Preotii nu iau plata aceasta pentru darul pe care il au sau pe care il impartasesc, ci pentru munca lor. "Caci vrednic este lucratorul de plata sa" (Luca, 10, 4-7; Matei, 10, 9-14). Marele apostol Pavel zice in aceasta privinta: "Cine slujeste vreodata in oaste pe cheltuiala lui? Cine sadeste vie si nu mananca din roada ei? Sau cine paste turma si nu bea din laptele turmei? Nu dupa om spun eu acestea. Nu si legea zice asa? Caci in legea lui Moise este Scris: "sa nu legi gura boului care treiera". Oare de boi se ingrijeste Dumnezeu? Sau in adevar pentru noi zice? Caci pentru noi s-a scris: Cel ce ara trebuie sa are cu nadejde, si cel ce treiera trebuie sa

treiere cu nadejdea ca la treieris va avea parte de roade... Au nu stiti ca cei ce lucreaza cele sfinte mananca din prinoasele templului si cei ce slujesc altarului au parte de la altar? Tot asa a randuit si Domnul pentru cei ce propovaduiesc Evanghelia, ca sa traiasca din Evanghelie" (I Cor., 9, 7-14, Deut., 25, 4). Iata deci ca intretinerea preotilor este un drept al acestora, oare este in conformitate si cu Testamentul Vechi, si cu porunca Mantuitorului.

INVATACELUL: Preotii n-ar trebui sa poarte imbracaminte speciala, cum purtau din mandrie fariseii si carturarii, fapt pentru care Mantuitorul i-a osandit (Matei, 23, 5). De asemenea, nu li se cere nicaieri in Biblie sa poarte barba si sa-si lase parul lung, asa cum isi lasa si azi unii dintre ei. Caci sfantul apostol Pavel spune: "Nu va invata insasi firea ca barbatul daca isi lasa parul lung este de ocara?" (I Cor., 11, 14). De aceea, banuiesc, se spune ca preotii, chiar si prin portul lor se poarta impotriva cuvintelor Domnului si a firii incesi.

PREOTUL: Mantuitorul n-a osandit imbracamintea si portul fariseilor si carturarilor, caci acestea fusesera randuite in Testamentul Vechi (Num., 15, 38; Deut, 22, 12), ci a osandit trufia acestora, deoarece nu purtau cele (prescrise dintr-un sentiment de evlavie, ci numai din mandrie. De altfel, pe atunci inca nu existau preoti ai Testamentului Nou si deci cuvintele de mustrare adresate de catre Mantuitorul fariseilor si carturarilor nu pot fi nicidecum considerate ca adresate preotilor Noului Testament.

In ce priveste citatul din sfantul apostol Pavel, el are, de asemenea, alt inteles, referindu-se la preotie. Din el, dar mai ales din context (I Cor., 11, 1-16) se arata urmatoarele: capul descoperit - dupa credinta de atunci - simbolizeaza independenta, iar capul acoperit arata supunerea sub stapanirea cuiva. Barbatul nu are un stapan peste el, si de aceea el trebuie sa-si tina capul descoperit. Femeia, avand ca stapan pe barbat, nu poate sta (la cultul public) cu capul descoperit, in caz ca ar sta astfel, ar dovedi nesupunere, cum faceau numai cele vaduve si cele stricate. Prin aceasta ele si-ar necinsti capul! - adica pe barbatul lor - sau s-ar necinsti pe ele insele, aratandu-se ca avand o purtare usuratica. Parul lor e o podoaba, dar fiindca ele au aici de stapan pe barbat, nu au voie sa-l lase descoperit. Iar faptul ca preotii poarta haina lunga si imbracaminte speciala se bazeaza pe argumente si marturii dintre cele mai trainice; imbracamintea lor este un semn distinctiv si simbolic, amintind haina lunga a Mantuitorului numita "hiton" (Ioan, 19, 23; Ies., 28, 4). Iar daca preotii poarta uneori culioane sau episcopii, mitre, o fac dupa exemplul preotilor din Testamentul Vechi (vezi Ies., 28, 4-40; Lev., 8, 9-13). Ei poarta barba si par lung dupa modelul nazireilor din Testamentul Vechi (Num., cap. 6; Jud., 13, 5). Sfantul apostol Pavel a avut si el asupra sa aceasta fagaduinta de nazireu (Fapte, 18, 18; 21, 20-24). Cata vreme tineau aceasta juruinta, nazireii nu-si tundeau parul si barba. Preotii Noului Testament au si ei juruinta asupra-le, pe care - ca si (nazireii Vechiului Testament - o exprima prin aceasta forma exterioara a parului lung si prin barba. La Levitic se vede ca Dumnezeu porunceste preotului sa nu-si rada (tunda) capul si sa nu-si reteze barba (Lev., 21, 5).

Iata, asadar, pentru ce preotii poarta imbracaminte speciala, barba si parul lung. Asa au purtat proorocii, patriarhii, apostolii si Insusi Domnul nostru Iisus Hristos si asa

trebuie sa poarte si preotii Legii Domnului.

INVATACELUL: Dar cine are dreptul sa savarseasca hirotonia si hirotesia ?

PREOTUL: Am aratat mai sus, dar fiindca nu ai inteles repet: Atat hirotesiile, premergatoare diaconiei, cat si hirotoniile se savarsesc numai de episcopi (arhierei).

INVATACELUL: Unde se savarsesc hirotoniile si hirotesiile ?

PREOTUL: Atat hirotoniile cat si hirotesiile, dupa sfintele Canoane, se savarsesc in biserica (Canonul 37 al Sfantului Teofil al Alexandriei) si anume: "Hirotoniile se savarsesc in launtrul altarului, inaintea Sfintei Mese, iar hirotesiile se fac in fata altarului, pe locul dinaintea usilor imparatesti" (Cf. Inv. de Cred. Ort., intreb. 200-201).

INVATACELUL: Ce fel de slujba se face pentru hirotonie si hirotesie?

PREOTUL: Hirotonia preotului si a arhiereului se savarseste in timpul Liturghiei, adica la Liturghia sfantului Ioan Gura de Aur sau la aceea a sfantului Vasile cel Mare, adaugandu-se un scurt ritual, dupa caz, in anumite momente. Hirotonia diaconului se poate face si la Liturghia Darurilor mai inainte sfintite (Sf. Simion Tesaloniceanul, Rasp. la intreb. 25, si Aihieraticonul, ed. 1926, p. 12).

Nu pot fi hirotonite mai multe persoane pentru aceeasi treapta la o Liturghie; dar hirotesii se pot face mai multe la una si aceeasi Liturghie (Sfantul Simeon Tesaloniceanul, Rasp. la intreb. 38), adica mai multi citeti sau ipodiaconi.

Hirotonia diaconului se face dupa sfintirea Darurilor si anume dupa ce arhiereul zice ecfonisul: "Si sa fie milele Marelui Dumnezeu...". Hirotonia preotului se face inainte de sfintirea Darurilor (dupa Heruvic); iar a arhiereului se face mai inainte, si anume dupa cantarea "Sfinte Dumnezeule" (vezi Inv. de Cred. Ort., intreb. 202).

DESPRE TAINA NUNTII (CASATORIA)

INVATACELUL: Te rog, Parinte, sa-mi spui acum daca si Taina nuntii a fost intemeiata de Mantuitorul, si ce anume ofera ea.

PREOTUL: Nunta este Taina prin care un barbat si o femeie, inoindu-se in mod liber sa traiasca impreuna toata viata, pentru a se ajuta reciproc si a naste si a creste prunci, primesc prin preot harul care le sfinteste legatura si ajuta la implinirea scopului lor.

Taina nuntii a fost reasezata in omenire de Domnul nostru Iisus Hristos, dar Dumnezeu a randuit-o chiar de la intemeierea lumii, daruind o dubla vietuire primului om: "Nu este bine sa fie omul singur, sa-i facem ajutor asemenea lui" (Fac., 2, 18). Si indata Dumnezeu i-a facut omului femeie din oasele si carnea lui (Fac., 2, 21-24). Dupa chipul si asemanarea Sa facandu-i barbat si femeie, Dumnezeu i-a binecuvantat zicandu-le: "Cresteti si va inmultiti" (Fac., 1, 27-28). La noi ortodocsii, Taina casatoriei se mai numeste si "cununie". Putem spune, deci, ca primii oameni au fost cununati direct de Dumnezeu, adica binecuvantati pentru a vietui impreuna si a spori viata. Pacatuind primii oameni fata de Dumnezeu prin calcarea poruncii si mancand din fructul oprit (Fac., 2, 15-17), Dumnezeu i-a scos afara din gradina raiului celui pamantesc (Fac., 3, 1-24), iar binecuvantarea prima a lui Dumnezeu se insoteste cu blestemul, astfel incat relatiile intre oameni au decazut. E adevarat ca Dumnezeu a repetat binecuvantarea in multe raiduri, zicand multor perechi: "Cresteti si va inmultiti si umpleti pamantul" (Fac., 9, 1). Dumnezeu a mai binecuvantat pe Avraam (Fac., 22, 17), apoi pe Isaac (Fac., 26, 1-4), iar prin Isaac Dumnezeu a binecuvantat pe Iacov (Fac., 26, 1-29). Dar starea de pacat a stricat si raporturile intre oameni. Astfel, barbatul avea dreptul sa-si ia sotie si daca aceasta nu-i mai placea ii da la mana o scrisoare, o "carte de despartire", o lasa si-si putea lua alta pe care - daca nu-i mai placea - de asemenea putea s-o indeparteze (Deut., 24, 1-4; Matei, 5, 31; 18, 7). Venind in lume intelepciunea lui Dumnezeu, Cuvantul intrupat (Ioan, 1, 1-14), Si-a zidit casa Sa intarindu-Si cei sapte stalpi (Pilde, 9, 1). Intr-adevar, Domnul nostru Iisus Hristos, prin sapte Taine a venit sa implineasca tot ce a fost proorocit in lege si in profeti (Matei, 5, 17; II, 13), casatoria fiind si ea reasezata ca un stalp al credintei, ca o Taina a invataturii Dumnezeului si Mantuitorului nostru. Astfel, schimband Legea lui Moise (Evr., 7, 12) cu Legea credintei (Rom., 3, 27), adica Legea cea Noua (Matei, 26, 26-28; Marcu, 1, 15; Gal., 6, 2), El a schimbat si imperfectiunea, randuielii casatoriei Legii Vechi (Evr., 8, 7-13), care nu numai ca nu se mai bucura de binecuvantarea cerului, dar mai avea si neajunsul ca omul isi putea lasa sotia din orice pricina.

Venind Domnul Hristos spre a indrepta toate strambatatile, spunea celor ce il ascultau: "S-a zis iarasi (celor din vechime): cine va lasa pe femeia sa, sa-i dea carte de despartire. Dar Eu va spun ca oricine isi va lasa femeia, afara de cuvânt de desfranare, o face sa savarseasca adulter si cine va lua pe cea lasata savarseste adulter" (Matei, 5, 31-32). Altadata, fariseii au venit la Iisus ca sa-L ispiteasca si l-au zis: "Se cuvine, oare, omului sa-si lase femeia pentru orice pricina? Raspunzand, El a zis: N-ati citit ca Cel ce i-a facut de la inceput, i-a facut barbat si femeie? Si a zis: Pentru aceea va lasa omul pe tatal sau si pe mama sa si se va insoti cu femeia sa si vor fi amandoi un trup. Asa incat nu mai sunt doi, ci unul. Deci ce a unit Dumnezeu

omul sa nu desparta. Si i-au zis Lui: Pentru ce, dar, Moise a poruncit sa-i dea femeii carte de despartire si sa o lase ? El le-a zis: Din pricina invartosarii inimii voastre... dar dintru inceput nu a fost asa. Eu insa zic voua ca oricine va lasa pe femeia sa, in afara de vina de desfranare, si va lua alta, savarseste adulter si cine s-a insurat cu cea lasata, savarseste adulter" (Matei, 19, 3-9). Astfel, prin Hristos casatoria este ridicata pe o treapta superioara: El face din ea Taina.

INVATACELUL: Totusi in Sfanta Scriptura nu ni se spune ca nunta sau casatoria este o Taina, in inteles ortodox.

PREOTUL: Chiar daca Mantuitorul nu ne spune direct acest lucru, este de-ajuns ca ea ne este infatisata ca atare, cum sunt si celelalte Taine. Nici nu este nevoie sa se spuna deschis acest lucru, de vreme ce ele sunt infatisate ca lucrari vazute prin care se impartaseste harul cel nevazut al lui Dumnezeu. Despre casatorie ni se arata, totusi, ca in ea este ceva tainic, ascuns vederii si priceperii noastre, si anume: unirea, prin puterea lui Dumnezeu, a celor doi soti, in asa fel incat nu mai sunt doi, ci unul singur; prin aceasta ni s-a spus indeajuns. Dar Sfanta Scriptura ne spune chiar si direct ca unitatea rezultata din impreunarea celor doi soti in casatorie e Taina si inca "Taina mare" (Efes., 5, 32), asemuita fiind cu unirea dintre Hristos si Biserica.

INVATACELUL: In epistola catre Efeseni, 5, 32, sfantul apostol Pavel nu vorbeste despre casatorie ca Taina, ci numai despre Taina unirii intre Hristos si Biserica: "Taina aceasta este mare; iar eu zic in Hristos si in Biserica". S-ar parea ca apostolul insusi il previne pe cititor sa nu inteleaga ceva gresit, ca anume ar vorbi despre casatorie in sens de Taina. Nu cumva noi, ortodocsii, fortam intelesul textului ?

PREOTUL: Pentru a vedea mai limpede de ce este vorba cand zice apostolul "taina aceasta", trebuie sa recurgem la context. Or, din context, rezulta clar ca este vorba de casatorie, caci incepand de la versetul 22, apostolul vorbeste despre raporturile speciale dintre soti. Iar pentru a le explica in chip mai convingator si mai potrivit insemnatii lor, le aseamana cu cele dintre Hristos si Biserica. Se stie ca Hristos insusi S-a numit pe Sine "Mire" (Matei, 9, 15; Marcu, 2, 19-20), iar Biserica Sa este reprezentata ca o mireasa de catre apostol, chiar aici in context (vezi si Apoc., 22, 17), comparatia fiind cat se poate de potrivita.

Domnul nostru Iisus Hristos a aratat ca aproba si binecuvanteaza casatoria prin prezenta Sa la nunta din Cana Galileii, impreuna cu Maica Sa si ucenicii Sai, facand cu acest prilej si prima minune, prin prefacerea apei in vin (Ioan, 2, 1-11). Apoi, prin sfantul Pavel zice: "Cinstita sa fie nunta intru toate si patul neintinat. Iar pe desfranati ii va judeca Dumnezeu" (Evr., 13, 4; Apoc., 21, 8). Betiile si jocurile care atrag pedeapsa lui Dumnezeu n-au ce cauta cu acest prilej (I Cor., 10, 7; I Petru, 4, 3-6). In cazul cand moare unul din soti, celalalt este liber sa se casatoreasca, nefiind nici un pacat (Rom., 7, 2-8), dar cine traieste necununat (nebinecuvantat de Biserica) traieste in desfranare (I Cor., 6, 16-20). Barbatii trebuie sa-si iubeasca sotiile lor cum isi iubeste Hristos Biserica, iar sotiile sa se teama de sotii lor si sa le fie supuse ca Domnului Hristos (Efes., 5, 22-33; I Petru, 4, 1-7).

INVATACELUL: Nicaieri nu se vorbeste de un anumit ceremonial al casatoriei, savarsit

numai de preoti. Unii spun ca ritualul ei nu trebuie sa fie altceva decat o solemnitate religioasa in care viitorii soti isi dau consimtamentul in mod solemn de a convietui in vederea intemeierii unei familii sau a nasterii de fii.

PREOTUL: Desi nu se vorbeste nicaieri de un ceremonial special pentru savarsirea acestei Taine, totusi, deoarece este o Taina, trebuie sa aiba un ritual al ei, asa cum de altfel are fiecare Taina. Ritualul - in centrul caruia e formula "Cununa-se robul lui Dumnezeu..." - constituie partea externa, vazuta a Tainei casatoriei, partea necesara in savarsirea oricarei Taine, in ceremonialul Tainei casatoriei au fost randuite de Biserica diferite acte simbolice (incununarea, schimbarea inelelor, gustarea de vin, ocolirea mesei s.a.), care isi au rostul si importanta lor, alaturi de binecuvantarea lui Dumnezeu pentru intemeierea unei familii. Astfel, incununarea simbolizeaza cununa virtutilor pe care mirii trebuie sa o aiba in viata; legarea - unirea celor doi miri intr-un singur trup; schimbarea inelelor - credinta si dragostea reciproca intre soti, care trebuie sa fie fara sfarsit ca si inelul; gustarea de vin - convietuirea mirilor in armonie intre ei, si la bine si la rau.

INVATACELUL: Unde se face slujba cununiei ?

PREOTUL: Slujba cununiei se cuvine a se face in biserica, deoarece cununia este una din cele sapte Taine si aici e locul sfant in care se savarsesc si celelalte Taine, pentru ca aici se aduna lumea si Biserica, - in intelesul de comunitate - adica obstea credinciosilor care iau parte si se bucura impreuna cu noi la unul din cele mai de seama prilejuri de bucurie din viata noastra, dupa cum iau parte si la durerile si necazurile noastre. De aceea, savarsirea Cununii se face in biserica si este numai rareori ingaduita, din motive binecuvantate, a se face si prin case, cu dezlegarea arhiereului, care hotaraste de la caz la caz.

INVATACELUL: Dar cand se savarseste cununia ?

PREOTUL: Cununia, fiind prilej de bucurie si de veselie, se savarseste in zile de sarbatori, indata dupa Sfanta Liturghie, cand toti crestinii se afla in sfanta biserica.

INVATACELUL: Cand se pot face nunti ?

PREOTUL: Potrivit poruncii a 9-a a Bisericii, nu se pot face nunti in urmatoarele zile si rastimpuri din cursul anului: in cele patru posturi de peste an, ca si in toate zilele de post ale anului; miercurea si vinerea; Ziua Crucii (14 septembrie); Taierea Capului sfantului Ioan Botezatorul (29 august). Aceasta, pentru ca petrecerile - ospetele ce insotesc de obicei nunta - nu se potrivesc cu pocainta si infranarea pe care ne-o impune postul (vezi talmacirea la canonul 69 Apostolic, canonul 52 al Sinodului din Laodicea si la sfantul Simeon Tesalonicianul, raspuns la intrebarea 25).

In Paresimi este ingaduita, la nevoie, logodna, si aceasta numai in ziua Buna-Vestirii, daca nu cade in saptamana Sfintelor Patimi sau in Duminica Floriilor (Inv. de Cred. Ort., intreb. 206).

DESPRE TAINA SFANTULUI MASLU

INVATACELELUL: A mai ramas, Parinte, sa-mi vorbești despre Taina maslului. Ce temei avem in Noul Testament ?

PREOTUL: Sfantul apostol Iacov ne da urmatoarea indrumare: "Este cineva bolnav intre voi? Sa cheme preotii Bisericii si sa se roage pentru el, ungandu-l cu untdelemn intru numele Domnului. Si rugaciunea credintei va mantui pe cel bolnav si Domnul il va ridica si de va fi facut pacate, se vor ierta lui" (5, 14-15).

Intelegem deci ca maslul este Taina prin care crestinul bolnav care este uns cu untdelemn sfintit dobandeste, cu rugaciunile preotilor, harul vindecarii de bolile trupesti si sufletesti.

Aceasta Sfanta Taina dovedeste, o data mai mult, cat adevar este in sfanta noastra credinta, cata intemeiere este in privinta celor ce se savarsesc de catre preoti. Sfanta rugaciune a preotilor cu ungerea cu untdelemn a celor bolnavi noi o numim "maslu", dar, pe langa aceasta, ea mai are si alte numiri - care se folosesc mai rar - cum ar fi: untdelemn impreunat cu rugaciune (evheleon), ungere cu untdelemn sfintit etc. Potrivit invataturii Domnului nostru Iisus Hristos, Biserica a practicat aceasta slujba indeosebi pentru cei bolnavi care nu si-au gasit leacuri la doctori. Desi doctorii sunt si ei buni pentru bolile trupesti, caci si pe ei i-a harazit Domnul (Int. Sir., 28, 12), sunt totusi boli carora pana azi nu li s-a gasit leacul, insa ce nu este cu putinta la oameni este cu putinta la Dumnezeu (Matei, 19, 26; Luca, 1, 37). Astfel vedem ca Domnul nostru Iisus Hristos, propovaduind Evanghelia prin sate si prin cetati, tamadua orice boala si orice neputinta in popor (Matei, 4, 23-25; 8, 1-4; 9, 27-35). Tamaduirea o dadea insa numai pe temeiul credintei ca El poate vindeca.

Prin puterea Duhului Sfânt si pe temeiul credintei, Domnul Hristos le-a dat si apostolilor Sai puterea sa scoata afara duhurile necurate si sa tamaduiasca orice fel de boala si orice neputinta, spunandu-le: "Si mergand, propovaduiti si ziceti: imparatia cerurilor este aproape! Tamaduiti pe cei bolnavi, inviati pe cei morti, curatiti pe cei leprosi, pe demoni scoateti-i!" (Matei, 10, 1, 7-8). Apostolii tamaduiiau pe bolnavi - dupa cum ii invatase Domnul (Marcu, 6, 12-13), iar pe temeiul acesta ne-a lasat scris si Sfantul apostol Iacov acele cuvinte pe care le-am amintit mai sus (Iacov, 5, 14-15). Astfel, prin faptul ca se spune "preotii", Sfanta Biserica invata ca la bolnavul caruia i se face Sfantul maslu este necesar sa fie chemati cel putin 2-3 preoti. Pot fi si mai multi (cel mai indicat este sapte), dar in cazul cand acest lucru nu este posibil, sa fie cel putin doi. Numai la cazuri de mare urgenta si nefiind posibila reuniunea a minimum doi preoti, se admite si unul.

INVATACELELUL: Bine, dar Sfanta Scriptura nu spune nicaieri ca aceasta Taina ar fi fost instituita de Mantuitorul.

PREOTUL: Nu ti-am aratat in cele de mai sus ca aceasta Taina a fost practicata de sfintii apostoli din insasi porunca Domnului (Marcu, 6, 12-13)? N-ai auzit pe Sfantul apostol Iacov cat de clar vorbește despre aceasta Taina si cum invata sa o practicam si noi (Iacov, 5, 14-15)? Apostolii nu se numesc intemeietori ai Tainelor, ci "iconomi", adica administratori (I Cor., 4, 1). Deci Taina este intemeiata de Hristos, nu de

apostoli.

INVATACELUL: Totusi, unii pretind ca maslul n-a fost o Taina, ci o simpla ungere simbolica, sau chiar numai o punere a mainilor peste cei bolnavi, de catre apostoli. Vindecările puteau fi facute si fara untdelemn, elementul principal fiind rugaciunea. Untdelemnul putea sa fie folosit sau nu, deoarece vindecari s-au facut si fara untdelemn (Marcu, 16, 18; Fapte, 14, 10 s.a.).

PREOTUL: Sfantul maslu este o Taina asezata de Mantuitorul prin sfintii apostoli, iar nu o lucrare simbolica. Din faptul ca Mantuitorul sau sfintii apostoli faceau vindecari si fara a se folosi de untdelemn, nu rezulta nicidecum ca maslul nu ar fi Taina sau ca untdelemnul poate lipsi de la savarsirea acestei Taine. Noi vom crede invatatura sfintilor apostoli, care ne arata prea clar si iluminat sa ungem cu untdelemn pe cei bolnavi (Marcu, 6, 12-13; Iacov, 5, 14-15).

INVATACELUL: Daca maslul este o Taina prin care se impartaseste harul vindecărilor de catre Sfantul Duh, de ce nu se vindeca toti bolnavii carora li se administreaza ?

PREOTUL: Nu stii ca nici insusi Mantuitorul nu a putut face minuni "in patria Sa", la localnici, pricina fiind numai "necredinta" lor (Marcu, 6, 1, 5-6)? Cand vindeca pe bolnavi marturisea in fata tuturor credinta celor ce se invredniceau de binefacerile si tamaduirile Sale (Matei, 9, 22-29; 8, 10).

In afara de aceasta, rugaciunile de la maslu cer si iertarea de pacate. Iar daca cineva bolnav moare totusi dupa slujba maslului, socotim ca Dumnezeu i-a iertat pacatele de care era bolnav sufletul sau, daca nu a voit sa-l lase sa se mai bucure de sanatate, in viata.

INVATACELUL: Dar de ce la romano-catolici Taina maslului nu poate fi savarsita decat de episcopi si numai pentru cei bolnavi pe patul de moarte? De ce ei o numesc "ungere din urma" (extrema unctio)?

PREOTUL: In Sfanta Scriptura, si anume unde se vorbeste despre practicarea acestei Taine (Iacov, 5, 14-15), nu ni se spune sa fie chemati episcopii la savarsirea ei, ci "preotii". E adevarat ca, pe acele vremuri, cuvântul preot putea sa desemneze si pe episcopi, asa cum alteori cuvântul episcop desemna pe preot; de asemenea, este adevarat ca Taina maslului a fost practicata de sfintii apostoli (Marcu, 6, 7, 12-13). Dar nu ni se spune ca savarsirea ei ar fi rezervata numai episcopilor si nici ca trebuie aplicata numai celor ce sunt pe moarte, ci, "daca este cineva bolnav", apostolul spunand limpede ca Dumnezeu "va ridica" pe cel suferind. Or, daca Taina aceasta ar fi o "ungere din urma", ar fi trebuit sa spuna ca Dumnezeu ia la Sine pe cel muribund. Unde crezi ca este adevarul?

Iar pentru iertarea pacatelor inaintea mortii, ortodocsii cred ca este necesara impartasirea muribundului, sau a bolnavului, si pe aceasta o practica, iar nu ungerea cu untdelemnul sfintit, ca la catolici.

INVATACELUL: E limpede. Am inteles ca adevarul este de partea ortodocsilor. Dar

unde se face Sfantul maslu ?

PREOTUL: In biserica sau in casa bolnavului pentru care se face Sfantul maslu.

INVATACELELUL: Dar in ce zile se face Sfantul maslu ?

PREOTUL: Nu sunt zile sau timpuri anumite pentru savarsirea sfantului maslu. Se poate face oricand este nevoie, in popor se obisnuieste a se face mai ales in zilele de post. In saptamana Sfintelor Patimi se obisnuieste a se face miercurea, joia, si vinerea, dar mai ales in Sfanta si marea Miercuri, inaintea ceasurilor, in amintirea ungerii Mantuitorului cu mir de catre femeia cea pacatoasa (Luca, 7, 37-38). Atunci se face in biserica maslu de obste, adica pentru mai multi bolnavi, cu sobor de mai multi preoti. De regula, bolnavul pentru care se face Sfantul maslu trebuie mai inainte sa se spovedeasca, pentru ca sa i se dea prin Sfantul maslu curatire sufleteasca, adica iertarea pacatelor sale si tamaduirea trupului sau de boala (vezi Molitfelnicul, povatuirea de la inceputul randuiei Sfantului maslu).

INVATACELELUL: Dar se poate face Sfantul maslu si pentru cei sanatosi?

PREOTUL: Intrucat prin Sfantul maslu se dobandeste nu numai tamaduire de bolile trupului, ci si iertarea pacatelor, se poate face Sfantul maslu nu numai pentru cei bolnavi, ci si pentru cei sanatosi, si nu numai o singura data, ci si de mai multe ori (Sfantul Simion Tesaloniceanul, Despre Sfantul maslu, cap. 291).

DESPRE PUTEREA DISCIPLINARA

Noi credem ca dreptul si puterea disciplinara asupra credinciosilor, pentru diferite abateri, le are Biserica. Sunt insa unii crestini care prin cuvantul "Biserica" inteleg comunitatea credinciosilor, fara distinctie intre laici si clerici, pe cand noi, ortodocsii, intelegem ca puterea disciplinara o are numai ierarhia superioara a Bisericii, deoarece stim precis ca Hristos - Mantuitorul nostru - a dat puterea de "a lega si a dezlega" ucenicilor Sai; El le-a dat, in general, "toata puterea" (Matei, 18, 18-19; 23, 18-19) si, de asemenea, cunoastem ca dupa invierea Sa "...a suflat asupra lor (a ucenicilor Sai) si le-a zis: Luati Duh Sfânt; carora le veti ierta pacatele, vor fi iertate si carora le veti tine, vor fi tinute" (Ioan, 20, 22-23).

INVATACELUL: Cu toate acestea, cand Mantuitorul, vorbind despre pedepsele disciplinare, zice: "...spune-l Bisericii" (Matei, 18, 15 -17), intelege: "spune-l comunitatii", nu spune-l conducatorilor (episcopilor), caci despre ei nu este vorba nicidecum. Cuvantul Biserica ar insemna deci comunitatea credinciosilor. Despre pedepse, de asemenea, a vorbit limpede: prima - este musturarea intre patru ochi; a doua este musturarea in fata a doi sau trei martori; cea de a treia este musturarea in fata intregii comunitati iar a patra - scoaterea din sanul comunitatii.

PREOTUL: Cuvantul Biserica nu poate insemna numai adunarea credinciosilor, deoarece numai apostolilor si ucenicilor li s-a dat dreptul sa faca uz de puterea disciplinara in Biserica. "Biserica" despre care este vorba la Matei (18, 17) are acelasi inteles ca si in cazul nelegiuitorului din Corint, unde comunitatea ia hotararea excomunicarii lui numai la porunca si impreuna cu apostolul Pavel, dupa cum arata textul: "Ci eu, desi departe cu trupul, insa de fata cu duhul, am si judecat, ca si cum as fi de fata, pe cel ce a facut una ca aceasta: in numele Domnului nostru Iisus Hristos, adunandu-va voi si cu duhul meu, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, sa dati pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca sufletul sa se mantuiasca in ziua Domnului Iisus" (I Cor., 5, 3-5). Iar mai departe: "Scoateti afara dintre voi pe cel rau" (I Cor., 5, 13). Iar ceva mai jos, apostolul Pavel scrie acelorasi: "Gata suntem sa pedepsim orice neascultare, atunci Cand supunerea voastra va fi deplina" (II Cor., 10, 6). Deci, cel ce are dreptul de a se pronunta in materie disciplinara este episcopul locului. Mai este oare cu putinta ca in urma analizei acestor exemple sa se mai faca obiectia ca nu Apostolul, ci comunitatea detine acest drept? Si tesalonicenilor le scrie in acelasi inteles: "Daca vreunul nu asculta de cuvantul nostru prin epistola, pe acela sa-l insemnati si sa nu mai aveti cu el nici un amestec, ca sa-i fie rusine" (II Tes., 3, 14). Tot apostolul Pavel a facut uz de aceasta putere in cazul excomunicarii lui Imeneu si a lui Alexandru, caci ii scrie lui Timotei: "...i-am dat satanei, ca sa se invete sa nu huleasca" (I Tim., I, 19-20).

Prin urmare, apostolii au avut putere disciplinara in Biserica, nu comunitatea. De la apostoli, aceasta putere a trecut asupra urmasilor lor, episcopii si preotii; apostolii au instituit si alti apostoli, asa cum au fost Timotei in Efes si Tit in Creta. Iar lui Timotei, marele Pavel ii scrie: "Para impotriva preotului sa nu primești, decat din gura a doi sau trei martori. Pe cei ce pacatuiesc mustura-i de fata cu toti, ca si ceilalti sa aiba teama" (I Tim., 5, 19-20). Asadar, Timotei avea dreptul si puterea de a aplica pedepse disciplinare chiar si preotilor.

INVATACELUL: Dar, dupa sfintii apostoli, cine are puterea disciplinara in Biserica ?

PREOTUL: Dupa sfintii apostoli, puterea disciplinara in Biserica a ramas la urmasii lor, episcopii si preotii, care au intemeiat legiurile bisericesti.

INVATACELUL: Dar ce sunt legiurile bisericesti ?

PREOTUL: Legiurile bisericesti sunt legile date de conducatorii Bisericii, in virtutea puterii primite de la intemeietorul ei de a carmui pe credinciosi in numele Sau si a-i indatora la ascultare spre buna lor vietuire (Matei, 10, 40; Luca, 10, 16 , Ioan, 13, 20).

INVATACELUL: Unde sunt cuprinse legile bisericesti ?

PREOTUL: Cele mai insemnate sunt canoanele si cele noua porunci bisericesti.

INVATACELUL: Dar canoanele ce sunt ?

PREOTUL: Canoanele sunt legi date de sinoadele ecumenice ale Bisericii si de sinoadele locale ale ei, dar intarite de cele ecumenice. Pe temeiul invataturii Mantuitorului si a sfintilor Sai apostoli, canoanele statornicesc felul de organizare si conducere a Bisericii, precum si drepturile si indatoririle membrilor ei - clerici, monahi si credinciosi - spre buna lor vietuire.

INVATACELUL: Dar cum se numesc poruncile privitoare la indatoririle credinciosilor fata de Biserica si cate sunt ?

PREOTUL: Se numesc porunci bisericesti si sunt noua la numar, iar daca vrei sa stii pe larg despre aceste noua porunci bisericesti, ca si despre Canoane, citeste cu atentie in Pidalionul de Neamt, editia 1344 si Inv. de Cred. Ort., intreb. 29, 30, 31 si mai departe.

DESPRE SFINTIREA NATURII

INVATACELELUL: Dar in natura creata sunt si lucruri spurcate, de care nu trebuie sa ne atingem ?

PREOTUL: Prin caderea lui Adam, toata faptura a fost supusa "desertaciunii si stricaciunii" (Rom., 8, 20-21), ingreuindu-se mai mult viata omului. Odata cu omul a cazut si natura sub blestem, trecand, impreuna cu acesta, sub stapanirea diavolului, care este numit de atunci incoace "stapanitorul acestei lumi" (Ioan, 12, 31; 14, 30; 16, 11; Eres., 2, 2; 6, 12). Nu numai omul, ci si natura tinde sa se elibereze de sub puterea tiranica a diavolului, "impreuna suspina si impreuna are dureri", dar eliberarea ei deplina se va face abia la venirea a doua a Mantuitorului, caci pana atunci si ea ramane in desertaciune, ca urmare a caderii omului (Rom., 8, 15-22). Dar, precum omul - dupa venirea Mantuitorului - poate fi scos de sub stapanirea diavolului prin botez, si lucrurile din natura, prin sfintire, se elibereaza si pot fi folosite astfel in slujba lui Dumnezeu. Cand Mantuitorul a savarsit in pustie minunea inmultirii painilor, Sfantul evanghelist ne spune ca mai intai El S-a rugat ei a binecuvantat painile, pe care apoi le-a inmultit (Matei, 14, 19; 15, 36). A facut rugaciunea (ce se obisnuieste pentru masa) si a binecuvantat painile pentru a le scoate de sub blestem si a le pune in slujba maririi lui Dumnezeu, prin minunea ce avea sa faca. La fel a procedat si la asezarea Sfintei Impartasanii, cand, luand painea, a binecuvantat-o si, luand paharul si multumind, le-a dat ucenicilor (Matei 26, 26-27), caci, si in aceasta imprejurare, painea si vinul trebuiau scoase de sub blestem spre a putea fi puse in slujba lui Dumnezeu. Tot asa si dupa inviere, cinand cu doi ucenici la Emaus, a luat painea si a binecuvantat-o (Luca, 24, 30). Iata deci mai multe imprejurari in care Mantuitorul ne-a dat pilda ca, prin rugaciune si binecuvantare, sa sfintim obiectele de care ne folosim.

INVATACELELUL: In Sfanta Scriptura se spune ca nimic nu este necurat (Fapte, 10, 15; Rom., 14, 14-20; I Tim., 4, 4-5; Tit, 1, 5 s.a.). Iar daca Dumnezeu le-a curatit, pentru ce le mai trebuie sfintire ?

PREOTUL: Intr-adevar, Apostolul arata ca "...orice faptura a lui Dumnezeu este buna si nimic nu este de lepadat, daca se ia cu multumire. Caci se sfinteste prin cuvantul lui Dumnezeu si prin rugaciune" (I Tim., 4, 4-5). Dar prin aceasta e de la sine inteles ca sfintirea nu o pot face decat persoanele liturgice, carora li s-a incredintat misiunea de a fi "iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu" (I Cor., 4, 1) si de a face lucrul slujbei (Efes., 4, 12) "spre cele catre Dumnezeu" (Evr., 5, 1).

Cel mai obisnuit element spre sfintire este apa, care devine apoi ea insasi un agent curatitor si sfintitor, stropind alte obiecte (Ies., 30, 18-20; Lev., 8, 6; 14, 8; Num., 8, 7; 19, 9-12). In Testamentul Vechi sunt numeroase marturii ce arata rolul apei in istoria lumii. Astfel, inca de la inceputul lumii, Duhul lui Dumnezeu Se purta deasupra apei (Fac., 1, 2). Prin apa sfintita - potrivit legii - se curata tot cel necurat, spalandu-se, pana chiar si hainele sale, cu apa (Lev., 15, 10). De pilda, Ilie a udat cu apa jertfa (III Regi, 18, 28-32) etc. Tot in Legea Veche s-a prezis ca si in crestinism va fi o apa curatitoare, care va curati nu numai trupul, ci si sufletul omului (Iez., 36, 25-26). In Noul Testament, apa sfintita este intrebuintata ca element curatitor si sfintitor (Ioan, 5, 4; 3, 2-7).

Alt element de sfintire aratat in Scriptura este si untdelemnul, cum am mai aratat in cele spuse mai inainte.

In afara de aceasta, Biserica sfinteste pamantul, araturile, roadele, casele etc., cu diferite slujbe (ierurgii), aducand darul Sfantului Duh peste toate aceste elemente care intra in vietuirea zilnica a credinciosilor.

INVATACELUL: Dar unde se vede in Sfanta Scriptura ca elemente ca apa, untdelemnul, precum si alte obiecte, trebuie sa fie sfintite ?

PREOTUL: Ti-am aratat destul de clar in cele de mai sus, dar vad ca ai ramas nelamurit. De aceea, asculta! Sa stii ca, chiar in Legea Veche se sfinteau si se curatau atat oamenii, cat si elementele prin diferite rituri si rugaciuni, ca de exemplu: curatirea femeii lehuze la 40 de zile dupa nastere (Lev., 12; Luca, 2, 22-24), iar rugaciunea pentru sfintirea untdelemnului si a apei (aghiazma), binecuvantarea pruncilor, a painii si a vinului si a pastelor le gasim la sfintii parinti si scriitori ai Bisericii din primele veacuri crestine, ca: Iustin Martirul si Filosoful (Apologia¹, cap. 61, 65), Tertulian (De baptismo, cap. 7, De corona militis, cap. 3, 4 s.a.) sau Sfantul Vasile cel Mare (Despre Sfantul Duh, cap. 67).

Rugaciuni pentru binecuvantarea si sfintirea apei (aghiazma), a untdelemnului si a fructelor, sfestanii pentru ploaie si altele, le gasim amintite chiar si in cele mai vechi randuieli si asezaminte bisericesti, ca Asezamintele Sfintilor Apostoli din veacurile III, IV (cartea VII, cap. 27r 42, 43; cartea VIII, cap. 29, 40, 41, 42 s.a.), precum si in cele mai vechi carti de slujba ca Evhologhionul (Molitfelnicul) lui Serapion de Thmuis din Egipt, din veacul IV. Pe toate le gasim in aceeasi carte de slujba, unde aflam si randuiala Sfintelor Taine, adica in Evhologiu sau Molitfelnic (cartea de rugaciuni sau de molitfe, vezi Inv. de Cred. Ort., intreb., 229).

DESPRE SERBAREA DUMINICII IN LOCUL SAMBETEI

INVATACELE: Daca Noul Testament este urmare a Vechiului Testament, de ce nu urmam noi si sarbatorirea sambetei ?

PREOTUL: De la Adam pana la sfarsitul lui Avraam au trecut, dupa unii cronografi, 3678 de ani (Cronograful lui Gheorghe Kedranos, trad. rom. de Mitrop. Veniamin Costachi, Manastirea Neamt, 1837, p. 44- 45; vezi si prefata Mineiului pe februarie, de staretul Manastirii Neamt-Secu, Neonil), la care, adaugind cei 430 de ani cat au stat israelitii robi in Egipt (Gal., 3, 17), fac 4108 ani. In aceasta perioada de timp, de la Adam pana la Moise, nici Scriptura nu era scrisa, nici sambata nu se tinea ca sarbatoare de vreun, popor. Timp de atatea mii de ani, patriarhii cei de mai inainte de lege si toti cei credinciosi s-au povatuit la calea mantuirii numai prin Sfanta Traditie si abia dupa acest indelungat rastimp a fost instituita de Dumnezeu praznuirea sambetei - in timpul trecerii poporului Israel prin pustia Arabiei - in amintirea facerii lumii in sapte zile, dupa care, in ziua a saptea, Dumnezeu S-a odihnit, precum si in amintirea iesirii din robia Egiptului a poporului Sau, Israel. Caci Sfanta Scriptura spune: "Si a binecuvantat Dumnezeu ziua a saptea si a sfintit-o, caci intru ea S-a odihnit de toata lucrarea Sa pe care a facut-o Dumnezeu" (Fac., 2, 3). Si iarasi este scris, referitor la iesirea israelitilor din robie: "Adu-ti aminte ca ai fost rob in pamantul Egiptului si te-a scos Domnul Dumnezeu tau de acolo cu mana tare si cu brat inalt pentru aceea ti-a poruncit Domnul-Dumnezeul tau sa pazesti ziua sambetei" (Deut., 5, 15).

Dar trebuie stiut si faptul ca sambata nu a fost data de Dumnezeu ca sarbatoare obligatorie pentru toate popoarele lumii, ci a randuit-o, ca sarbatoare si ca legamant vesnic, numai pentru poporul Sau, Israel. Acest lucru il arata Sfanta Scriptura clar, cand zice: "Sa pazeasca fiii lui Israel sambata, praznuind ziua odihnei din neam in neam, ca un legamant vesnic. Si sa fie aceasta semn vesnic intre Mine si fiii lui Israel, pentru ca in sase zile a facut Domnul cerul si pamantul, iar in ziua a saptea a incetat si S-a odihnit" (Ies., 31, 16-17).

In alt loc, Sfanta Scriptura ne arata, de asemenea, ca atat sambata, cat si celelalte porunci ale Legii nu au fost date decat poporului Israel: "Cel ce vesteste cuvantul Sau lui Iacov, indreptarile si judecatile Sale lui Israel (adica poporului scos de El din robie), n-a facut asa nici unui alt neam (adica necredincios, care nu se tragea din samanta lui Iacov) si judecatile Sale nu le-a aratat lor" (poruncile si sambata) (Ps. 147, 8- 9). Cand paganii au venit la Neemia, dorind sa ia parte la zidirea templului, el le-a zis: "Dumnezeu cel ceresc ne va ajuta. Noi, slugile Lui, vom zidi; iar voi n-aveti parte, nici drept, nici pomenire in Ierusalim" (II Ez. 2, 19). Daca paganii ar fi avut sambata, mai avea Neemia dreptul sa le vorbeasca asa? Paganii i-ar fi putut raspunde ca si ei au sambata ca semn al asezamantului, la fel ca israelitii. Aici insa Neemia vorbea hotarat si limpede, spunandu-le ca nu au "parte, nici drept". Ca paganilor nu li s-a dat nici Legea si nici sambata reiese si din epistola Sfantului apostol Pavel catre romani, unde le spune: "Caci paganii care nu au lege, din fire fac ale Legii" (Rom., 2, 14). Iar mai departe, acelasi apostol marturiseste ca israelitilor le apartine infierea si slava si asezamantul (deci si semnul legaturii - sambata) si punerea legii (sambata face parte din ea) si slujba (legea ceremoniala) si

fagaduintele (Rom., 9, 4; Deut., 6-13).

Asadar, pe temeiul marturiilor de mai sus reiese clar ca sambata era un semn de legatura intre Dumnezeu si Israel si ca a fost data in urma, numai pentru israeliti (Ies., 3, 16-17), nicidecum pentru intreaga omenire.

Dar legiuirea sambetei nu s-a facut pentru o durata nedeterminata. Apostolul Pavel, in epistola sa catre galateni, ne arata ca "Legea a fost adaugata pentru calcarile de lege, pana cand era sa vina Urmasul (prin urmare pana la venirea Urmasului), Caruia I s-a dat fagaduinta" (Gal., 3, 19). De asemenea, stim ca "sfarsitul legii este Hristos" (Rom., 10, 4). Deci, iata durata de timp pentru care a fost data Legea: pana la venirea Urmasului, Care este Hristos. Legea a fost - dupa cum stim - numai povatuitor catre Hristos, ca sa ne justificam prin credinta. Dupa venirea credintei, nu mai suntem sub povatuitor (Lege) (Gal., 3, 24-25). Vechiul Testament fiind inlocuit, s-a implinit porunca lui Ieremia in care se zice: "Iata, vin zile - zice Domnul - cand Eu voi incheia cu casa lui Israel si cu casa lui Iuda legamant nou. Insa nu ca legamantul pe care l-am incheiat cu parintii lor in ziua cand i-am luat de mana, ca sa-i scot din pamantul Egiptului... Voi pune Legea Mea in launtrul lor si pe inimile lor voi scrie si le voi fi Dumnezeu, iar ei imi vor fi Mie popor" (Ier., 31, 31-33; Evr., 8, 8-10). Aici se vorbeste despre incheierea unei noi legaturi si se arata si timpul cand asezamantul va fi inlocuit cu cel nou. Se naste intrebarea: care legamant va fi inlocuit? Proorocul Ieremia a aratat: "...acela pe care l-am facut cu parintii lor in ziua Cand i-am luat de mana, ca sa-i scot din pamantul Egiptului...".

In ce consta acest legamant ne arata proorocul Moise: "Domnul Dumnezeul vostru a incheiat cu voi legamant in Horeb. Nu cu parintii nostri a facut Domnul legamantul acesta, ci cu noi, cei ce suntem vii aici astazi... Eu am stat in vremea aceea intre Domnul si intre voi... El a zis: Eu sunt Domnul Dumnezeul tau, Cel ce te-am scos din pamantul Egiptului, din casa robiei... Cuvintele acestea le-a grait Domnul catre toata adunarea voastra pe munte, din mijlocul focului, al norului, intunericului si al furtunii, cu glas de tunet si altceva n-a mai grait. Si le-a scris pe doua lespezi de piatra si mi le-a dat mie" (Deut., 5, 2-22).

Acest Asezamant, aceasta legatura trebuie sa-i lase loc Noului Asezamant. Deci, inlocuindu-se si dandu-se la o parte legatura cea veche, de la sine cade si sambata - semnul acestei legaturi.

INVATACELUL: Hristos Mantuitorul nostru n-a desfiintat Legea Testamentului Vechi, caci insusi a marturisit: "Sa nu socotiti ca am venit sa stric Legea sau proorocii. N-am venit sa stric, ci sa implinesc. Caci adevarat, zic voua: inainte de a trece cerul si pamantul, o iota sau o cirta din lege nu va trece, pana ce nu se vor face toate" (Matei, 5, 17 -18). Ar insemna, deci, ca si sfintenia sambetei ramane in vigoare pentru totdeauna.

PREOTUL: Mantuitorul n-a stricat Legea si proorocii, sau, in general, Vechiul Testament, ci numai l-a inlocuit cu Cel Nou, care este desavarsirea celui Vechi. Testamentul cel Vechi - dupa cum s-a aratat si mai sus - a avut numai un rol de invatator, spre a pregati omenirea pentru primirea lui Mesia: "Astfel ca Legea ne-a

fost noua calauza spre Hristos, pentru ca sa ne indreptam din credinta. Iar daca a venit credinta, nu mai suntem sub calauza" (Gal., 3, 24-25). Mantuirea noastra nu mai atarna de implinirea faptelor poruncite de Testamentul Vechi sau de tinerea sambetei, ci de credinta in Iisus, Mantuitorul nostru. Prin Iisus Hristos, Legea (Testamentul Vechi) s-a implinit si a incetat. "Caci Hristos este sfarsitul Legii, spre indreptarea a tot celui care crede" (Rom., 10, 4). Legea Veche a tinut numai pana la Ioan Botezatorul, ultimul pregatitor al venirii lui Hristos (Matei, 11, 13). Cei de sub regimul ei au fost nascuti sub robie, intocmai ca fiul lui Avraam, din roaba sa, Agar; pe cand cei din Testamentul Nou sunt ca fiul lui Avraam, din sotia sa libera, Sara, fiind nascuti spre libertate si mostenire. Caci Agar si Sara sunt inchipuiuri ale celor doua Testamente (Gal., 4, 22-31). Prin urmare, cuvintele Mantuitorului: "Sa nu socotiti ca am venit sa stric Legea sau proorocii" au acest inteles: Eu n-am venit impotriva Legii si a proorocilor, sau: Venirea Mea nu ii este ceva strain, ci, dimpotriva, ea este in deplin acord atat cu Legea lui Moise, cat si cu invatatura, din celelalte carti ale proorocilor (Vechiului Testament), in acest chip, Legea se implineste desavarsit prin Mine - adica prin venirea Mea - deoarece aceasta venire a Mea este insasi tinta ei (Rom., 10, 4).

Iar cuvintele prin care Mantuitorul spune ca nu va trece o iota sau o cirta din Lege pana ce nu se vor face toate, se refera la implinirea lucrurilor proorocite despre El, care s-au implinit intocmai - pana la incheierea Noului Legamant facut prin Sangele Sau si instituit in seara Cinei celei de Taina, Cand legamantul Vechiului Testament a luat sfarsit. Dupa ce a mancat cu ucenicii Sai, Mantuitorul a luat paharul si l-a dat lor zicand: "Acest pahar este Legea cea noua, intru Sangele Meu, care se varsa pentru voi" (Luca, 22, 20).

INVATACELELUL: Dumnezeu a binecuvantat si a sfintit ziua a saptea inca de la inceputul lumii, cand a ispravit creatia, dupa cum este scris: "Si a sfarsit Dumnezeu in ziua a sasea lucrarea Sa pe care o facuse si S-a odihnit in ziua a saptea si a sfintit-o, caci intru ea S-a odihnit de toata lucrarea Sa, pe care a facut-o Dumnezeu" (Fac., 2, 2-3). Deci, dupa cele sase zile ale creatiei, ziua a saptea a fost cel dintai sabat sfintit de Insusi Dumnezeu si, datorita acestui fapt, ea a ramas sfanta pentru toti oamenii si pentru toate timpurile.

PREOTUL: In aceste doua versete nu se vorbeste decat despre Dumnezeu si lucrarea Sa, aratandu-se ca Dumnezeu Si-a sfarsit lucrarea, S-a odihnit, a binecuvantat si a sfintit ziua a saptea, insa despre om nu se spune nimic, si nici n-ar fi avut omul pentru ce sa se odihneasca, avand el abia o zi de la crearea sa (Fac., 1, 26-31). Fiind asezat de Dumnezeu "...in gradina cea din Eden, ca s-o lucreze si s-o pazeasca" (Fac., 2, 15), primul om n-a primit nici o porunca privind serbarea zilei a saptea. Singura porunca pe care i-a dat-o Dumnezeu a fost aceea de a nu manca din pomul cunostintei binelui si raului (Fac., 2, 16 -17). Pentru om, toate zilele erau deopotriva. Ba, mai mult, nici chiar atunci cand Adam si Eva au calcat porunca si au cunoscut binele si raul, si nici dupa ce au fost izgoniti din rai, nu au primit porunca sa serbeze vreo zi. Dimpotriva, toata viata omului devine o continua munca, fiind obligat ca in toate zilele sa munceasca pamantul - blestemat intru toate lucrurile sale - pentru a-si dobandi hrana. "Cu osteneala sa te hranesti din el (din pamant) in toate zilele vietii tale" (Fac., 3, 17).

Se arata, intr-adevar, ca Dumnezeu S-a odihnit in a saptea zi de lucrarea Sa, dar cum se numea acea zi, nu ni se spune. Ca atare, se ridica urmatoarele intrebari:

— Este ziua a saptea una si aceeaasi cu sabatul ?

— Se numarau pe atunci zilele saptamanii in asa fel ca ziua a saptea sa corespunda cu sambata de azi?

— Unde se spune ca se numarau zilele si cum se numeau ele in acel timp ?

- Sau, cel putin, cuvantul "sabat" - atat de scump unora din cei cu care ai stat de vorba - ai putea sa-mi arati unde este scris ?

Vrand, nevrând, trebuie sa recunosti ca sambata ca zi de odihna nu-si are originea in rai si nici n-a fost data primilor oameni ca zi de repaos, ci ca inceputul ei este abia cu circa 2500 de ani mai tarziu. Date lamuritoare asupra felului de praznuire - si al zilei anume care este praznuita - nu avem nicaieri in Biblie.

Problema mai poate fi pusa si astfel: Dumnezeu, intr-adevar, S-a odihnit in ziua a saptea si a sfintit-o. Dar ce inseamna ziua a saptea ? Caci nu ni se mai spune ca in aceasta zi "s-a facut seara si s-a facut dimineata", cum ni se spune despre celelalte zile ale creatiei. Astfel, ar urma ca in a opta zi - adica in intaia a saptamanii viitoare - Dumnezeu sa fi inceput din nou a crea sau a lucra ceva, pentru ca apoi, dupa sase zile, iarasi sa Se odihneasca ... si sa serbeze si El, in fiecare saptamana, ziua a saptea ... Ar insemna, prin urmare, ca serbarea sambetei ar trebui sa o tinem dupa exemplul lui Dumnezeu, iar nu pe baza vreunei porunci de la inceput. Porunca a venit insa mult mai tarziu, iar a sustine ca si Dumnezeu serbeaza sambata si ca numai dupa exemplul Lui - cel putin pana la venirea acestei porunci - trebuie sa o fi serbat oamenii, insemneaza a cadea in cea mai mare ratacire.

Deci, "ziua a saptea" nu este decat ziua in care Dumnezeu a incetat creatia universului. Nicaieri nu ni se spune in Biblie ca, la inceput, si omul "s-a odihnit" in ziua a saptea.

INVATACELUL: Exista un text din oare s-ar intelege ca porunca sfintirii zilei a saptea nu ar fi fost data abia in vremea lui Moise, in pustie, ci ca ea a existat inca de la inceput: "Adu-ti aminte de ziua sambetei, ca sa o sfintesti" (Ies., 20, 8). Iata, deci, ca Dumnezeu atrage doar atentia (adu-ti aminte) asupra unei porunci deja existente si nu o statorniceste acum pentru prima oara. Si, de vreme ce ea este de la inceput, inseamna ca este obligatorie pentru lumea de totdeauna, nu numai pentru cea de la Moise incoace.

PREOTUL: "Adu-ti aminte" se refera la ceea ce a existat mai dinainte (adica "adu-ti aminte" de ceva ce ti-am spus eu alta data), caci, intr-adevar, porunca de a serba sambata nu s-a dat, pentru prima oara, o data cu celelalte porunci, pe Muntele Sinai. Dar nu este nici asa cum ti se pare duminical, ca ea a fost data de la inceput, lui Adam, in rai.

Aceasta porunca s-a dat cu putin mai inainte - si pentru prima oara - in pustia Sin, cand Dumnezeu a poruncit evreilor, prin Moise, sa nu adune mana in ziua sambetei (ziua a saptea) (Ies., 16, 25). Deci, atunci cand a fost data legea pe Sinai, evreii aveau cunostinta despre sabat - caci il serbasera, ba chiar il si calcasera, pentru care pricina au fost dojeniti de Dumnezeu (Ies., 16, 27-29). De aceea, porunca intaia incepe cu cuvintele: "Adu-ti aminte..." spre a aminti evreilor ca aceasta porunca le-o daduse cu putin mai inainte. Deci, originea sabatului nu este in rai, iar el nu a fost serbat pana la Moise.

INVATACELUL: Oare poate fi serbarea sambetei inlocuita de vreme ce ea este un semn si un legamant vesnic intre Dumnezeu si oameni, facut pe temeiul cuvintelor lui Dumnezeu insusi? "Sa pazeasca deci fiii lui Israel sambata, praznuind ziua odihnei din neam in neam, ca un legamant vesnic. Sa fie aceasta semn vesnic intre Mine si fiii lui Israel..." (Ies., 31, 16-17). Deci, inlocuirea sambetei prin Duminica sau prin oricare zi ar insemna inlocuirea unui asezamant vesnic prin unul omenesc.

PREOTUL: Cu adevarat, sabatul este un legamant vesnic, instituit de Dumnezeu, dar nu pentru toate popoarele lumii, ci numai pentru poporul lui Israel. Acest fapt se poate intelege destul de clar din marturiile Sfintei Scripturi. Mai intai, vedem ca Domnul a vorbit lui Moise si i-a zis sa pazeasca fiii lui Israel sambata, praznuind ziua odihnei din neam in neam, ca un legamant vesnic (Ies., 31, 16). In al doilea rand, acest legamant este o aducere aminte de robia egipteană din care Dumnezeu ii scosese pe israeliti, poruncindu-le, spre amintire, sa tie sabatul ca zi de odihna: "Adu-ti aminte ca ai fost rob in pamantul Egiptului si te-a scos Domnul Dumnezeuul tau de acolo, cu mana tare si cu brat inalt; pentru aceea ti-a poruncit tie Domnul Dumnezeuul tau, sa pazesti ziua sambetei" (Deut., 5, 15). In al treilea rand, vedem ca sabatul este "semn" vizibil intre Dumnezeu si copiii lui Israel. "Domnul a graita catre Moise zicand: vorbeste-le copiilor lui Israel si spune-le: "Vedeti si paziti zilele Mele de odihna, caci acestea vor fi intre Mine si voi si urmasii vostri un semn, ca sa cunoasteti ca Eu sunt Domnul, Cel ce va sfinteste" (Ies., 31, 12-13). Tot in felul acesta se exprima si proorocul Iezechiel: "Asa vorbeste Domnul... ; ...Le-am dat zilele Mele de odihna, ca sa fie semn intre Mine si ei, ca sa cunoasca ca Eu sunt Domnul, Sfintitorul lor" (Iez., 20, 5, 12). In al patrulea rand, reiese ca sabatul si intreaga Lege sunt date numai evreilor - iar nu si celorlalte neamuri - din marturia conducatorilor poporului ales intors din exil; caci atunci cand cei straini din neamul lor au venit si le-au cerut permisiunea sa ajute si ei la zidirea templului Domnului, zicand: "Sa zidim si noi impreuna cu voi, pentru ca si noi, ca si voi, cautam pe Dumnezeul vostru si-l aducem jertfe inca din vremea lui Asarhadon, regele Asiriei..." (I Ez., 4, 2), la aceste cuvinte, trimisii neamurilor au primit un raspuns clar si categoric din partea lui Neemia: "Dumnezeul cel ceresc ne va ajuta. Noi, slujitorii Lui, vom zidi; iar voi nu aveti parte, nici drept, nici pomenire in Ierusalim" (I Ez., 2, 19). De subliniat ultimul cuvint "pomenire", care este repetat ori de cate ori Dumnezeu sau Moise atrag atentia asupra serbarii sabatului sau asupra legamantului facut, prin el, intre Dumnezeu si poporul scos din robia Egiptului: "Adu-ti aminte de ziua sabatului..." (Ies., 20, 8); "Adu-ti aminte ca ai fost rob in pamantul Egiptului... sa pazesti ziua sambetei" (Deut., 5, 15). Deci, aceasta "aducere aminte" se refera la legamantul sabatului pe care l-a facut Dumnezeu cu poporul evreu, atunci cand l-a scos din robia egipteană. Celelalte neamuri nu au acest legamant, pentru ca ele nu au avut nici un alt legamant cu Domnul-Dumnezeu, ca poporul evreu, si nu au deci a-si aduce aminte de vreo

promisiune.

Dupa aducerea evreilor in robia babilonica, neamurile care au fost aduse in Palestina - si le-au luat locul - s-au amestecat cu evreii ramasi si au crezut in Dumnezeu lor (I Ez., 4, 2). Aceasta credinta insa nu a putut sa-i faca partasi la istoria poporului ales si la legamantul lui Dumnezeu: sabatul. Pentru aceea ei sunt respinsi de la zidirea templului, spunandu-li-se ca nu au "pomenire" (aducere aminte). Cu alte cuvinte, sabatul este o sarbatoare exclusiv evreiasca si nu se transmite altor popoare, chiar daca acelea cred in Dumnezeul lui Israel. Acesta este un adevar care nu poate fi rastalmit si de care ar trebui sa tina seama toti cei ce serbeaza sambata, adevar care se poate vedea clar atat in Vechiul cat si in Noul Testament.

Iar daca acest asezamant al sabatului este numit "vesnic", trebuie sa intelegem ca cuvantul "vesnic" are aici intelesul de ceva durabil, care nu poate fi schimbat sau inlocuit de oameni. Dar nici nu se poate sustine ca Dumnezeu nu are putere sa-l schimbe sau sa-l inlocuiasca, deoarece stim ca Mantuitorul a schimbat acest asezamant "vesnic" al sabatului. Deci cuvantul "vesnic" inseamna aici epoca Testamentului celui Vechi, dupa sfarsitul caruia incepe un veac nou si un legamant nou, care fusese fagaduit chiar de Dumnezeu inca din Testamentul Vechi (Ier., 31, 31-33). Dar cuvantul "vesnic" este folosit in Testamentul Vechi si cu alte prilejuri, cum ar fi, de pilda, la porunca praznuirii mielului pascal, pentru care Dumnezeu porunceste evreilor: "...ca asezare vesnica sa o praznuiti"; sau la sarbatoarea azimilor, pe care, de asemenea, li se porunceste sa o pazeasca, fiind "asezamant vesnic" (Ies., 12, 3, 14, 17, 21). Cu toate acestea, nici cei ce tin astazi sambata nu mai serbeaza mielul pascal dupa porunca "vesnica" de atunci, spre a-l manca ritual, cu azima si cu ierburi amare, stand in picioare, cu toiege in maini, gata de plecare (Ies., 12, 1, 24; Num., 9, 11 s.a.). "Legea vesnica" este si arderea neintrerupta a candelii in fata perdelei de dinaintea chivotului Legii in templul din Ierusalim (Ies., 27, 20-21), "asezamant vesnic" este numit si modul de junghiere a animalelor de jertfa (Lev., 17, 7); cu toate acestea, nici cei ce tin legamantul "vesnic" al sambetei nu le mai respecta pe acelea, caci, altfel, ar trebui sa se intoarca intru toate la cele ale Vechiului Testament.

INVATACELE: Mi s-au adus si mie o seama de marturii biblice prin care s-ar dovedi ca serbarea sambetei este obligatorie pentru toti crestinii, de toate neamurile. Astfel, Mantuitorul "...a venit in Nazaret, unde fusese crescut si, dupa obiceiul Sau, a intrat in ziua sambetei in sinagoga si S-a sculat sa citeasca" (Luca, 4, 16, 31; Marcu, 6, 2 s.a.).

De asemenea, este scris despre apostolul neamurilor ca "...dupa obiceiul sau, Pavel a intrat la ei (in sinagoga iudeilor din Tesalonic) si in trei sambete le-a grait din Scripturi" (Fapte, 17, 2). Apoi: "Si femeile, care venisera cu Iisus din Galileea, au privit mormantul... si, intorcandu-se, au pregatit miresme si miruri; iar sambata s-au odihnit, dupa Lege" (Luca, 23, 55-56). Deci, si ele au respectat porunca Legii, tinand sambata. Mantuitorul, vorbind despre sfarsitul lumii, a aratat ca sambata va ramane pana la sfarsit si de aceea a zis: "Rugati-va ca sa nu fie fuga voastra iarna, nici sambata" (Matei, 24, 20). Marele apostol Pavel, vorbind despre odihna din ziua sambetei, spune ca Dumnezeu a dat poporului Sau "odihna" (Evr., 4, 4-11). "Poporul Sau" sunt crestinii de toate neamurile si din toate vremurile. Sunt ei obligati sa tina

odihna sambetei ?

PREOTUL: Noi nu mai avem nici o obligatie de a serba sambata. Testamentul Nou a inlocuit pe cel Vechi si a instituit o alta zi de odihna si de serbare, si anume - ziua dintai a saptamanii sau Duminica. Instituirea acestei zile ca zi de sarbatoare si de odihna este independenta de cea a sambetei vechi. Sambata Legii Vechi - dupa cum am aratat mai sus, a fost instituita de Dumnezeu ca zi de sarbatoare si de odihna in amintirea iesirii din robia Egiptului a unui singur popor: a poporului Sau, Israel. Iar Duminica crestina o serbam in amintirea Invierii Domnului, prin care s-a facut recrearea si innoirea intregii lumi, si totodata iesirea noastra din robia pacatului si a mortii, precum si dobandirea Canaanului ceresc.

Invatatura despre desfiintarea sambetei in Testamentul Nou se bazeaza: 1. pe temeiuri indirecte (de principiu sau generale) si 2. pe temeiuri directe, din practica Mantuitorului si a sfintilor apostoli, si iata cum :

1. Testamentul Nou a "invechit" pe cel dinaintea lui, numit "Vechi", si a innoit toate vechile asezaminte, intre care, desigur, si sambata. Asezamantul vechi nu era desavarsit; el era mai mult ca o umbra, o icoana (Evr., 10, 1; Col., 2, 16-17). Iata pentru ce a trebuit sa se intemeieze "...un Testament mai bun", "...un Testament Nou" (Evr., 8, 5-8). "Si zicand "unul Nou" Domnul a invechit pe cel dintai" (Evr., 8, 13), care a fost pus numai la "vremea indreptarii", adica pana cand avea sa fie indreptat si desavarsit de altul nou (Evr., 9, 10 ; 10, 9). "Caci daca Testamentul cel dintai ar fi fost fara prihana, nu s-ar fi cautat loc pentru al doilea" (Evr., 8, 7 ; Gal., 2, 21). Iar pentru al doilea, toate cele ale Vechiului Asezamant "...au trecut, iata, toate s-au facut noi" (II Cor., 5, 17). Odata cu celelalte asezaminte ale Legii Vechi a fost scoasa din vigoare si inlocuita si sarbatoarea sabatului (Rom., 7, 1-6; Gal., 2, 18-19).

Acestea avandu-le in vedere, marele apostol Pavel scrie impotriva acelor ce voiau sa se mai tina cele ale Legii Vechi si invinuiuau pe cei ce i nu le mai tineau, adresandu-se acestora din urma astfel: "Nimeni deci sa nu va judece pentru mancare sau bautura, sau cu privire la sambete, sau luna noua, care sunt umbra celor viitoare, iar trupul este al lui Hristos" (Col., 2, 16-17). Cei ce voiesc sa dobandeasca mantuirea trebuie sa fie urmasi ai lui Avraam. Acestia insa nu sunt descendenti trupesti ai patriarhului, ci cei care au credinta lui in implinirea fagaduintelor mesianice; iar acestia sunt crestinii, deveniti fii ai lui Dumnezeu si eliberati de sub poruncile nefolositoare ale legii (Gal., cap. 3-5) pe care Hristos, prin poruncile Evangheliei, a sters-o ca pe un zapis ce ne era potrivnic (Col., 2, 14): "caci daca dreptatea vine prin Lege, atunci Hristos a murit in zadar" (Gal., 2, 16-21). Nu din faptele Legii vine mantuirea, ci prin credinta cea in Hristos Iisus, "caci dreptul prin credinta va fi viu" (Avac., 2, 4 ; Rom., 1, 17). Deci, Testamentul Vechi trebuie sa se bucure in crestinism de cinstea ce i se cuvine, dar in nici un caz el nu trebuie pretuit mai mult decat cel Nou sau in paguba celui Nou.

2. Mantuitorul nostru Iisus Hristos, Care n-a venit sa strice Legea sau proorocii (Matei, 5, 17), a tinut toate poruncile Legii in afara de una singura: aceea a sambetei. Caci daca El mergea, ca fiecare iudeu, sambata la sinagoga, mergea cu scopul de a propovadui poporului adunat aici sau pentru a vindeca pe bolnavi, dar nicidecum pentru a ne da noua, crestinilor, pilda ca trebuie sa serbam sambata. Iudeii mai

aveau obiceiul de a se aduna si vineri seara pentru rugaciunea in sinagoga, dupa cum se aduna si azi. Daca Mantuitorul nostru Iisus Hristos S-ar fi dus si in aceasta zi in sinagoga, ar urma pentru noi ca trebuie sa serbam si vinerea?

Dumneata esti ispitit sa admiti ca Hristos si apostolii au respectat sambata. Da, dar in ce fel ? Se stie atat numai, ca El a facut o multime din minunile Sale sambata, fapt pentru care era amenintat cu moartea (Ioan, 5, 16). Sambata au fost vindecati: omul cu mana uscata (Matei, 12, 9-14; Marcu, 3, 1-6; Luca, 6, 6-11); femeia cu duhul neputintei (garbova) (Luca, 13, 10-17); bolnavul de idropica (Luca, 14, 1-6); omul cu duhul necurat (Marcu, 1, 21-26; Luca, 4, 31-37); slabanogul bolnav de 38 de ani (Ioan, 5, 1-18) si orbul din nastere (Ioan, 9, 1-18). Trei din aceste vindecari: a omului cu mana uscata, a femeii garbove si a omului cu duh necurat au fost facute nu numai sambata, ci si in sinagoga.

Cat despre textul: "Rugati-va ca sa nu fie fuga voastra iarna, nici sambata" (Matei, 24, 20) e bine sa stiti ca aici nu se vorbeste de sfintirea sau respectarea sambetei. Sfantul Efrem Sirul, un mare dascal al adevarului, talcuieste "iarna" cu "sa nu ne apuce iarna nepregatiti"; iar "sambata" "sa nu fim cazuti in eres". Prin aceasta, Mantuitorul nu a oprit calcarea sambetei, de vreme ce El insusi o calcase zicand: "Sambata a fost facuta pentru om, iar nu omul pentru sambata, astfel ca Fiul Omului este Domn si al sambetei" (Marcu, 2, 27-28). De asemenea, nici apostolii nu respectau ziua sabatului, caci au smuls si au mancat spice de grau chiar in aceasta zi (Matei, 12, 1-3). Sfanta Evanghelie ne spune chiar ca iudeii cautau sa-L omoare pe Iisus "...pentru ca nesocotea ziua sambetei" (Ioan, 5, 18), pe care Hristos, ca Domn al Sabatului, a desfiintat-o. "Desfiintand vrajmasia in Trupul Sau, Legea poruncilor si invataturile..." (Efes., 2, 15), Mantuitorul a facut un nou legamant, intru Sangele Sau (Luca, 22, 20), si ne-a dat exemplu cu fapta sa nu mai tinem ziua sabatului (sambetei). Iar daca Insusi Hristos ne-a invatat pe noi cu cuvantul si cu fapta acest lucru, putem oare sa nu-L ascultam pe El noi, cei ce ne-am botezat si ne-am imbracat in El (Gal., 3, 27)?

Ai amintit si faptul ca sfintele mironosite au respectat ziua sambetei, in care "...s-au odihnit dupa Lege" (Luca, 23, 56). Intr-adevar, mironositele, ca niste femei credincioase ce erau, respectau Legea si toate prevederile ei. Ele urmau pe Hristos, dar implineau si Legea de teama iudeilor, asa cum o implinea si Iosif din Arimateea, despre care Sfanta Evanghelie spune ca era un sfetnic al Sinedriului "...barbat bun si drept" (Luca, 23, 50-51). Si daca Iosif din Arimateea, "om bogat" (Matei, 27, 57) si "sfetnic cu bun chip" (Marcu, 15, 43), se temea de iudei, urmand pe Iisus "intr-ascuns" (Ioan, 19, 38), iar pe fata lucra ca orice iudeu, facand parte chiar si din Sinedriu, cu cat mai mult nu aveau sa se teama niste femei si sa se odihneasca in ziua sabatului, dupa Lege?

Daca cercetam cu atentie Noul Testament, vedem ca toate poruncile Decalogului sunt reproduse in cuprinsul lui, de catre Mantuitorul sau de catre sfintii apostoli, in afara de aceea a sabatului. Astfel:

Porunca intai o gasim la Matei, 12, 31-32 si la Marcu, 3, 29.

Porunca a doua, in I Corinteni, 10, 14 si I Ioan, 5, 21.

Porunca a treia, la Iacov, 4, 12; 5, 12.

Porunca a cincea, la Matei, 15, 4; 19, 19,

Porunca a sasea, la Matei, 19, 18; si la Marcu, 10, 19.

Poruncile a saptea, a opta si a noua, la Matei, 19, 18 la Marcu, 10, 19 si in Romani, 13, 9.

Porunca a zecea, in Romani, 13, 9.

Dar in nici o parte a Evangheliei sau a epistolelor apostolesti nu gasim vorbindu-se - sau facandu-se macar o aluzie - la porunca a patra sau la ziua sabatului, ceea ce dovedeste ca ea nu exista pentru Mantuitorul si apostoli; iar despre ceea ce nu mai exista, e firesc ca nici sa nu se mai vorbeasca. Mantuitorul nostru Iisus Hristos a rezumat toate poruncile in doua: iubirea de Dumnezeu si de aproapele, zicand: "In aceste doua porunci se cuprind toata legea si proorocii" (Matei, 22, 40). Si marele apostol Pavel a zis ca "dragostea este plinirea legii" (Rom., 12; 9-10).

INVATACELUL: Se mai spune ca apostolii si primii crestini - dupa marturia istoriei -au serbat sambata, si numai de la Constantin cel Mare, din anul 321, a fost introdusa, de catre acest imparat, inovatia de a se serba Duminica in mod obligatoriu.

PREOTUL: Nu este adevarat ca apostolii si primii crestini au serbat sambata. Marele apostol Pavel, daca mergea sambata la sinagoga, nu mergea acolo ca sa praznuiasca sambata, ci pentru ca acolo se adunau iudeii (Ioan, 18, 20) si avea prilejul sa le vorbeasca din Scripturi (Fapte, 17, 2). Dar apostolul Pavel vorbea nu numai prin sinagogi, ci si in piete si prin case (Fapte, 17, 17; 18, 6-7), ba chiar si in afara de portile cetatii, in camp (Fapte, 16, 13); apoi, el vorbea nu numai sambata, ci si in fiecare zi si noapte (Fapte, 20, 31). Si ce fel de odihna avea Pavel in ziua sabatului, de vreme ce el se ostenea lucrind pe ogorul inimilor, in slujba cuvintului lui Dumnezeu? (Fapte, 6, 2).

Dar nu numai apostolii au nesocotit serbarea sambetei, ci si urmasii lor: Varnava, Ignatie Teoforul, Policarp al Smirnei, Clement al Romei, Iustin Martirul, Tertulian si alti multi din secolele I, II si III; ei marturisesc ca crestinii din vremea lor serbau Duminica, intocmai cum stim din Scriptura ca faceau si apostolii.

Istoria marturiseste despre Constantin cel Mare numai faptul ca in timpul domniei lui, crestinismul a devenit religie libera de stat, favorizandu-se astfel generalizarea ulterioara, in Imperiul Roman, a practicilor religioase crestine, intre care era si serbarea Duminicii, astfel incat statul roman nu a facut altceva decat a recunoscut si a consfintit o stare de fapt.

INVATACELUL: Care sunt temeiurile scripturistice pentru serbarea Duminicii in locul

sambetei ?

PREOTUL: Pentru noi, crestinii dreptmaritori, sarbatoarea cea mai mare este Invierea lui Hristos, zi de bucurie, caci insusi Domnul a intampinat in acea zi pe femeile mironosite zicandu-le: "Bucurati-va !" (Matei, 28, 9). Ziua invierii este ziua in care Mantuitorul nostru Iisus Hristos ne-a eliberat pe noi de robia pacatului (I Petru, 2, 24), asa cum oarecand Iehova a eliberat poporul Sau ales, din robia Egiptului. Ziua invierii este ziua sfintita prin insusi scump Sangele Sau, este ziua incredintarii ca am inviat din moartea pacatului si ca vom invia si din moartea trupei spre viata vesnica, daca vom adormi in credinta neindoita in Hristos, caci zice Sfantul apostol Pavel: "Iar daca Hristos n-a inviat, zadarnica este credinta voastra, sunteti inca in pacatele voastre si atunci si cei ce au adormit in Hristos au pierit" (I Cor., 15, 17-18). In alt loc: "Si daca Hristos n-a inviat, zadarnica este atunci propovaduirea noastra, zadarnica si credinta voastra" (I Cor., 15, 14). Deci dupa marturia marelui apostol Pavel credinta crestinului nu valoreaza nimic fara incredintarea deplina ca Hristos a inviat a treia zi din morti, asa cum El insusi spunea mai inainte. Si daca Invierea lui Hristos este atat de insemnata pentru orice crestin, nu se cade oare sa fie mereu in mintea sa si sa o cinsteasca, serband-o imbracat in hainele albe ale curatiei, ca si ale ingerilor care au pravalit piatra de pe mormant (Matei, 28, 3; Marcu, 16, 5; Luca, 24, 4; I Ioan, 20, 11-12) ?

Duminica - ziua izbavirii noastre - se mai numeste in Sfanta Scriptura si "una a sambetelor" sau "ziua intaia a saptamanii" (Matei, 28, 1; Marcu, 16, 1; Luca, 24, 1; Ioan, 20, 1), "a treia zi" (Matei, 16, 21; 17, 23; Marcu, 8, 31; 9, 31; 10, 34; Luca, 9, 22; 24, 7) sau "dupa opt zile" (Ioan, 20, 26) sau "ziua Domnului" (Apoc., 1, 10). Cele trei zile despre care vorbeste Sfanta Scriptura sunt zilele in care Mantuitorul a stat in mormant, numarul lor fiind preinchipuit de cele trei zile cat a stat proorocul Iona in pantecele chitului (Matei, 12, 40); numarul lor corespunde, de asemenea, numarului zilelor in care Mantuitorul a spus ca va ridica templul daramat (Ioan, 2, 19-22). Si ceea ce spusese mai inainte ucenicilor Sai, ca va invia a treia zi din morti (Matei, 17, 23; Marcu, 9, 31). Mantuitorul a adeverit prin invierea Sa (Marcu, 16, 9, Matei, 28, 1-10). In ziua intaia a saptamanii s-a savarsit, la Emaus, prima Liturghie prin "frangerea painii" de catre Mantuitorul (Luca, 24, 30). In seara zilei celei dintai a saptamanii, Mantuitorul S-a aratat ucenicilor Sai, care erau adunati, cu usile incuiate, de frica iudeilor, zicandu-le: "Pace voua" (Ioan, 20, 19-20). In ziua cea dintai a saptamanii (Duminica), Mantuitorul a suflat peste ucenicii Sai, dandu-le puterea de a lega si a dezlega pacatele oamenilor. Apoi, tot in ziua Duminicii S-a aratat Mantuitorul iarasi ucenicilor Sai si lui Toma pe care l-a incredintat despre Invierea Sa (Ioan, 20, 26). Si tot Duminica S-a aratat Mantuitorul in Galileea (Marcu, 16, 14). Duminica S-a pogorat Sfantul Duh peste sfintii apostoli (Fapte, 2, 1-10). In ziua Duminicii, sfintii apostoli savarseau "frangerea painii", adica Sfanta Liturghie (Fapte, 20, 7-12). In ziua Duminicii se facea, de catre apostoli, strangerea de ajutoare pentru crestini (I Cor., 16, 1-2), astfel ca Duminica, sfintita prin invierea Domnului - ca zi de slavire a Sa - devenea si sarbatoarea dragostei de frati. Despre ziua Duminicii a zis psalmistul: "Aceasta este ziua pe care a facut-o Domnul sa ne veselim intr-insa" (Ps. 117, 24), iar prin Apocalipsa i S-a descoperit evanghelistului Ioan tot in ziua Duminicii (Apoc., 1, 10).

INVATACELUL: Mai sunt si alte marturii din vechime ca crestinii din primele veacuri au

serbat ziua Duminicii ?

PREOTUL: Cred ca ti-am aratat destule marturii din Sfanta Scriptura, despre serbarea Duminicii de catre crestinii de la inceput si, totodata, si pentru care pricina ei tineau Duminica zi de odihna, in locul sambetei. Sa stii insa ca, pe langa marturiile din Sfanta Scriptura, pe care le-ai auzit mai sus, mai sunt foarte multe marturii vrednice de crezare, de la sfintii barbati apostolici, adica de la ucenicii sfintilor apostoli, care au fost urmasorii lor si impreuna-vorbitori cu ei. Unul din acestia a fost si Sfantul Ignatie Teoforul, episcop al Antiohiei (+ 107). Acesta, in scrisoarea trimisa crestiniilor din Magnezia (cap. 9), zice asa:

"Cei care au trait in randuierile cele vechi (adica evreii n.n.) si au venit la nadejdea cea noua, sa nu mai tina sambata, ci Duminica, in care si viata noastra a rasarit" (Scriterile Parintilor Apostolici, trad. de Pr. D. Feciorii, Buc., 1979, p. 167). Apoi Sfantul Iustin Martirul (+ 155) scrie, pe la mijlocul veacului al doilea dupa Hristos: "Duminica ne adunam cu totii la un loc, pentru ca aceasta este ziua in care Dumnezeu, la zidirea lumii, a despartit lumina de intuneric si in care Mantuitorul nostru a inviat din morti..." (Apologia 1, cap. 67). Asemenea marturii mai gasim si in Asezamintele Sfintilor Apostoli (cartea a II-a, cap. 59), in canoane si la o multime de sfinti parinti si scriitori bisericesci din veacurile II-IV, ca de pilda: Tertulian, Sfantul Irineu, Sfantul Ambrozie, Sfantul Ioan Gura de Aur si altii.

De aceea, odata cu legalizarea crestinismului de catre imparatul Constantin cel Mare (313), Duminica a fost recunoscuta si consfintita de catre stat ca zi de odihna, chiar si pentru necrestini, ramanand astfel pana azi la toate popoarele crestine ca zi saptamanala de odihna (Inv. de Cred. Ort., intreb. 287; vezi si canonul 29 Laodiceea, anul 364).

DESPRE MANCARURI CURATE SI NECURATE

INVATACELUL: Ce alte deosebiri sunt intre poruncile Vechiului Testament, fata de Noul Testament ?

PREOTUL: Sunt deosebiri si cu privire la ceea ce e permis crestinilor sa manance.

In Sfanta Scriptura a Vechiului Testament se vede ca Dumnezeu a poruncit poporului Sau Israel sa se abtina de a manca din carnea unor animale, pasari si a altor vietati ce traiesc in mare si pe uscat, in acest sens, Dumnezeu a vorbit cu Moise si cu Aaron, zicandu-le: "Graitii fiilor lui Israel si le ziceti: Iata animalele pe care le puteti manca, din toate dobitoacele de pe pamant: orice animal cu copita despicata, care are copita despartita in doua si isi rumega mancarea, il puteti manca. Dar si din cele ce isi rumega mancarea sau isi au copita despicata sau impartita in doua, nu veti manca pe acestea: camila, pentru ca aceasta isi rumega mancarea, dar nu are copita despicata; acea: Sta e necurata pentru voi. Iepurele de casa isi rumega mancarea, dar laba n-o are despicata; acesta e necurat pentru voi. Iepurele de camp isi rumega mancarea, dar laba n-o are despicata; acesta e necurat pentru voi. Porcul are copita despicata in doua, dar nu rumega; acesta e necurat pentru voi. Din carnea acestora sa nu mancati si de starvurile lor sa nu va atingeti, ca acestea sunt necurate pentru voi. Din toate vietuitoarele care sunt in apa, veti manca pe acestea: toate cate sunt in ape, in mari, in rauri si in balti si au aripi si solzi, pe acelea sa le mancati. Iar toate cate sunt in ape, in mari, in rauri si in balti, toate cele ce misuna in ape, dar n-au aripi si solzi, spurcaciune sunt pentru voi. De acestea sa va ingretosati, carnea lor sa nu o mancati si de starvurile lor sa va ingretosati. Toate vietatile din ape, care n-au aripi si solzi, sunt spurcate pentru voi. Din pasari sa nu mancati si sa va ingretosati de acestea, ca sunt spurcate: vulturul, zgribtorul si vulturul de mare; corbul si soimul cu soiurile lor; toata cioara si soiurile ei; strutul, cucuveaua, randunica si uliul cu soiurile lui; huhurezul, pescarul si ibisul; lebada, pelicanul si cocorul; cocostarul, batlanul, cu soiurile lui; pupaza si liliacul. Toate insectele inaripate care umbla pe patru picioare sunt spurcate pentru voi... Din toate fiarele cu patru picioare, cele care calca pe labe sunt necurate pentru voi...; cartita, soarecele si soparla cu soiurile lor, ariciul, crocodilul si salamandra, melcul si cameleonul... Tot cel ce se va atinge de starvurile lor necurat va fi pana seara" (Lev., 11, 2-31; Deut., cap. 14, 3-21).

In Legea Noua nu avem aceleasi porunci cu privire la mancarurile curate si necurate deoarece nici Avraam n-a primit indreptarea prin implinirea faptelor poruncite de Lege (taierea imprejur, sambata, jertfele, mancarurile curate s.a.), ci numai prin credinta (Rom., 4, 9). Fiindca cei ce au umblat dupa "dreptatea din Lege" sau dupa dreptatea lor (10, 3-4) n-au putut dobandi dreptatea cea adevarata, pe care numai Mantuitorul nostru Iisus Hristos ne-a adus-o, iar noi ne-o insusim prim credinta, fara faptele Legii (Rom., cap. 10); "Caci daca dreptatea vine prin lege atunci Hristos a murit in zadar" (Gal., 2, 16-21). Legea Veche "...ne-a fost calauza spre Hristos pentru ca sa ne indreptam din credinta. Iar daca a venit credinta, nu mai suntem sub calauza" (Gal., 2, 24-25).

INVATACELUL: Totusi, s-ar parea ca suntem datori sa facem deosebire intre mancaruri "curate" sau permise si mancaruri "necurate", "spurcate" sau oprite consumatiei, de vreme ce in Sfanta Scriptura avem, in acest sens, porunci raspicate, dupa cum se

poate vedea chiar din citatul pe care l-ai folosit (Lev., cap. 11 ; Deut., cap. 14).

PREOTUL: Acelasi Dumnezeu care a dat poporului Israel lege in privinta mancarurilor curate si necurate, prin Legea Darului (a Noului Testament) ne-a izbavit si ne-a scos pe noi de sub "jugul greu" al Legii Vechi (Fapte, 10). Insi Dumnezeu Domnul si Mantuitorul nostru Iisus Hristos ne-a aratat ca necuratia omului nu vine din afara (de la anumite mancaruri), ci din launtrul lui, din inima, caci zice: "Nu ceea ce intra in gura spurca pe om... Nu intelegeti ca tot ce intra in gura se duce in pantece si se arunca afara? Iar cele ce ies din gura pornesc din inima si acelea spurca pe om. Caci din inima ies: ganduri rele, ucideri, adultere, desfranari, furtisaguri, marturii mincinoase, hule. Acestea sunt care spurca pe om..." (Matei, 15, 11, 17-20).

Dar si sfintii apostoli, urmand invataturii Mantuitorului si in aceasta privinta cand s-au adunat in Ierusalim la primul Sinod, spre a stabili daca legea lui Moise este obligatorie si pentru neamuri, au hotarat ca Legea Vechiului Testament este o sarcina nefolositoare, "un jug" prea greu (Fapte, 15, 10) si de aceea nu mai trebuie pusa asupra crestinilor. Pentru aceasta, dintre toate poruncile, asezamintele, legile, legamintele si semnele vesnice ale Vechiului Testament, au stabilit ca obligatorii urmatoarele: 1) ferirea de desfranare; 2) de cele jertfite idolilor; 3) de mancarea dobitoacelor sugrumate si 4) de sange (Fapte, 15, 20-29).

Dar chiar si in privinta acestora, marele apostol Pavel a mai facut unele pogoraminte (Rom., 14, 14-23; I Cor., 8, 4-13; 10, 25-32). Prin urmare, numai din punct de vedere subiectiv se mai poate face deosebire intre mancaruri, dar aceasta deosebire, tocmai pentru ca este subiectiva, este gresita, caci altfel, toate mancarurile sunt curate (Rom., 14, 14 s.a.).

Sfantul apostol Petru, in vedenia pe care a avut-o (Fapte, 10, 10- 16), a mancat din animalele pe care - dupa Legile Testamentului Vechi - el insusi le numise "spurcate". Hotaratoarele sunt urmatoarele: staruinta cu care Petru a fost indemnat "de trei ori" sa manance (Fapte, 11, 10); asigurarea ce i s-a dat ca Dumnezeu a curatit mancarurile ce erau socotite in Vechiul Testament ca "necurate" (Fapte, 10, 15; 11, 9), a mers indata sa increstineze pe paganul Corneliu, pe baza talcuirii in acest sens a vedeniei (Fapte, 10, 28, 4); a fost invinuit de iudeo-crestinii rigoristi (iudaizanti) care i-au zis: "Ai intrat la oameni netaiati imprejur si ai mancat cu ei" (Fapte, 11, 3), dar n-a tagaduit, ci numai s-a aparat, justificandu-si comportarea prin vedenia ce a avut-o (Fapte, 11, 3-18), la Sinodul Apostolic, tinut mai apoi in Ierusalim (anul 51), pentru a se lua o hotarare in legatura cu obligativitatea Legii, sfantul apostol Petru ia cuvantul si sustine - incredintat fiind, in urma vedeniei ce i s-a aratat - ca poruncile din Vechiul Testament, intre care se aflau si cele privitoare la mancaruri, nu mai trebuie tinute in Testamentul cel Nou (Fapte, 15, 7-11).

INVATACELUL: Daca, dupa crestinism, toate animalele sunt curate, atunci de ce nu mancam si serpi, soparle, broaste, soareci, caini, pisici si alte jivine care misuna in lume?

PREOTUL: Cu adevarat, toate jivinele sunt curate in sine. Daca insa noi nu consumam carnea anumitor jivine, nu inseamna ca ele sunt in sine spurcate, ci numai ca nu ne

prieste carnea lor sau nu se potrivește cu gustul nostru, care adeseori este numai o obișnuintă sau un moft, iar nu o lege pe care o urmează toți oamenii de pretutindeni. Stiut este că pe alocuri oamenii s-au deprins a mânca și animale care în alte locuri sunt socotite gretoase. Astfel, unii mănâncă pisici, alții câini, alții broaște sau altele de acest fel. Deci, dacă un anumit fel de carne ți se pare unuia gretos, apoi nu înseamnă neapărat că ea este spurcată, deoarece, în același timp, un altul o mănâncă. Iar dacă o carne a vreunei insecte sau a oricărei alte vietăți, mai mică sau mai mare, produce dureri, tulburări stomacale sau intoxicații, iarăși nu înseamnă neapărat că ea ar fi spurcată.

Dumnezeu pe toate le-a făcut bune și le-a curățit tuturor, dându-le un anumit rost și o anumită folosință. Vipera este un animal otrăvitor, dar dacă oamenii nu-i pot folosi carnea ca aliment, nu înseamnă că ea este "spurcată", deoarece chiar otrava ei aduce un mare folos, fiind știut că azi e utilizată în tratamentul contra reumatismului și a altor boli.

Asadar, noi știm că toate câte a făcut Dumnezeu dintru început "erau foarte bune" (Fac., 1, 31), iar dacă noi nu consumăm carnea unor animale ca hrană, deoarece nu ne place sau nu este de folos sănătății noastre, nu trebuie să le socotim necurate; pe cele ce Dumnezeu le-a curățit, noi nu le numim spurcate (Fapte, 10, 15). Dacă vrei ceva mai mult și mai pe larg, recitește cu atenție capitolul 13 din această carte, "Despre Post", și vei înțelege.

DESPRE DATA CELEI DE A DOUA VENIRI A DOMNULUI

INVATACELUL: Despre data exacta a celei de a doua venituri a Domnului ce ne puteti preciza ?

PREOTUL: Biserica Sa dreptmaritoare are numeroase marturii biblice prin care dovedeste ca aceasta data nu a incredintat-o Dumnezeu nici ingerilor, nici oamenilor si nici chiar Fiului Sau, ca om. Iata care sunt cuvintele dumnezeiestii Scripturi: "Iar de ziua si de ceasul acela nimeni nu stie, nici ingerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatal. Si precum a fost in zilele lui Noe, asa va fi si venirea Fiului Omului; caci precum in zilele acelea dinainte de potop oamenii mancau si beau, se insurau si se maritau... si n-au stiut pana ce a venit potopul si i-a luat pe toti, la fel va fi si venirea Fiului Omului... Privegheati, deci, ca nu stiti in care zi vine Domnul vostru, insa aceea cunoasteti ca, de-ar sti stapanul casei la ce straja din noapte vine furul, ar priveghea si n-ar lasa sa i se sparga casa. De aceea si voi fiti gata, ca in ceasul in care nu ganditi, Fiul Omului va veni" (Matei 24, 36-51). Daca nici ingerii din cer si nici Fiul, ca om, nu stiu cu precizie aceasta data, cum ar putea ea oare sa fie cunoscuta de catre oameni? De aici intelegem numai ca trebuie sa fim pururea cu mare grija de mantuirea noastra - spre a fi pregatiti pentru venirea Domnului - de vreme ce nu stim nici ziua, nici ceasul cand va veni Domnul si nici ceasul sfarsitului nostru. Venirea Sa va fi pe neasteptate, dupa cum ne-a prevenit Domnul atunci cand a spus: "Drept aceea, privegheati, ca nu stiti ziua, nici ceasul cand a venit Fiul Omului" (Matei, 25, 13).

INVATACELUL: Adevarat este ca la inceput apostolii n-au stiut data exacta a venirii a doua a Mantuitorului (Matei, 24, 36 s.a.), dar dupa ce ei au fost intariti cu putere de sus, prin venirea Sfântului Duh, au devenit cunoscatori a toate; caci Duhul Sfânt le-a descoperit toate Tainele, dupa cum le spusese inainte Mantuitorul: "inca multe am a va spune, dar nu le puteti purta acum. Iar cand va veni Acela, Duhul Adevarului, va va calauzi la tot adevarul; caci nu va vorbi de la Sine, ci cate va auzi va vorbi si cele viitoare va va vesti" (Ioan, 16, 12--13). Sfântul Duh a fost trimis apostolilor la Cincizecime si de atunci incoace, atat apostolii, cat si bunii crestini - prin priceperea si intelegciunea pe care le-o insufla Sfântul Duh -- pot cunoaste "tot adevarul", adica intreg planul divin al istoriei lumii si al sfarsitului ei ("planul divin al varstelor") si pot calcula din Sfânta Scriptura "cele viitoare", adica data venirii a doua. Este oare posibil un asemenea calcul ?

PREOTUL: William Miller a calculat "dupa Scriptura" ca intre 1 martie 1843 si 1 martie 1844 va fi a doua venire a Domnului. El anuntase aceasta data inca din anul 1833, in brosură sa, invederate din Sfânta Scriptura despre venirea a doua a Domnului in anul 1843. Un alt "prooroc", Iosua Himes, calculase in revistele "Strigatul din miezul noptii" (1842) si "Trambita de alarma" (1842), ca Domnul vine in 1843.

Snow, ucenicul cel mai apropiat al lui Miller, care calculase ca trebuie sa adauge la "proorocia" lui Miller inca sapte luni si zece zile, fixand data venirii a doua a Domnului la 10 octombrie 1844, a ramas si el de rusine. Acestia anuntasera, prin revistele lor, prin ziare si prin discursuri publice, data exacta a venirii Domnului. Toti cei ce au crezut ca ei si-au cheltuit averile, impartind tot ce aveau si cumparandu-si haine albe ba chiar si luminari, cu care sa intampine pe Domnul. Oare nu erau pe atunci pline

vitrinele magazinelor din America de haine albe spre vanzare pentru cei ce vor calatori la cer la 10 octombrie 1844? Si oare n-a trecut si acea zi ca toate zilele? Oare n-au ramas "proorocii" de toata rusinea si ocara, scapand numai cu fuga pentru a nu fi omorati de oamenii cei inselati de ei, care isi risipisera toate avutiile in baza "proorociei" lor ?

Cel putin dupa aceste jalnice experiente toti ar trebui sa priceapa ca fagaduinta Mantuitorului nostru Iisus Hristos despre descoperirea "celor viitoare" prin Duhul Sfânt nu s-a referit la data venirii Sale de a doua - cum li se pare unora - ci la proorociile ce se vor face in Biserica cu privire la diferite intamplari si evenimente viitoare. Astfel de descoperiri, intr-adevar, s-au facut prin Sfântul Duh, caci vedem - de exemplu - ca Apocalipsa este plina de ele, expuse in diferite carti ale Sfintei Scripturi (vezi II Tim. 3, 1-8; II Petru, 2, 1-3; Fapte, 9, 29- 30; 11, 27-28; Iuda, v. 17-18 s.a.). Ele aveau sa cuprinda indeosebi invataturi eshatologice (privind ivirea lui Antihrist, a proorocilor mincinosi, dezlantuirea prigoanelor in viitor asupra crestinilor), precum si intelegiunea necesara apostolilor spre a se putea apara atunci cand vor fi trasi la raspundere in fata judecatorilor pentru invatatura ce o propovaduiesc (Matei 10, 19-20). Acestea sunt "cele viitoare" despre care Mantuitorul vorbeste in textul pe care l-ai citat.

INVATACELELUL: Apostolul Pavel scrie: "Voi insa, fratilor, nu sunteti in intuneric ca sa va apuce ziua aceea ca un fur. Caci voi sunteti fii ai luminii si fii ai zilei: nu suntem ai noptii, nici ai intunericului" (I Tes., 5, 4-5). Din cuvintele acestea ar rezulta ca noi, crestinii, putem si chiar trebuie sa cunoastem data exacta a venirii a doua, spre a fi pregatiti sa o intampinam.

PREOTUL: Pentru ce ai luat versetele 4 si 5 din capitolul 5 al epistolei catre tesaloniceni, inlaturand versetele 1 si 2, de mai sus, care il talcuiesc pe cel de al 4-lea si al 5-lea si pe cele de mai jos? Auzi ce zice marele apostol Pavel acolo: "Iar despre ani si despre vremuri, fratilor, nu aveti nevoie sa va scriem, caci voi insiva stiti bine ca ziua Domnului vine asa, ca un fur, noaptea" (I Tes., 5, 1-2). Deci, acesta este adevarul pe care il pastreaza Biserica lui Hristos. Caci Biserica cea dreptmaritoare invata, deopotriva cu marele Pavel, ca ziua Domnului va veni ca un fur, "noaptea" si nimeni nu stie "ziua si nici ceasul cand vine Fiul Omului" (Matei, 25, 13).

Numai apropierea venirii celei de a doua poate fi cunoscuta, dupa semnele ce vor trebui sa se arate mai inainte si care sunt urmatoarele:

Propovaduirea Evangheliei la toate popoarele lumii (Matei, 24, 14); convertirea poporului evreu la crestinism, in urma propovaduirii Evangheliei la toata lumea (Rom., 11, 25, 34); aparitia lui Antihrist (I Ioan, 2, 18), "omul nelegiurii" (II Tes., 2, 3-11) sau "fiara" (Apoc., 13, 1-18), lucrând impreuna cu agentii sai - prooroci si hristosi mincinosi - si tot felul de semne, prin puterea satanei, pentru a amagi pe oameni (Apoc., 20, 1-10); el se va substitui lui Dumnezeu si ca o fiara cruda va prigoni cu toata furia pe cei alesi ai Domnului (Matei, 24, 9); inmultirea faradelegilor si racirea iubirii dintre oameni, care se vor uri si se vor trada unii pe altii (Matei, 24, 10-12, 24); inmultirea razboaielor si a vestilor de razboaie intre neamurile, popoarele si statele lumii (Matei, 24, 6-7); producerea unor calamitati ca: foamete, ciuma s.a. (Matei, 24,

7, 9); producerea unor semne cosmice: intunecari de soare si de luna, cadere de stele, zguduiri ale cerului si pamantului (Matei, 24, 7, 29); aratarea pe cer a semnelui Fiului Omului (Matei, 24, 30), adica a Crucii, caci ea este semnul de biruinta al Domnului nostru Iisus Hristos si nici un alt semn nu-L vesteste atat de caracteristic precum Crucea.

Despre talcul acestor semne a grait Domnul: "invatati de la smochin pilda: cand mladita lui se face frageda si odrasleste frunze, cunoasteti ca vara este aproape. Asemenea si voi, cand veti vedea toate acestea, sa stiti ca este aproape la usi" (Matei, 24, 32-33). Asadar, despre semnele premergatoare celei de a doua veniri a Domnului avem talcuire si adeverire chiar de la Mantuitorul Hristos, iar despre data exacta a venirii Lui, nimeni nu stie, nici chiar ingerii Lui si nici Fiul ca om (Matei, 24, 36), ci numai Tatal.

INVATACELE: Dar pentru ce va veni Domnul, daca nimeni nu stie?

PREOTUL: Ti-am spus ca va veni fara de veste si ca nimeni nu stie "ziua si ceasul cand vine Fiul Omului" (Matei, 25, 13). Ti-am aratat, cu marturii din Sfanta Scriptura, semnele prevestitoare ale venirii Lui, iar acum trebuie sa stii ca Domnul Se va arata cu mare slava la a doua venire a Sa, dupa cum insusi a aratat zicand: "Si vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere si cu slava multa (Matei, 24, 30). Si iarasi vorbind despre a doua Sa venire, "ca va fi cu mare si negrita slava, zice: "Iar cand va veni Fiul Omului intru slava Sa si toti sfintii ingeri cu El, atunci va sedea pe scaunul slavei Sale" (Matei, 25, 31). Pana si stihile lumii se vor infricosa de slava Lui, dupa cum ne marturiseste Sfanta Scriptura: "Si am vazut un tron alb, mare si pe Cel ce sedea pe el, de a Carui fata pamantul si cerul au fugit si loc nu si-au mai aflat" (Apoc., 20, 11).

Deci, intelege, frate, ca venirea Domnului va fi cu mare si negrita slava, dar fara de veste, si nimeni nu stie ziua si ceasul venirii Domnului, fara numai Tatal, dupa cum ti-am aratat mai sus. Iar fiindca nu stim ziua si ceasul venirii Domnului, datoria noastra cea mai Sfanta este ca in toata vremea sa privegheii, petrecand in fapte bune si fiind gata de a intampina venirea Mirelui (Matei, 25, 1-13).

DESPRE IMPARATIA DE MII DE ANI (MILENIUL)

INVATACELELUL: Unii sustin ca intre venirea a doua si sfarsitul lumii, Hristos va intemeia pe pamant o imparatie in oare El va domni, impreuna cu cei alesi ai Sai, vreme de o mie de ani. Ce este adevarat in aceasta privinta ?

PREOTUL: Ideea aceasta este veche: in primele veacuri ale crestinismului ea a fost sustinuta de asa zisii "hiliasti" (in greceste hilia = mii), impotriva lor s-a ridicat, inca de atunci, toata Biserica veche si i-a combatut prin cei mai alesi slujitori ai ei. Cei ce o sustin azi se numesc, in general, "milenaristi" sau "milenisti".

Sfintii si dumnezeiestii parinti ai Bisericii lui Hristos au aratat ca aceasta imparatie de mii de ani - despre care se aminteste in Apocalipsa - este un numar nedeterminat, iar nicidecum un termen fix, caci stim bine, din Sfanta Scriptura, ca "Imparatia lui Hristos nu este din lumea aceasta" (Ioan, 18, 36). Sfanta Scriptura ne arata luminat ca "Imparatia cerurilor" se mai numeste si "Imparatia lui Dumnezeu" sau "Imparatia lui Hristos", ea fiind vestita de catre dumnezeiescul Ioan Botezatorul, precum si de insusi Mantuitorul (Matei, 3, 2; 4, 17; Luca, 8, 1; Efes., 5, 5 s.a.). Aceasta imparatie a lui Hristos va fi duhovniceasca isi va stapani viata launtrica a omului, manifestandu-se in afara prin "dreptate si pace" si bucurie in Duhul Sfânt (Rom., 14, 17). Aceasta imparatie insusi Hristos a intemeiat-o (Col., 2, 13; II Tim., 4, 1; Apoc., 12, 10 s.a.) si insusi Mantuitorul a aratat in pildele Sale cum va creste ea, pe cine va cuprinde si ce putere va avea; iar durata acestei imparatii a lui Hristos nu va fi de o mie de ani, ci vesnica, fara sfarsit (Luca, 1, 33). Ea va cuprinde pe toti oamenii credinciosi si alesi din popoarele lumii (Ps. 116, 1-2), va domni peste toate fapturile (Dan., 7, 13-14; Matei, 28, 18 ; Fapte, 10, 36; Rom., 10, 12; I Cor., 15, 27; Efes., 1, 20-23; Filip., 2, 9-11 s.a.) si va fi o imparatie a dreptatii (Ps. 44; Evr., 1, 8-9; Isaia, 16, 5; 32, 1; Ier., 23, 5). Aceasta imparatie duhovniceasca va fi o imparatie a sufletelor si in suflete (Luca, 17, 21) si numai aceia vor intra in ea, care o au deja in ei (Luca, 18, 17).

Aceasta imparatie a lui Hristos, organizata in afara, alcatuieste Biserica sau "Trupul lui Hristos", capul ei fiind insusi Hristos (Efes., 1, 22; 5, 25; Col., 1, 24; I Cor., 11, 3; 12, 27 s.a.); infiarea si intrarea in aceasta imparatie este numai prin "baia nasterii celei de a doua" (Tit., 3, 5) sau prin nastere "de sus" (Ioan, 3, 3; Rom., 6, 3; Efes., 5, 26; Col., 2, 12-13; I Cor., 6, 11 s.a.). Nimeni nu poate intra in aceasta imparatie decat numai prin botez, adica prin "nasterea cea de sus" sau "nasterea din apa si din Duh", dupa cuvântul Mantuitorului: "de nu se va naste cineva din apa si din Duh nu va putea sa intre in Imparatia lui Dumnezeu" (Ioan, 3, 5). Aceasta "nastere de sus" prin puterea Duhului Sfânt este o adevarata inviere din morti, fapt pentru care botezul este numit adeseori "inviere" (Col., 2, 12-13; Rom., 6, 3-5; II Tim., 2, 11; Gal., 3, 27 s.a.). Deci, botezul crestin este o innoire a vietii, "o nastere din nou", "o inviere din morti". Cand marele apostol Pavel scrie: "Desteapta-te cel ce dormi si te scoala din morti si te va lumina Hristos" (Efes., 5, 14), el are in vedere tocmai aceasta innoire si inviere prin botezul crestin, caci in Imparatia lui Hristos nu intra decat cel ce "invie" din morti prin botezul crestin.

In termeni profetici si simbolici, Sfanta Scriptura ne vorbeste si despre "o imparatie de mii de ani"; aceasta imparatie de mii de ani este identica cu cea despre care am vorbit mai sus. Iata ce ne spune Sfântul Ioan in descoperirea sa: "Si am vazut un

inger pogorandu-se din cer, avand cheia adancului si un lant mare in mana lui. Si a prins pe balaur, pe sarpele cel vechi care este diavolul si satana, isi l-a legat pe mii de ani si l-a aruncat in adanc "si l-a inchis si a pecetluit deasupra lui ca sa nu mai amageasca neamurile pana ce se vor sfarsi miile de ani. Dupa aceea, trebuie sa fie dezlegat catava vreme ... Si am vazut sufletele celor taiati pentru marturia lui Iisus..., care nu s-au inchinat fiarei, nici chipului ei si nu au primit semnul ei pe fruntea si pe mana lor. Si ei au inviat si au imparatit cu Hristos mii de ani... Aceasta este invierea cea dintai. Fericit si Sfânt este cel ce are parte de invierea cea dintai. Peste acestia, moartea cea de a doua nu are putere, ci vor fi preoti ai lui Dumnezeu si ai lui Hristos si vor imparati cu El mii de ani... Apoi, moartea si iadul au fost aruncate in raul cel de foc. Aceasta este moartea cea de a doua: "iezerul cel de foc" (Apoc., 20, 1-14). Din acest context constatam mai intai urmatoarele:

1. Imparatia lui Hristos de mii de ani este rastimpul in care Hristos a limitat (a legat) puterea diavolului asupra oamenilor (versetele 1-2).
2. La sfarsitul acestui rastimp, diavolul va fi lasat din nou, pentru catva timp, sa actioneze asupra oamenilor (versetul 3).
3. Membrii acestei imparatii de mii de ani sunt numai cei ce nu s-au inchinat fiarei si semnului ei, au inviat la invierea cea dintai (versele de 4-5).
4. Cei ce nu s-au invrednicit de aceasta inviere vor invia abia la sfarsitul acelor mii de ani, adica la "invierea a doua", caci aceasta inviere, in raport cu cea dintai, este a doua (versetul 5).
5. Peste acestia (membri ai imparatiei de mii de ani) moartea cea de a doua nu are putere (versetul 6).
6. La sfarsitul acelor mii de ani si dupa un rastimp de actiune nefasta asupra sfintilor, diavolul, impreuna cu cei ai lui, va fi aruncat in focul iadului care este "moartea cea de a doua" (versetele 4-15).

Din toate acestea rezulta evident ca "imparatia de mii de ani" nu este altceva decat "Imparatia lui Hristos", "Imparatia lui Dumnezeu" sau "Imparatia cerurilor" despre care a fost vorba mai sus, deoarece:

1. In rastimpul acestei imparatii, diavolul a fost invins si legat, luandu-i-se puterea asupra oamenilor. Hristos a intrat in casa lui si "l-a legat" limitandu-i puterea asupra omenirii rascumparate (Matei, 19, 29 si contextul).
2. Intrarea in aceasta imparatie este conditionata de "inviere" - numita "cea dintai", care nu poate fi altceva decat botezul crestin, numit adeseori chiar "inviere", "nasterea de sus" sau "nastere din nou"; aceasta inviere prin botez este "intaia", in raport cu cea de a doua sau generala a trupurilor, care este numita invierea "cea de apoi" (Ioan, 11, 24 s.a.).
3. La sfarsitul acestei imparatii, diavolul va fi din nou slobozit ca sa amageasca

popoarele si sa lucreze cu putere si cu furie impotriva sfintilor, sub forma de antihrist, fiara, sau prooroc mincinos (Apoc., 13, 1-11).

4. Durata acestei perioade va fi de scurta vreme (Apoc., 13, 5; 20, 3; Matei, 24, 22) si ea va constitui unul din semnele care vor prevesti apropierea venirii a doua (a se vedea mai pe larg la cap. 22 din Apoc.).

Prin urmare, sa se stie lamurit ca "invierea cea dintai" este invierea cea prin botez, iar cea de a "doua" este invierea cea de apoi. De asemenea, moartea "cea dintai" este cea naturala sau despartirea sufletului de trup, iar cea de a doua este chinul cel vesnic, denumita astfel in opozitie cu fericirea cea de veci numita "viata" (Matei, 18, 8; 19, 17; Marcu, 9, 43; Ioan, 5, 24 s.a.). Se arata ca aceasta moarte de a doua nu are putere asupra celor invredniciti cu invierea cea dintai; de aici rezulta ca moartea cea dintai - de care nici sfintii nu scapa - este moartea naturala, trupeasca.

Moartea se mai numeste in Biblie si starea pacatoasa a cuiva si, in acest sens, a spus Mantuitorul ca numai cei "morti" au mai mare grija de a-si ingropa mortii lor, decat a-L urma pe El (Matei, 8, 22) si ca, prin credinta in El, cineva devine, din mort, viu, chiar daca, in mod firesc, va muri (Ioan, 11, 25). Acest inteles l-a avut in vedere apostolul, scriind despre "cei morti pacatului" (Rom., 6, 11; 8, 10) si, tot in acest sens, graieste ingerul descoperitor capeteniei Bisericii din Sardes: "...traiesti, dar esti mort" (Apoc., 13, 1; vezi si Ioan, 5, 25; Efes., 2, 1-5; Col., 2, 13 s.a.). Ea insa nu constituie "moartea cea dintai", asa cum invierea prin botez constituie "invierea cea dintai", deoarece aceasta moarte este o stare ce duce la moarte, iar nu faptul de a muri. Or, in expresiile de mai sus, prin "inviere" si "moarte" se intelege nu o stare, ci o actiune, anume: de a invia si, respectiv, de a muri.

Durata acestei imparatii a lui Hristos determinata in general ca fiind "de mii de ani" trebuie sa o intelegem ca indicand o perioada de timp relativ lunga sau nehotarata. De aceea, si in ultima traducere romaneasca a Noului Testament s-a tradus, ca si in alte cateva editii, prin "mii de ani" si nu prin o mie de ani, cum gresit s-a inteles alteori (vezi si explicatiile preotului Ioan Mircea in revista "Biserica Ortodoxa Romana" nr. 5-6/1979). Oricum ar fi tradus literal, intelesul spiritual al expresiei ramane acelasi: mii de ani. Durata aceasta nu este altceva decat rastimpul dintre venirea intaia si venirea a doua a Domnului, sau, mai precis, rastimpul de la "intemeierea Imparatiei lui Dumnezeu" si pana la venirea a doua. Asadar, este vorba de Imparatia lui Dumnezeu, si durata ei in lume.

INVATACELUL: Am avut cu unii discutii foarte aprinse pe aceasta tema si am retinut ca "imparatia de mii de ani" nu ar putea fi confundata cu nici o alta imparatie, deoarece:

- se va intemeia abia la venirea a doua; - va fi precedata de invierea dreptilor care vor imparati cu Hristos; - va dura o mie de ani, dupa care - se va petrece invierea celor pacatosi, judecarea si sfarsitul lumii.

Asa rezulta din capitolul 20 al Apocalipsei, citat mai sus. Din acest capitol ar reiesi ca vor fi doua invieri de apoi: invierea "cea dintai", a dreptilor, la inceputul mileniului, si

o alta, a pacatosilor, care, in raport cu cea dintai, este "a doua", la sfarsitul mileniului (v. 4-5).

In rastimpul mileniului, puterea de actiune a diavolului va fi limitata pana catre sfarsit, cand, dupa o scurta activitate nefasta, va fi aruncat in iad, impreuna cu toti cei amagiti de el (versetele 7-14), inviati acum si ei (verset 5) si judecati si condamnati la osanda (versetele 12-15), dupa ce mai intai se va petrece sfarsitul lumii (verset 11). Invatatura despre mileniu, precedat de "invierea intaia" a celor sfinti si urmat de "invierea a doua", a pacatosilor, ar fi confirmata si de alte texte biblice. Asa, de pilda, Sfantul apostol Pavel scrie crestinilor din Tesalonic: "Daca credem ca Iisus a murit si a inviat, tot asa (credem) ca Dumnezeu pe cei adormiti intru Iisus ii va aduce impreuna cu El... pentru ca insusi Domnul, intru porunca, la glasul arhanghelului si intru trambita lui Dumnezeu, Se va pogori din cer si cei morti intru Hristos vor invia intai" (I Tes., 4, 14-16). Deci, la venirea a doua, Hristos ii va invia pe cei morti intru El, caci despre ei zice apostolul "ca vor invia intai" si aceasta este "invierea cea dintai", invierea celor pacatosi, adica "a doua", va urma mai tarziu, fara a ni se spune cand, dar dupa Apocalipsa, capitolul 20, ea va fi dupa o mie de ani, asa cum citesc in Biblia mea. Iata ce zice Sfantul apostol Pavel: fiecare va invia "in randul cetei sale: Hristos, incepatura, apoi cei ai lui Hristos, la venirea Lui" (I Cor., 15, 23), adica dreptii in ceata dreptilor, la inceputul mileniului, iar pacatosii in ceata lor, la sfarsitul mileniului. Care este adevarul ?

PREOTUL: Dupa cum ti-am mai spus, Biserica lui Hristos cea dreptmaritoare, prin cuvintele Sfintei Scripturi "o mie de ani", intelege tainic si simbolic mii de ani, oricare ar fi traducerea. Dar, oare numai prin acest cuvant. vorbeste Sfanta Scriptura - in chip tainic si acoperit - unele lucruri cu greu de inteles? Oare nu are ea multe cuvinte simbolice, tainice si alegorice, care nu se pot talcui prin slova, ci au cu totul alt inteles, mai inalt si mai duhovnicesc? Cum sa talcuim dupa slova ce este cartea "cea pecetluita cu sapte peceti" din aceeasi carte a Apocalipsei (5, 1)? Ce este "calul rosu ca focul" (Apoc., 6, 4)? Dar acel "cal negru" (v. 5) sau cel "galben-vanat" pe care calarea Moartea (Apoc., 6, 8)? Apoi ce sunt cei sapte ingeri carora li s-au dat sapte trambite (Apoc., 15, 1, 7)?

Unii vorbesc de doua invieri la sfarsitul lumii si astfel, dupa ei, venirea Domnului se intelege ca si cum El ar trebui sa vina de trei ori; dar acest lucru nu poate fi adevarat. Am aratat in cele de mai sus ca invierea "cea dintai" este cea prin botezul crestin, iar "cea de a doua" este "cea de apoi". Sfantul Ioan Evanghelistul reproduce cuvintele Mantuitorului referitoare la cele doua invieri: "Adevarat, adevarat zic voua: cel ce asculta cuvantul Meu si crede in Cel ce M-a trimis are viata vesnica si la judecata nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viata. Adevarat, adevarat zic voua, ca vine ceasul - si acum este - cand mortii vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu si cei care vor auzi vor invia" (Ioan, 5, 24-25). Fiind vorba de invierea celor ce asculta glasul Fiului lui Dumnezeu - si de vreme ce aceasta inviere "acum este" - in nici un caz nu poate fi vorba aici de invierea "de apoi", ci de "invierea de acum" a celor ce invie din moartea pacatului la viata cea in Hristos, de invierea la o viata noua prin credinta crestina sau - asa cum completeaza acelasi apostol si evanghelist in alta parte - prin botezul crestin (Ioan, 3, 3-5); aceasta este "invierea cea dintai" despre care se vorbeste in Apocalipsa. Apoi, Mantuitorul continua sa vorbeasca si despre o alta inviere care mai este "acum" si care va fi la sfarsitul lumii, care nu este sufleteasca, ci trupeasca, si

anume a celor ce sunt morti in morminte, si nu numai morti prin pacate sau sufleteste. "Nu va mirati de aceasta; caci vine ceasul in care toti cei din morminte vor auzi glasul Lui si vor iesi cei ce au facut cele bune, spre invierea vietii, iar cei ce au facut cele rele, spre invierea judecatii" (Ioan, 5, 28-29). Adica, nu va mirati de puterea ce o are Hristos de a invia sufleteste (invierea cea dintai), pentru ca El va invia si pe toti mortii din morminte. Textul acesta exclude clar posibilitatea existentei unei perioade de o mie de ani intre invierea dreptilor si cea a pacatosilor, aratand lamurit ca invierea cea de apoi este una singura si a tuturor, deodata; aceasta este "invierea a doua". Iar in ce priveste pe "cea dintai" s-a vazut ca ea nu este "cea de apoi", ci "cea de acum". Iata deci cum intelesurile se lamuresc de la sine, prin analiza si compararea acestor texte biblice, excluzandu-se astfel orice posibilitate de a intercala "mileniul" intre cele doua "invieri". Miile de ani, dupa invatatura Bisericii celei dreptmaritoare a lui Hristos, pot fi intelese ca existand intre invierea cea dintai, prin botez, isi invierea cea de a doua, "cea de apoi".

La fel stau lucrurile si cu textul I Tes., 4, 14-16, deoarece nici acolo nu este vorba despre a doua inviere, de apoi, ci despre una singura. Este adevarat ca aici nu se vorbeste decat despre invierea celor drepti, "morti in Hristos", despre cea a pacatosilor neamintindu-se nimic, dar aceasta nu pentru ca ei ar invia mai tarziu, peste o mie de ani, ci pentru ca pe apostolul Pavel si pe cititorii sai nu-i interesa decat soarta "celor morti in Hristos", despre cea a pacatosilor neamintindu-se nimic, dar aceasta nu pentru ca ei ar invia mai tarziu, peste o mie de ani. Insa de ceilalti apostolul nu se preocupa deloc, scopul sau in aceasta epistola fiind numai acela de a-i mangaia pe cititorii sai (v. 18), nelinistiti si nelamuriti in aceasta privinta, iar nu de a-i intrista (v. 13).

In Epistola I catre Corinteni (15, 23) se vorbeste, in adevar, de "cete", dar nu de doua cete, asa cum inteleg milenistii, anume de a dreptilor si de a pacatosilor, ale caror invieri ar fi despartite de un rastimp de o mie de ani, ci de mai multe cete, potrivit gradelor de sfintenie sau pacatosenie a celor ce vor invia, dupa cum rezulta din versetele 39-41.

Sfanta Scriptura este clara si categorica, marturisind in multe locuri ca venirea a doua a Domnului va fi o singura data si a tuturor deodata, atat pentru drepti cat si pentru cei pacatosi, fara ca intre invierea si judecarea unora sau a altora sa mai fie vreun rastimp de "o mie de ani". Mantuitorul a zis: "Vine ceasul in care toti cei din morminte vor auzi glasul Lui si vor iesi: cei ce au facut cele bune, spre invierea vietii, iar cei ce au facut cele rele, spre invierea judecatii" (Ioan, 5, 28-29). Deci, un singur si acelasi glas va rosti pentru invierea celor pacatosi si a celor drepti. Iar in alta parte, de asemenea, zice: "Iar cand va veni Fiul Omului intru slava Sa si toti sfintii ingeri cu El, atunci va sedea Domnul pe scaunul slavei Sale. Si se vor aduna inaintea Lui toate neamurile si ii va desparti pe unii de altii, precum pastorul desparte oile de capre. Si va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stinga. Atunci va zice imparatul celor de-a dreapta Lui: Veniti, binecuvantatii Tatalui Meu... Atunci va zice si celor de-a stinga: Duceti-va de la Mine, blestematii..." (Matei, 25, 31-46). Mantuitorul vorbeste precis si limpede despre venirea a doua si despre judecata de apoi, aratand ca atat una cat si cealalta vor fi deodata, si pentru drepti, si pentru pacatosi, in atat ea pilde frumoase El ne-a aratat acest adevar: un singur seceris va fi isi pentru grau si pentru neghina (Matei, 13, 30, 42-43); o singura data va veni Mirele pentru toate fecioarele

(Matei, 25, 1-13); o singura data va veni Stapanul ca sa ceara socoteala tuturor lucratorilor din via Sa (Matei, 21, 33-41); in acelasi timp va cere socoteala slugilor carora le-a incredintat talantii (Matei, 25, 14-30; 18, 23-35 s.a.). Deci, o singura venire de apoi, o singura inviere si infatisare a tuturor in fata imparatului Judecator si o singura judecata pentru toti deodata va fi.

INVATACELELUL: Am citit intr-o brosură ca data inceperii mileniului poate fi precizata, Ea nu ar fi chiar identica cu data venirii a doua (din 1874), ci abia in anul 1914, caci acestea reprezinta sfarsitul "timpului paganilor". Data inceperii mileniului in 1914 se calculeaza acolo astfel:

In anul 606 inainte de Hristos a inceput primul guvernământ paganesc, prin ducerea poporului ales in robia babilonica pentru 70 de ani (pana in anul 536 i.d.Hr.) de catre Nabucodonosor. Pe baza celor spuse in Levitic, la 26, 18, timpul paganilor este inseptit, adica de sapte ori un an de ani (ale carui 360 de zile trebuie socotite ani 7, deci $7 \times 360 = 2520$ de ani). Astfel, de la inceputul timpului paganilor si pana la Hristos au trecut 606 ani, iar de la Hristos mai trebuie sa treaca inca 1914, ca sa se implineasca cei 2520 de ani. Deci, odata cu mileniul, incepe epoca de viata vesnica, inaugurand sfarsitul lumii, adica prabusirea tuturor regatelor, conducerea lumii fiind incredintata lui Avraam, Moise, Iosif, Noe si tuturor dreptilor pomeniti in Epistola catre Evrei, la cap. 11. Istoria se imparte in trei epoci:

- intaia epoca, de la Adam pana la potop, in care a domnit Dumnezeu cu ingerii Sai;

- a doua epoca, de la potop pana la 1914, in care a domnit satana asupra lumii; aceasta epoca, la randul ei, se subimparte in trei: 1) de la potop pana la moartea lui Iacov; 2) de la moartea lui Iacov pana la moartea lui Iisus, sau rastimpul domniei evreilor; 3) de la invierea lui Iisus pana la 1914, rastimpul crestin;

- a treia epoca, de la 1914, incepand cu epoca imparatiei de o mie de ani si durand in veci.

De la crearea lui Adam sunt 6000 de ani, caci fiecare din cele sase zile ale creatiei - care au fost de cate 7000 de ani una - reprezinta pentru istoria omenirii cate o mie de ani, deoarece, dupa II Petru 3, 8 si Psalmul 89, 4, o zi este o mie de ani, cei ai mileniului. Deci, in cursul celor 6000 de ani omenirea trebuie sa lucreze, deoarece dupa ei urmeaza mia a saptea, inchipuita prin ziua a saptea, a odihnei, care este "mileniul" si care a inceput deja, deoarece de la Adam si pana acum au trecut mai mult de 6000 de ani. Care este adevarul?

PREOTUL: Mai intai de toate sa stii cu toata incredintarea ca nu exista nici un mileniu in intelesul acelei brosure. Si daca data venirii a doua nu poate fi stabilita - deoarece nici ingerii si nici Fiul dupa omenitate nu o stiu (Matei, 24, 36-44) - atunci desigur ca nu poate fi stabilita nici data inceputului "mileniului". De ce trebuie neaparat ca intre a doua venire a Domnului, si mileniu, sa intercalam 40 de ani? De ce tocmai 40? Numai ca sa iasa anumite socoteli talcuite dinainte? Cum se poate sustine ca venirea a doua s-a facut pe neasteptate, cand scris este ca va fi "ca fulgerul" si intru rasunatorul glas de trambita al "Arhanghelului", tocmai ca sa constituie un

eveniment mare si universal, savarsit si vazut in auzul tuturor (I Tes., 4, 16; Matei, 24, 27-31; 25, 31)? il vor vedea pe Iisus cei drepti ai Sai, care li vor intampina in vazduh si il vor vedea si cei pacatosi, care vor plange si se vor jeli (Matei, 24, 30; Marcu, 13, 26; Zah., 12, 12). Cum si cand ar fi fost invierea mortilor? Oare stim ca trebuie sa aiba loc la venirea Domnului ?

Daca la inceputul "mileniului" nu invie decat dreptii, cum si cand au inviat, de nu stie nimeni? Nici cele "trei epoci" nu au vreun temei biblic: de ce trei ani si nu sapte, zece s.a.m.d.? Noi stim ca in ce priveste mantuirea, istoria lumii nu se poate imparti decat in doua epoci mari: una a Testamentului Vechi si alta a Testamentului Nou. O alta epoca nu va fi decat venirea a doua, iar aceasta va dura vesnic. In istoria mantuirii lumii, de pana acum, au fost si evenimente mai mici, care au sub-impartit cele doua epoci mari amintite, dar acestea n-au fost doua sau trei, ci mai multe, putandu-se in acest inteles vorbi de epoca patriarhilor, a apostolilor a persecutiilor s.a. Nu se poate trece peste anul 1 spre a ajunge la 1914, socotind anul 1914 ca un an epocal, dar anul 1 al Nasterii Domnului, numai ca inceput al unei subdiviziuni de epoca si nu al unei epoci de mare importanta; pentru ca nu anul 1914, ci anul 1 - respectiv anii de la 1 la 33 dupa Hristos - au determinat intorsatura fara seaman in istoria mantuirii noastre. Iar epoca a treia va fi, de asemenea, inaugurata prin evenimente reale, de o importanta capitala pentru toata omenirea si vizibile tuturor, iar nu imaginare si impuse de anumite socoteli facute tendentios si fara a fi verificate prin ceva concret.

In ce priveste cifrele din Testamentul Vechi, ele nu au talcuiri cabalistice, ca si cand ar fi magice sau vrajitoaresti, ci ele sunt reale sau simbolice dupa cum este caracterul cartii din care sunt luate. De unde se poate sti ca cele sase zile ale creatiei au fost de cate sapte mii de ani si ca ele reprezinta, totusi, fiecare, pentru durata omenirii, cate o mie de ani ? Daca o zi este ca o mie de ani, de ce au fost ele totusi de cate sapte mii de ani fiecare si nu de cate o mie? De unde stim ca nu au fost de cate douazeci si patru de ore, ca orice zi obisnuita, sau numai de o clipa, sau, in sfarsit, de cate o suta de mii de ani?

Orice am face si orice am dori noi, ele nu pot fi combinate ca sa ajungem la cifra dorita. Daca unele cifre biblice sunt reale sau concrete, altele, in schimb, - recunoastem si noi - sunt simbolice. Cele reale vor fi intelese numai dupa valoarea lor aritmetica, insa celelalte vor fi intelese simbolic, ele alcatuind o durata mai mica sau mai mare, sau foarte mare, dar o durata nedeterminata precis. Astfel, daca cele sase zile reprezinta cate sapte mii de ani fiecare, iar cele o mie doua sute saizeci de zile ale lui Antihrist reprezinta o mie doua sute saizeci de ani, atunci cei o mie de ani ai "mileniului" trebuie sa reprezinte atatia ani cate zile cuprind ei, sau chiar de sapte ori atatea...

Nicaieri nu ni se spune ca o zi din Biblie este egala cu o mie de ani, ci numai ca inaintea lui Dumnezeu nu exista timp si ca timpul pentru El nu conteaza ca durata, o zi inaintea Lui fiind ca o mie de ani si o mie de ani, ca o zi (II Petru, 3, 8) sau chiar numai ca o straja de noapte. De aici insa nu urmeaza ca cifrele care reprezinta in Sfanta Scriptura un numar de zile sa le socotim in ani; tot asa le-am putea socoti atunci si pe cele ce reprezinta mii de ani; si iarasi, atunci am putea zice cu acelasi drept ca si cei 1000 de ani ai mileniului insemneaza o zi. In cazul acesta, ce mai ramane din socoteala milenistilor? Toate calculele lor au fost dezminuite de insusi

adevarul lucrurilor.

INVATACELUL: Despre ceea ce se spune in Simbolul Credintei: "A Carui imparatie nu va avea sfarsit", milenistii (cei cu mia de ani) zic ca Domnul va veni mai inainte de Judecata cea de apoi, ca sa imparatiasca cu ei o mie de ani, ca apoi sa-i invie si pe cei pacatosi spre judecata. Oare nu va imparati Domnul in veacuri nesfarsite dupa Judecata cea din urma ?

PREOTUL: Biserica noastra dreptmaritoare marturisește ca "imparatia Domnului nu va avea sfarsit" (Simbolul Credintei), imparatia lui Iisus Hristos, ca om, si Slava Lui nu vor inceta niciodata, deci vor dura vesnic. Caci, pe de o parte, Iisus Hristos nu este numai om, a carui slava sa-i fie luata candva de Dumnezeu, iar, pe de alta parte, Fiul lui Dumnezeu nu va lepada niciodata firea Sa omeneasca. El nu va inceta in veci sa fie Si om, deci om plin de slava dumnezeiasca. Asadar, nici cinstea dumnezeiasca a omenitatii noastre nu va inceta vreodata, ca sa apara alt neam de fiinte mai inalt.

Imparatia fara de sfarsit a lui Iisus Hristos a fost prevestita de arhanghelul Gavriil (Luca, 1, 33). Este drept ca apostolul Pavel spune ca, intru sfarsit, Iisus va supune toate Tatalui si apoi pe Sine (I Cor., 15, 25-28). Dar aceasta inseamna aducerea lumii intregi la supunere fata de Tatal si incetarea lucrarii Sale mantuitoare, ca o lucrare deosebita a Sa, primita la intrupare (cf. Inv. de Cred. Ort., intreb. 221).

Asadar, cei cu mia de ani sa inteleaga ca cu tainele cele nestiute de ingeri si de insusi Fiul lui Dumnezeu, ca om, nu se pot face calcule omenesti si de aritmetica.

DESPRE VESNICA CHINURILOR IADULUI

INVATACELUL: Am auzit pe unii crestini spunand ca iadul nu poate fi vesnic, caci aceasta vesnicie ar contrazice bunatatea lui Dumnezeu.

PREOTUL: Noi stim cu buna intemeiere, din marturiile Sfintei Scripturi, ca muncile iadului pentru pacatosi vor fi vesnice. Iata ce zice Sfanta Evanghelie in aceasta privinta: "Atunci (la Judecata de apoi) va zice (Imparatul) si celor de-a stanga: Duceti-va de la Mine, blestematilor, in focul cel vesnic, care este gatit diavolului si ingerilor lui" (Matei, 25, 41). Apoi, in continuare, aratand rezultatul Judecatii de apoi, zice: "Si vor merge acestia (pacatosii) la osanda vesnica, iar dreptii, la viata vesnica" (Matei, 25, 46). De asemenea, Mantuitorul, voind sa defineasca vesnicia chinurilor iadului, le-a numit "...gheena, focul cel nestins, unde viermele nu moare si focul nu se stinge" (Marcu, 9, 43-48). Si in alt loc Mantuitorul, referindu-Se tot la vesnicia chinurilor iadului, a zis: "Iar daca mana ta sau piciorul tau te sminteste, taie-l si arunca-l de la tine, caci este mai bine pentru tine sa intri in viata ciung si schiop, decat, avand amandoua mainile si amandoua picioarele, sa fii aruncat in focul cel vesnic" (Matei, 18, 8). Marele prooroc Isaia, adeverind realitatea vesniciei focurilor iadului, a spus urmatoarele: "Si cand vor iesi, vor vedea trupurile moarte ale celor ce s-au razvratat impotriva Mea, caci viermele lor nu va muri si focul lor nu se va stinge. Si ei vor fi pentru toata faptura priveliste de groaza" (Isaia, 66, 24). Iar Daniel proorocul zice, aratand acelasi lucru: "Si multi dintre cei ce dorm in tarana pamantului se vor scula, unii la viata vesnica, iar altii spre ocara si osanda vesnica" (Dan., 12, 2). Cuvantul "multi" inseamna aici "toti", fiind vorba de "multi" in inteles de multime a mortilor care vor invia.

INVATACELUL: Unii spun ca nu se poate ca chinurile iadului sa fie vesnice, de vreme ce citim in Sfanta Scriptura: "Vrajmasul cel din urma oare va fi nimicit este moartea" (I Cor., 15, 26). De aici ar rezulta ca moartea - adica iadul - nu va fi. Deci, ceea ce se numeste iad sau moartea cea vesnica nu va fi altceva decat o distrugere sau o nimicire a celor pacatosi, spre a nu fi in veci (Apoc., 20, 9). Iadul propriu-zis nu ar fi altceva decat ebraicul "seol" (groapa de mormant) sau grecescul "hades" (infern, adica loc subteran, locuinta celor morti). Iar expresia "foc" sau "chin" vesnic nu ar insemna ceva fara sfarsit, ci numai o moarte, o aruncare in pamant. Caci omul nu are suflet nemuritor si de aceea moartea insemneaza numai intoarcerea in pamant.

PREOTUL: Daca ar fi dupa aceasta intelegere, atunci nici Judecata de apoi nu ar trebui sa mai fie, nemaiaavand nici un rost. Noi insa stim, atat din dumnezeiasca Scriptura, cat si de la sfintii parinti si dascalii ai Bisericii lui Hristos, ca Judecata cea de apoi urmeaza a se face, mai ales pentru patru lucruri:

1) ca sa arate dreptatea lui Dumnezeu; 2) ca sa arate nedreptatile oamenilor; 3) ca sa fie rasplatite faptele bune ale celor drepti; 4) ca sa fie pedepsite cu chinuri vesnice pacatele celor rai (Rom., 2, 5; II Petru, 3, 7; Iov, 34, 11, Ps. 61, 11; 95, 13; Pilde, 24, 12; Ecl., 11, 9; 12, 14; Ier., 17, 10; Matei, 16, 27; 13, 43; 25, 46; Isaia, 13, 11 s.a.).

Daca omul nu este decat "pamant", fara suflet, muritor, cum se face totusi ca unii vor invia? Si cum se face ca Mantuitorul ne invata sa pretuim sufletul mai mult decat

trupul si, de asemenea, sa nu cautam spre cele ale trupului, ci spre cele ale sufletului, ca unele care sunt - ca si sufletul - netrecatoare? Ti-am dat explicatii mai pe larg la capitolul despre cinstirea sfintilor. Mantuitorul ne invata ca sufletul nostru este mai scump decat toata lumea (Matei, 16, 26; Marcu, 8, 36) si ca este nemuritor (Matei, 22, 31; Marcu, 9, 4 s.a.). Mantuitorul Hristos ne spune ca iadul este un loc de chin vesnic (Matei, 18, 8; Marcu, 9, 45; Luca, 16, 23-28; Apoc., 14, 10-11; 20, 10). Dumnezeiasca Scriptura ne arata ca in iad sufera trupul si sufletul chinuri vesnice (Deut., 21, 21; Marcu, 9, 43; Rom., 2, 9) si ca va exista o osanda vesnica (Matei, 5, 22; 25, 46; Marcu, 3, 29; II Tes., 1, 9; Apoc., 14, 11; 20, 10; Isaia, 66, 24; 10, 26-27 s.a.).

INVATACELUL: Mai este o parere, foarte veche, ca Dumnezeu este atotbun, ca iubirea Lui este nemarginita fata de oameni si de aceea este cu neputinta sa pedepseasca pe oameni cu chinuri vesnice. El le este tuturor Tata, si ce fel de Tata ar fi, daca si-ar pedepsi fiii neascultatori cu pedepse vesnice? Oare un tata nu este intotdeauna iertator fata de fiii lui ? Cu atat mai mult Dumnezeu, Tatal nostru, va fi iertator fata de noi.

PREOTUL: Intr-adevar, Dumnezeu este iertator si indelung rabdator fata de cei ce gresesc asupra noastra numai in viata aceasta, fiindca numai acum este timpul nostru de indreptare, iar dobandirea iertarii din partea Lui depinde de pocainta noastra, in viata de dincolo insa, noi nu ne mai putem pocai (Ioan, 9, 4), deoarece acolo Dumnezeu nu ne mai judeca dupa atotputernicia si iubirea Sa, ci dupa dreptatea Sa, rasplatind fiecaruia dupa faptele sale (Int. Sir., 16, 16; Matei, 25, 35; 10, 41 s.a.). Daca Dumnezeu ar fi iertat toate pacatele oamenilor fara dreptate, atunci ce rost ar mai fi avut ca El sa ne infricoseze necontenit cu grozavia chinurilor celor vesnice, daca ele nu ar exista? Cum ar fi cu putinta, oare, ca Dumnezeu sa ne minta pe noi, in loc de a ne spune adevarat ?

INVATACELUL: Totusi, cum se poate ca, pentru niste pacate savarsite in viata trecatoare, de aici, sa primeasca cineva pedeapsa netrecatoare? Aceasta pedeapsa trebuie sa fie, si sub raportul durabilitatii, in proportie cu pacatul; un pacat trecator nu poate fi pedepsit cu o pedeapsa eterna, caci aceasta ar constitui o judecata nedreapta din partea lui Dumnezeu, Care se numeste drept si atotbun.

PREOTUL: In cazul acesta, nici fericirea dreptilor nu ar trebui sa fie vesnica, fiindca aceeasi proportie exista intre aceasta fericire si faptele de vrednicie pe care ea le rasplateste. Sau poate ai vrea ca rasplata si fericirea dreptilor sa tina o vesnicie, iar munca si osanda celor rai sa fie vremelnice? Dumnezeu da fericire vesnica pentru faptele cele bune facute de cei drepti vremelnici, pe acest pamant, dar fiind Dumnezeu drept, pedepseste tot vesnic pe cei pacatosi ce au pacatuit vremelnic. Pentru ce? Pentru ca urmarile pacatului neispasit in viata de aici, prin pocainta corespunzatoare, raman vesnic nesterse inaintea lui Dumnezeu; pentru ca si fata lui Dumnezeu - pe care o defaimam noi facand pacate cu voie libera - nu are sfarsit intru slava, putere, dreptate si intru toata desavarsirea insusirilor Sale. De aceea chinul pentru pacate nu are sfarsit.

Nu ai vazut sau nu ai auzit atat ea cazuri intamplate chiar in viata de aici, cand cineva, pentru pacatele facute intr-o clipa sau intr-un minut, primeste osanda pe ani

indelungati sau chiar pe viata, pana la moarte? Caci nu durata de timp in care s-a savarsit greseala este hotaratoare in stabilirea pedepsei, ci gravitatea ei si intentia. Unul, cu o arma automata, secera sute de oameni intr-un minut, dar daca a facut atat ea ucideri nedrepte in acest timp, pentru fapta sa nu va fi pedepsit numai un minut. Trebuie stiut ca cel ce moare in pacate grele moare indepartat de Dumnezeu, iar in viata de dincolo nu se mai poate indrepta (Ioan, 9, 4); acolo pacatele lui raman vesnice si de aceea si chinul lui urineaza sa fie vesnic.

INVATACELUL: Mai sunt si alte marturii in Sfanta Scriptura despre vesnicia chinurilor iadului ?

PREOTUL: Sunt destule. Daca vrei sa le cunosti, citeste in Sfanta Scriptura la aceste locuri: Matei, 18, 8; 23, 33; 25, 41-46; Marcu, 9, 44; 3, 29; Luca, 3, 17; II Tes., 1,9; Evrei, 10, 27; Apoc., 14, 11, 20, 10; Isaia, 33, 14; 66, 24; Dan., 12, 2 s.a.

STATUL IN CONCEPTIA BIBLICA sau DATORIILE CELOR CREDINCIOSI FAȚA DE STAT

INVATACELE: Unele secte, cum sunt studentii in Biblie sau russelistii (urmasorii lui Carol Russel), apoi o grupare a lor zisa "martorii lui Iehova", adventistii reformisti, inochentistii s.a. sustin ca, dupa invatatura biblica, statul si autoritatile de stat nu trebuie recunoscute, deoarece ele sunt unelte ale lui Antihrist, intocmai cum sunt si organizatiile bisericesti; ca atare, ele trebuie sa dispara, iar nu sa fie recunoscute si respectate. Autoritatile de stat - zic ei - procedeaza la fel ca si "instrumentul clerical" in Biserici: sustin deosebirile de clasa si vrajmasia intre oameni si popoare, producand razboaie, conflicte economice etc. imi dau seama ca nu poate fi adevarat tot ce sustin ei. Dar care este realitatea si adevarul expus de Biserica noastra?

PREOTUL: Invatatura aceasta ei o propaga mai mult prin grai - soptind-o cu precautie - fara a-i preciza in scris temeiurile biblice, fie de teama de a nu fi urmariti, fie in scopul de a nu produce ezitari in ceea ce priveste recunoasterea lor din partea statului ca asociatii libere religioase. Se supun numai de sila sau de frica, unii dintre ei uneori nevenind sa depuna juramantul la inrolarea in armata si sa ia arma, altii refuzand serviciul militar, cel putin sambata (ca si activitatea in aceasta zi, in institutiile si serviciile de stat), iar altii, neimpotrivindu-se cu fapta, indeplinesc totul impotriva convingerii lor, incredintati fiind ca nu sunt "vinovati" de faptele pe care le savarsesc sub presiune.

Fata de aceste invataturi si practici straine literei si spiritului Evangheliei, noi invatam cu totul altceva, precum urmeaza:

1. Organizatiile de stat si institutiile trebuie sa fie recunoscute, deoarece autoritatile garanteaza si realizeaza ordinea societatii. Tot ceea ce este ordine este de la Dumnezeu, caci numai dezordinea si anarhia sunt de la diavolul. Daca autoritatile de stat garanteaza ordinea, ele nu pot fi decat de la Dumnezeu, indiferent daca puterea acestor autoritati este detinuta de persoane care plac unora si nu plac altora. Iata ce scrie Sfantul apostol Pavel, in timpul cand in fruntea imperiului roman se afla Nero, unul din cei mai aprigi prigonitori ai crestinismului: "Tot sufletul sa se supuna inaltelor stapaniri, caci nu este stapanire, decat de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt randuite. Pentru aceea, cel ce se impotriveste stapanirii se impotriveste randuiei lui Dumnezeu. Iar cei ce se impotrivesc isi vor lua osanda. Caci dregatorii nu sunt frica pentru fapta buna, ci pentru cea rea. Voiesti, deci, sa nu-ti fie frica de stapanire? Fa binele si vei avea lauda de la ea. Caci ea este slujitoare a lui Dumnezeu, spre binele tau. Iar daca faci raul, teme-te, caci nu in zadar poarta sabia; pentru ca ea este slujitoarea lui Dumnezeu si razbunatoarea maniei Lui asupra celui ce savarseste raul. De aceea este nevoie sa va supuneti, nu numai de frica pedepsei, ci si pentru cugetul vostru" (Rom., 13, 1-5).

Prin aceste cuvinte clare si firesti pentru oricine, apostolul arata ca, de vreme ce ordinea este de la Dumnezeu, atunci si cei ce o reprezinta, reprezinta ceva dumnezeiesc; nu persoanele in concret, ci autoritatea sau institutia in abstract. Autoritatea poate fi detinuta - uneori - de persoane abuzive. Dar, oricum ar fi, Dumnezeu nu-i impiedica nici pe abuzivi si nu le ridica libertatea, fiecare urmand a raspunde direct si personal de abuzurile sale, la judecata ce-l asteapta. Iar daca unii

oameni pot fi rai, nu inseamna ca si ordinea pe care ei o reprezinta, prin calitatea lor, este rea. Iata pentru ce spune Sfantul apostol Petru urmatoarele: "Supuneti-va, pentru Domnul, oricarei oranduii omenesti, fie imparatului, ca inalt stapanitor, fie dregatorilor, ca unora ce sunt trimisi de el, spre pedepsirea facatorilor de rele si spre lauda facatorilor de bine caci asa este voia lui Dumnezeu, ca voi, prin faptele voastre cele bune, sa inchideti gura oamenilor fara de cunostinta si fara de minte..." (I Petru, 2, 13-18).

Apostolii Petru si Pavel traiau in aceeasi vreme si cuvintele lor au intelesuri identice. Sfantul Pavel spune: institutiile de stat trebuie respectate ca unele ce reprezinta ordinea, supunerea fata de ele fiind "voia lui Dumnezeu", aratandu-i lui Tit cum sa invete pe credinciosi in privinta atitudinii lor fata de autoritatile statului: "Adu-le aminte sa se supuna stapanirilor si dregatorilor, sa asculte, sa fie gata la orice lucru bun..." (Tit, 3, 1). Iar lui Timotei ii scrie mai mult: "Va indemn deci, inainte de toate, sa faceti cereri, rugaciuni, mijlociri, multumiri, pentru toti oamenii, pentru imparati si pentru toti care sunt in inalte dregatorii, ca sa petrecem viata pasnica si linistita... ca acesta este lucru bun si primit inaintea lui Dumnezeu" (I Tim., 2, 1-3). Cand apostolul Petru a scos sabia pentru a lovi pe unul din cei ce venisera cu oaste romana ca sa prinda pe Mantuitorul, a auzit de la El cuvintele: "intoarce sabia ta la locul ei, ca toti cei ce scot sabie de sabie vor pieri" (Matei, 26, 52). Se gaseau in fata ostasilor romani si deci, nu era cazul sa faci uz de forta impotriva lor. Impotrivirea cu arma in mana ar fi fost socotita ca nesupunere fata de stapanire si ca o vrajmasie impotriva imperiului si ar fi avut ca urmare uciderea impotrivitorului, conform prescriptiilor dreptului roman. Din cele aratate pana aici, rezulta doua aspecte, doua adevaruri :

a) Datoria noastra de a ne supune autoritatilor de stat.

b) Dreptul lor de a fi respectate si ascultate in aceasta calitate, ca unele ce "nu in zadar poarta sabie" (Rom., 13, 4), avand dreptul si puterea legiuita de a impune supusilor ascultare si de a pedepsi neascultarea si incalcarea legilor statului.

2. Impreuna cu statul si rolul sau, in Sfanta Scriptura sunt recunoscute si diferite alte asezaminte prin care se sustine, cum ar fi, de pilda, serviciul militar si impozitul.

In ce priveste serviciul militar, nu se cere nicaieri in Scriptura desfiintarea lui. Cand au venit ostasii la Sfantul Ioan Botezatorul, intrebându-l ce sa faca, le-a raspuns: "Sa nu asupriti pe nimeni, nici sa invinuiti pe nedrept, si sa fiti multumiti cu solda voastra" (Luca, 3, 14). Nu le-a cerut sa-si lase slujba de ostasi (mercenari) ca sa se ocupe cu alta, ci numai sa fie corecti, de unde rezulta ca serviciul militar corect indeplinit este admis. Apoi, cand un sutas din Capernaum l-a cerut Mantuitorului sa vindece pe sluga sa, Mantuitorul nu i-a conditionat implinirea cererii de lasarea slujbei sale ostasesi, ci de credinta lui (Matei, 8, 5-15; Luca, 7, 1-10). De asemenea este semnificativ si faptul ca cel dintai pagan increstinat a fost un ostas: Sutasul Corneliu, ofiter in cohorta "Italica", in Cezareea Palestinei (Fapte, cap. 10), tocmai prin exemplul increstinarii lui aratand Dumnezeu ca paganii sunt chemati la crestinism. Sfanta Scriptura nu are nici un cuvant impotriva slujbei ostasesi, caci de cate ori este vorba de vreun, ostas, nu i se face nici un repros pentru slujba lui, ci numai i se lauda credinta - daca o are - sau cel putin este sfatuit sa fie corect in slujba lui de ostas, fara a i se adresa vreun cuvant batjocoritor pentru aceasta

calitate (I Cor., 9, 7; Matei, 27, 54 s.a.).

În ceea ce privește plata impozitului către stat, Mantuitorul S-a pronunțat clar și categoric: "Dați cezarului cele ce sunt ale cezarului..."; un răspuns afirmativ și respicat adresat celor ce, cu gândul de a-L ispiti, l-au pus întrebarea privind legitimitatea plății impozitului către stăpânirea politică păgână (română) de atunci (Matei, 22, 13-17). Altădată, când l s-a cerut impozitul către templu, i-a zis lui Petru: "Ce ți se pare, Simone ? Împărații pământului de la cine iau dări sau bir? De la fiii lor sau de la străini ? El l-a zis: De la străini. Iisus i-a zis: Asadar, fiii sunt scutiți" (Matei, 17, 24-27), Deci numai fiii împăratului sunt scutiți de impozite, nu și ceilalți supuși ai lui.

Iată pentru ce apostolul Pavel îndemna pe credincioșii din Roma să-și achite impozitele către stat fără nici o ezitare: "Dați deci tuturor cele cu care sunteți datori; celui cu dajdia - dajdie; celui cu vama - vama; celui cu frica - frica; celui cu cinstea - cinste".

3. În Sfânta Scriptură este admis și patriotismul ca sentiment de simpatie și adeziune față de națiunea din care ne tragem și față de patria unde locuim, însuși Mantuitorul a dat precădere celor de un neam cu El după trup ("oile cele pierdute ale casei lui Israel"), față de păgâni (Matei, 15, 24-25) și tot El a poruncit apostolilor Săi să propovăduiască la toate neamurile, începând de la Ierusalim (Luca, 24, 47; Fapte, 1, 8). Apoi a vorbit despre conducătorii de stat, fără a arăta că nu ar fi nevoie de ei (Matei, 22, 21).

Apostolul Pavel, de asemenea, respecta dreptul oricărui popor la "marire" și "cinste" înaintea lui Dumnezeu dacă "lucrează binele" (Rom., 2, 10), iar când a fost maltratat pe nedrept, el a făcut apel la dreptul lui de "cetățean roman" și la judecata împăratului (Fapte, 22, 25), deși împăratul era păgân și deși el însuși muștrase pe cei ce judecaseră înaintea păgânilor (I Cor., 6, 1-5). De aici rezultă nu numai importanța statului ca garant al dreptului omului, ci și dreptul acestuia de a face uz de calitatea sa de cetățean al statului, ca un supus loial. Din această situație se naște un sentiment de demnitate. Când, la primele Rusalii, alături de creștini erau de față în Ierusalim și iudeii din diaspora (împrăștiati printre neamuri) de peste 15 limbi diferite - apostolii, fiind înșuflați de Duhul Sfânt, nu i-au învățat să se împotrivescă randuielii din statele lor, ci le-au vorbit în limba fiecăruia din ei (Fapte, 2, 1-11), respectând prin aceasta dreptul fiecărui popor la specificul său - cum este bunăoară limba - și confirmând că Dumnezeu a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor (Fapte, 19, 16). Deci, recunoașterea statelor naționale nu este nicidecum un păcat, Împărăția cerurilor nefiind împotriva conducerii pământești a popoarelor. Hotărârile ei atotstăpânitoare cuprind toate celelalte guvernăminte și popoare, fără să le desființeze. De la amestecarea limbilor, la Turnul Babel, existența națiunilor grupate în state naționale e ceva firesc. Diversitatea limbilor înseamnă și tradiții diferite, la care s-au grupat mai ales cei care simt și vorbesc la fel. Însă adesea, între diferitele popoare păcatul a pus vrăjmasie, ridicând între ele ziduri de ură și venin, din cauza sovinișmului și naționalismului exagerat, denaturat și abuziv, naționalismul exclusivist.

În creștinism, însă, s-au auzit cuvinte ca acestea: "Nu mai este iudeu, nici elin; nu

mai este nici rob, nici slobod; nu mai este parte barbateasca si parte femeiasca, pentru ca voi toti sunteti una intru Hristos Iisus" (Gal., 3, 28). Aici nu mai incapa elin sau iudeu, taiere imprejur si netaiere imprejur, barbar, scit, rob, slobod, ci toate si intru toate e Hristos (Col., 3, 11). Dar prin aceasta nu se intelege ca s-ar desfiinta popoarele, ci numai ca ele sunt datoare a se infrati si a trai cu dragoste si in colaborare frateasca, spre binele lor si spre slava lui Dumnezeu, Care iubeste toate neamurile deopotriva.

4. Daca in Sfanta Scriptura serviciul militar este admis, atunci e de la sine inteles ca e admis si razboiul de aparare. Tocmai acest rol il are armata: de a asigura apararea statului in eventualitatea razvratirilor din launtru sau a navalirilor unor armate din afara.

Asadar, armata are in general datoria de a pazi statul, patria sau pe cetateni in totalitatea lor, fata de cei ce ii pericliteaza din afara sau altfel, precum si de a apara integritatea teritoriala sau suveranitatea morala a statului si drepturile pe care le garanteaza cetatenilor sai. Statul - dupa invatatura Sfintei Scripturi - nu are voie sa atace cu armata un popor, ci numai sa se apare, ca orice individ, daca este atacat. Daca, dupa invatatura Bibliei, se admite existenta statelor, a armatei, precum si razboiul de aparare si daca, potrivit cuvintului Sfintei Scripturi, se cere ascultare, supunere si respect fata de stat, fara indoiala ca si cetatenii din acel stat au datoria Sfanta de a se jertfi pentru apararea statului si a patriei in care traiesc.

5. Insa buna chibzuinta a oricarei minti sanatoase cere supunere fata de stat. Caci daca statul garanteaza viata, libertatea si avutul cetatenilor sai - adica bunurile si drepturile lor sfinte - atunci acestia trebuie negresit sa aiba datorii fata de stat: sa-si plateasca impozitele, sa contribuie la apararea lui, sa faca serviciul militar, sa fie supusi autoritatilor, sa le dea cinstea cuvenita si sa contribuie cu toata convingerea la ordinea impusa de cei ce au menirea de a veghea la executarea legilor statului.

Daca am incerca sa ne inchipuim ce ar fi daca nu ar exista autoritatea de stat si legile sale, am descoperi o lume in care ar domni bunul plac si anarhia, in care nimeni nu ar mai putea fi sigur de viata sa, de libertatea sa, deoarece nu si le-ar putea asigura singur. Prin stat insa, toate acestea ii sunt garantate, caci statul reprezinta ordinea si siguranta. Iata pentru ce existenta lui nu poate fi impotriva voii lui Dumnezeu, ci numai in conformitate cu ea. Anarhia, dezordinea si bunul plac sunt de la diavolul, deoarece sunt tot atatea pricini care duc la rau si la dezbinare in lume.

INVATACELE: Mai pe scurt, care sunt datoriile cetatenilor fata de stat?

PREOTUL: Mai pe scurt, datoriile crestinului si ale fiecarui cetatean fata de stat sunt acestea:

- 1) Dragostea de patrie si de poporul din care face parte.
- 2) Supunerea si ascultarea fata de ocarmuitori si de legile statului (Rom., 13, 1-2).
- 3) Munca constiincioasa pentru sporirea si binele obtestesc si plata tuturor impozitelor

fata de stat (Rom., 13, 7; Matei, 22, 15-21).

4) Rugaciuni pentru sanatatea si luminarea ocarmuitorilor statului (I Tim., 2, 1-2).

5) Rugaciuni pentru inflorirea tarii si ferirea ei de dusmani.

6) Apararea tarii, chiar si cu pretul vietii, in timp de razboi. Sfantul Atanasie cel Mare spune ca invatatura crestina opreste uciderile. "Dar in razboaie - adauga el - a ucide pe vrajmas este vrednic de lauda si ingaduit". De asemenea, Sfantul Vasile cel Mare zice: "Uciderile din razboaie nu le-au socotit parintii nostri intre ucideri; unii se pare ca le dau iertare celor ce lupta in aparare, pentru cumintenie si buna cinstire de Dumnezeu" (Canonul 13 ; vezi Inv. de Cred. Ort., intreb. 229 si altele).

DESPRE VORBIREA IN LIMBI (GLOSOLALIA)

INVATACELELUL: Ce este aceea glosolalie?

PREOTUL: Glosolalia - ca dar al Sfantului Duh - este facultatea de a vorbi intr-o limba straina, fara a o fi invatat si cunoscut mai dinainte. Asa reiese din textul biblic care ne descrie intamplarea de la primele Rusalii crestine, cand a inceput a se arata acest dar. Textul este complet si limpede, istorisind o intamplare adevarata si, ca atare, insusi textul nu poate fi talcuit in sens spiritual sau mistic, ci numai literal. Dar sa lasam sa ne vorbeasca insusi textul, ce este si in ce consta vorbirea in limbi prin darul Sfantului Duh. Iata ce spune: "Si cand a sosit ziua Cincizecimii, erau toti apostolii impreuna in acelasi loc. Si din cer, fara de veste, s-a facut un vuiet, ca de suflare de vant ce vine repede, si a umplut toata casa unde sedeau ei. Si li s-au aratat, impartite, limbi ca de foc si au sezut pe fiecare dintre ei. Si s-au umplut toti de Duhul Sfant si au inceput sa vorbeasca in alte limbi, precum le dadea lor Duhul a grai. Si erau in Ierusalim locuitori iudei, barbati cucernici din toate neamurile care sunt sub cer. Si, iscandu-se vuietul acela, s-a adunat multimea si s-a tulburat, caci fiecare ii auzea pe ei vorbind in limba sa. Si erau uimiti toti si se minunau zicand: Iata, nu sunt acestia care vorbesc toti galileeni? Si cum auzim noi, fiecare, limba noastra in care ne-am nascut? Parti si mezi si elamiti si cei ce locuiesc in Mesopotamia, in Iudeea si in Capadocia, in Pont si in Asia, in Frigia si in Pamfilia, in Egipt si in partile Libiei, cea de langa Cirene, si romani in treacat, iudei si prozeliti, cretani si arabi, ii auzim pe ei vorbind in limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu! Si toti erau uimiti si nu se dumireau, zicand unul catre altul: Ce va sa fie aceasta? Iar altii, batjocorindu-i, ziceau ca sunt plini de must" (Fapte, 2, 1-13).

Din analiza celor 13 versete care alcatuiesc cheia dezlegarii problemei, constatam urmatoarele:

- a) Vorbirea in limbi - prin darul Sfantului Duh si ca minune (glosolalia) - acum s-a manifestat intaia data. De aceea si este descrisa pe larg, pentru ca cititorii sa poata sti ce este si in ce consta.
- b) Apostolii, prin darul harismatic al Sfantului Duh, au inceput a predica in alte limbi, si anume in peste cincisprezece limbi diferite, iudeilor de alte limbi, aflati la acea data in Ierusalim, cu ocazia sarbatorii.
- c) Acesti iudei de alte limbi (straine) se minunau auzind predicandu-se in limba lor materna de catre niste oameni simpli, galileeni, care nu aveau de unde sa cunoasca alta limba decat pe cea galileana (aramaica) vorbita la ei acasa.
- d) Ascultatorii de alte limbi intelegeau tot ce li se predica - fiindca li se vorbea de-a dreptul in limba lor - neavand trebuinta de vreo talmacire, si tocmai in aceasta consta minunea de care nu se puteau dumiri, fiind uimiti; caci intelegeau perfect ce li se predica, auzind si stiind bine ce li se vorbeste "despre faptele minunate ale lui Dumnezeu".
- e) Totusi, printre ascultatori erau si unii care nu intelegeau nimic din cele ce se predica acolo si de aceea ii luau in ras pe apostoli, invinuindu-i ca sunt beti. Acesti

ascultatori nu pot fi altii decat localnicii din Ierusalim, si poate, din alte parti ale Palestinei, care nu cunosteau alte limbi decat pe cea ebraica (aramaica). Pentru acestia, vorbirea apostolilor era cu totul neinteleasa, socotind-o simpla bolborosire - iar daca noi tinem cont si de faptul ca apostolii predica "in alte limbi", cu toata insufletirea, nu ne mai mira ca iudeilor localnici le faceau impresia unor oameni beti oare bolboroseau cu exaltare cuvinte neintelese.

Astfel, localnicii nu intelegeau nimic din cele predicate decat doar daca le-ar fi talmacit cineva, iar talmaci nu se gasea. Dar, dupa cum exista darul glosolaliei, tot asa exista si un alt dar, al talmacirii. Acesta era dat - dupa cum se va vedea mai jos - atunci cand ascultatorii erau numai localnici necunoscatori de alte limbi, cum erau de pilda in Corint (I Cor., cap. 14). In Ierusalim insa, de data aceasta nu i se simtea lipsa. Darul talmacirii era si el minunat si uimitor, intocmai cum era si cel al vorbirii in limbi, cu care era in stransa legatura. Neavindu-l, ascultatorii localnici judecau lucrurile numai dupa aparenta.

Dar - se poate intreba cineva - cum se face ca in Ierusalim erau atunci de fata doua feluri de iudei: localnici (de limba ebraica) si straini (de peste 15 limbi diferite)? .Se stie ca multi dintre evrei traiau in "diaspora" (in imprastiere), risipiti prin alte tari si printre alte popoare, atrasi acolo de felurite interese. Acestia - dupa cateva generatii - nu mai aveau ca limba materna ebraica, ci pe cea a poporului sau a tarii in care se stabilisera, limba evreiasca devenindu-le cu vremea total necunoscuta. Asa erau, de pilda, iudeii asezati in Alexandria Egiptului, unde se vorbea limba, greaca. Asezarea lor de aici fiind puternica, isi zidisera si un templu si pusesera sa li se traducă in limba lor Legea (Testamentul Vechi), pentru a o putea citi, intelege si folosi in randuilele cultului de la templul lor, deoarece in limba ebraica nu o mai intelegeau. Aceasta este "Septuaginta" sau traducerea "celor saptezeci", adeseori citata cu scrierea numarului in cifre romane: LXX. Din cauza limbii, grecesti pe care o vorbeau, acesti iudei purtau numele de "elenisti". Dau doar un exemplu, dar astfel de iudei - desi in numar mai mic, formand asezari mai putin puternice - erau stabiliti in toate partile.

Toti iudeii insa, indiferent unde s-ar fi aflat asezati, erau obligati prin Lege ca in fiecare an sa mearga de trei ori la templul din Ierusalim, si anume, cu prilejul celor trei mari sarbatori: a Pastilor, a Cincizecimii si a Corturilor (colibelor), pentru a tine legatura cu Legea si cu cultul de la templu si a-si implini jertfele si curatirile cerute, precum si pentru a-si plati impozitul catre templu. Impozitul catre templu se platea atunci in bani evreiesti numiti "sicli", si era de o jumatate de siclu de fiecare evreu major (Matei, 17, 24-27). Cei din imprastiere, veniti aici, nu aveau sicli, ci numai bani din tarile lor, dar in templu se gaseau zarafi sau schimbatori de bani care se indeletniceau cu aceasta. De asemenea, aici se gaseau si vanzatori de animale de jertfa, pentru cei care, venind de departe, nu-si puteau aduce cu ei animalele de jertfa cu care erau datorii dupa lege. Se stie ca Mantuitorul i-a scos afara si pe unii si pe altii, cu biciul, din acest locas, la o sarbatoare a Pastelui (Matei, 21, 12-13; Ioan, 2, 14-16). Numai in caz de mari impedimente putea cineva lipsi de la una din cele trei mari sarbatori de la templul din Ierusalim; participarea era cu totul obligatorie (Ies., 23, 17; 34, 23; Deut., 16, 16).

Asa se explica pentru ce la aceasta Cincizecime se gaseau in Ierusalim doua feluri de

iudei: localnicii din Ierusalim, din Palestina, care vorbeau numai limba lor evreiasca, si iudeii "straini" sau "risipiti", din "imprastiere", care nu mai vorbeau limba ebraica, ci numai pe aceea a tarii in care se asezaseră. Deci, din analiza versetului 5 din text, se intelege lamurit ca acesti iudei de limbi straine, din toate neamurile care sunt sub cer, erau fie din Ierusalim, veniti vremelnice, cu ocazia sarbatorii, fie, probabil - unii dintre ei - acum stabiliti aici definitiv, reintorsi fiind de prin alte tari. Textul era desavarsit de clar: el istoriseste o intamplare si, ca atare, nu poate avea decat o interpretare literala. Din el se poate deduce cu usurinta si scopul darului duhovnicesc al "vorbirii in limbi": de a li se da apostolilor posibilitatea sa propovaduiasca credinta crestina la toti oamenii a caror limba ei nu o cunosc si de a face ca toate popoarele sa ramana uimite de darurile care se manifesta in crestinism, spre a se lasa mai usor convinse de noua credinta si a se converti (versetele 6-7 si 11). Contextul este si el perfect de acord cu cele zise mai sus despre "glosolalie", iar textele paralele concorda de asemenea cu textul si contextul, fara a le contrazice decat doar in aparenta si numai pentru cei ce nu vor sa porneasca de la acest capitol-cheie din Faptele Apostolilor, atunci cand vor sa defineasca "glosolalia".

Lamuririle date in context de apostolul Petru asupra vorbirii in limbi, care pe unii ii uimea, iar pe altii ii facea sa-i ia in ras pe apostoli, sunt in deplin acord cu cele constatate mai inainte, din textul citat.

Intr-adevar, in atmosfera contradictorie creata pentru ascultatori se manifesta darul "glosolaliei", care atunci s-a aratat pentru prima oara. Apostolul Petru se vede silit sa dea urmatoarele explicatii: "Si stand Petru cu cei unsprezece, a ridicat glasul si le-a vorbit: Barbati iudei si toti care locuiti in Ierusalim, aceasta sa fie cunoscuta si luati in urechi cuvintele mele, ca acestia nu sunt beti, cum vi se pare voua, caci este al treilea ceas din zi; ci aceasta este ce s-a spus prin proorocul Ioel: Iar in zilele din urma, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul si fiii vostri si fiicele voastre vor prooroci si cei mai tineri ai vostri vor vedea vedenii si batranii vostri vise vor visa, inca si peste slugile Mele voi turna in acele zile din Duhul Meu si vor prooroci. Si minuni voi face sus in cer si jos pe pamant semne: sange, foc si fumegare de fum. Soarele se va schimba in intuneric si luna in sange, inainte de a veni ziua Domnului cea mare si stralucita" (Fapte, 2, 14-20). (La iudei pe atunci ziua se incepea cu ceasul I si se sfarsea cu al XII-lea, dupa cum incepea noaptea cu ceasul I si se sfarsea dimineata cu ceasul al XII-lea. Ceasul al "treilea din zi" era ora 9 dimineata, dupa felul nostru de a numara ceasurile).

Constatam, mai inainte de toate, ca apostolul se adreseaza numai iudeilor localnici si de aceea lor nu le vorbeste in vreo limba straina, ci in limba ebraica. Iar dupa felul cum apostolul se justifica in fata lor, intelegem ca numai acesti iudei ii luasera in ras pe apostoli zicand ca sunt beti, pe cand pentru straini - cei de alta limba - am vazut ca ceea ce auzeau era perfect inteles si minunat. Deci, este in perfect acord cu cele constatate deja in text. Pentru ca le spune ca vorbirea in limbi nu provine dintr-o stare de betie, ci dintr-un dar al Sfantului Duh, constituind o minune dumnezeiasca prezisa din vechime de Dumnezeu, prin profetul Ioel care a scris ca in zilele din urma - adica in ultima epoca a lumii, care este epoca crestina a Noului Testament - Dumnezeu va face aceasta minune (Ioel, 3, 1-3).

O parte din aceste semne au inceput deja sa se arate acum, de vreme ce proorocia,

prin puterea Darului Sfantului Duh revarsat peste apostoli - ceea ce iudeii localnici au socotit ca o bolborosire de oameni beti - nu este altceva decat o proorocie sau un dar special al Sfantului Duh. Aceste adevaruri sunt in legatura uneori cu tainele viitorului (Fapte, 11, 27-28), insa nu totdeauna. Cei ce prezic sau descopera anumite taine de viitor printr-o inspiratie speciala a Duhului Sfant sunt profetii sau proorocii. Asa au fost cei patru profeti "mari" si cei doisprezece profeti "mici" din Testamentul Vechi, plus Moise, Ilie, Elisei s.a. Dar si ei, nu numai pentru aceasta au fost numiti prooroci, caci unii nu prezic nimic din cele viitoare si totusi sunt prooroci. Numele sau atributul de "prooroci" il au - cel putin in crestinism - toti cei ce au darul dumnezeiesc de a lamuri cu insufletire adevarurile de credinta ale crestinismului (I Cor., 12, 1-10; 14, 1-5, 24, 29, 32 s.a.).

Astfel, vorbirea in limbi din Duminica Pogorarii Duhului Sfant este o descoperire predicata cu insufletire, adica o proorocie. Ea este o vorbire cu inteles, deoarece strainii prezenti erau "uimiti" si stiau ca li se vorbeste despre faptele minunate ale lui Dumnezeu (Fapte, 2, 11). Asadar, dupa lamuririle date de Sfantul apostol Pavel, vorbirea in limbi de la Pogorarea Sfantului Duh era o proorocie, adica o predicare in grai si cu inteles, prin insuflare imbelsugata ("turnare") de la Sfantul Duh, era o predica lamuritoare.

Proorocul a mai prezis si alte semne, dar unele din ele se vor implini in apropierea sfarsitului lumii, dupa cum ne-a invatat insusi Mantuitorul (Matei, 24, 6-7, 29 s.a.).

Este cu totul exclus ca vorbirea in limbi prin darul Sfantului Duh sa insemneze o bolborosira de vorbe intr-o limba inexistentă si de nimeni priceputa, caci atunci nu s-ar mai vorbi de limbi si nici de "limbi noi" (Marcu, 16, 17); iar, mai presus de toate, ar fi de neinlaturat contrazicerea cu textul atat de limpede al cap. 2 din Faptele Apostolilor.

Sa se stie ca "glosolalia" (vorbirea in limbi) numai atunci este proorocie, cand ascultatorii sunt straini si inteleg ce li se vorbeste, in adunarea unde se gaseau numai localnici, fie la Corint, fie la Ierusalim sau oriunde, vorbirea in limbi nu avea nici un rost.

INVATACELUL: Da, dar unii afirma ca ei nu au nevoie sa inteleaga oamenii care vorbesc "in limbi", pentru ca cine vorbeste in limba "insuflata" nu vorbeste oamenilor, ci lui Dumnezeu; si nimeni nu-l intelege "fiindca el, in duh, graieste taine" (I Cor., 14, 2).

PREOTUL: Dar cum se face, atunci, ca la Cincizecime, cand S-a pogorat Duhul Sfant si apostolii au inceput a vorbi "in limbi", fiecare din cei adunati acolo la praznicul Cincizecimii, din diferite tari, ii auzea si ii intelegea pe ei "vorbind in limba sa" (Fapte, 2, 6)?

INVATACELUL: Dar nu intelegeau toti cele ce vorbeau apostolii prin insuflarea Duhului Sfant, fiindca unii ii luau pe ei in ras, socotindu-i ca sunt beti (Fapte, 2, 13).

PREOTUL: Am aratat in cele de mai sus, pe larg, ca numai cei localnici din Ierusalim

si din Palestina, care nu stiau alta limba decat pe cea aramaica - ce se vorbea pe atunci in Galileea - numai aceia, neintelegand "limbile noi" (Marcu, 16, 17) in care vorbeau apostolii, aveau impresia ca vorbirea lor este o bolborosire si ca sunt "beti". Iar cei straini, care venisera la praznicul Cincizecimii din mai mult de 15 tari, ii auzeau vorbind in limbile lor "faptele minunate ale lui Dumnezeu!" (Fapte, 2, 11). Daca unii vorbesc in limbi si nimeni nu-i intelege, cum zidesc ei Biserica si cum o folosesc? Caci scopul glosolaliei si al vorbirii in limbi straine tocmai acesta a fost ca, prin vorbirea in limbile straine, sfintii apostoli sa poata raspandi crestianismul la toate popoarele lumii si sa vesteasca Evanghelia in tot pamantul, dupa cum era scris: "in tot pamantul a iesit vestirea lor si la marginile lumii, cuvintele lor" (Ps. 18, 4). Asadar, glosolalia a fost un semn al puterii lui Dumnezeu manifestat intre necredinciosi si ca mijloc hotarator de convertire (I Cor., 14, 22-25). Ce rost are insa sa-mi vorbesti mie intr-o limba straina despre Hristos, daca eu am crezut, am invatat si mi-am insusit credinta lui Hristos din pruncie?

Chiar de ar avea cineva un dar ca acesta, trebuie sa inteleaga ca "vorbirea in limbi" nu este cel mai mare dar. Marele apostol Pavel ne arata ca sunt alte daruri ale Sfantului Duh mai mari decat vorbirea in limbi, caci auzi ce zice: "Voiesc ca voi toti sa graiti in limbi; dar mai cu seama sa proorociti. Cel ce prooroceste este mai mare decat cel ce vorbeste in limbi, afara numai daca talmaceste, ca Biserica sa ia intarire" (I Cor., 14, 5). Vezi ca sunt daruri mai mari decat "vorbirea in limbi" - precum sunt darul proorocirii si al talmacirii - prin care Biserica primeste mai mult folos decat prin vorbirea in limbi? Acest lucru aratandu-l, apostolul Pavel spune: "Deci, daca s-ar aduna Biserica toata laolalta si toti ar vorbi in limbi, si ar intra in launtru cineva dintre cei nestiutori, din cei necredinciosi, nu va zice oare ca sunteti nebuni?" (I Cor., 14, 23). "Intelegeti, deci, ca prin vorbirea voastra neinteleasa si bolborosita, sunteti ca niste oameni care vorbiti in vant" (I Cor., 14, 9).

Asadar, darurile proorocirii, al predicarii si al talmacirii sunt mult superioare darului "vorbirii in limbi", deoarece prin aceste daruri mai mult se zideste si se foloseste Biserica lui Hristos decat prin vorbirea in limbi (I Cor., 14, 2-4). Iar mai presus de toate darurile este dragostea, caci auzi numai ce zice marele apostol Pavel: "De as grai in limbile oamenilor si ale ingerilor, dar dragoste nu am, facutu-m-am arama sunatoare si chimval rasunator" (I Cor., 13, 1).

INVATACELUL: Cei despre care spuneam pretind ca, atunci cand vine darul Sfantului Duh peste ei si vorbesc in limbi, se afla in stare de extaz (rapire) si atunci numai cu limba mai pot sopti anumite sunete nearticulate si neintelese de oameni, sau au unele manifestari de inaltare sufleteasca, cum ar fi exclamarile de bucurie sau strigatele de intristare pentru pacatele lor, precum si alte miscari ale corpului, care se fac atunci in ei prin lucrarea Duhului Sfant. O asemenea manifestare sufleteasca ar fi avut si Saul, atunci cand urmarea pe David si, venind in Rama, a fost cuprins de un Duh proorocesc si profetea zbuciumandu-se ca profet, aruncandu-si hainele de pe el si stand gol toata ziua si toata noaptea la pamant (I Regi, 19, 22-24).

PREOTUL: E de neinteles pentru o minte sanatoasa, clara si chibzuata, cum ar fi posibil ca prin sunete nearticulate - adica prin ceva nesperios - sa-Si descopere Dumnezeu tainele Sale cele mari, cum stim ca Si le descopera in glosolalie (I Cor.,

14, 2-4).

Asemenea manifestari aveau si paganii greci, din vechime, cand se rugau zeului lor, Dionisos. Acestia, cand ajungeau in fata unui idol diavolesc, cadeau in extaz (in transa), tremurau facand miscari ritmice ale trupului, cadeau la pamant, se tavaleau pe jos si unii spumegau la fel cu indracitii din vremile biblice, apoi se sculau si cantau cantece diatribice, scotand exclamatii de bucurie draceasca. La fel cu ei faceau si montanistii, ereticii secolelor I-II ale erei crestine, gnosticii, iar mai tarziu metodistii, quakerii s.a. care aveau miscari extravagante si halucinatii pe care ei le socoteau ca le au de la Dumnezeu, dar pe care de fapt le aveau de la "teologii intunericii" si "filosofii iadului" si de la dracii numiti arhiconi, care, stiind Scripturile, duc la ratacire pe cei neiscusiti, inselandu-i pe ei cu cuvinte luate din chiar Sfanta Scriptura.

INVATACELUL: Mai spun ca prin "darul vorbirii in limbi", ei tin treaza lucrarea Duhului Sfânt între oameni si in Biserica lui Hristos ca si la inceputul crestinismului, caci si acum, ca si atunci, prin acest semn simtit al darului, Sfantul Duh aduce mirare si uimire asupra celor necredinciosi. De asemenea, prin aceasta lucrare vazuta a darului vorbirii in limbi straine, se face cunoscut celor credinciosi ca inca exista o lucrare a Sfantului Duh in Biserica, cum a fost la primele Rusalii ale crestinilor.

PREOTUL: Acest dar, al vorbirii in limbi, nu a fost dat de Dumnezeu pentru toate veacurile, pana la sfarsitul lumii. El a fost un semn dat Bisericii numai pentru o vreme, cu scopul de a se converti mai usor neamurile pagane la crestinism. Caci iudeii localnici - care nu intelegeau cele ce vorbeau apostolii la pogorarea acestui mare dar - nici asa nu au crezut, ci le spuneau ca sunt "plini de must" (Fapte, 2, 13). Aceasta necredinta a lor in fata acestui mare dar a proorocit-o marele prooroc Isaia zicand: "Grai-voi catre acest popor prin oameni de alta limba si prin buzele strainilor, si nici asa nu vor asculta de Mine, zice Domnul" (Isaia, 28, 11-12). Si intr-adevar, la Rusalii le-a vorbit prin buzele strainilor, caci, dupa cum se vede, cei straini de limba lor i-au auzit pe apostoli vorbind "in limbile lor" despre "faptele minunate ale lui Dumnezeu" (Fapte, 2, 11) si au crezut. Despre acest dar al vorbirii in limbi, apostolul Pavel a proorocit ca "va inceta" (I Cor., 13, 8), in Biserica, deoarece a fost un dar si un semn numai pentru vremea cea de la inceput a crestinismului si pentru cei necredinciosi (I Cor., 14, 22-28). Acest adevar al incetarii darului vorbirii in limbi in Biserica il arata si Sfantul Ioan Gura de Aur, marele dascal si luminator al Bisericii lui Hristos, care zice in aceasta privinta:

Dar poate ca cineva ar spune: pentru care pricina nu se fac acum semne? in aceasta privinta, ascultati-ma cu dinadinsul, caci de la multi aud acestea si adeseori si pururea se intreaba: pentru ce toti cei botezati vorbeau in limbi atunci, dar acum nu?

Sa cunoastem mai intai ce inseamna sa vorbim in limbi si atunci vom spune si pricina. Ce inseamna, asadar, a vorbi in limbi? Cel botezat graia in limba indienilor, in a egiptenilor, a persilor, a scitilor, a tracilor, caci omul primea darul vorbirii in multe limbi; chiar acestia de acum, daca ar fi fost botezati atunci, indata i-ar fi auzit glasuind in diferite limbi. Pavel, dupa cum se spune in Sfanta Scriptura, a gasit pe unii botezati cu botezul lui Ioan si le-a spus: "Primit-ati Duhul Sfânt cand ati crezut? Iar ei au zis catre el: Dar nici n-am auzit daca este Duh Sfânt" (Fapte, 19, 2). Si indata a poruncit ca sa fie botezati. "Si punandu-si Pavel mainile peste ei, a venit asupra lor

Duhul Sfânt și vorbeau toți în limbi și prooroceau" (Fapte, 19, 6). Pentru care pricină dar, a fost dus și a fost luat dintre oameni acest dar? Nu pentru motivul că Dumnezeu nu ne cinsteste, ci pentru că ne cinsteste foarte mult. Și iată cum: Oamenii erau atunci mai nepregătiți, deoarece erau de curând izbăviți de idoli și mintea lor era încă neascutită și mai nesimțitoare; erau atrași și încantați de toate cele trupești, nu aveau însă nici o idee de darurile netrupești și nici nu șiau ce este darul spiritual, care se contempla numai prin credință. Pentru aceea se faceau atunci semne. Unele dintre harismele cele duhovnicești sunt nevăzute și se înțeleg numai prin credință. Iar altele se dau prin semne văzute, pentru încredințarea celor necredincioși. Spre exemplu: iertarea pacatelor este un lucru spiritual, este o harismă nevăzută, căci nu vedem cu ochii trupului cum ni se curătesc pacatele. Pentru ce? Pentru că sufletul este cel curățit; iar sufletul nu este văzut cu ochii trupului. Asadar, curățirea pacatelor este un dar spiritual care nu poate fi dat vederii trupești. A vorbi însă în diferite limbi este și aceasta una din lucrările spirituale ale Duhului, dar este un semn văzut și ușor de priceput de cei necredincioși.

Într-adevăr, vorbirea care se aude în afară este o învedereare și o dovadă a lucrării launtrice petrecute în suflet, adică a celei nevăzute. Pentru aceasta și Pavel zice: "Fiecaruia se da arătarea Duhului spre folos" (I Cor., 12, 7). Eu, acum deci, nu am nevoie de semne. Cel care nu crede are nevoie de zalog, dar eu cred, n-am nevoie de zalog și nici de semne. Știu că am fost curățit de pacate, chiar dacă nu as vorbi în limbi. Cei de atunci însă nu credeau dacă nu primeau semn. Pentru aceasta li se dădeau semne, ca un gaj al adevărului în care credeau. Prin urmare, nu li se dădeau semne ca la niste credincioși, ci ca la niste necredincioși, ca să ajungă credincioși; în acest sens zice și Pavel: "Limbile sunt spre semne, nu credincioșilor, ci necredincioșilor" (I Cor., 14, 22). Vedeti, dar, că dacă s-au îndepărtat de noi semnele, nu se datorește faptului că Dumnezeu ne necinsteste, ci că ne cinsteste. A făcut astfel, voind să arate credința noastră. Ca noi credem în El fără gajuri și fără semne. Cei de la început, dacă n-ar fi avut mai întâi gaj și semn, n-ar fi crezut în El, cu privire la cele nevăzute. Eu însă, și fără semn, îi arăt toată credința. Aceasta este pricina pentru care nu se fac semne" (Sfântul Ioan Gura de Aur, Cuv. I la Rusalii, în vol. <

INVATACELE: Cei cu care am stat eu de vorba pretind că, pe lângă darul "vorbirii în limbi", ei mai au și alt dar, botezul cu "Duh Sfânt și cu foc" (Luca, 3, 16), care este cu totul deosebit de cel cu apă. Acest botez revarsă asupra lor diferite daruri minunate ale Sfântului Duh, dar mai ales darul "vorbirii în limbi" și al talmacirii, cum a revarsat la Cincizecime peste apostoli (Fapte 2, 1-13).

PREOTUL: Există oare două botezuri creștine? Oare nu spune Sfânta Scriptură că este un singur botez (Efes., 4, 5 ; I Cor., 12, 13)? Iar "botezul cu Duh Sfânt și cu foc", de la Cincizecime, ce este altceva decât botezul creștin pe care îl vestise atât Ioan Botezătorul (Matei, 3, 11; Marcu, 1, 8 ; Ioan, 1, 33) cât și Mântuitorul (Fapte, 1, 5) și despre care El a spus că va fi "cu apă și cu Duh" (Ioan, 3, 5); nu numai cu apă, ca al lui Ioan dar nici numai, cu Duh. Însăși practica apostolică ne dovedește că, de câte ori se împartășește botezul creștin, se împartășește cu apă și cu duh deodată, apă și duhul constituind două realități de neapărata trebuință ale unuia și aceluiași botez care este botezul creștin.

Chiar dacă, uneori, în legătura cu practica acestei Taine se vorbește fie numai de

apa, fie numai de Duh, botezul crestin este unul singur si nedespartit, "cu apa si cu Duh" (Ioan, 3, 5).

INVATACELUL: Mai pretind ei ca vorbirea in limbi prin darul Sfantului Duh consta in pronuntarea unor sunete care nu pot fi intelese decat numai prin talmacire si deci printr-un alt dar al Sfantului Duh.

PREOTUL: Limbile vorbite prin darul Sfantului Duh pot fi intelese de ascultatori si nu intotdeauna au trebuinta de darul talmacirii; ele nu sunt nedeslusite si incalcite, ci limbi cu inteles si, deci, proprii unui popor strain. In virtutea celor constatate mai sus, se pot spune urmatoarele:

a) "Glosolalia" este "vorbire"; in vreme ce pronuntarea unui amestec ciudat de sunete nu poate fi numita vorbire, ci bolborosire.

b) In Sfanta Scriptura este vorba de "limba" sau "limbi"; un amestec ciudat de sunete nu poate fi numit vorbire, iar sunetele incalcite si gangave nu pot fi numite limbi, cata vreme sunt neintelese si fara nici o noima.

c) Prin darul vorbirii in limbi, Dumnezeu isi descopera Tainele Sale cele minunate (Fapte, 2, 11; I Cor., 14, 2), insa este de neconceput ca Dumnezeu sa faca vreo descoperire prin bolborosire. Dumnezeu ne-a dat la indemana, fiecaruia, limba noastra materna, care este mijlocul cel mai bun si mai potrivit pentru a ne face sa intelegem ceea ce El ne descopera. Prin mijlocirea bolborosirilor, El mai mult ne-ar incurca decat ne-ar lamuri.

d) Cand cei de fata nu sunt straini ci numai localnici, cel inzestrat cu acest dar este singurul care are un oarecare castig, folosindu-l insa cel mult ca mijloc de inchinare si rugaciune (I Cor., 14, 2). Dar si aceasta rugaciune nu e de prea mare valoare deoarece e facuta numai cu duhul, fara sa fie si cu mintea (I Cor., 14, 14-15), adica fara sa fie inteleasa si cu judecata (Rom., 12, 1), spre a ne fi si noua insine si altora de folos (I Cor., 14, 16-17).

INVATACELUL: As vrea sa fiu mai lamurit asupra textului citat mai inainte dar lasat in suspensie: "Cel ce vorbeste in limba straina nu vorbeste oamenilor, ci lui Dumnezeu; si nimeni nu-l intelege, fiindca el, in duh, graieste taine" (I Cor., 14, 2). Ar fi oarecum firesc ca ascultatorii sa nu inteleaga fara talmacire.

PREOTUL: Intr-adevar, in textul acesta ni se spune ca cel insuflat de darul duhovnicesc al glosolaliei nu vorbeste oamenilor, ci lui Dumnezeu. Dar in Faptele Apostolilor (2, 1-12), unde este descoperita pentru intaia data manifestarea acestui dar, precum si in ce a constat acea vorbire minunata in limbi, apostolii nu au vorbit lui Dumnezeu, ci oamenilor. Ei s-au adresat direct ascultatorilor in mai mult de cincisprezece limbi diferite, iar acestia au inteles totul fara talmacire; numai localnicii (unii) nu intelegeau nimic. Deci, dupa I Cor., 14, 2, cel "insuflat nu vorbeste oamenilor, ci lui Dumnezeu", iar dupa Fapte, 2, 1-12, el nu vorbeste lui Dumnezeu, ci oamenilor.

Sa ne gasim oare in fata unei contraziceri a Scripturii, care intr-un loc spune intr-un fel, iar in altul, cu totul altfel? Aceasta e cu neputinta, de vreme ce Scriptura toata a fost inspirata de Duhul Sfânt, Care este Unul singur si Care nu Se contrazice. Atunci, care este adevarul? Cui vorbesc in limbi cei insuflati? Lui Dumnezeu sau oamenilor ? Iar ascultatorii pot intelege totul, fara talmacire, sau nu pot intelege nimic? Iata intrebarea care cere un raspuns! S-ar parea ca raspunsul e greu de dat, totusi contradictii nu exista, pentru ca si intr-un text si in altul se spune adevarul: cei insuflati vorbesc si oamenilor si lui Dumnezeu, uneori putand fi intelesi, iar alteori nu, in functie de felul ascultatorilor pe care ii au, straini sau localnici.

In Ierusalim (Fapte, 2, 1-12) apostolii au vorbit oamenilor si au fost intelesi, pentru ca ascultatorii erau straini, oameni de alta limba, in Corint insa, cei insuflati nu vorbeau oamenilor, ci lui Dumnezeu, pentru ca ei nu aveau in fata decat localnici - nestiutori de alte limbi - si de aceea nimeni nu intelegea, in astfel de cazuri, se poate spune cu drept cuvânt ca cel ce vorbeste in limbi - ca in I Cor., 14, 2 - nu vorbeste oamenilor, ci lui Dumnezeu, de vreme ce, pentru ascultatori, cele vorbite de ei sunt "taine" (lucruri ascunse, nestiute), pe care nu le pot intelege fara talmacire, asa cum n-au putut "unii" (localnici) de la Ierusalim si toti cei din Corint. Asadar textul I Cor., 14, 2 e limpede si, prin el, si cel din Faptele Apostolilor, 2, 1-12, ne lamureste deplin. Insa el nu poate fi luat ca punct de plecare singur, prin sine insusi, fara a se contrazice cu cel din Fapte, 2, 1-12. Aici este greseala unora: nu pun textele de acord si de aceea ajung la contraziceri grave, atat in teorie, cat si in practica.

INVATACELUL: Pe fata pamantului exista nenumarate limbi care se vorbesc si nimeni dintre oameni nu poate sa le cunoasca pe toate. Deci, daca limbile vorbite prin darul Sfantului Duh sunt omenesti, existente, este cu neputinta ca ascultatorii sa le intelega fara talmacire, cata vreme poate nici nu le-au auzit vreodata.

PREOTUL: Intr-adevar, nimeni nu poate cunoaste toate limbile din lume si este foarte posibil ca, intre localnici, limbile graite prin darul Sfantului Duh sa fie neintelese. Totusi, macar o data si undeva ar trebui sa se intample ceea ce s-a intamplat la Ierusalim si la primele Rusalii, adica vreunul sau altul dintre ascultatorii cunoscatori ai catorva limbi straine sa intelega fara talmacire din bolboroselile "insuflatorilor" intr-o limba oarecare. Dar asa ceva inca nu s-a intamplat, dupa cate stiu eu, nici pe la noi si nici in alta parte. Felul lor de a explica glosolalia face ca scopul ei sa fie fara de nici un inteles, in vreme ce inca dintru inceput - dupa cum s-a aratat mai sus - Dumnezeu i-a dat un scop cu inteles bine determinat.

INVATACELUL: Fiecare crestin adevarat trebuie sa aiba pe Sfantul Duh in el, adica sa fie un "vas ales" al Sfantului Duh. Adeptii unor grupari crestine spun ca pot dovedi prezenta Sfantului Duh in ei prin practicarea vorbirii in limbi insuflate, dar ortodocsii nu o pot dovedi prin nimic. Deci, noi nu am fi crestini adevarati, caci lipsa lucrarii Sfantului Duh in noi ar fi o dovada sigura ca noi nu suntem pe calea cea adevarata.

PREOTUL: Cu adevarat, fiecare crestin ar trebui sa dovedeasca prezenta si lucrarea Sfantului Duh in el. Dar prezenta Sfantului Duh nu se dovedeste numai prin vorbire in limbi. Marele apostol Pavel zice: "Roadele Duhului sunt: dragostea, bucuria, pacea, indelunga-rabdarea, bunatatea, facerea de bine, credinta, blandetea, infranarea, curatia" (Gal., 5, 22-23). Dar, iata ca printre roadele Duhului nu este pomenita

vorbirea in limbi, deoarece ea este un dar pentru un anumit timp al Bisericii, nu un rod al Sfantului Duh, cum sunt cele enumerate mai sus, pe care trebuie sa le aiba crestinul din toate timpurile. Cine se dovedeste a avea aceste roade ale Sfantului Duh, acela are si pe Sfantul Duh; oare noi, ortodocsii, nu le avem deloc, sau le avem mai putin decat alti crestini? A spune asa ceva inseamna a-i osandi pe altii din mandrie si a judeca prea partinitor. Darul vorbirii in limbi nu este un dar obisnuit, ci unul deosebit si nu este dat fiecaruia (I Cor., 12, 10). De ce atunci l-am socoti drept o conditie a mantuirii si a prezentei Duhului Sfant? Apostolul zice: "Oare toti vorbesc in limbi ?" (I Cor., 12, 30). Deci, si cei ce nu vorbesc in limbi pot sa fie buni crestini, in comunitatea crestinilor adevarati, nu toti au aceleasi daruri. Atunci cum se poate pretinde ca toti au darul vorbirii in limbi ? Apostolii nu ni l-au cerut, ba chiar au aratat ca intre localnici e nefolositor. Nici ei insisi nu l-au folosit decat doar in cazuri extraordinare cand a avut un anume rost, cum a fost la intaia Cincizecime. Altfel, ni l-ar fi cerut tuturor.

INVATACELUL: As voi ca din toate cele ce am vorbit noi despre "Glosolalie" sa precizati pe scurt punctele principale.

PREOTUL: Asculta, frate, si tine minte: adevarata vorbire in limbi, prin darul Sfantului Duh, se poate cunoaste numai atunci cand va intruni conditiile acestea:

1) Cel care vorbeste intr-o limba insuflata sa fie inteles de toti cei straini care sunt de fata, cum a fost cazul citat in Fapte, 2, 1-13.

2) Cand cineva vorbeste intr-o limba insuflata intre localnici care nu cunosc limbi straine, cum a fost cazul din I Cor., 14, 13, este nevoie si de un alt dar, acela al talmacirii; fara acesta, vorbirea in limbi este o vorbire in vant si o nebunie (I Cor., 14, 23).

3) Darul vorbirii in limbi nu a fost dat Bisericii pentru totdeauna, ci numai la inceputul crestinismului, spre a trezi pe pagani si pe iudei, ca sa creada in Hristos. De aceea marele apostol Pavel a aratat ca darul vorbirii in limbi va inceta in Biserica (I Cor., 13, 8).

4) Dupa ce noi am crezut in Iisus Hristos, ca e Dumnezeu adevarat, nu mai avem nevoie de vorbirea in limbi, deoarece limbile sunt semne (harisme) "nu pentru cei credinciosi, ci pentru cei necredinciosi" (I Cor., 14, 22).

5) Chiar la inceputul crestinismului, darul vorbirii in limbi a fost unul din darurile cele mai mici in Biserica, pe cand altele, ca acela al proorociei (predicii), al talmacirii, al dragostei si altele, erau mult superioare.

6) Este cu totul exclus ca vorbirea in limbi, prin darul Sfantului Duh, sa insemne o bolborosire de vorbe intr-o limba neexistenta sau de nimeni priceputa, caci atunci nu s-ar mai vorbi de limbi, ci de limbi noi (Marcu, 16, 17); dar, mai presus de toate, ar fi de neinlaturat contrazicerea cu textul din Faptele Sfintilor Apostoli (cap. 2).

7) Bolboroselile si sunetele nearticulate, precum si cuvintele incalcite, pe care le

auzim la vorbitorii in limbi din ziua de azi, se aseamana foarte mult cu manifestarile paganilor in fata zeului Dionisos si cu ale ereticilor montanisti, gnostici si quacheri de mai tarziu, pe care Biserica lui Hristos cea dreptmaritoare i-a dat anatemei pentru totdeauna (vezi Canoanele 1, 2 ale Sinodului VI Ecumenic; Pidalionul de Neamt, editia 1844, fila 145-150 si Canonul 1 al Sinodului VII Ecumenic; Canonul 1 al Marelui Vasile, Pidalion, fila 215-217, 405).

Asadar, frate, sunt cu totul straine de Duhul lui Dumnezeu vorbirile celor ce li se pare ca au dar harismatic si indraznesc a rastalmaci adevarata Glosolalie, care a fost un dar harismatic la inceputul crestinismului.

VORBIREA CU CEI MORTI (NECROMANTIA SAU SPIRITISMUL)

INVATACELELUL: Stiu ca multi oameni indurerati de moartea unor fiinte dragi au recurs la spiritism si au ramas sa practice aceasta vorbire cu mortii. De ce Biserica nu permite acest lucru?

PREOTUL: Atat in dumnezeiasca Scriptura a Vechiului si Noului Testament, precum si in invataturile sfintilor parinti avem o multime de marturii temeinice prin care se dovedeste ca Dumnezeu pedepseste pe cei ce se ocupa cu "necromantia" (vorbirea cu mortii). Mantuitorul ne invata ca sunt "fericiti cei ce nu au vazut si au crezut" (Ioan 20, 29; Luca, 1, 45). Iar marele apostol Pavel arata ca noua, celor ce am crezut in Hristos, ni se cade a umbla in puterea credintei si nu in a vederii, caci zice: "Umblam prin credinta, iar nu prin vedere" (II Cor., 5, 7). Dar demonii cei iscoditori ii invata pe unii oameni sa nu fie multumiti cu invatatura Mantuitorului si a apostolilor Sai - de a umbla in puterea si adeverirea credintei celei in Hristos - ci sa voiasca cu orice pret sa vada cu ochii lor in chip simtit cele ce trebuie a fi lasate pe seama credintei. Omul care recurge la practicarea necromantieii este un vrajmas al lui Dumnezeu, care nu asculta de poruncile Lui, nu se multumeste cu cele descoperite pe calea credintei si cu cele descoperite noua de Dumnezeu prin Sfintele Scripturi, ci cauta sa iscodeasca, asemenea demonilor care il indeamna la lucruri neingaduite de Dumnezeu. Si astfel, crezand acelor naluciri, el ajunge sa se departeze de Dumnezeu si de invatatura Bisericii lui Hristos.

Unii dintre cei ce au astfel de indeletniciri - de a chema spiritele mortilor - aduc ca marturie exemplul lui Saul care ar fi practicat acest lucru prin chemarea sufletului lui Samuel, la vrajitoarea din Endor (I Regi, cap. 28). Dar unii ca acestia, care urmeaza in rautate pe Saul, sa ia seama, ca de pedeapsa lui Saul se fac vinovati inaintea lui Dumnezeu. Caci tocmai pentru aceasta faradelege a pierdut Saul si imparatia si viata si a fost osandit de Dumnezeu sa cada in propria sa sabie (I Regi, cap. 31; I Par., cap. 10). Pedeapsa lui Saul pentru nelegiuirea vorbirii cu mortii o arata Sfanta Scriptura zicand: "Asa a murit Saul pentru nelegiuirea pe care o facuse inaintea Domnului, pentru ca n-a pazit cuvantul Domnului si pentru ca a intrebat si a cercetat o vrajitoare si nu a cercetat pe Domnul. De aceea a si fost el omorat si domnia lui a fost data lui David, fiul lui Iesei" (I Par., 10, 13-14). Asadar, cine vrea sa-i urmeze lui Saul in nelegiuirea chemarii spiritelor mortilor, sa astepte de la Dumnezeu urgie si pedeapsa asemenea aceuia.

Dumnezeu a poruncit in Vechiul Testament: "Sa nu alergi la cei ce cheama mortii, pe la vrajitori sa nu umblati si sa nu va intinati cu ei" (Lev., 19, 31). Si iarasi: "Barbatul sau femeia, de vor chema morti sau de vor vraji, sa moara neaparat; cu pietre sa fie ucisi, ca sangele lor este asupra lor" (Lev., 20, 27). Chemarea spiritelor mortii este "uraciune" inaintea lui. Dumnezeu si El nu o permite in poporul Sau (Deut., 18, 9-14; IV Regi, 21, 6), socotind-o ca pe una dintre cele mai mari razvratiri ale omului impotriva voii Sale.

Noi nu avem nevoie sa comunicam cu mortii, deoarece Dumnezeu ne-a descoperit tot ce stie El ca este de folos si de nevoie mantuirii noastre. De pilda, vorbirea cu mortii ne poate da dovada ca sufletele mortilor traiesc. Dar acest lucru nu este o noutate, de vreme ce il stim din dumnezeiasca descoperire - si este o chestiune de

credinta, nefiind nevoie de verificare prin vedere. Revelatia dumnezeiasca ne ofera toata garantia adevarului, iar a o verifica prin experiente simtuate insemneaza a pune la indoiala adevarurile descoperirii lui Dumnezeu.

Apoi, niciodata nu poate exista o deplina siguranta ca in sedintele spiritiste ar fi de fata spiritul presupus - adica cel care a fost chemat - deoarece si spiritele rele - demonii - se pot substitui spiritelor bune, dupa cum ne invata marele apostol Pavel zicand: "Nu este de mirare deoarece insusi satana se preface in inger al luminii" (II Cor., 11, 14). Nu numai sfantul Pavel, ci si sfantul Ioan Evanghelistul ne atrage atentia sa fim cu mare grija si sa nu credem usor oricarui duh, zicand: "Iubitilor, nu dati crezare oricarui duh, ci cercati duhurile, daca sunt de la Dumnezeu" (I Ioan, 4, 1-3).

Inca si sfintii parinti arata ca, chiar in cazul lui Saul cu vrajitoarea din Endor, nu a fost spiritul lui Samuel cel ce se aratase, ci un spirit diavolesc, care s-a dat drept spiritul lui Samuel. Asa, de pilda, sfantul Grigorie de Nyssa zice: "Spiritul era atat de urat incat vrajitoarea s-a ingrozit de el". Negresit, ar fi fost cu neputinta sa fi fost al lui Samuel, caci - spune acelasi sfant parinte - la chemarea vrajitoarei din Endor a venit "cel parut Samuel" (Cuvant pentru pitonista), iar nu cu adevarat proorocul Samuel, asa cum arata (cu acoperire) Scriptura (I Regi, 28, 12), deoarece acest fel de vorbire este folosit si cu alte prilejuri in Sfanta Scriptura. Spre exemplu, diavolul le-a spus protoparintilor ca daca vor manca din pomul oprit, li se vor deschide ochii si vor fi ca "niste dumnezei". Dar, dupa ce au mancat, au vazut prapastia in care au cazut si s-au ascuns. Atunci Dumnezeu, dupa greseala lor, a zis: "Iata, Adam s-a facut ca Unul din Noi". Iar dumnezeiescul parinte Maxim, comentand aceste cuvinte, spune: Dumnezeu intrebuinteaza in chip ironic si osanditor pluralul: "S-a facut ca Unul din Noi", care corespunde cu ideea despre Dumnezeu sadita in Adam de amagirea sarpelui, ca sa mustre pe omul care a ascultat de diavolul. Si ca sa nu-si inchipuie cineva ca felul de vorbire laconica e strain obiceiului Scripturii, sa asculte cum vorbeste Scriptura in numele lui Dumnezeu catre Israel: "Daca veti umbla impotriva Mea cu viclenie, si Eu voi umbla impotriva voastra cu viclenie" (Lev., 26, 27-28). Intru nimic nu se deosebeste viclenia de ironie" (Filoc., vol. III, p. 153). Deci, Dumnezeu ii graieste lui Adam potrivit cu ideile despre dumnezeire pe care le invatase acela de la diavol. Scriptura ofera multe exemple cand cel ce iubeste minciuna e predat ei spre pierzare, ca sa cunoasca prin experienta ca din ascultarea si rautatea sa a imbratisat moartea in loc de viata, minciuna in locul adevarului, raul in locul binelui. Adam, in loc sa se faca Dumnezeu, cum isi inchipuise el, a cazut din darul lui Dumnezeu.

Tot astfel, Saul, in loc sa vorbeasca cu Samuel, cum isi inchipua el, a vorbit cu "cel parut Samuel", adica cu diavolul, care l-a inselat, luand chipul lui Samuel. Acest parut Samuel i-a spus lui Saul: "Maine tu si fiii tai veti fi cu mine". Si oare cum i-ar fi spus aceste cuvinte el, care auzise impotriva lui Saul cuvintele lui Dumnezeu: "...I-am lepadat, ca sa nu mai fie rege peste Israel" (I Regi, 16, 1) si cand insusi Samuel ii spusese lui Saul: "Nu ma voi intoarce cu tine, pentru ca ai lepadat cuvantul Domnului si Domnul te-a lepadat pe tine, ca sa nu mai fii rege peste Israel" (I Regi, 15, 26)? Cuvintele aspre cu care Scriptura mustra faradelegea lui Saul: "Asa a murit Saul pentru nelegiuirea sa... pentru ca a intrebat si a cercetat o vrajitoare si nu a cercetat pe Domnul" (I Par., 10, 13-14) concorda intru totul cu talcuirea acestor sfinti si

dumnezeiesti parinti ai Bisericii lui Hristos.

Tocmai datorita primejdiei inselarii prin vedenii si vise, unii din sfintii parinti nu primeau nici un fel de aratare, decat dupa o foarte atenta verificare. Iar sfantul Ioan Scararul spune ca "cel ce tuturor vederilor si viselor nu crede este filosof duhovnicesc", in timp ce "dracii slavei desarte si ai mandriei pe cei slabi de minte in vedenii si visuri ii fac prooroci" (Scara, Cuv. VIII).

INVATACELUL: Spiritistii spun ca Sfanta Scriptura aminteste de cateva aparitii ale unor oameni morti sau ale unor ingeri. Ea ar confirma astfel putinta noastra de a comunica direct cu mortii, de unde rezulta ca necromantia nu este straina crestinismului si, mai ales, nu este ceva anticrestin.

PREOTUL: Intr-adevar, in Sfanta Scriptura ni se spune ca la Schimbarea la Fata a Mantuitorului s-au aratat Moise si Ilie (Matei, 17, 3), iar dupa invierea Mantuitorului s-au aratat mai multi morti din morminte (Matei, 27, 52-53). Ea confirma, de asemenea, aparitia unor ingeri, ca, de pilda, la vestirea nasterii sfantului Ioan Botezatorul (Luca, 1, 11-20) si a Nasterii Mantuitorului (Luca, 2, 9-15), la suferintele din Gradina Ghetsimani (Luca, 22, 43), la Invierea Domnului (Matei, 28, 2-7 s.a.), precum si interventia lor spre folosul si slujba unor drepti si sfinti ai Vechiului si Noului Testament (Fac., cap. 19; Tob., cap. 5 si 12, Fapte, 1, 10; 5, 19-20; 12, 7-9 s.a.); ei au comunicat cu oamenii fata catre fata, iar alteori in vis (Matei, 1, 20; 2, 13 s.a.). Dar aceste aparitii nu s-au facut la voia si la chemarea oamenilor, ci la porunca lui Dumnezeu. Ele confirma nemurirea sufletelor si putinta lor de a li se arata oamenilor in mod exceptional - printr-o ingaduinta sau printr-o misiune primita de la Dumnezeu - insa nu confirma dreptul omului de a cauta comunicarea cu mortii.

INVATACELUL: in Testamentul Vechi s-a practicat necromantia, dovada fiind cazul lui Saul cu necromanta din Endor s.a. in Biserica crestina, de asemenea, se practica ceea ce se numeste invocarea sfintilor si a ingerilor, care in fond nu este decat o invocare a sufletelor bune sau o vorbire cu mortii in scopul chemarii lor in ajutorul celor vii intr-un fel oarecare, in virtutea acestor fapte, se afirma ca spiritismul reprezinta o doctrina biblica, recunoscuta chiar in practica Bisericii.

PREOTUL: Adevarul despre Saul si necromanta din Endor a fost lamurit prin cele spuse mai sus. in ce priveste invocarea sfintilor si a ingerilor, nu este nicidecum acelasi lucru cu necromantia. Noi, invocandu-i pe sfintii si ingerii lui Dumnezeu, nu avem nici intentia si nici pretentia de a vorbi cu ei in chip simtit, de a-i vedea aieva sau de a le auzi vocea si de a le cere prezenta spre a ne descoperi anumite taine care sunt menite de la Dumnezeu sa ramana ascunse omului. Noi vorbim cu sfintii si cu ingerii in Sfanta rugaciune numai prin privirea cea nevazuta a mintii si prin credinta, fara sa avem pretentia de a-i vedea sau de a-i auzi in chip simtit. Deci, lucrarea noastra in invocarea lor este nevazuta si numai prin credinta, caci, dupa invatatura marelui apostol Pavel, "umblam prin credinta, nu prin vedere" (II Cor., 5, 7).

Necromantii au scopul si intentia de a chema spiritele mortilor (eu cred ca, in fapt, sunt ale demonilor care li se arata in chipul celor morti), spre a li se descoperi, prin

ei, si anumite taine in legatura cu viitorul celor morti si alte curiozitati nepermise in legea lui Dumnezeu. Auzi ce spune Sfanta Scriptura: "Nu se cuvine oare poporului sa alerge la Dumnezeu sau ? Sa intrebe, oare, pe morti pentru soarta celor vii? Intrebatii legea si descoperirea" (Isaia, 8, 19-20). Iar cand bogatul nemilosiv ruga pe Avraam sa trimita pe Lazar in casa tatalui sau ca sa comunice starea in care se afla el si sa-i aplece astfel prin pocainta pe fratii sai, Avraam le-a raspuns ca celor vii le este de ajuns descoperirea Legii ("Moise si Proorocii") si, deci, nu au trebuinta de mai mult (Luca, 11, 30-31). Si cu adevarat, prin descoperirea dumnezeiasca ce ni s-a facut prin Sfanta Scriptura si Sfanta Traditie, noi avem tot ce ne trebuie de stiut spre mantuire si nu avem nevoie sa-i intrebam pe morti - mai bine zis pe demoni - spre folosul mantuirii noastre.

Cand Dumnezeu ne trimite prooroci si nu ne descopera direct, inseamna ca El nu vointe sa ne faca alte descoperiri, stiind ca nu ne sunt de folos. Iar cand un "descoperitor" nu este de la Dumnezeu, negresit ca este de la diavolul, intocmai ca proorocii mincinosi amintiti in Sfanta Scriptura, care nu sunt trimisi de Dumnezeu (Ier., 14, 1.5-16; 23, 16, 21, 32; 27, 15; 28, 15; 29, 8-9; Iez., 22, 6-7); acestia vestesc vedenii mincinoase, proorocii desarte si inchipuiuri ale inimilor (Ier., 14, 14). Si, chiar de ar spune si adevarul, unii ca acestia nu trebuie crezuti, caci nu-l spun cu scopul de a ne folosi, ci cu viclenie, voind a ne duce la inselare. Vezi, de pilda, pe roaba cea cu duh pitonicesc, din Filipi: cu toate ca cele spuse de ea erau adevarate, marele apostol a adus-o la tacere, scotand duhul cel pitonicesc din ea (Fapte, 16, 16-18).

Dupa cum s-a aratat mai sus, prin invocarea sfintilor si a ingerilor, in rugaciunile noastre catre ei noi nu avem intentia si nici curiozitatea de a-i vedea sau de a-i auzi in chip simtit, asa cum fac vrajitorii spiritisti la chemarea spiritelor, care li se arata si vorbesc cu ei si pe care unii spun ca le-au si fotografiat. Noi, la invocarea sfintilor sau a ingerilor, cerem prin ei de la Dumnezeu cele ce va voi El sa ne dea spre folosul nostru, pe cand vrajitorii spiritisti cer, de la demonii care li se arata in chipul spiritelor mortilor, cele ce voiesc ei, din curiozitate.

Noi nu trebuie niciodata sa ne rugam sfintilor sau ingerilor, sau chiar lui Dumnezeu insusi, cu scopul de a-L vedea sau de a vedea pe vreun sfant sau inger la vremea rugaciunii noastre si de a vorbi cu el in chip simtit sau auzit, caci acest gand este o nebunie sau o mandrie diavoleasca, ce duce adeseori - dupa dumnezeiestii parinti - la iesirea din minti.

Iar daca, prin ingaduinta si porunca lui Dumnezeu, vreunul din sfinti sau ingeri ar voi sa ni se arate in chip simtit, noi, pentru aceasta, nu avem pacat, deoarece nu am dorit noi acest lucru si nici nu l-am cerut. Dar, chiar si in aceste cazuri, este nevoie sa fim cu mare atentie si sa ne imbracam cu toata smerenia, cu cunostinta de sine si cu frica de Dumnezeu, ca nu cumva ceea ce se arata sa fie nalucire de diavol, caci stim ca si satana se preface in inger de lumina si slujitor al dreptatii (II Cor., 11, 14-15). Ba, chiar de ar fi vedenie de la Dumnezeu si adevarata, e mult mai bine sa nu o primim, caci Dumnezeu nu Se supara pe noi cand facem lucrarile smereniei, stiind El ca noi, prin aceasta, ne pazim sa nu luam lupul drept pastor. Iar a dori noi sa chemam pe sfinti si pe ingeri spre a vorbi cu ei, a-i vedea si a-i fotografia - cum incearca vrajitorii spiritisti - acest lucru este cea mai mare nebunie si inselatorie draceasca, care departeaza pe om de la Dumnezeu. Noi nu avem nevoie sa vedem

pe sfinti si pe ingeri in vremea sfintelor rugaciuni, ci sa ne rugam numai prin credinta si privirea cea nevazuta a mintii, fara nici o imaginatie. Caci legea cea mai de seama a rugaciunii este "a nu ne inchipui nimic" (Sfantul Teofan Zavoratul, Zbornicul, vol. II); iar sfantul Nil Ascetul spune: "Fericita este mintea aceea care a ajuns a se inchina fara de forma lui Dumnezeu" (Filoc., vol. 1).

INVATACELELUL: Spiritistii afirma ca si reincarnarea este admisa, dupa invatatura Sfintei Scripturi, care aminteste cazul reincarnarii lui Ilie in persoana lui Ioan Botezatorul. Caci a grai ingerul catre Ioan: "Si va merge inaintea Lui cu duhul si puterea lui Ilie" (Luca, 1, 17). Iar Mantuitorul a zis, de asemenea, despre Ioan: "El este Ilie, cel ce va sa vie" (Matei, 11, 14), adica acela despre care vi s-a descoperit in profeti ca trebuie sa se reincarneze (Mal., 3, 23-24). Altadata, ucenicii L-au intrebato pe Domnul: "Pentru ce dar zic carturarii ca trebuie sa vie mai intai Ilie? Iar El raspunzand a zis: Ilie intr-adevar va veni si va aseza la loc toate. Eu insa va spun voua ca Ilie a si venit, dar ei nu l-au cunoscut, ai au facut cu el cate au voit...". Si Scriptura zice mai departe: "Atunci au inteles ucenicii ca Iisus le-a vorbit despre Ioan Botezatorul" (Matei, 17, 10-13). Deci Ioan Botezatorul este Ilie reincarnat sau nascut din nou pe pamant. De altfel, Iisus Hristos ar fi invatat ca exista "nasteri din nou" - adica reincarnari (Ioan, 3, 3-7 s.a.). Care este adevarul ?

PREOTUL: Proorocul Maleahi a proorocit, intr-adevar, reaparitia lui Ilie, dar aceasta reaparitie nu se intampla inainte de nasterea lui Mesia, ci va fi "inainte de a veni ziua Domnului cea mare si infricosata" (Mal., 3, 23), iar aceasta insemneaza inaintea judecatii de apoi, adica in pragul sfarsitului lumii.

Din cuvintele ingerului, care arata ca Ioan va merge inaintea Lui cu duhul si puterea lui Ilie "reincarnat", trebuie sa intelegem numai ca el va fi la fel cu Ilie in ceea ce priveste misiunea de a predica pocainta, apoi in ceea ce priveste ravna, activitatea, traiul, imbracamintea etc. (IV Regi, 1, 8, s.a.).

Cuvintele Mantuitorului (Matei, 11, 14; 17, 10-13) s-ar parea ca, intr-adevar, confirma reincarnarea lui Ilie in persoana lui Ioan si ca aceasta reincarnare trebuia asteptata atunci, iar nu la sfarsitul lumii. Totusi, pe baza spiritului invataturii Mantuitorului, Ioan Botezatorul nu poate fi identificat cu Ilie reincarnat, ci numai asemanator cu el. Dovada luminata si stralucita despre aceasta este faptul ca, la intrebarea iudeilor din Ierusalim, adresata lui Ioan prin mijlocirea preotilor si a levitilor, daca este sau nu Ilie, acesta le-a raspuns categoric "Nu sunt" (Ioan, 1, 21). Este exclus ca Ioan sa fi contrazis pe Mantuitorul, renegandu-si identitatea lui Ilie. Daca Ilie s-ar fi reincarnat in persoana lui Ioan Botezatorul, cum ar fi putut el sa apara impreuna cu Moise pe Tabor, la Schimbarea la fata a Domnului (Matei, 17, 3)?

"Nasterea din nou" despre care vorbeste Mantuitorul (Ioan, 3, 3-7) nu este reincarnare, ci nastere spirituala "de sus" prin "apa si duh", adica prin botezul crestin. Textul insusi exclude intelesul unei nasteri din nou in trup, subliniind ca nu este vorba - cum gresit intelesese si Nicodim - de o a doua nastere, naturala, trupeasca.

Dar nici mintea chibzuita nu admite posibilitatea identificarii lui Ilie reincarnat, si nici

macar dupa doctrina spiritista, conform careia reincarnarea se face in scopul purificarii si perfectionarii, caci Ilie n-a avut nevoie de purificare si perfectionare. Si dupa invatatura crestina exista reincarnare, dar una singura, la sfarsitul lumii, cand va fi invierea tuturor, si cand trupul material va fi transfigurat spre a fi adaptat vietii vesnice.

INVATACELEUL: In legatura cu aceasta, am mai gasit in Biblie un text dificil, cu ocazia vindecarii orbului din nastere de la lacul Siloam, cand apostolii au intrebat ce greseli ispaseste acest om prin pedeapsa lipirii de vedere, greseli proprii sau greseli ale parintilor (Ioan, 9, 2). De aici ar rezulta ca orbul putea sa ispaseasca, eventual, pacatele sale dintr-o viata anterioara. Cel putin, asa afirma unii spiritisti.

PREOTUL: Una este reincarnarea si cu totul altceva este ispasirea unor pacate proprii sau ale parintilor. De altfel, in cazul de mai sus nu este vorba de o ispasire - cum in chip gresit au banuit apostolii - caci Mantuitorul a inlaturat aceasta parere gresita, aratand ca acel orb nu ispaseste nimic, ci este orb numai ca prin el sa se arate lucrarile lui Dumnezeu (Ioan, 9, 3), adica spre a-Si putea manifesta prin el puterea Sa vindecatoare. In invatatura Mantuitorului nu exista nicaieri pedeapsa unei dreptati razbunatoare inca in viata aceasta, ci El invata ca aici exista numai indreptare si iertare. Ispasirea se face uneori si in viata de aici, dar adevarata ispasire se face abia dupa Judecata de apoi, cand insa se va face nu pentru "purificare", ci ca rasplata. Rascumpararea a facut-o numai Mantuitorul, pentru toti oamenii, si nimeni nu si-o poate face singur, in nici un chip.

Toate celelalte invataturi spiritiste sunt tot atat de anticrestine ca si cele infatisate mai sus, fiind demascate de invatatura Sfintei noastre Biserici Ortodoxe, care ne invata:

- Sufletele sunt create direct de Dumnezeu.
- Despre preexistenta sufletelor, dupa invatatura crestina nu poate fi vorba.
- Trupurile sunt create de Dumnezeu, nu de ingeri.
- Despre "perispirit" ("invelisul spiritual"), Sfanta Scriptura nu face nici o amintire si nici Sfanta Traditie.
- Locul de pedeapsa este iadul, a carui existenta este in chip staruitor confirmata de cuvantul Revelatiei.
- Demonii nu ne pot mantui.
- Nu exista decat o singura inviere si reincorporare, cea de la sfarsitul lumii.

Nu poate niciodata cineva dintre oameni sa oblige un suflet sa vina din rai sau din iad la chemarea sa, precum cred ratacitii spiritisti. Cum s-ar putea face una ca aceasta, cand noi stim prea bine ca sufletele dreptilor sunt in mana lui Dumnezeu? Mai stim ca intre noi cei vii, si cei morti, "prapastie mare s-a intarit", ca nimeni de

acolo sa nu poata trece la noi (Luca, 16, 26). Oare poate cineva din oameni sa ia un suflet din mana lui Dumnezeu fara de voia Lui si sa-l cheme spre a veni unde voieste el ? Oare poate cineva sa treaca peste prapastia aceea netrecuta - aratata noua in Sfanta Evanghelie - si sa aduca, prin chemarea lui, vreun suflet de acolo, pe pamant? Si inca, folosindu-se de un mijloc care este "uraciune" inaintea lui Dumnezeu (Deut., 18, 9-13).

Dar poate ca va zice cineva ca, intr-adevar, sufletele dreptilor sunt in mana lui Dumnezeu, dar ca spiritistii in sedintele lor nu cheama sufletele celor drepti, ci pe ale celor pacatosi, care nu sunt in mana lui Dumnezeu, ci in iad si in imparatia mortii.

Dar oare, sufletele celor rai si pacatosi sunt lasate in afara supravegherii lui Dumnezeu ? Auzi ce zice Domnul in descoperirea sfantului evanghelist Ioan in aceasta privinta: "Nu te teme! Eu sunt Cel dintii si Cel de pe urma si Cel ce sunt viu. Am fost mort, si iata, sunt viu in vecii vecilor, si am cheile mortii si ale iadului" (Apoc., 1, 17-18).

Deci, asa cum sufletele dreptilor sunt in mana lui Dumnezeu, asa si ale celor pacatosi, din iad si din imparatia mortii, sunt sub cheia puterii celei negraite si nemarginite a lui Dumnezeu si nu sunt lasate la dispozitia unor spiritisti care sa le cheme cand voiesc si sa le slujeasca lor la lucrurile cele neingaduite de Dumnezeu. Daca prin "medium"-urile lor apar spiritele pe care ei le cheama, acelea nu sunt spiritele rudeniilor sau ale prietenilor lor, ci sunt duhurile necurate ale intunericului, care pana la judecata de apoi sunt lasate libere sa ispitasca pe oameni, si a caror locuinta - dupa marturia Sfintei Scripturi - este in vazduh (Efes., 6, 12) si impotriva carora se lupta fiecare crestin cu armele lui Dumnezeu (Efes., 6, 11, 13-17).

INVATACELELUL: Dar se poate vorbi despre o doctrina a spiritistilor ?

PREOTUL: Doctrina spiritistilor este foarte variata, dupa marturiile sectantilor si ale sefilor spiritisti. In general :

a) tagaduiesc dogma Sfintei Treimi si o inlocuiesc cu un dumnezeu suprem si cu alti dumnezei solari, ca fii, sau ca alti zei planetari, asemanati cu Sfantul Duh, toti organizati in ierarhii;

b) unii considera ca Dumnezeu nu este creatorul lumii, ci numai organizatorul ei (demiurg);

c) ei spun ca Iisus este spirit superior si dumnezeul nostru solar, care indruma pe om, dar nu-l mantuieste. Adevarata revelatie se face prin spiritele care se arata oamenilor prin medium-uri;

d) cred ca omul este alcatuit din trup, perispirit si spirit; ca sufletul omului are perispirit, se poate lasa vazut si poate comunica cu cei vii, cand ei sunt vrednici si cred;

e) spun ca mantuirea se capata prin evolutia spre bine si reincarnare sau

metempsihoza. Spiritistii admit un dumnezeu nemarginit avand sub el alti dumnezei mai mici, care stapanesc anumite planete si regiuni ale cerului, ajutati de ingeri. Universul este populat de spirite planetare, animale si rationale. Trupul omului se nimiceste, dar perispiritul si spiritul sunt vesnice. Oamenii buni au in ei spirite bune, iar cei rai se reincarneaza pana ce se fac buni s.a.m.d. (Vezi pe larg toate acestea in Pravila Bisericeasca a Pr. Dr. Nicodim Sachelarie).

DESPRE CALENDAR

INVATACELUL: Parinte, dar in problema calendarului celui vechi si celui nou imi puteti spune ceva?

PREOTUL: Ce vrei sa stii despre acesta ?

INVATACELUL: As vrea sa stiu daca a fost nevoie de indreptat calendarul cel vechi (iulian), caci cei ce tin pe stilul vechi zic ca nu trebuia schimbat.

PREOTUL: Calendarul vechi nu s-a schimbat, ci s-a indreptat, caci avea mare nevoie de indreptare. Acest calendar a fost intocmit de filosoful pagan Iulian Sosigene din Alexandria, in anul 44, inainte de venirea Domnului, din porunca imparatului Romei, Iulius Cezar. Acest calendar a fost intocmit si asezat la acea vreme, potrivit cu izomeria (echinocliul), care era la data de 24 martie si 24 septembrie. Dar dupa intocmirea acestui calendar, astronomii cei vechi au observat ca acest calendar ramanea in urma, fata de calendarul ceresc, la 300 de ani, cu o zi si o noapte, iar unii mai noi au dovedit ca la 134 de ani, calendarul iulian ramanea cu o zi si o noapte in urma.

INVATACELUL: Prea Cuvioase Parinte, dar a ramas scris in vreo carte aceasta ramanere in urma a calendarului celui vechi (iulian)?

PREOTUL: Aceasta ramanere in urma a calendarului vechi o poti gasi in Pidalionul de Neamt, editia 1844, pe fata foii a 9-a incepand cu randul al 9-lea, unde se vede scris asa: "Dupa astronomii cei vechi, Ptolomeu si altii, o noapte si o zi se pogoara izomeria in 300 de ani si ceva mai multi. Iar dupa cei mai noi, o noapte si o zi se pogoara la 134 de ani, precum se vede scris in cartea ce se cheama "Tomos agapis". Asadar din aceasta cauza, izomeria (echinocliul), care in calendarul iulian era asezata la 24 martie, si 24 septembrie, dupa 134 de ani a coborat cu o zi la 23 martie, apoi dupa alti 134 de ani la 22 martie, si in urma, in anul 325, pe vremea Sfintului si Marelui Sinod ecumenic de la Niceea, izomeria ajunsese la 21 martie. Lucrul acesta il poti vedea scris in Pidalion, tot pe fata filei a 9-a, chiar in randul de sus, unde scrie asa: "Deci primavarateca izomerie pentru nepotrivirea a insasi miscarii soarelui de la apusuri catre rasarituri, nu se face totdeauna intr-una si aceeasi zi. Ca in vremea sfintilor apostoli era la 22 martie dupa marturia acelorasi apostoli (Cartea 5-a, cap. 17), ori, dupa altii, la 23. Iar in timpul intaiului sobor a toata lumea (de la Niceea), era la 21 martie, dupa Sevastos si altii".

Deci se vede, iubite frate, ca crestinii chiar din vremea sfintilor apostoli nu se mai tineau de izomeria calendarului iulian (cel vechi), care, dupa cum am vazut, ramanea in urma. Asa ca sfintii parinti de la Niceea fac prima indreptare a calendarului iulian - dupa cum si sfintii apostoli mai inainte de ei au facut-o - si izomeria cea de la 24, 23 si 22 martie, gasind-o in urma cu trei zile pana la venirea lor, o fixeaza la 21 martie unde era atunci.

INVATACELUL: Cum a fost cu ramanerea in urma a calendarului vechi, dupa soborul intai ?

PREOTUL: Dupa cum ai vazut in Pidalion, la locul aratat, ca izomeria calendarului iulian de la anul 44 inainte de Hristos si pana la anul 325 in vremea Sfantului si Marelui Sinod Ecumenic de la Niceea, a coborat cu trei zile in urma, la fel s-a intamplat si dupa Sinodul I ecumenic, izomeria ramanand mereu in urma. Acest lucru il arata marele invatat Nichifor Grigoras (1324), care zice ca: "indreptarile calendarului iulian au ramas neglijate si trebuie negresit de a se indrepta" (Problema stabilirii datei Pastilor, de Teodor M. Popescu, "Ortodoxia", nr. 7- 9, 1964, p. 381). Sa stii ca la anul 1325, cand se implineau 1000 de ani de la Sfantul si Marele Sinod Ecumenic de la Niceea, marele invatat si istoric bizantin, socotind ca este timpul potrivit pentru indreptarea propusa de el, a adus proiectul sau la patriarhul Isaia (1323-1324).

Iar alt mare om de stiinta, Matei Vlastares, recunoscand si el justetea propunerii lui Grigoras, a intocmit singur o "Syntagma" in acest scop, in 1355, prin care impartasea aceeaasi tema. El constata ca si inaintasul lui, Grigoras, ca tabelele pascale nu mai corespund, deoarece s-au departat de ziua lunii pline astronomice. Apoi alt mare invatat, calugarul Isac Arghyras, a reluat studiile problemei pascale (1271-1372). El a aratat ca echinociul este socotit cu 7 zile mai tarziu si a stabilit ca acest lucru este o abatere de la hotararea Sfantului Sinod de la Niceea, daca la serbarea Pastilor nu se tine cont de luna plina care cade intre 15 martie si 20 martie, adica dupa echinociul adevarat, si se asteapta luna plina urmatoare. El a cerut indreptarea calendarului pentru ca tabelele pascale sa corespunda cu datele astronomice (dupa Ilarie de Pitavius, Uranologion, 1628, p. 204).

Iarasi de indreptarea calendarului si de data Pastilor s-a ocupat mult Gheorghe Ghemist Plethon (+ 1450). Acestia de pana aici au fost invatati greci din Rasarit, care au avut preocupari pascalogice si de indreptare a calendarului.

In Apus, foarte multi invatati filosofi si astronomi, vazand ramanerea in urma a calendarului iulian s-au ocupat de indreptarea lui, si fiindca nu este locul si nici vremea voi aminti macar putini dintre ei, ca:

Ioan de Sacro Busto (de Holywood), Albertus Magnus (+ 1280), Roger Bacon (11292), regele Alfons al X-lea al Castiliei, care in 1240 a convocat un colegiu de astronomi ca sa calculeze datele exacte ale calendarului, in anul 1262, ei au intocmit Tablele planetare alfonsiene. Apoi renumitul sorbonist, Pierre d'Ailly (+ 1420), cardinalul german Nicolaus de Cus (= Cusanus + 1464), Paul de Midelburg (+ 1534), profesor de matematica si astronomie la Padua, invatatorul Andreas Stibonius, teolog si matematician, Georg Stannstetter, medic si filosof la Viena, dominicanul italian Ignazio Danti (Perusinus +1586) si multi altii au cerut indreptarea calendarului si a Pascaliei si au aratat nepotrivirile calendarului iulian (vezi la Teodor Popescu, Problema stabilirii... p. 382-389).

In Pidalionul de Neamt se arata ca pe la anul 1760 izomeria coborase de la 21 martie la 10 martie: "Pentru ca si noi vedem ca izomeria a ramas cu adevarat cu 11 zile inapoi" (vezi canonul 7 apostolic, f. 8).

Invatatul apusean Roger Bacon - amintit mai sus - face un apel direct la papa

Clement al VI-lea (1265-1268), in care cere indreptarea calendarului vechi, iulian, aratand ca echinocliul a ajuns la 12 martie si ca Pastele se serbeaza adeseori gresit, in baza cercetarilor acestor mari invatati si a altor multi care au fost dupa ei, Papa Grigorie al XIII-lea (1572-1585) a anuntat la 24 februarie 1582, prin bula "inter gravissimas", reforma calendarului iulian prin suprimarea a 10 zile (5-14 oct.) si readucerea echinocliului de primavara la data de 21 martie, cum era pe vremea sfintilor parinti de la Niceea.

INVATACELUL: Dar eu am auzit pe cei cu stilul vechi spunand despre calendarul nostru indreptat ca este catolic, ca cel gregorian, indreptat de Papa Grigorie al XIII-lea la anul 1582. Oare asa sa fie?

PREOTUL: Nu este asa, iubite frate. Ca sa mai stii un lucru, afla ca intre calendarul gregorian indreptat, si cel astronomic, diferenta anuala este de 26,02 secunde, ceea ce-l face sa ramana in urma cu o zi si o noapte la 3500 de ani. Iar in calendarul ortodox indreptat diferenta dintre anul solar si cel civil este redusa prin modul de bisectare pana la un minim de 2,02 secunde, ceea ce face ca diferenta de o zi si o noapte sa ajunga de abia dupa 42.772 de ani (amanunte, la V. Gheorghiu, Sfintele Pasti si reforma calendaristica ortodoxa romana, p. 74 si Const. Chiritescu, Pascalia, p. 50).

Sa stii, de asemenea, ca ramanerea in urma a calendarului iulian era cunoscuta in Biserica noastra cu sute de ani inainte. Acest lucru se arata din marturia arhim. Nichifor, ingrijitorul Episcopiei Buzaului, care, la sfarsitul Ceaslovului tiparit de Sfantul Sinod in anul 1816, arata ca din greselile calendarului si pascaliei vechi suntem cu 13 zile in urma. El arata ca autorul acestei Pascalii este Dr. Panaite Dornici, inginer-sef.

Inca sa mai stii ca si talcutorii canoanelor din Pidalion cunosteau foarte bine ramanerea in urma a calendarului iulian. Iata ce scrie la subinsemnarea canonului 61 din Cartagina, fila 339: "Este de nedumerit lucru pentru ce canonul acesta zice aici ca la fiecare sinod de peste an sa se arate cand are sa fie Pascha, de vreme ce intaiul sinod a facut indreptarea cea pentru Pascha ... Spre dezlegarea nedumeririi zicem ca toti parintii africani au adus numai canoanele si hotarul credintei sinodului I, dar nu si practicile lui, intru care, dupa Balsamon, se cuprindea indreptarea cea dupa Pasti, precum se vede in practicele intaiului sinod cele scrise de Ghelasie. Dar poate si pentru ca inca nu era atat de bine cunoscuta indreptarea aceasta si dupa urmare nici cu amanuntul stiuta si lesne aflata, ca acum".

Deci, ti-am spus atatea marturii si de la invatatii din Rasarit si de la cei din Apus, caci cu adevarat calendarul era ramas in urma si a trebuit negresit sa fie indreptat.

INVATACELUL: Parinte, dar cum a fost indreptarea calendarului in Biserica noastra? Caci cei cu stilul vechi zic ca patriarhul Miron Cristea si cei ai lui si-au uitat de randuiala veche si au stricat calendarul nostru cel sfant si credinta ortodoxa.

PREOTUL: Nu-i deloc asa cum zic oamenii cei simpli, care nu cunosc nici dogmele Bisericii Ortodoxe, nici ce este calendarul.

INVATACELELUL: Dar cum si de cine s-a facut indreptarea calendarului ?

PREOTUL: Nu patriarhul Miron Cristea a indreptat calendarul, ci Biserica noastra dreptmaritoare de Rasarit, in frunte cu patriarhul ecumenic de la Constantinopol si cu toti patriarhii Bisericilor Ortodoxe care au fost acolo de fata, sau au trimis delegati si imputerniciti pentru a semna in locul lor. Acestia au facut indreptarea calendarului celui vechi care, dupa cum ai vazut, ramasese in urma ca si Pascalia cea din cadrul ei.

INVATACELELUL: Dar cum si cand s-a facut aceasta indreptare?

PREOTUL: Iata cum. In anul 1923 s-au adunat la Constantinopol, intr-un sinod, reprezentanti ai tuturor Bisericilor Ortodoxe. Acolo, cercetand cu frica lui Dumnezeu si cu amanuntime chestiunea calendarului iulian si vazand ca prin indreptarea lui nu se aduce nici o stirbire dogmelor, canoanelor Bisericii si randuielilor sfintilor parinti si ca prin ramanerea in urma a calendarului de la 21 la 8 martie, se calca randuiala stabilita de Sfantul si Marele Sinod ecumenic de la Niceea, au hotarat cu totii sa indrepte calendarul iulian si sa aduca echinoctiul de la 8 martie la 21 martie, asa cum il asezasera cei 318 sfinti si dumnezeiesti parinti de la Niceea, pe vremea sfantului si marelui imparat Constantin. Hotararea a fost primita de catre toate Bisericile Ortodoxe, care au luat parte la sinod, prin mitropoliti, episcopi si delegatii lor, urmand ca fiecare Biserica sa faca indreptarea calendarului cand va gasi vreme potrivita. Astfel, in anul 1924, la 10 martie, a indreptat calendarul Patriarhia ecumenica de Constantinopol si Biserica Greciei. Apoi, pe rand, Patriarhia Alexandriei, Biserica Serbiei, Patriarhia Antiohiei si in anul 1924, in octombrie, a indreptat calendarul si Biserica noastra Ortodoxa Romana, socotind ziua de 1 octombrie drept 14 octombrie, sarind peste cele 13 zile cu care ramasese in urma calendarul iulian.

INVATACELELUL: Dar de ce serbam Sfintele Pasti dupa stilul vechi?

DESPRE "OASTEA DOMNULUI"

INVATACELUL: Dar despre "Oastea Domnului", ce imi puteti spune ?

PREOTUL: Graitorul de Dumnezeu, Gura lui Hristos si marele vas al alegerii, dumnezeiescul apostol Pavel, in multe locuri din epistolele sale ne arata ca toti crestinii care s-au botezat in numele Sfintei Treimi sunt ostasi ai lui Iisus Hristos. Avand in vedere acest lucru, el sfatuieste pe ucenicul sau Timotei sa se lupte ca un adevarat ostas al Domnului si ii zice: "Ia-ti partea ta de suferinta, ca un bun ostas al lui Iisus Hristos" (II Tim., 2, 3). Apoi, aratandu-i ca adevaratului ostas al lui Hristos nu i se cade a se amesteca cu lucrurile si desertaciunile lumii, ii zice: "Nici un ostas nu se incurca cu treburile vietii, ca sa fie pe plac celui ce stange oaste" (II Tim., 2, 4). Ba, si mai mult, marele apostol Pavel arata si care sunt armele duhovnicesti si ii indeamna pe efeseni sa le ia asupra lor: "Pentru aceea, luati toata armatura lui Dumnezeu, ca sa puteti sta impotriva in ziua cea rea si, toate biruindu-le, sa ramaneti in picioare... imbracati-va cu platosa dreptatii si incaltati-va picioarele, gata fiind pentru Evanghelia pacii, luand pavaza credintei cu care veti putea stinge toate sagetile cele arzatoare ale vicleanului. Luati si coiful mantuirii si sabia Duhului, care este cuvantul lui Dumnezeu" (Efes., 6, 13-18). Si iar ii spune lui Timotei: "Lupta-te lupta cea buna a credintei, cucereste viata cea vesnica..." (I Tim., 6, 12). Apoi, aratandu-i ca si el singur, ca un bun ostas al lui Iisus Hristos, s-a luptat in viata, ii zice: "Lupta cea buna m-am luptat, calatoria am savarsit, credinta am pazit, de acum mi s-a pregatit mie cununa dreptatii, pe care Domnul imi va da-o in ziua aceea" (II Tim., 4, 7-8). Deci, intelege, frate, din marturiile acestea ale Sfintei Scripturi, ca toti crestinii sunt ostasi ai lui Iisus Hristos (vezi Kiriacodromion, Cuvant dupa Evanghelia Mironositelor, Bucuresti, 1857, pag. 58). Si daca vor duce lupta cea buna si dupa lege, vor lua cununa vietii celei vesnice (II Tim., 4, 7-8).

INVATACELUL: Ati aratat din Sfanta Scriptura ca toti crestinii sunt ostasi ai lui Iisus Hristos. Dar eu va intreb: cum au devenit crestinii ostasi ai lui Iisus Hristos ?

PREOTUL: De la sfantul si dumnezeiescul botez, caci de atunci fiecare crestin botezat s-a imbracat cu Hristos si a devenit ostas si fiu al lui Dumnezeu, dupa har (I Cor., 6, 11; Tit, 3, 5; Gal., 3, 27). Asadar, intelege, frate, ca Biserica este mama noastra duhovniceasca. Ea ne-a nascut pe noi la dumnezeiescul botez "prin apa si prin Duh" (Ioan, 3, 5) si de atunci suntem fii dupa har ai lui Iisus Hristos si ostasi ai Lui. Iar cum ca de la sfantul botez am devenit ostasi ai lui Iisus Hristos arata si rugaciunea cea de la sfantul botez, care, printre altele, zice: "Si il fa pe acesta (copilul care se boteaza) ostas ales al lui Iisus" (vezi in Molitfelnic la randuiala sfantului botez). Iar pentru a te incredinta si mai puternic in aceasta privinta, asculta pe sfantul Ioan Gura de Aur care, vorbind catre crestinii cei ce se botezaser la Sfintele Pasti, zice: "Te-ai facut ostas al lui Iisus Hristos, ai luat mare putere, sabie ascutita, cu ea impunge sarpele". Apoi, aratand ca Dumnezeu ingaduie ca si dupa sfantul botez sa se infrunte crestinul cu ispita spre a se incununa din lupta, zice: "In adevar, Domnul putea sa indeparteze pe dusman (care ne lupta dupa botez), dar ca sa cunosti tu bogatia darului si maretia puterii ce ai primit de la botez, lasa-l pe el sa se lupte cu tine, oferindu-ti tie multe prilejuri de a te incununa din lupte (Cuvant la inviere, "Izvoarele Ortodoxiei", rar. 5, Bucuresti, 1942, pag. 210).

INVATACEUL: Dar "Oastea Domnului" de astazi cum a aparut?

PREOTUL: "Oastea Domnului" a fost o asociatie crestina, la inceput aprobata de Sfantul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romane. Cat timp aceasta asociatie a avut conducatori buni, ea a adus mare folos Bisericii, caci foarte multi crestini paraseau imoralitatile, betiile, fumatul, desfrantarile, hotiile si alte feluri de rautati, care periclita moralitatea publica. Dupa ce insa a ramas fara povatuitori buni si invatati, cei ce au ramas adevaratii ostasi ai lui Iisus Hristos si bunii crestini s-au imputinat; multi din ei, din cauza lipsei de povatuitori luminati si necunoscand Sfintele Scripturi, dogmele, Sfanta Traditie a Bisericii Ortodoxe, nici invataturile sfintilor parinti, s-au ratacit de la adevar. Marele apostol Pavel arata ca ostasii lui Iisus Hristos, daca vor sa se incununeze, trebuie sa se lupte dupa lege (II Tim., 2, 5), iar daca sunt ostasi numai cu numele si au parasit practica traditionala a Bisericii lui Hristos, apoi unii ca acestia nu mai sunt ostasi ai lui Iisus Hristos, ci dezertori si oameni nelamuriti in credinta, care, in loc de folos, aduc paguba Bisericii. Aici la noi vin preoti de pe la multe parohii din diferite parti ale tarii noastre si se plang de greutatile pe care le fac unii din cei ce-si zic "ostasi ai Domnului", deoarece - spun preotii - unii din "ostasii Domnului" au trecut la sectari; altii se aduna singuri, fara voia si stirea preotilor din parohia respectiva; altii defaima cantarile Bisericii si zic ca sunt grecesti si vechi si de aceea nu mai sunt bune azi si ca numai cantarile de la oastea Domnului sunt bune. Altii, din asa zisii "ostasi ai Domnului", vin in biserica dar nu fac semnul sfintei cruci, nu vor sa ia sfanta anafora, nu vor sa se inchine si sa sarute sfintele icoane, si alte multe abateri pe care nu le mai scriu aici. Din aceste plangeri, ale multor preoti, vedem ca multi din cei ce se socotesc ca fac parte din "Oastea Domnului" se opun Bisericii Ortodoxe si credintei stramosesti a poporului nostru romanesc, pe care noi am pastrat-o de la intemeierea Bisericii si a neamului nostru. Noi nu trebuie sa inchidem ochii fata de aceste abateri ale acelora carora le place sa se cheme "ostasi ai Domnului". Noi, cu credinta noastra ortodoxa, pe care au pastrat-o din veac stramosii nostri in frunte cu voievozii lor, am biruit toate necazurile si furtunile vremurilor grele prin care a trecut neamul nostru si de aceea trebuie sa tinem cu sfintenie la dreapta noastra credinta cea de totdeauna.

De aceea rugam staruitor pe fratii nostri preoti care au in parohiile lor "ostasi ai Domnului" sa se ocupe cit mai de-aproape de ei si sa-i invete, cand vin la biserica, randuiala, dogmele, canoanele, liturgia si toata Sfanta Traditie apostolica si invataturile sfintilor parinti. Numai asa vor putea sa-i faca pe ei adevarati ostasi ai Domnului si sa-i aiba ca pe niste adevarati crestini si ajutori in misiunea lor preoteasca. Mare plata vor avea acei preoti care se vor osteni sa duca pe drumul cel bun al Ortodoxiei noastre pe aceia dintre "ostasii Domnului" care se abat de la randuiala unor buni fii ai Bisericii.

INVATACEUL: Am auzit ca unii din cei ce-si zic "ostasi ai Domnului" fac adunari si predica prin casele oamenilor, fara sa stie preotii si fara sa ramana in legatura cu ei. E un lucru bun acesta ?

PREOTUL: Nu este bun, fratele meu. Caci sfintele si dumnezeiestile canoane nu dau voie mireanului si nici chiar preotului sa predice in public, fara de porunca episcopului locului, in dreptul canonic al Bisericii de Rasarit se scrie asa: "Cu imputernicirea episcopului, si preotii pot sa predice in biserica, dar episcopul le poate

lua acest drept, cand nu va fi convins sau va avea o indoiala asupra curatiei credintei lor". Si iarasi zice: "Fara de imputernicirea episcopului, nimeni nu poate predica in biserica" (vezi Nicodim Milas, Dreptul Canonic al Bisericii, pag. 324-334 si 360).

INVATACELELUL: Au fost cazuri in istoria Bisericii cand episcopii au oprit pe preoti sa predice in biserica?

PREOTUL: Au fost. In acelasi Drept Canonic, aratat mai sus, citim: "In urma ereziei lui Arie, in Biserica Alexandriei li s-a interzis preotilor de a mai predica" (cap. 139, pag. 360). Mai vezi despre acest lucru si la Socrate (Hist. eccl., V, 22), si la istoricul Sozomen (Hist. eccl., VII, 19). La fel spune si comentariul lui Nicodim Milas la canonul 64 Trulan; Pravila I, 549-550.

INVATACELELUL: Dar de ce episcopii ii opreau uneori chiar pe preoti sa predice in biserica ?

PREOTUL: Din cauza ca multi dintre preoti erau imbolnaviti de blestematele invataturi ale lui Arie. De aceea i-au oprit episcopii ca sa nu strecoare in popor erezia care a tulburat Biserica dreptmaritoare a lui Hristos.

INVATACELELUL: Dar crestinii mireni au voie sa predice in public?

PREOTUL: Nu au voie nicidecum, fara de aprobarea episcopului locului si a preotului.

INVATACELELUL: Nici misionarii mireni nu pot predica in public si prin biserici fara voia episcopului ?

PREOTUL: Nu au voie, deoarece, dupa cum ai auzit mai sus, atat preotii cat si misionarii laici nu au voie sa predice, sa invete in adunari pe crestinii, fara aprobarea verbala sau scrisa a episcopului locului. Iata ce spune Dreptul bisericesc in aceasta privinta: "Misionarii sunt totdeauna dependenti de episcopul locului si sunt obligati ca, la anumite intervale, sa prezinte anumite rapoarte asupra activitatii lor" (Drept Bisericesc, cap. 132, pag. 361). Numai asa se mentine unitatea credintei si a Bisericii.

INVATACELELUL: Dar sfintele canoane ale Bisericii Ortodoxe ce zic in aceasta privinta ?

PREOTUL: Iata ce zic: "Nu se cuvine crestinului mirean a porni cuvant in public sau a invata, insusindu-si lui dregatoria bisericeasca, oi a urma randuiei celei predate de Domnul si a deschide auzul la cei ce au luat darul invatatorescului cuvant si a invata de la dansii cele dumnezeiesti. Caci intr-o Biserica, osebite madulare a facut Dumnezeu, dupa glasul Apostolului, care, in talcuirea lui Grigorie Teologul, zice asa: "Aceasta randuiala sa o cinstim, fratilor, pe aceasta sa o pazim. Un oarecare sa fie ureche, iar altul limba; unul mana, iar celalalt altceva. Acela sa invete, iar altul sa se invete". Si iarasi zice: "Si cel ce invata sa fie intru buna smerenie, si cel ce da, intru blandete, si cel ce slujeste, intru osardie; sa nu fim toti limba, partea cea prea gata; au doara toti suntem apostoli, au doara toti prooroci, au doara toti suntem talcuitori?" (I Cor., 12, 29-30). Iar apoi adauga: "Ce te faci pe tine pastor, oaie fiind?

Ce te faci cap, picior fiind? Ce te apuci a comanda osti, fiind randuit intre soldati? Caci intelepciunea porunceste: sa nu fii grabnic in cuvinte; nu te intinde cu bogatul, sarac fiind; nici cauta sa fii mal intelept decat cei intelepti. Apoi, spre incheierea acestui Canon, spune: "Iar de se va prinde cineva stramutand Canonul acesta, patruzeci de zile sa se afuriseasca" (Canonul 64 al Sinodului al VI-lea Ecumenic; Pidalion de Neamt, editia 1844, fila 187 verso).

INVATACELUL: Deci nicidecum nu poate predica mireanul in biserica si in adunari ?

PREOTUL: Numai daca va avea autorizatie scrisa sau invoire verbala (blagoslovenie) de la episcopul locului sau de la preotul parohiei unde vrea sa predice.

Atunci, atat clericul cat si mireanul poate sa predice in biserica si la adunari publice; dar si atunci va fi sub directa supraveghere a episcopului si a preotului din acea parohie si eparhie (vezi Dreptul Canonic, cap. 133, p. 363).

INVATACELUL: Dupa cate am inteles, totusi, cineva din randul crestinilor mireni, daca are darul cuvintului, poate sa predice, cu aprobarea episcopului sau a preotului, in biserici si in adunarile crestinilor. Dar va rog sa-mi spuneti, unde se serie ca mireanul are voie sa predice in biserica sau in oarecare adunari crestine, cu voia episcopului locului sau a preotului din acea parohie ?

PREOTUL: Iata unde: in Pidalionul de la Neamt citat mai sus, la fila 183 pe verso, e scris asa: "De va fi vreun mirean iscusit in cuvint si eu chip cucernic, nu se opreste si de a invata, indeosebi pe cei ce il intreaba, precum zice Zonara in cap. 32 al cartii a opta din Apostolestile Asezaminte. Caci vor fi, zice, toti invatati de Dumnezeu, in acest chip a vorbit Apollo si invata cele pentru Domnul, cu toate ca nu stia decat de botezul lui Ioan (Fapte, 18, 25); la fel Acvila si Priscila, care l-au invatat pe acest Apollo, mai cu scumpatate, calea lui Dumnezeu".

INVATACELUL: Din cele de pana aici am inteles ca fiecare crestin este ostas ales al lui Iisus Hristos, de la sfantul botez si ca oricand poate sa se mantuiasca, chiar de nu s-ar inscrie in "Oastea Domnului", numai sa faca cele fagaduite la sfantul botez, prin martorul sau (nasul de botez). Am mai inteles ca nici un crestin mirean si chiar nici un preot nu poate sa predice in biserica sau in vreo adunare, fara voia scrisa sau verbala a episcopului locului sau a preotului respectiv. Dar, care ar fi, dupa Sfanta Scriptura, motivul de a nu predica cineva din crestini sau chiar din preoti fara voia episcopului locului?

PREOTUL: Ti-am aratat mai sus, destul de clar, ca in Biserica lui Hristos nu toti sunt apostoli, nu toti dascalii, nu toti talcuitori (I Cor., 12, 29-30) si de aceea nu toti pot sa fie predicatori. Iar pricina pentru care cineva are voie sa predice numai cu voia episcopului locului, este, dupa Sfanta Scriptura, ca el trebuie sa mearga pe calea ascultarii de cei ce sunt pusi de Dumnezeu in Biserica episcopi (Fapte, 20, 28) si numai de acestia sa fie trimisi la predicarea cuvintului lui Dumnezeu. Auzi ce zice Sfanta Scriptura: "Cum vor propovadui daca nu vor fi trimisi?" (Rom., 10, 15). Deci, cel ce predica fara sa fi fost trimis de episcopul sau preotul sau, acela este pe calea neascultarii si stim cu totii ca neascultarea lucreaza moarte (Fac., 3, 6-16; Rom., 5,

12).

INVATACELUL: Dar care a fost intentia celor ce au infiintat asociatia "Oastea Domnului" si ce au urmarit ei prin organizarea ei?

PREOTUL: Intentia celor ce au infiintat la inceput asociatia "Oastea Domnului" a fost buna si cu scopul bun de a aduce pe crestini la cele ce au fagaduit la sfantul botez, cand au zis: "Ma lepad de satana si de toate lucrurile lui". Si cum am spus mai sus, aceasta asociatie crestina, cat a avut la carma ei conducatori buni, duhovnicesti si bine orientati in Ortodoxie, a fost de mare folos Bisericii noastre si moralei publice a poporului roman. Dar acum destul de multi din ei au deviat de la adevarul dreptei credinte si s-au ratacit.

INVATACELUL: In acest caz, ce este de facut ?

PREOTUL: Cred ca toata sarcina de indreptare a celor ce au luat calea gresita (si s-au departat de adevarata si Sfanta Traditie a Bisericii Ortodoxe sta numai si numai pe seama fratilor nostri preoti de la orase si sate, unde sunt crestini "ostasi". Ei trebuie sa-i adune prin biserici, sa-i lamureasca, sa le citeasca din invataturile de credinta ortodoxa, din catehisme, din colectiile de canoane si din invataturile sfintilor si dumnezeiestilor parinti, spre a-i lamuri in credinta ortodoxa, ca sa devina cu adevarat ostasi ai Domnului, asa cum au fagaduit la sfantul si dumnezeiescul botez. Preotii care se vor osteni pentru lamurirea si indreptarea celor ce au luat calea gresita, aducandu-i pe ei la fagasul dogmelor si al randuielilor canonice ale Bisericii noastre ortodoxe, vor avea mare plata de la bunul Dumnezeu, ca adevarati pastori de suflet si adevarati povatuitori sufletesti ai poporului nostru romanesc. Iar cei ce nu se vor ingriji de indreptarea lor si a altor fii sufletesti vor da seama in ziua Judecatii de Apoi.

DESPRE DEASA SAU RARA IMPARTASIRE CU SFINTELE SI PREACURATELE TAINЕ ALE DOMNULUI

INVATACELUL: Parinte, cum stau lucrurile cu acei ce zic ca noi, crestinii, trebuie neaparat sa ne impartasim mai des cu Sfintele Taine ?

PREOTUL: E bine ca un crestin sa se impartaseasca mai des, dar cu pregatirea cuvenita unei asemenea Sfinte si infricosate Taine. Ca sa ne dam seama de primejdia ce asteapta pe cei ce vor a se impartasi fara pregatirea cuvenita, sa ascultam cuvintele sfantului si marelui apostol Pavel care, in aceasta privinta, spune asa: "Sa se cerceteze insa omul pe sine si asa sa manance din Paine si din Pahar sa bea; caci cel ce mananca si bea cu nevrednicie osanda isi mananca si bea, nesocotind Trupul Domnului" (I Cor., 11, 28-29), iar cat priveste deasa sau rara impartasire cu Sfintele Taine, sa ascultam pe marele dascal al lumii, dumnezeiescul parinte Ioan Gura de Aur, care in aceasta privinta ne vorbeste asa: "Multi cu Tainele acestea o data intr-un an se impartasesc, altii de doua ori, iar altii de mai multe ori. Deci catre toti ne este noua cuvantul, nu numai catre cei de aici, ci si catre cei ce sed in pustie (pustnicii). Ca aceia se impartasesc o data in an, iar de multe ori dupa doi ani". Apoi zice: "La fel sunt primiti cei ce o data, cei ce de multe ori, cei ce de putine ori se impartasesc. Cei ce au stiinta gandului curata, cei ce au viata neprihanita, cei ce sunt intru acest fel totdeauna, sa se apropie. Iar cei ce nu sunt intru acest fel, niciodata sa nu se apropie. Pentru ce? Pentru ca isi iau osanda si munca si pedeapsa" (Impartirea de grau, cuv. 53, Buzau, 1833, p. 449). Iar in alt loc zice: "Nu sarbatoarea Nasterii sau a Botezului Domnului, nici cele patruzeci de zile (Postul Mare), fac vrednici pe crestini a se apropia de impartasirea cu Preacuratele Taine, ci lamurirea si curatirea sufletului. Cu aceasta, totdeauna apropie-te; fara aceasta, niciodata" (Ibidem, cuv. 54, p. 455). Apoi, aratand acest sfant parinte cat de mare este primejdia preotului ce da Sfintele Taine celor nevrednici - cand va sti nevrednicia lor - zice asa: "Nu da sabie in loc de hrana, ca nu mica munca zace asupra voastra daca, stiind pe cineva nevrednic, ii veti ingadui sa se impartaseasca de masa aceasta". Apoi zice: "Sangele lui Hristos din mana voastra se va cere". Aratand apoi cat de mult tinea el la darea cu grija a Preacuratelor Taine ale lui Hristos, zice: "Macar voievod de ar fi, macar eparh, macar cel incununat cu coroana, daca cu nevrednicie se apropie, opreste-l. Mai mare stapanire ai tu decat acela. Caci mai rau decat cel indracit este cel ce se apropie cu nevrednicie...". "Teme-te de Dumnezeu, nu de om. Iar de te vei teme de om, si de Dumnezeu vei rade; iar daca te vei teme de Dumnezeu, si oamenilor vei fi intru cinste; iar daca tu nu indraznesti sa-l opresti, adu-l la mine. Nu voi ingadui sa se faca aceasta. Mai degraba de suflet ma voi desparti, decat a da Sange Domnesc celor nevrednici. Tot sangele meu il voi varsa, mai inainte de a da Sange atat de infricosator celui ce nu i se cuvine. Dar daca mult cercetand pe cineva, vedem ca n-a stiut pe cel rau, nu este nici o vina" (Ibid., Cuv. 55, p. 459). Si iarasi, in alt cuvant al sau zice: "Cand aveti a va apropia de masa aceasta infricosatoare si dumnezeiasca si de Sfintele Taine, sa faceti aceasta cu frica si cu cutremur, cu constiinta curata si cu rugaciune" (Cuvant la Nasterea Domnului, "Izvoarele Ortodoxiei", Nr. 5, p. 22). Apoi, aratand cine este vrednic a se apropia de Sfintele si Preacuratele Taine ale lui Hristos, zice asa: "Cand auzi zicandu-se Sfintele Sfintilor sa stii ca aceasta inseamna ca daca nu este cineva sfant, sa nu se apropie; nu numai curat de pacate, ca pe cel sfant nu numai izbavirea de pacate il face astfel, ci venirea de fata a Duhului Sfant si bogatia

faptelor bune" (Impartirea de grau, Cuv. 53, p. 459).

INVATACELUL: Dar cum trebuie sa se pregateasca cineva cand are a primi Sfintele si Dumnezeiestile Taine ale Trupului si Sangelui Domnului?

PREOTUL: Oricine voieste a se apropia de impartasirea Sfintelor si Dumnezeiestilor Taine este dator mai inainte sa fie spovedit cu de-amanuntul de pacatele sale si, daca ii va da voie duhovnicul sau, sa se impartaseasca. Apoi sa se impace cu toti, sa-si citeasca toata pravila (rugaciunile dupa randuiala pusa in Ceaslov) si sa petreaca cu grija sfanta, cu post si infirmare, atat inainte de Sfanta impartasanie, cat si dupa ce o va primi. Acest lucru il arata iarasi sfantul Ioan Gura de Aur: "Iar tu, mai inainte de a te impartasi, posteste, ca sa te arati vrednic de impartasire, iar dupa ce te-ai impartasit, sa sporesti infranarea, pentru ca nu pe toate sa le prapadesti, macar ca nu este acelasi lucru sa fii treaz inainte de a te impartasi, si dupa ce te-ai impartasit caci trebuie sa pazesti infranarea intru amandoua, dar mai vartos dupa ce ai primit pe Mirele, mai inainte (trebuie a pazi trezvia si infranarea), ca sa te faci vrednic a-L primi, iar mai pe urma, ca sa te arati vrednic de cele ce ai primit" (Impartirea de grau, cuv. 54, pag. 451).

Asadar, frate, intelege ca pregatirea cu evlavie isi sarguinta ne este ceruta si inainte de a ne impartasi cu Sfintele si Preacuratele Taine, si dupa ce Le-am primit, deoarece mai ales intru aceasta vreme cauta diavolul sa ne ispitasca si sa ne jefuiasca de bogatia cea duhovniceasca pe care am primit-o prin impartasirea cu Trupul si Sangele Domnului.

INVATACELUL: Dar cum poate cineva sa se pregateasca pentru impartasirea cu o Taina ca aceasta, adica sa primeasca prin impartasire Trupul si Sangele Domnului, si cine poate face vreodata acest lucru ?

PREOTUL: Da, cu adevarat, nimeni din oameni nu poate sa pretinda ca s-a pregatit vreodata cat trebuie pentru primirea infricosatelor Taine ale Trupului si Sangelui Domnului. Dar nici nu trebuie sa cada in deznadejde si neglijenta, din pricina acestei nevrednicii. Noi suntem datori sa ne pregatim dupa puterea noastra, iar pe cele ce nu putem a le implini sa le lasam pe seama milei si indurarii lui Dumnezeu, Care n-a venit sa cheme pe cei drepti, ci pe cei pacatosi la pocainta si Care stie totdeauna si nestiinta, si neputinta noastra. Acest lucru il stim tot de la dumnezeiescul parinte Ioan Gura de Aur: "Nu trebuieeste nici sa le lasam pe toate in seama lui Dumnezeu si sa dorim, nici silindu-ne sa socotim ca prin ostenelile noastre pe toate le ispravim, caci Dumnezeu nu voieste ca noi sa dormim socotind ca pe toate le lucreaza El, nici nu voieste sa ne mandrim ca noi le facem pe toate" (Impartirea de grau, cuv. 54, pag. 453).

INVATACELUL: Oare si preotii trebuie sa aiba mare pregatire cand slujesc Sfanta Liturghie, ca si crestinii care se pregatesc pentru Sfanta impartasanie ?

PREOTUL: Cu adevarat, mare pregatire trebuie sa aiba crestinii care vin la Sfanta impartasanie, dar mult mai mare pregatire trebuie sa aiba preotul, care nu numai ca se impartaseste cu Sfintele Taine, ci si jertfeste pe Hristos la Sfanta Liturghie. Acest

adevar intelegandu-l, dumnezeiescul parinte Ioan Gura de Aur zice: "Mai curat decat razele soarelui trebuie sa fie mana aceea care taie acest Trup, gura care se umple de foc duhovnicesc, limba care se roseste cu sange prea infricosator". Apoi zice: "la seama, cu ce cinste te-ai cinstit, de ce masa te indulcesti: de Cel de care ingerii se cutremura vazandu-L si nici nu indraznesc sa priveasca fara frica la raza ce iese de acolo. Cu aceasta noi ne hranim, cu aceasta ne framantam, si ne-am facut noi ai lui Hristos, un trup si o carne. Cel ce va grai puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui. Care pastor isi hraneste oile cu propriile sale madulare?" (Ibid., Cuv. 54, pag. 454).

INVATACELUL: Dar daca cineva este bolnav, batran si neputincios si este sarac, neavand ce da milostenie, cum poate unul ca acesta sa se pregateasca pentru impartasirea cu Sfintele si Preacuratele Taine ale lui Hristos ?

PREOTUL: Asculta, frate: Prea-Bunul, Prea-Induratul, Prea-Milostivul si Atotstiitorul Dumnezeu nu cere de la om cele ce sunt peste puterea lui. Asadar, de la cel bolnav si neputincios El nu cere post, privegheri, matanii si altele de acest fel pentru a se putea impartasi cu Sfintele Taine, nici de la cel sarac nu pretinde milostenie, ci numai trei lucruri:

1) spovedanie curata si impacare cu toti;

2) smerenie a inimii, cu umilinta;

3) rugaciune de multumire, adica sa se roage in toata vremea lui Dumnezeu si sa-l multumeasca pentru boala, suferinta, neputinta si saracia ce i s-au dat, caci atat saracia, cat si boala si suferinta smeresc inima omului. "Inima infranta si smerita, Dumnezeu nu o va urgisi" (Psalm 50; vezi despre aceasta si la sf. Isac Sirul, Cuvantarea 21, pag. 109, 110, 111 precum si la sf. Efrem Sirul, Cuvantare pentru faptele bune trupesti, tom. II, pag. 495 si altele).

INVATACELUL: Dar daca cel bolnav nu poate citi rugaciuni multe, cum poate el sa se pregateasca pentru Sfanta impartasanie ?

PREOTUL: In rugaciuni nu este nevoie de cuvinte multe, precum a zis Domnul (Matei, 6, 7); suferindul sa spuna cu smerenie "Tatal nostru", "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul", iar catre Maica Domnului: "Prea Sfanta Nascatoare de Dumnezeu, miluieste-ma", precum si alte rugaciuni scurte ca: "Miluieste-ma, Dumnezeule, dupa mare mila Ta" (Psalm 50). Iar daca nu poate citi cand are a se impartasi cu Sfintele si Preacuratele Taine sa roage pe cineva sa-i citeasca rugaciunile si molifte de impartasire, iar el sa le asculte cu evlavie.

Iata, frate, ca la cele ce m-ai intrebat, ti-am raspuns, cu ajutorul Domnului, cat mai pe scurt. Sa dea Domnul sa le tii minte, spre folosul fratiei tale si al altora, carora vei voi sa le spui. Si mai presus de toate, sa ne rugam Prea-bunului Dumnezeu sa ne ajute cu mila si cu darul Sau, ca sa izbutim a face cele ce am vorbit impreuna, spre folosul sufletelor noastre.

DESPRE MISIONARISMUL LAIC IN BISERICA ORTODOXA

INVATACELELUL: Ce inseamna misionarism laic, Cuvioase Parinte?

PREOTUL: Misionarismul laic, frate, se savarseste atunci cand cineva din crestinii mireni predica cuvantul lui Dumnezeu, fara ca el sa aiba hirotonie sau hirotesie.

INVATACELELUL: De la inceput a existat acest misionarism laic in Biserica lui Hristos?

PREOTUL: Da, a existat. Misionarismul laic este vechi ca insasi Biserica (vezi prof. Liviu Stan, Mireni in Biserica, Studiu canonic, istoric, Sibiu, 1939, p. 3-7).

INVATACELELUL: Dar ce inseamna cuvantul "misionar" ?

PREOTUL: Cuvantul "misionar" vine de la "misiune". El deriva din latinescul missio-nis, verbul mitto-ere, missi, missum = a trimite, a insarcina pe cineva, a da o putere cuiva intr-o delegatie, functie sau serviciu (cf. Ispir Gh. Vasile, Curs de indrumari misionare, Bucuresti, 1930, p. 18). Ideologic si autoritativ, misiunea deriva din insasi porunca Mantuitorului: "Precum M-a trimis pe Mine Tatal, si Eu va trimit pe voi" (Ioan, 20, 21; Matei, 10, 16; Luca, 10, 3). Asadar, nici un misionar mirean nu are dreptul sa predice in public daca nu este trimis de ierarhia bisericeasca. Acest lucru l-a aratat si marele apostol Pavel: Cum vor propovadui, de nu vor fi trimisi? (Rom. 10, 15).

Trebuie deci sa intelegem ca "singura ierarhia bisericeasca are puterea si dreptul plenar de a trimite misionari, fie ei clericii sau laici" (Pr. prof. Dr. Corneliu Sirbu, Misionarismul laic in lupta antisectara, Revista Teologica, Sibiu, 1945, nr. 1, p. 16).

INVATACELELUL: Dar in Biserica Romano-Catolica, cum stau lucrurile cu misionarismul laic ?

PREOTUL: In Biserica Romano-Catolica, misionarismul laic a fost multa vreme cu totul interzis. Dar in ultimul timp, papa - sub presiunea vremurilor si a evenimentelor - a revenit la o conceptie mai crestina in aceasta privinta. Dovada concreta si expresia vie a acestei orientari este asa numita "Actiune Catolica" sau "Actiunea pentru apostolatul laic", care a luat fiinta prin enciclica "Ubi arcano Dei Consilio", din 23 decembrie 1922 a Papei Pius al XI-lea si s-a generalizat in intreaga Biserica Romano-Catolica, fiind pusa sub patronajul lui Francisc de Assisi prin enciclica "Rite expiatis" din 2 februarie 1926. Odata cu aceasta miscare, s-a deschis drum destul de larg misionarismului laic, prin chemarea mirenilor sa participe la misionarismul ierarhic, recunoscandu-se, macar partial, importanta elementului mirean in Biserica si ridicandu-l la starea de factor activ si colaborator al ierarhiei bisericesti (Preot prof. Dr. Corneliu Sirbu, op. cit. p. 12-13).

INVATACELELUL: Dar in Protestantism cum stau lucrurile cu misionarismul laic?

PREOTUL: Protestantismul a cazut cu totul in extrema opusa, a unei libertati fara margini a misionarismului laic. In conceptia protestanta, Biserica, in sens de societate vazuta, este o alcatuire ca oricare alta societate omeneasca, pentru organizarea careia nu sunt dispozitii de ordin divin. Consecventa logica si fireasca a

acestui punct de vedere a dus la negarea originii divine a ierarhiei ... Deosebirea dintre cler si laici n-are loc in protestantism (Pr. prof. dr. Liviu Stan).

Asa fiind, constatam ca in protestantism se acorda prea mare importanta elementului laic. In consecinta, rolul misionarismului laic este aici exagerat pana la negarea existentei unei ierarhii de drept divin si, cu aceasta, a unui misionarism special al clerului (Corneliu Sirbu, op. cit., p. 13).

INVATACELUL: Dar in Biserica Ortodoxa in ce fel este vazut misionarismul laic?

PREOTUL: In Biserica Ortodoxa pozitia si functia misionarismului mirean in viata si dezvoltarea Bisericii se fundamenteaza si se lamureste deplin in baza celor doua teze doctrinale: preotia generala si Biserica - Trupul tainic al Domnului. Preotia generala a crestinilor laici se intemeiaza pe Sfanta Taina a mirungerii (I Petru, 2, 5; I Cor., 12, 13; 12, 27; Gal., 3, 28). Caci spune sfantul apostol Petru catre "cei imprastiati printre straini", numindu-i "preotie Sfanta": "Iar voi sunteti semintie aleasa, preotie imparateasca, neam sfant, popor agonisit de Dumnezeu, ca sa vestiti in lume bunatatile Celui ce v-a chemat din intuneric la lumina Sa cea minunata". Toti crestinii au deci misiunea de a propovadui chemarea lui Hristos, toti formeaza "poporul lui Dumnezeu" (I Petru, 2, 5-10). Dar organizarea acestei misiuni este de datoria ierarhiei bisericesci. Prin ierarhie se recunosc si se reglementeaza drepturile mirenilor la misionarism, caci ierarhia detine intreaga putere in Biserica (Dr. Corneliu Sirbu, op. cit., p. 36).

Asadar, misionarismul laic, organizat si activ sub egida treptelor supraordonate ale ierarhiei, nu este o inovatie dincolo de cadrul Ortodoxiei, ci o intoarcere la "institutiunile crestinismului primar" (Mitrop. Nicolae al Ardealului, Ortodoxia in mijlocul framantarilor de azi, p. 7), care reprezinta intruchiparea clasica a celui mai adinc si mai autentic crestinism. Potrivit Sfintei Scripturi, si crestinii mireni - nu in aceeasi masura ca misionarii ierarhici, ci pe masura preotiei lor generale - pot sa fie sarea pamantului (Matei, 5, 13). Sfanta Scriptura zice: "Dupa harul pe care l-a primit fiecare, slujiti altora ca niste buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu" (I Petru, 4, 10). Mantuitorul a zis: "Oricine Ma va marturisi pe Mine inaintea oamenilor, il voi marturisi si Eu pe el inaintea Tatalui Meu care este in ceruri; iar de cel ce se va lepada de Mine inaintea oamenilor, Ma voi lepada si Eu de el inaintea Tatalui Meu care este in ceruri" (Matei, 10, 32-33; Marcu, 8, 38; Luca, 9, 26). Marele apostol Pavel zice: "Nimeni sa nu caute pe ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui" (I Cor., 10, 24). Si dumnezeiescul Ioan Evanghelistul a scris: "Si noi suntem datori sa ne punem sufletele noastre pentru frati" (I Ioan, 3, 16). Si iarasi il auzim pe marele apostol Pavel zicand: "Cuvantul lui Hristos sa locuiasca intru voi din belsug: invatati-va si mustrati-va intre voi, cu toata intelepciunea" (Col., 3, 16).

Crestinul mirean este dator sa lucreze la indreptarea celor gresiti, dupa cum s-a scris: "Fratilor, de va cadea vreun om in vreo greseala, voi, cei duhovnicesti, indreptati-l pe unul ca acesta cu duhul blandetii, luand seama la tine insuti ca sa nu cazi si tu in ispita" (Gal., 6, 1; Evr., 12, 12-14). Si iarasi zice: "Voua vi s-a dat pentru Hristos, nu numai sa credeti intru El, ci si sa patimiti pentru El, ducand aceeasi lupta pe care ati

vazut-o la mine si ati auzit-o despre mine" (Filip., I, 29-30).

INVATACELUL: Dar sfintii parinti ce zic in privinta misionarilor laici?

PREOTUL: Si sfintii parinti, avand in vedere invatatura Sfintei Scripturi, care indeamna pe toti crestinii la mantuirea fratilor lor, invata si arata despre misionarismul laic ca este obligatoriu. Iata ce zice sfantul Ioan Gura de Aur in aceasta privinta: "Spun aceasta nu numai celor artagosi, ci si voua, care sunteti sanatosi, pentru ca voi pe toti aceia pe care ii cunoasteti, sa-i abateti cu sarguinta si bunavointa de la greselile lor si sa-i aduceti inapoi la mama comuna (Biserica cea dreptmaritoare), caci nimic nu-i mai nobil decat armonia si pacea" (Omilia III, Gonira iudeilor).

INVATACELUL: Intre misionarii laici pot sa fie si femei sau numai barbati ?

PREOTUL: Daca cercetam istoria veche a Bisericii Crestine, aflam ca si femeile - desi nu predica in biserica, avand in vedere invatatura marelui apostol Pavel care le spune "sa taca in biserica" (I Cor., 14, 34), in afara de biserica faceau cu adevarat misionarism. Ca sa ne dam seama de acest lucru, sa-l auzim pe apologetul Aristide de Atena care, aratand misionarismul femeilor crestine din acea vreme, zice asa: "Femeile crestine sunt curate ca fecioarele. Ele predica din dragoste (cuvantul lui Dumnezeu) sclavilor, sclavelor si copiilor acestora. Ele se straduiesc sa incredinteze pe sclavi si, daca acestia sunt castigati pentru credinta in Iisus Hristos, atunci ei sunt numiti de-a dreptul - fara mici o deosebire - frati ai stapanilor lor" (Apologia XV-a). Iar barbatilor care sunt bine pregatiti, li se incuviinta a predica chiar in biserica (Liviu Stan, op. cit., p. 67-80, Popescu M. Teodor, Primii didascali, in "Studii Teologice", anul III, nr. 2, Bucuresti, 1932, p. 143).

INVATACELUL: Ati spus ca numai barbatilor bine pregatiti li se poate da incuviintarea de a predica chiar si in biserica. Eu as vrea sa stiu ce anume pregatire trebuie sa aiba un misionar crestin ca sa poata predica in biserica ?

PREOTUL: In primul rand trebuie sa fie acreditat de Biserica pentru a raspandi cunostintele sale si celorlalti. El trebuie sa aiba, pe langa insusirea invataturii de credinta, si unele insusiri care dau chipul ideal al adevaratului misionar laic, adica: a) credinta riguroasa ortodoxa, luminata, ferma, treaza si activa; b) adevarata sensibilitate pentru comuniunea frateasca intru mantuire; c) zel si staruinta statornica si neinfranata; d) optimism sanatos si senin. Numai crestinul impodobit cu un buchet de astfel de insusiri poate fi un adevarat misionar ortodox. Zel misionar poate avea numai acela care intelege si pretuieste valoarea bunurilor ceresti si isi da seama, totodata, cat de mult trebuie compatimit cel care nu are aceste bunuri. Cine nu inseteaza dupa viata in Dumnezeu, acela nu poate fi aprins de zelul de a mijloci si altora aceasta viata (Dr. Corneliu Sirbu, op. cit., p. 108-109 s.a.).

INVATACELUL: In trecutul vechi al Bisericii Crestine au existat oare si misionari laici mai insemnati sau oameni invatati care nu au fost hirotoniti preoti sau episcopi ?

PREOTUL: Da, au fost mari misionari si apologeti, oameni invatati care au aparat

cauza Crestinismului in fata imparatilor pagani si inaintea filosofilor celor straini de duhul Evangheliei lui Hristos. Asa au fost acei apologeti ai secolelor III si IV, incepand cu Codrat, pe care Eusebiu, istoricul bisericesc, il numeste parintele apologeticii, intre anii 125-126, pe vremea imparatului Adrian (117-138) si continuand cu Aristide de Atena, amintit mai sus, intre anii 125-128; Ariston de Pela, cel mai vechi aparator in scris al crestinismului contra iudeilor - a fost iudeo-crestin de la jumatatea veacului II - sfantul Iustin Filosoful si Martirul, nascut la Sihem Samaia, pe la anul 100-101; Tatian, nascut in Asiria catre anul 120; filosoful Herma, care a trait pe la sfarsitul veacului II; Atenagora, filosof crestin din Atena; Minuciu Felix, in secolul II; Tertulian, nascut in Cartagina pe la anii 150-160. Toti acestia, mari apologeti crestini si misionari de mare seama ai Bisericii lui Hristos, au fost mireni (a se vedea descrierea lor pe larg la Preot prof. Dr. Corneliu Sirbu, op. cit., p. 55-87).

INVATACELUL: Care sunt normele canonice ale misionarismului laic in functiunea sa din Biserica?

PREOTUL: Prima norma a misionarismului laic este apararea dogmelor drepte credinte ortodoxe, deoarece dogmele sunt izvorul din care se nasc canoanele sau normele ce randuiesc si reglementeaza viata Bisericii, ca organism social (cf. Valerian Sesan, Curs de Drept Bisericesc Universal, editie ingrijita de Dr. Milan Sesan, Cernauti, 1942, p. 116). A doua norma de care trebuie sa tina seama misionarismul laic este aceea ca el trebuie intotdeauna sa fie subordonat ierarhiei, iar conducerea lui sa-i apartina ierarhiei. Misionarismul laic numai atunci este puternic si bine orientat, daca actioneaza din insarcinarea, trimiterea si sub supravegherea ierarhiei.

INVATACELUL: Va multumesc, Cinstite Parinte, pentru osteneala de a-mi fi dat aceste lamuriri, imi dau seama ca intrebarile mele au putut sa fie si suparatoare, si plictisitoare. Dar m-am gandit ca este mai bine sa intreb si sa dau pe fata indoileile mele si ale altora cu care m-am intalnit si am stat de vorba. Socotesc ca aceste convorbiri imi vor fi de mare folos in viata mea duhovniceasca. Grija care m-a facut sa intreb a fost aducerea aminte de cuvintele Sfintei Scripturi: "Sfatul bun te va pazi si cugetul drept te va apara" (Pilde, 2, 11), si iarasi: "frate pe frate sfatuindu-se, sunt ca o cetate intemeiata si ca o imparatie nebiruita" (Pilde, 18, 19).

PREOTUL: Lui Dumnezeu se cuvine a-l multumi pentru toate, fratele meu, caci fara El nu putem face nimic.

CALAUZA cu indicarea locurilor pe care se bazeaza cele afirmate in aceasta carte

1: DESPRE ORTODOXIE

Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica, Bucuresti, 1933, pp. 26-27.

Dumnezeiestile Dogme ale Bisericii Ortodoxe, M-rea Neamt, 1816, p. 29. 30.

invatatura de credinta crestina ortodoxa, Bucuresti, 1952, p. 167.

Pr. Prof. Dr. Ion Bria, Dictionar de Teologie Ortodoxa, pp. 272-277.

Pidalionul, Manastirea Neamt, 1844, fila 7, 75.

2: DESPRE BISERICA

Invatatura de credinta crestina ortodoxa, p. 154.

Hristos Cap al Bisericii, piatra din capul unghiului: Matei, 21, 42; Marcu, 12, 10; Luca, 20, 17; Ps. 117, 22; Isaia, 28, 16; Efes., 1, 22; 2, 20; I Petru, 2, 6.

Hristos temelie: I Cor., 3, 11.

Ierarhia bisericeasca: Ioan, 20, 22-23; Fapte, 20, 28; 6, 36; I Tim., 4, 14; 3, 8; Efes., 4, 11-12; Evr., 13, 17; Apoc., 21, 14.

Mantuitorul a pus ierarhia in Biserica: Luca, 10, 16; Efes., 2, 20.

Puterile cu care a inzestrat Mantuitorul ierarhia bisericeasca: Matei, 16, 19; 18, 18; 28, 18-20; 16, 19; Luca, 24, 49; Ioan, 20, 22-23; Fapte, 2, 2-4; I Cor., 4, 1; 5, 4-5; I Tim., 1, 20.

Biserica - turma si pastor: Ioan, 10, 16; Fapte, 20, 28; Col., 1, 18-20, 24;

I Petru, 5, 2 s.a.m.d.

Biserica - locas de inchinare: Matei, 21, 13; Luca, 2, 46-49; Fapte, 11, 26.

Alte denumiri ale Bisericii in Sfanta Scriptura: "Ogorul Domnului" (I Cor., 3, 9), "Casa Domnului" (Efes., 2, 19-22); "Mireasa lui Hristos" (II Cor., 11, 2; Apoc., 21, 2, 9; 27, 17 s.a.); "Adunarea celor Intai nascuti" (Evr., 12, 23); "Turma lui Hristos" (Ioan, 10, 16); "Sfesnic de aur" (Apoc., 1, 20; 2, 1); "Cetatea lui Dumnezeu" (Ps. 86, 2; Apoc., 3, 12); "cetatea Dumnezeului celui viu" (Apoc., 21, 2; 22, 19); "Stalp si temelie a adevarului" (I Tim., 3, 15); "Trupul lui Hristos" (Efes., 1, 22-23; Col., 1, 24); "Zidire dumnezeiasca" (I Cor., 3, 9); "Biserica Slavei" (Efes., 5, 27); "Mireasa Mielului" (Apoc., 19, 7; 21, 9);

"Casa lui Hristos" (Evr., 3, 6); "Ierusalimul cel Nou" (Apoc., 3, 12; 21, 2); Casa lui Dumnezeu" (I Tim., 3, 15; Evr., 10, 21 s.a.).

Biserica este o turma si un pastor avand de cap pe Hristos: Ioan, 10, 16; I Petru, 2, 25; si e sfanta, pentru ca sfant este Capul ei: Efes., 5, 25-27; Col., 2, 10; invatatura de credinta crestina ortodoxa, p. 155.

Misiunea Bisericii este de a face indreptare pacatosilor, deoarece toti suntem pacatosi: Matei, 9, 12; 13, 24-30, 49; Ioan, 1, 8; Iacov, 3, 2; II Tim., 2, 20.

Biserica noastra Ortodoxa se numeste soborniceasca, fiindca ea are menirea de a se raspandi in toata lumea si din toate timpurile: Matei, 28, 19.

Biserica se numeste apostolica, fiindca ea este zidita pe temelia apostolilor, piatra din varful unghiului fiind Insusi Hristos: Efes., 2, 20-22; Apoc., 21, 14.

Biserica cea luptatoare si cea biruitoare alcatuiesc o singura Biserica, avand acelasi Cap, pe Hristos: Rom., 14, 7-9; Efes., 1, 10; 2, 19; Filip., 2, 10; Evr., 12, 22-23.

Mantuitorul a intemeiat Biserica Sa pe Cruce si la Rusalii cand a trimis pe Duhul Sfant: Fapte, 1, 8; 2, 1-4; 20, 28.

Noi ne facem membre ale trupului lui Hristos prin botez si Sfanta impartasanie: Matei, 3, 11; Ioan, 6, 50; I Cor., 12, 13-27; Efes., 4, 4-5.

3: DESPRE SFANTA SCRIPTURA

Sfanta Scriptura este colectia cartilor sfinte, care au fost scrise sub insuflarea Duhului Sfant: invatatura de credinta crestina ortodoxa, intreb. 29, p. 18.

Sfanta Scriptura se numeste si Biblie: Inv. de cred. crest. ort., p. 18.

Cartile canonice ale Vechiului si ale Noului Testament: Invat, de cred. crest. ort., p. 21.

Cartile necanonice din Sfanta Scriptura: Invat, de cred. crest. ort., p. 23.

4: DESPRE SFANTA TRADITIE

Sfanta Traditie: Ioan, 21, 25; II Ioan, 1, 12. Predaniile: I Cor., 12, 2.

Unele lucruri nu se gasesc scrise in Sfanta Scriptura: Iuda, 1, 9, 14-15; II Tim., 3, 8 ;

Fapte, 20, 35.

Predania este ocrotita de Duhul Sfânt: Matei, 10, 19-20; Ioan, 16, 12-14; I Tim., 3, 15.

5: DESPRE CULTUL SFINTILOR SI AL INGERILOR

Sfintii sunt prieteni si casnici ai lui Dumnezeu: Ioan, 15, 14; Efes., 2, 19; Iacov, 2, 23.

Sfintii vor judeca lumea: I Cor., 6, 3; Matei, 19, 28; Evr., 12, 22-23.

Sfintii, in viata aceasta fiind, se roaga lui Dumnezeu pentru noi: Fac., 20, 7; Ies., 32, 31; Ier., 14, 1; 15, 1-5; Dan., 10, 11-21; 14, 35-36; Zah., 1, 12; Iov, 43, 8; II Cor., 13, 9; Efes., 1, 16-17; Filip., 1, 4; Apoc., 5, 8; 8, 3-4; 6, 10-11; I Tes., 1, 2-3 ; II Tes., 1, 2 ; II Tim., 1, 3.

Sfintii au puterea de a face minuni mari: Rom., 2, 10.

Sfintii si ingerii primesc venerarea ce le-o aduc oamenii: IV Regi, 1, 13; 2, 15; Dan., 2, 48; 8, 17; Num., 22, 31; Fac., 19, 11; Ios., 14, 15; 15, 13.

Ingerii se ingrijesc de cei ce cauta mantuirea: Fac., 24, 7; Ps. 33, 7; 90, 11; Dan., 6, 25; Matei, 4, 6 ; Evr., I, 14.

Ingerii se bucura de mantuirea pacatosilor: Luca, 15, 7-10.

6: DESPRE PREACINSTIREA SFINTEI FECIOARE MARIA

Prea-sfanta Fecioara Maria este mai sfanta decat toti sfintii si ingerii: Luca, 1, 28-29, 40-43.

Este fericita de toate neamurile: Luca, 1, 48-49.

Mantuitorul pururea asculta de mama Sa si are grija de ea: Ioan, 2, 3-10; 19, 26; Luca, 2, 51.

Prea-Sfanta Fecioara Maria este plina de har si binecuvantata intre femei: Luca,

I, 28; ea este mai sfanta decat toti sfintii si mai cinstita decat Heruvimii si Serafimii: Matei, 21, 6.

7 : DESPRE CINSTIREA SFINTELOR MOASTE

Trupurile oamenilor botezati sunt locasuri ale Duhului Sfânt: Fapte, 19, 11-12 5, 15; I Cor., 3, 16-17; 6, 19.

Trupurile oamenilor sfinți nu se supun legilor stricaciunii: Fac., 5, 24; Evr., II, 5.

8: DESPRE CULTUL SFINTELOR ICOANE

În Vechiul Testament sfintele icoane au fost facute din porunca lui Dumnezeu: Ies., 25, 18; 31-32.

Înainte a acestor icoane sfinte, care s-au facut cu porunca lui Dumnezeu, se inchiriau credinciosii Vechiului Testament, le tamaiau și le puneau candelă să ardă, tot din porunca lui Dumnezeu: Ios., 7, 6; II Regi, 12, 20; Apoc., 11, 4.

Aceste icoane, facute de maini omenesti, cu porunca lui Dumnezeu se tineau la mare cinste în Biserică: II Regi, 7, 2; III Regi, 5, 6.

Icoana se justifică prin intruparea Fiului lui Dumnezeu: Ioan, 1, 11.

9: DESPRE VENERAREA SFINTEI CRUCI

Sfânta Cruce a fost altarul pe care s-a adus jertfa cea adevărată pentru toți oamenii din toate timpurile: Evr., 9, 11-14; Col., 1, 20.

În Sfânta Scriptură cuvântul Cruce are două înțelesuri: unul spiritual și unul material: Matei, 10, 38; 27, 32; Marcu, 7, 34; 15., 21; Ioan, 19, 17, 25.

Crucea ca mijloc de mântuire a fost prefigurată în Vechiul Testament: Num., 21, 9 și în Noul Testament: Ioan, 3, 14--15.

Cuvântul Cruce celor pieritori nebunie este, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu: Luca, 23, 26; I Cor., 1, 18; Gal., 6, 14; Efes., 2, 14-16; Filip., 2, 8-9; Col., 1, 19-20; 2, 14-15.

10: DESPRE SEMNUL SFINTEI CRUCI,

Iacov a binecuvântat pe fiii lui Iosif, cu mainile în chipul crucii: Fac., 48, 13-15. Cei ce nu fac semnul crucii sunt vrajmasi ai Crucii lui Hristos: Filip., 3, 18, 19. Semnul Sfintei Cruci va vesti venirea a doua a Domnului: Matei, 24, 30-31; este semnul puterii și al

biruintei lui Hristos: I Cor., 1, 18; Col., 2, 15.

11 : RUGACIUNILE PENTRU MORTI

La judecata particulara a fiecarui suflet, cel drept merge la rai: Luca, 23, 43; iar cel pacatos si nepocait se duce in iad: Luca, 16, 23; Evr., 9, 27.

Noi avem porunca sa ne rugam pentru toti oamenii: Marcu, 9, 23; 11, 24; Efes., 6, 19; Iacov, 5, 16; I Tim., 2, 1.

Pomenirile celor morti se intemeiaza pe legea iubirii: Efes., 2, 19-20.

Pentru cei ce au murit nemarturisiti in pacate de moarte, nu ne putem ruga: Iacov, 5, 16.

Celar ce au pacatuit impotriva Duhului Sfânt nu li se iarta pacatele nici in veacul de acum, nici in cel viitor: Matei, 12, 31-32; Rom., 6, 10; I Cor., 13.

12: SIMBOLURI SI RITURI

Sfântul Duh este simbolizat prin cuvântul "Apa": Ioan, 3, 5-7; 38, 39; "Apa vie": Ioan, 4, 20; 7, 37, 29; Apoc., 7, 17; 2, 6; 21, 22; 1, 17; "Apa roditoare": Isaia, 27, 3; 44, 4; 58, 11; "Apa care potoleste setea": Isaia, 41, 17-18; 55, 1; "Apa curatitoare": Iez., 16, 19; 36, 25; Efes., 5, 26; Evr., 10, 22; "Apa tainica si din destul": Isaia, 58, 11; Ioan, 4, 14; Apoc., 22, 11; "Apa data in Dar": Isaia, 5, 1; Matei, 3, 11; Luca 3, 16.

Sfântul Duh simbolizat si ca: "Vânt care bate unde vrea": Ioan, 3, 8; I Cor., 12, 11; Filip., 2, 2; "Porumbel": Matei, 3, 16; Marcu, 1, 10; Luca, 3, 22; Ioan, 1. 32; "Pecete": Efes., 1, 13; 4, 30; II Cor., 1, 22 s.a.

Crestinii sunt simbolizati prin cuvintele: "Miei": Isaia, 40, 11; Matei, 10, 16; "Vulturi": Ps. 102, 5; Isaia, 40, 31; "Arbori roditori": Ps. 1, 3; Ier., 17, 8; "Cerbi": Ps. 17, 36; Av., 3, 19; "Smochini buni": Ier., 24, 1-8; "Oii": Ps. 77, 57; Zah., 13, 7; Matei, 25, 33; 26, 31; Ioan, 10, 11-16; 21, 16 s.a.

13: DESPRE POST

Postul este cea mai veche porunca data de Dumnezeu omului: Fac., 2, 16, 17.

Legea veche recomanda postul si il impune: Deut., 9, 18; Isaia, 58; Ier., 34, 28; Jud.,

20, 26; I Regi, 7, 6; Ioel, 2, 15.

Mantuatorul a postit 40 de zile si 40 de nopti in pustie: Matei, 4, 2; Luca, 4, 21; si ne-a invatat sa postim si cum sa postim: Matei, 6, 16-18.

Diavolul nu poate fi izgonit de la noi decat cu post si rugaciune: Matei, 17, 21; Marcu, 9, 29.

Posteau si sfintii apostoli: Fapte, 13, 2-3; II Cor., 6, 5.

Isaia ne arata cum trebuie sa postim post bine primit la Dumnezeu: Isaia, 58, 6, 8; Matei, 6, 16-18.

Postul este de folos in vremea judecatilor lui Dumnezeu: Ioel, 1, 14; 2, 11-12; Iona, 3, 4-7.

In vreme de necazuri si primejdii: Matei, 4, 3.

Postul trebuie insotit de rugaciune: Luca, 2, 37; I Cor., 7 5.

14: DESPRE JURAMANT

Juramantul este permis atunci cand se ia ca martor Dumnezeu: Rom., 1, 9; II Cor., 1, 23; Evr., 6, 13.

Despre Juramantul solemn: Fac., 14, 22-23; Ies., 6, 8; III Regi, 8, 31-32; Apoc., 10, 5-6 s.a.

15 : CONDITIILE MANTUIRII SUBIECTIVE

La mantuirea subiectiva lucreaza si Dumnezeu si omul: Ioan, 15, 5-7; Rom., 3, 23-24; 5, 15-17; Efes., 2, 8-10; Filip., 2, 13-16 s.a. Lucrarea omului: Matei, 16, 24-26; Ioan, 5, 29 ; Rom., 2, 6-13; II Cor., 5, 10; Gal., 5, 6; I Tim., 6, 18-19; Iacov, 2, 14-16; Apoc., 20, 12 s.a.

16: DESPRE CELE SAPTE TAINE

Despre insemnatatea numarului sapte in Vechiul Testament: Fac., 2, 1-2; 4,

15; 7, 2-3; 6, 7; 8, 4, 10, 14; 33, 1-3; Ies., 12, 19; 37, 23; Lev., 15, 13; 23, 15; 25, 8-

10; Ps. 118, 164; Ier., 25, 11-12; 29, 10; Zah., 4, 1-2.

În Noul Testament: Matei, 18, 22; Luca, 17, 3-4; Apoc, 1, 4, 11; 2, 1; 5, 6; 15, 7-8; 16, 1, 17.

Sapte sunt și darurile Sfântului Duh: Inv. de Cred. Ort., p. 332; mai pe larg, cap. 16.

17 : DESPRE TAINA SFÂNTULUI BOTEZ

Botezul din apă și din Duh este rânduit de Mântuitorul spre intrare în Împărăția Cerurilor: Ioan, 3, 1-6; trebuie să se facă în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh: Matei, 28, 19-20; Marcu, 16, 16; este "naștere de sus": Ioan, 3, 3-7.

Botezul li se face pruncilor precum, odinioară, tăierea împrejur: Fac., 17, 10-14; Luca, 2, 21.

Botezul "caselor" era al familiilor și deci și al copiilor: I Cor., 1, 16.

18 : DESPRE TAINA SFÂNTULUI MIR

Despre sfintire prin untdelemn în Vechiul Testament: Fac., 28, 11, 18.

În Noul Testament: Rom., 12, 6; I Cor., 12, 4-6; I Ioan, 2, 20, 27.

În Noul Testament se administrează "ungerea cu sfântul Mir" numai de către apostoli și urmașii lor: Fapte, 8, 15; I Tim., 4, 14; și numai celor ce primesc botezul creștin: Fapte, 8, 14, 19; Efes., 4, 30; Ungerea cu Sfântul Mir se cheamă și "Pecete": II Cor., I, 22; Efes., 1, 13-14; 4, 30.

19: DESPRE TAINA SFINTEI ÎMPARTĂȘIRI

Taina Sfintei împărtășiri a rânduit-o însuși Domnul nostru Iisus Hristos la Cina cea de Taină: Matei, 26, 26-28; Marcu, 14, 22-24; Luca, 22, 19-23.

Această Taină a fost dată spre savarsire numai apostolilor și urmașilor lor: Tit, 1, 3-9.

Mireanul care va îndrăzni să savarsească această Taină fără a fi hirotonit episcop sau preot, va fi pedepsit de Dumnezeu: Rom., 15, 4; I Cor., 10, 1-12; Iacov 4, 5.

Cine vrea să primească Sfânta împărtășanie trebuie să fie spovedit și bine pregătit

sufleteste: I Cor., 11, 27-29; Evr., 6, 4-6; I Ioan, 1, 9.

20: DESPRE TAINA POCAINTEI

Taina pocaintei a fost anuntata si instituita de catre Mantuitorul: Matei, 18, 18; Ioan, 20, 23; Fapte, 8, 22.

Pocainta consta in a-ti marturisi pacatele la preot: Luca, 5, 32; 11, 18; Ioan 20, 19-23; Fapte, 2, 38; 3, 19; 19, 18; 20, 21.

Numai episcopii si preotii au aceasta putere de a marturisi si a dezlega sau de a tine pacatele: Matei, 18, 18; Marcu, 6, 12-13; Luca, 13, 5; Ioan, 20, 21-23; I Tim., 1, 20; II Cor., 4, 7.

21 : DESPRE TAINA PREOTIEI (HIROTONIA)

Taina preotiei sau hirotonia este descrisa in: Matei, 18, 18; Ioan, 20-21-23; Tit, 1, 5-9; I Tim., 5, 19-22; Fapte, 6, 1-6; 20, 17, 28.

Sunt trei trepte ale preotiei, care primesc sfintirea prin hirotonie sau "punerea mainilor preotiei": Filip., 1,1; Fapte, 6, 6; I Tim., 4, 14; 5, 22.

Preotia ca Taina: 1) chemarea apostolilor: Marcu, 3, 13; Luca, 6, 13-16; 2) chemarea celorlalti ucenici: Luca, 10, 1-24; 3) transmiterea harului: Fapte, 6, 5-8; Ioan, 4, 1-2.

Puterile harice date apostolilor, episcopilor si preotilor: Matei, 5, 12-13; 13, 11; 28, 20; Marcu, 6, 7-13; Luca, 24, 48-49; Ioan, 20, 23; Fapte, 2, 4; 8, 16-17; 13, 10-11; 19, 18; 20, 11-12; I Tes., 1, 14; I Cor., 4, 1; I Petru, 5, 1-4; Apoc., 1, 6; 5, 10.

Mantuitorul da ierarhiei bisericesti, episcopilor si preotilor, daruri sau puteri vindecatoare: Matei, cap. 10.

22: DESPRE TAINA NUNTII (CASATORIA)

Taina nuntii sau a casatoriei a oranduit-o Dumnezeu chiar de la intemeierea lumii: Fac., 1, 27-28; 2, 18, 21-24.

Mantuitorul sfinteste casatoria, participand la nunta din Cana: Ioan, 2, 1-11. Apostolul Pavel o numeste Taina: Efes., 5, 32.

23 : DESPRE TAINA SFANTULUI MASLU

Taina Sfantului Maslu este de origine evanghelica si apostolica: Marcu, 6, 12- 13; Ioan, 5, 14-15; I Cor., 4, 1; Iacov, 5, 14-15.

24: DESPRE PUTEREA DISCIPLINARA

Puterea disciplinara in Biserica Ortodoxa o are numai ierarhia superioara a Bisericii: Matei, 10, 40; 18, 18; 28, 18-20; Ioan, 13, 20; 20, 22-23; Luca, 10, 15; I Cor., 5, 3-5; II Cor., 10, 6; II Tas., 3, 14; I Tim, 1, 19-20; 5, 19-20.

25: DESPRE SFINTIREA NATURII

Prin caderea lui Adam, toata faptura a fost supusa desertaciunii si stricaciunii din care se va izbavi: Rom., 8, 20, 21.

Mantuitorul ne-a dat pilda ca prin rugaciune si binecuvantare sa sfintim obiectele de care ne folosim: Matei, 14, 19; I Tim., 4, 4-5.

Cele mai obisnuite elemente pentru sfintire sunt: 1) apa: Ioan, 5, 14; 3, 2-7; 2) untdelemnul: Fac., 28, 18; Marcu, 6, 13; Luca, 10, 34; Evr., 1, 9; Iacov, 5, 14; Apoc., 6, 3) vinul: Luca, 10, 34 ; Ioan, 2, 1-11.

26 : DESPRE SERBAREA DUMINICII IN LOCUL SAMBETEI

Prima sarbatorire a sambetei de catre poporul lui Israel a fost de abia pe vremea lui Moise, in pustia Sim: Ies., 16, 25; Deut., 5, 15.

Sambata a fost data pana la venirea; lui Hristos: Gal., 3, 19; sfarsitul Legii este Hristos: Rom., 10, 4; dupa venirea Credintei nu mai suntem sub calauza: Gal, 3, 24-25.

Dumnezeu a facut alt legamant cu urmasii lui Hristos (Noul Israel): Ier., 31, 31-33; Evr., 8, 8-10. Legea ne-a fost data calauza spre Hristos, iar dupa El nu mai suntem sub calauza: Gal., 3, 24-35.

Legea cea noua a asezat-o Mantuitorul la Cina cea de Taina: Luca, 22, 20.

Testamentul cel Nou a inlocuit pe cel Vechi: Rom., 7, 1-6, care era numai o umbra, o

icoana a celui Nou: Evr., 10, 1; Col., 2, 16-17; cele vechi au trecut, "toate s-au facut noi": II Cor., 5, 17 ; Gal., 2, 18-19.

27 : DESPRE MANCARURI CURATE SI NECURATE

In Legea Darului nu mai sunt mancaruri curate si necurate: Fapte, 10, 15; necuratia omului vine din inima lui: Matei, 15, 11; Marcu, 17, 20.

In Legea Noului Testament numai sangele si animalele sugrumate sunt necurate: Fapte, 15, 20, 29. Din punct de vedere obiectiv, toate mancarurile sunt curate: Rom., 14, 14; Fapte, 10, 13-16; 11, 8-10.

28: DESPRE DATA CELEI DE A DOUA VENIRI A DOMNULUI

Despre data venirii a doua a Domnului, nici ingerii si nici Fiul, ca om, nu stiu: Matei, 24, 36-44; 25, 13 s.a.

Ziua Domnului va veni noaptea "ca un fur": Matei, 24, 43; I Tes., 5, 1-2.

Numai semnele sfarsitului lumii si ale venirii a doua a Domnului ni s-a dat noua a le cunoaste: Matei, 24, 6-7, 14, 29-33; Rom., 11, 25-27; II Tes., 2 1-9; I Ioan, 2, 18; Apoc., 13, 1-18; 20, 1-10.

29: DESPRE IMPARATIA CEA DE MII DE ANI (MILENISMUL)

Mia de ani despre care se scrie la Apocalipsa este un numar simbolic, iar nicidecum o realitate: Ioan, 18, 36.

Imparatia lui Hristos va fi duhovniceasca: Luca, 17, 21; Ioan, 18, 36; Rom., 14, 17.

Imparatia nu va avea sfarsit: Ps. 44, 8; Dam., 7, 14; Luca, 1, 33; Efes., 1, 20- 21; ea va fi o imparatie a dreptatii: Isaia, 16, 5; 32, 1; Ier., 23, 5.

Aceasta imparatie este Biserica sau "Trupul lui Hristos": Efes., 4, 4-15; 5, 23; Col. 1, 24; I Cor., 12, 27.

Intrarea in aceasta imparatie a lui Hristos se face numai prin baia "nasterii celei de a doua": Tit, 3, 5; sau prin "nasterea de sus": Ioan, 3, 3; Rom., 6, 3; sau "ingropandu-ne cu Hristos": Rom., 6, 3-5; I Cor., 6, 11; Efes., 5, 26; Col., 2, 12-13; II Tim., 2, 11.

Nimeni nu poate intra in aceasta imparatie, decat numai prin botez sau prin nasterea

din apa si din Duh: Ioan, 3, 5.

Botezul crestin adeseori se numeste "inviere" sau haina noua: Col., 2, 12-13; Gal., 3, 27.

Imparatia lui Hristos, cea de mii de ani este rastimpul in care Hristos a limitat, a legat puterea diavolului asupra oamenilor: Col., 1, 3.

30 : DESPRE VESNICIA CHINURILOR IADULUI

Chinurile iadului vor fi vesnice: Isaia, 26, 24; Dam., 12, 2; Matei, 25, 41-46; Marcu, 3, 29; 9, 43-48.

Judecata de Apoi urmeaza a se face mai ales pentru patru lucruri: 1. Ca sa se arate dreptatea lui Dumnezeu; 2. ca sa se arate nedreptatile oamenilor; 3. ca sa fie rasplatite faptele cele bune ale celor drepti; 4. ca sa fie pedepsite pacatele celor rai: Iov, 34, 11; Ps. 61, 11; 95, 13; Ecl., 11, 9; 12, 14; Isaia, 13, 11; Ier., 17, 10; Matei, 16, 27; 13, 41-42; 25, 46; Rom., 2, 5; II Petru, 3, 7.

Mantuitorul ne invata ca sufletul omului este tot ceea ce e mai scump din viata lui: Matei 16, 26; Marcu, 8, 36; ca este nemuritor: Matei, 22, 31.

Iadul este loc de chin vesnic: Matei, 18, 8; 23, 35; Marcu, 9, 45; Luca, 16, 23; Apoc., 14, 10-11; 20, 10; chinul si osanda sunt vesnice: Isaia, 66, 24; Matei, 25, 45; Marcu, 3, 29; II Tes., 1, 9; Apoc., 14, 11; 20, 10.

31: STATUL IN CONCEPTIA BIBLICA SAU DATORIILE CELOR CREDINCIOSI CATRE STAT

Toate stapanirile care conduc tarile sunt puse de Dumnezeu, iar cine nu se supune lor se impotriveste legii lui Dumnezeu: Matei, 26, 52; Rom., 13, 1-5; Tit, 3, 1; I Tim., 2, 1-3.

Despre armata statului: Matei, 8, 5-15; Luca, 3, 14; 7, 1-10; Fapte, cap. 10; I Cor., 9, 7.

Despre plata impozitului si alte datorii catre stat: Matei, 17, 24-27; 22, 21; Rom., 13, 7-8.

Patriotismul: Matei, 15, 24-25; Rom., 2, 10.

32: DESPRE VORBIREA IN LIMBI (GLOSOLALIA)

Adevarata vorbire in limbi este cea care comunica ceva celor carora se adreseaza: Fapte, 2, 4-13; daca ascultatorii nu inteleg este nevoie de alt dar, al talmacirii: I Cor., cap. 14.

Darul vorbirii in limbi a fost proorocit de prooroci: Ioel, 3, 1-5; Fapte, 11, 27-28; 2, 11.

Darul vorbirii in limbi a fost pentru cei necredinciosi un mijloc hotarator de a se converti: I Cor., 14, 22-25.

Darul vorbirii in limbi este mai mic ca darul proorociei sau al talmacirii: I Cor., 14, 9, 23.

Valoarea dragostei depaseste vorbirea in limbi: I Cor., 13, 1, 8.

Darul vorbirii in limbi nu s-a dat pentru toate timpurile in Biserica, ci, dupa proorocia marelui apostol Pavel, a incetat de mult in Biserica: I Cor., 13, 8.

Un adevarat crestin poate dovedi prezenta Duhului Sfânt prin roadele Lui, care sunt: dragostea, bucuria, pacea, indelunga rabdare, bunatatea, facerea de bine, credinta, blandetea, infranarea poftelor si curatia: Gal., 5, 22-23.

Printre roadele Duhului Sfânt nu este pomenita vorbirea in limbi, caci dupa cum am crezut, nu mai avem nevoie de glosolalie: I Cor., 12, 30.

33: DESPRE VORBIREA CU CEI MORTI (NECROMANTIA) SAU SPIRITISMUL

Mantuitorul nostru Iisus Hristos a numit fericiti pe cei ce n-au vazut si au crezut: Luca, 1, 45; Ioan, 20, 29. Iar apostolul Pavel ne arata ca prin credinta umbla, iar nu prin vedere: II Cor., 5, 6-7.

Dumnezeu pedepseste aspru aceasta iscodire draceasca si vorbire cu dracii, prefacuti in chipul celor chemati: I Par., 10, 1; 10, 13-14; Lev., 19, 31; 20, 27; Deut., 18, 9-14; IV Regi, 21, 6; II Cor., 11, 14; I Ioan, 4, 1-3.

Spiritismul este o vrajitorie, uraciune inaintea lui Dumnezeu: Deut., 18, 9-13; Lev., 19, 31; 20, 27.

34: DESPRE CALENDAR

Pe la anul 1760, calendarul ramasese in urma cu 11 zile (canonul 7 apostolic si

canonul 61 al Sinodului din Cartagina).

Calendarul vechi pe la anul 1816 ramasese in urma cu 13 zile, cum arata si Nichifor, (Episcopia Buzaului), in Pascalia ce era scrisa de Dr. Panaite Donici si tiparita in acel ceaslov.

Cei mai mari invatati pascalogi au aratat despre calendarul cel vechi ca a ramas in urma si trebuie indreptat.

Ramanerea in urma a calendarului celui vechi si nevoia de a se indrepta au aratat-o: la anul 1324, marele invatat Nichifor Grigoras; Matei Vlastares, la anul 1335; Isac Arghyras (1371-1372); Gheorghe Ghemist Plethon (1450).

In Biserica de Apus: marele invatat si astronom Ioan de Sacro Busto (De Holywood); Albertus Magnus (+ 1280); Roger Bacon (+ 1292); regele Alfons al 10-lea al Castiliei, de la anul 1240; Pierre d'Ailly (+ 1420); Cardinalul german Nicolaus de Cus (Cusanus + 1464); Paul de Middelburg (+ 1534); Andreas Stibanius, teolog si matematician; medicul si filosoful de la Viena, Georg Stannstetter; dominicanul italian, Ignazio Dante (Perusinus + 1586).

Indreptarea calendarului celui vechi (iulian) in Biserica Ortodoxa nu s-a facut dupa normele calendarului indreptat de romano-catolici la 1582.

La Conferinta Pan-Ortodoxa de la Moscova in anul 1948 s-a hotarat ca noi sa serbam data Sfintelor Pasti dupa pascalia veche, alexandrina, pana ce toate Bisericile vor indrepta calendarul. Iar toate Bisericile care se mai afla pe stil vechi, in tarile unde nu s-a indreptat calendarul, trebuie sa tina toate sarbatorile de peste an dupa stilul nou indreptat, si acest lucru s-a facut pentru pacea si unitatea Bisericilor Ortodoxe.

35: DESPRE OASTEA DOMNULUI

Toti crestinii care au botezul ortodox in numele Prea Sfintei Treimi sunt ostasi ai Domnului: II Tim., 2, 3, 4; Efes., 6, 13-18; I Tim., 6, 12; II Tim., 4, 7. Rugaciunea de la botez, din Molitfelnic, spune: "Si fa pe acest copil, care se boteaza, ostas ales al lui Iisus".

36: DESPRE DEASA SAU RARA IMPARTASIRE CU SFINTELE SI PREA CINSTITELE TAINALE LUI HRISTOS

Pregatirea cuvenita pentru impartasire: I Cor., 11, 28.

Cine se impartaseste nepregatit va fi pedepsit: Evr., 10, 27; I Cor., 11, 27, 29. Cei vinovati de neascultarea acestor porunci se imbolnavesc sau mor: I Cor., 11, 30.

37: DESPRE MISIONARISMUL LAIC IN BISERICA ORTODOXA

Misionar laic (mirean) este acela care predica cuvântul lui Dumnezeu, neavând hirotonie sau hirotesie (Prof. Liviu Stan, Mirenii în Biserică).

Misionarul laic (mirean) are voie a predica în public numai dacă va fi trimis de ierarhia bisericească: "Și cum vor propovădui de nu vor fi trimisi ?" (Rom., 10, 15).

Sfinții apostoli au mers la propovăduire din porunca Mantuitorului: Matei, 10, 16; 28, 19; Marcu, 16, 15; Ioan, 21, 20.

Numai ierarhia bisericească are dreptul plenar de a trimite misionari, fie ei clerici, fie laici (Prof. Dr. Comeliu Sirbu, Misionarismul laic în lupta antisectară).